

ATV
2812

D. VII. 28

Jan. 1944

Frank

m-10101
R-4458

ATV
1818

JAUNGOICOAREN

AMAR AGUINDUBEETACO

LELENGO BOSTEEN

ICASIQUIZUNAC,

TAITAPRAI BARTOLOME SANTA

Teresac Marquinaco Carmen Ortozeco

Predicadoriac ateraac.

I. ZATIJA

BIAR DAN ONDO IZATIAGAZ.

Leuñean: Rada Alargunaren Liburuguillaan.
1816 Urtean.

JANUARI

AMAR AGNIBERTACO

LELENGO BOSTHEN

ICASIQUIZUNAC

NITAPRAI BARTOLOME SANTA

Terense Marquino Curmex Ortaco

Predicatoriae aeternae

I. XATIA

HAN DAN ONDO INYADAN

Veritas: Rata Alargamoni Liburgullian
1810 Urmas

A.T.V.
2819

(III)

EUSQUEERA ERRIJEETACO ELEISA-
guizonai.

JAUNAC.

Ceubeen cereguin altubac , ta Santubac berez
escatuten dau , nic , guztien artian otseguinic
chicarreenac , Jaungoicuaren Amar Aguidubee-
taco lelengo Zatiaren *Itasiquizunac* Ceubeen
escu jaquituneetara , ta bedeincatubeetara zucen-
dutia. Eusqueera-Erri guztietan argui eguindau,
ta eguitendau ceubeen Evangelijoco zelo egui-
jazcuac , ta iracatsi garbijac. Erri zoriioneco
oneec badira chito Entzute andicuac , bai Eu-
ropan , ta bai ezaututen dan mudu zabalian
eureen Jaquiturijaan , Legue-guintzaan , Asmo-
barrijeetan , Alcar zaintzaan , Guerra-guintzaan,
Sendotasunian , Iraunzalian , Odol noblian , ta
Verbaco izatian ; Oraindino arguijaco , icusgarri-
jago , ta entzunago dira , Ceruco Sinistute zu-
cenian , Evangelijo Santuco esanian , Cristin-
dadeco eracutsi garbijan , Eleisa Santiaren eguin
biarreen osotasunian , arimeen oneraco oitura ja-
quinac , ta ceruti jatsijac gordeetan , ta izate
bacarreco , ta iru Personagazco Jaungoico Egui-
jazcua , Jesus , gucure betico dicha ona gaiti
Guizon eguina , onen Ama Virginia guztiz San-
tia , ta Maitegarrija , Ainguerubac , ta Santu-
bac , guztiai , ta bacochari jagocuen , ta Elei-
sa Ama Santiac beti eracutsi daven , nai pres-
tagaz , zalagaz , humildiagaz , zintzuagaz , ta

(IV)

esquer onecuagaz Ondreetan , Serviduten , ta maitetuten.

Santiago Zorijonecuac , ta aren ondorengo Obispo Santubac ordu onian gueure leenagoco Gurasuai ecarri eutseen Ceruco sinistute eguijazcua , gaurco egunian gordeetan da Espainaco baztar entzun onetan , leleengo sartuzanian, baixen sustraitsuba , arguitsuba , zucena , eguilla , ta vitzija. Euscal-erri jaso onetan ez dau inos illunaren Aguintarijac , sinistute gaistuaren azija ereinda , pruturic artu. Ez dau gueure Erri idalgubectan inos oinic gueratu , ez Judeguc , ez Moroc , ez Heregec , ez Jaungoico-bagacoc , ta ezda , entzute oneco ascoren erichijan (1) , Jaungoico ascodunec bere. Munduco baztar guichic contaucoc davee , aimbeste guiza alditan illun une bagaric , lausotu bagaric , naastau bagaric , beti ziatz , beti zintzoro , beti pirme , beti bardin , ta beti garbiro gordé daveela. Jaungoico Bacarraren sinistute , ta ondra eguijazcua. ¿Nori zor deutsa bada Ezcaidunac , Cérubaz ostian , bardin bagaco dicha Santa au , Cura Jaunai , ta Eleisa-guizonai baino? Ceubec , Jaungoicuaren urrengo luurreco Otseguinac , zaintu , gorde , ta jasoten dozu cristandadeco eguin biar graciazcua Euscal-Errijectan. Ceubec Jaungoicuaren verbiagaz janarija emoten deutsazu Jesu-Cristoren ardi aldra oni. Ceubec eracusten deutsazu , Jaungoicuari , lagunari , ta norberari zor deutsana. Ceubec alderatuten dozu otso deunguetati. Ceubec osatuten dozu , gaixotuten danna.

(1) Tert. apolog. c. 16. Manero ibid.

(V)

na. Iracoiten dozu , jausten dana. Billatuten dozu , galduten dana. Sendotuten dozu , argalduten dana. Aurrera tuten dozu , zutinic danguana. Ta , caridadiaren orijuagaz igortzita , viztuta , poztuta , cansaubagari^c lagunduta , presteetan dituzu guztien arimaac , Ceruco Eche Santuban beti dichoso izateco.

Nire pozic audijeena izango litzaateque , Jai-
nac , ceubeem Eguin-biar altuban , jaungoicoz-
cuan , ta pisutsuban celambit lagundutia. Icasi-
quizun onetan ezagun da nire opa ona. Uste
dot , oni gueijago beguiratuco deutzazula , eu-
reen paltai baino. Onegaz artuco dau neurri
bagaco atsegaina ceubeen Capillau humilde , ta
prestu Prai Bartolome Santa Teresa , Carmilita

Ortotzac.

IRA-

IRACURLIARI.

Icusiric , Iracurlia , zariana zariala , ezdauc-
zula ceure Eusqueeran , Pulpituan esateco , cer
iracurriric , entero guichi baino , gogoratu ja-
tan , cristinaubaren ERACUTSICO lau zatijac
pulpitoti esateco , edo prediqueetaco Icasiquizu-
neetan imini biar nitubala. Adisquide ascoc au-
rretu navee , sail oni equitera. Esaten even,
chito asmo ona zala. Ta onera jaquinecua Eus-
cal Errijetaco Cura Jaun , ta Eleisa guizonent-
zat. Neuc bere (sinistu daiquezu , Iracurlia,
baderichazu) ondo nerichon eguitiari , alizan
ezquero. Baina , ceimbat gueijago asmaubago
sail onetan , aimbat gachago , ta aldatsago be-
guitanduten jatan. Cristandadeco Eracutsijaren
lauz atijac , pulpitoti esateco , edo prediqueeta-
co duinaan , tertcijo baten , Icasiquizuneetan,
edo platiqueetan , edo Sermoetan imintia , eguii-
ja esateco , ene alizatia , baino lan andijagua-
da. Eurac cerbait alcarri iraatsi arren , argui-
tara ateratiac , cer eguin dauca. Asco castau
biarda. Ta menturaz guichi , edo bat bere ez
saldu. Icasiquizunac eurac alan alanguac. Ez,
urrineti bere , biar leuqueenac. Eusqueeran li-
buru eguitia , marqueetia , edo ondo letratu-
tia , asco costata bere , sarri uts eguin. Sal-
duteco mercatari guichi Euscal Errijac Campo
laburrac. Eusqueria ezdaquit celacua. Ta libu-
ru bacochna popuertza gorra. Aldats onec guz-
tioc era batera datoz neure burura , neure as-
muaren sailari jarraituteco. Alan

(VII)

Alan bere, asi bagaric ecer eguiten ezdala, sinistuta, jarquinas, Jaungoicoaren Amar Aguin-
dubeen leleengo zatija, edo partia ogueta sei
Icasiquizunetan arguitara ateratera. Au aintzat
artuten badozu, Iracurlaac, laster ateraco da-
bigarren Zatiija. Baita aren ondoric Sacramen-
tubac, Credua, ta Aita gueuria bere. Baita
guero (cerubac lagunduten badeust) Jesu Cris-
toren, ta Ama Virginiaren gracijazco Jazuen
ondraraco, Santubeen ondo Esaneraeo, ta ari-
meen oitura oneraco Sermoiac bere. Oneen guz-
tion biarric gacheena eguinda daucat neure mo-
duban. Banequi, ceubeen gogoco izango liti-
zatequezana, ez nintzateque, luzaro gueldi
egongo. Zati onen azquenian imini dot Ser-
moe bat, euqui daquizun, Iracurlaac, beste
ateraco nituquianeen ezagun garriztat. Sermoe
gutziz orraztu baten zatijac, ta zatijeen zatijac
ezbadaucaz bere; izate oin onecua, ituraco
sailaren zuentasuna, errazoiaren indarra, ta
eracutsi elduba ezditu palta. Cerbait luce ba-
dago á, laburrago ateraten, errazago da.

Icasiquizunac berarrijaz imini ditut laburchu-
bac. Domecca guztietan esan, edo prediquee-
tan diriala, luce baino, laburchubago obs-
cogo prestaguagaz esan, pozaagoric entzun,
ta erraztuago icasi. Alan esaten deuteses Cura
Jaunai Valero, Toledoño Artzobispo Jaqui-
run, Zelotsubac (1): Ezditezala entero luciac
izan eureen *platicac*, edo Icasiquizunac.
Oneec dauqueen ornidurijan, esan eraan, ta

(1) Cart. Past. num. 261.

(VIII)

eracutsijan ; oba balizt , errazt luzatuco nitu-
que bestiac. Osterantzian , palta asco dauquee-
na , neuc dacust. Beste edocinec gueijago to-
pauco deutseez. Ta errazoiagaz. ¿Uste badozu,
Iracurlaac , verba gnichigaz , ta curac ondo
toloztuta , Escritura Sagraduco loraz apaindu-
ta , Eleisaco Gurasuen , ta Batzaarren esanez
edertuta , Jazo jaquineen gracijaz gozatuta , er-
razoe arguijaquin sendotuta , campo andico era-
cutsijac , ta erabaguijac esan biar diriala Icas-
quizun labur bacoedian? Nic ezin negui. Or-
du lauren , ta erdi , edo ordu erdi buruti
daucan Icasiquizuna , atan asi ezquero , guztia
juat niri , ecer eracutsi bagaric. Beste palta chi-
carraguac , nai esan moduban , nai eurren or-
nidurijaan , edocini entzungo neusquijoz es-
quer onagaz. Baita eria datorrela , bestiac oba-
tuteco , arduria artu bere.

Verbeetia imini dot neure erricua ; daqui-
dana. Eusqueraco guztietati apaindubeena , eder-
reena , ta ezitsubeena izan ez arren ; izan lei-
teque , Euscaldunen baztar bateti bestera , eche
guztietan dei eguinda , iragota , cer naidaven,
onduen zaarrai , ta gaztiai aituco deutseena,
ta adierazoco deutseena. Alan uste dot. Ta ja-
zojat Naparruan , Quiputzetan , ta Vizcaijan,
eldu nasan lecubeetan.

Esan batzuc imini ditut gogo bagaric,
gueure Eusqueraco verbeeta nausi , maite , zaar,
gaztetu , gozo , prestu , ugarida gueure erruz,
ervesteti etorrijac. Eusqueria berez aberatsa da,
baguenqui ondo. Gueue Eleisa guizonoc ver-

(IX)

ba ascotan naastau , ta ezaindu dogu Eusque-
 ria. Gueuri entzunda , daquiieez baseerrietacuac
Jaungoico Omnipotentia , *Poderosua... Virginia*
Clementisimia... Misericordijosa... Mandamentu-
bac..... Absolvicinoia.. Doloria..., *Errestituci-*
noia.... Ta beste onaco verba euscalgaistoco as-
 co. Erdeera ezdaquiieen euscaldunac , eureen
 echeetan , ta artu emoneetan biar daveen guz-
 tia , esaten davee eusqueera garbijan. Cristinaut-
 zaco icasijan dira euscaldun gaistuac. Ezda au
 eusqueeraren erruba , ezpada gueuria. Ta , ain
 dauqueez ija artubac erdeera , edo latin verba
 batzuc ece , euraquin ezpada , aituten ezdavee
 ondo dotrinia , edo cristinautzaco eracutsija.
 Onen bildurra arren , imini ditut erveste ver-
 ba batzuc Icasiquizuneetan. Bada Cristinautza-
 co eracutsijan zucen aituten emotia , leenago da,
 verbeetan eracustia baino. Aleguinaz , ta deri-
 chadanez , guichitu ditut asco. Ta gueijago
 guichitu gura nituque , asmau dodan saila,
 amaitu orduco. Oituco baguina gueu , Eleisa-
 guizonoc , Larramendi , Cardaveraz , Men-
 diburu , Moguel , ta beste Euscaldun garbi-
 jac iracurtera , ta areen erara gueure sinisqui-
 zunac , ta eguizunac verbeeta garbijan pul-
 pituan , ta ostian cristinaubai eracustera , arin
 ervestetuco litzaatequez , gueure eusqueera mai-
 tia , ta aberatsa ezaindu , ta lotsatuten daveen
 urrin errietaco verba banacaac. Astarloa bat,
 Ervas bat , Erro bat , ta beste jaquitun asco
 jagui ezbalira , gueure eusqueera jausija iracoi-
 tera , uste dot , gueuc galduco gueuntsala las-

(X)

ter bere ontasun , ta edertasun guztia.

Egüija da , Jesu-Cristo , gueure Jaunagan
sinistutia , ta ari darraicon guztia , dan leguez
chito barrija Eusqueriagazco ; gueure cristinaut-
zaco gauza barri ascoren icenac bere barrija
dira. Ta aretati ez guichi cristandadiagaz be-
ragaz Urrin errijetati etorriac. Onetarico ija
icen artubac : *bautismua... Confirmacinoia...
Penitencija...* gueure Eusqueera garbira aldatu-
tia , ondo litzaatequian , edo ez , Jaquituna-
esango davee. Ezda ain biar gacha , eusqueera
garbico iceneetan imintia. Ta onenbestegaz,
Iracurlia , aintzat artuten banozu , zeure adis-
quidetzat neure baruba ezaututa , esquintzen
deutsut vijotz prestu bagaz. Ta eguiten deut-
sut : Agur.

JAUN-

1

JAUNGOICUAREN LEGUECO AMAR

Aguindubeen asieraco lelengo lcasiquizuna, ceinetan eracusten dan : *Dotrinia icasteco daguan preminia.*

Munduba galduba daguana, ta ija inoc irau ezindavena, Escritura Sagradubac lecu ascotan esango ezbaletscu bere, gueuc sarritan esaten dogun, gaucia da, neure entzula onac. Gueuc esaten dogu, casic isildu bagaric : Cristinaubeen artian daguala pede chaarra, compijantza guichi, codicija asco, malecija andija, munduco gauzeen amodijo itsuba, inoren ondasuncen embidija, alcar icusi ezina, arrotasunezco buru erichija, vanidadia, ocasionoe prestubezac, entzute comunac, deungaro esate asco, neurri bagaco desonestidadia, peatubaren bildurric eza, ta conciencija arinonac. Gach onec, eta gueijago cristinaubeen artian ugari dagozana, guztioe autor doguna, da. Ija esan guina! David Erreguiagaz (1) : gente guztia vide zucenetati alde eguin daveela, ta oundo eguin gura davenic, inor ezdaguala. Edo, San Juan Evangelistiagaz : Mundu guztia malecijaren, ta gacharen artian iminita daguala. (2) Oh, ceimbat estimauco litzaatequian gach onec erremedijetia! Ta menturaz ezda, ascoc uste daven baixen cer eguin gacha, mundu

(1) Psalm. 13. (2) Epist. 1. C. 5.

duba erremedijetia. Bacochar beretzat ona dan moduban, edola bere erremedijau legui. Baña onetaraco ezautu biardau Cristinaubac, lelcengo; Cegaiti daucan, edo cetati jatorcon mundubari ain echura ezaiña, ta errucarija? Ta au da, Dotrina onetan lelcengo eracutsico dana. Ta bigarrenian; celan erremedijau leijan bacochar, berari jagocana.

I Exodoco liburuban Espiritu Santubac eracusten davela, esan legui, munduco gachac luzaro irauteco asipen bat. Irugarren, eta laugarren belauneraguino, dino Jaungoicuac (1), visitauc ditubala, edo castigauco ditubala, gurasuac umeen contra eguiten ditubeen pecatubac. Gurasuac umeen contra eguiten ditubeen pecatubetati, andijeena dala, derichat, neure entzula onac, guztiz engañetan ezbanas, umiac deungaro aztia. Seme alabaac lotsa charragaz, libertade osuagaz, banidade andijagaz, dotrina on bagaric, ta Jaungoicuaren bildur santuba bagaric mundubarentzat, ta munduco aixe paltsuarentzat aztia, da, guraso batec Jaungoicoaren aurrian euquico daven palta icaragarrija. Ta, guraso asco dirian legucz, gauza onetan chito ardura bagacuac; Ara emen, celan daguan beti oinian, Jaungoicuac aimbeste gorroto deutsan pecatuba. Ta onetarico pecatubac beti diraubeen leguez, Jaungoicoaren castigubac bere badirau gueure contra. Izan leiteque bada, gurasuac seme alabaac cristinau eguijazco baten moduban, ta Jaungoicoaren bil-

(1) C. 20.

dur santuban azten ezditubeen artian , mundubac daucan baixen echura ezaina , ta galduba euquitia. Ara emen munduco gacheen asiera bat.

Oraindiño esan legui Jeremias propeta Santubagaz (r); pensamentu on baten paltiac daucala munduba galduta. Bacochar bere artian ondo pensauco balitu gauzaac , erremedijauta legoquiala munduba. Eguiija esateco , guizon, eta emacume guziac pensauco balebee ondo, ta sarri: Cer dirian , cetati dirian , nor gaiti dirian , cetaraguino dirian , ta cetan azquenian gueratuco dirian , ez leuquee eguiten daveen beste zaata munduban eguingo. Ta ez leuquee, emoten daveen beste penagarri ; cer eguin , ta cer esan emongo. Pensamentu on baten paltia gaiti uts eguiten ditugu bide zuzenac , aaztuten gara Jaungoienagaz , ta gueroco eguijeequin, ta iminten dogu gueure vijortzeco gogua , amodijua , ta desiuu luurreco gauzeetan. Ta ara emen beste sustrai bat , munduco gentia beti naastauta , equertuta , sosigu bagarie , ta alcarregaz bat eguin bagarie , (cer eguiten daveen , ta nora duazan ezdaquijeen inurri aldra bat leguez) vitzi izateco , prutu ugarija emoten davena. Bai , Cristinaubac , Seme alabeen aziera chaarra , ta gucu cer garian ondo ez pensetia , dira asiera bi , cointzubeu euquico daveen munduba , dagan baixen ichura galduea , erremedijetan ezdirian artian.

Baña oraindiño beste gauza bat , derichat,

neu-

neure entzula onac , dila , munduco baque
 chaarrari , vitzi izateco nequiari , arimaco larrí-
 jari , ilteco peniari , conciencijaco nasaitasuna-
 ri , pecatuco ecandubari , ta vijotzeco nai ba-
 guiari , ta sosiguric ezari lecuric gueijeen emo-
 ten deutsana. Au da , Cristinau izaten ez jaqui-
 tia. Cristinau asco dagoz ; baina ezdaquijee guei-
 jeenac , eerdan cristinau izatia. Ezdaquijeez , na-
 turaleciac , errazoiac , eta Jaungoicucac imini
 deutseezan eguin biarrac , ta aguindebac. Ez-
 daquijeezan artian , ezin leguijееz. Ta baco-
 chac bere eguin biarrari erantzuten ez deutsan
 artian , munduba leengo bestian egongo da , edo
 gueruago baino , gueruago chaarrago izango
 da. Alperric da , uste ona , gogo ona , ta de-
 sio ona euquitia. Ezdaquijanac , descuiduan
 baino , acertau ezin legui. Ta gaurco egunian
 casuric guichien eguiten jacon , gauzia da , cris-
 tinaubaren eguin biarrac icastia. Mundubaren
 usadijo paltuac , eta legue zoriguestocucac zort-
 zi , amit urteco uniac bere baquijeez. Baña
 Cristinaubaren cer eguinac , edo eguin biarrac ,
 escolau anditzat eureen burubac dauqueezanac
 bere , ascoc ez. Ezdau inoc cansau gura , Jaun-
 goicuari , proximuari , ta bere burubari cer
 zordeutsan , jaquiten. Ezdau inoc dendatu gura ,
 Jaungoicucac gueu gaiti cer eguin daven , cer
 eguiten daven , ta gueuri cer aguin duten deust-
 cua , icasten.

* Berba baten , neur e Cristinaubac : Ezdau inoc
 arduraric iminten , dotri nia biardan moduban ,
 icasteco. Doctrinia biardan moduban ezdaqui-

Icasiquixunar

janac, Jaungoicua servidu ezin legui. Jaungoicua serviduten ezdan artian, munduba leen dagan baixen ezaina, oquerra, naastauba, ta deunguia egongo da. Jaungoicua serviduten ezdogun artian, gueure vizitzaac izango dira penazcuac, atsecabazcuac, estubac, gusto bagacuac, sosigu bagacuac, suguia leguez, luurreco gaueetan tatarrasca, ta arrastaca beti daviltzanac. Jaungoicua serviduten ezdogun artian, gueure arimaac egongo dira pecatuz naastanta, illunduta, loituta diabrubaren aguinduban; gueure erijotzia izango da estuba, larrija, ta icaragarrija; ta gueure betico azquen azquen bagacua impernucó suba. Au da, dotriniaen paltiac cristinaubari ecarten deutsan prutu mingocha. Au guztiau Espiritu Santubac sarritan prediqueetan deutsu. Ta esaten azartuten nas, dotrina onaren paltia dala, gueure arimaco, ta gorputzeco gachic andijeenac daczana.

II. Erremedijau leguiz bada, Cristinaubac, gach oneec, noberac nai izan ezquero. Bañacelan? Dotrinia ondo icasijagaz. Onetaraco Jaungoicuae beti eracutsi deuscu, gueure adilia, edo entendimentuba berez laburra dana, Ceruco misterijuac ezaututeco. Beraren anditasuna etorri da Ceruti luurrera, gueuri Ceruco bidiaac eracustera. Adan lelcengo gueure gurasuari Jaungoicuae berac eracutsi eutsan, beti dichoso izateco, asco evan dotrinia. Naturaleciaren legaiian Jaungoicuae eracutsi eutseezan Patriarca Santubai, gueuc orain entzuten ditugun, ta sinistatzen ditugun pedeco misterijuac, jazo baño as-

cozaz leenago. Moisen leguiac iraun evan artian, demporatic demporara bialduten eutseezan Jaungoicuaac Isrraeltarrai Propeta Santubac, bere leguia, ta dotrinia eracustera. Jaungoicuaren Seme vizija mundura etorrita, Ama Virginiaren sabel garbijan guizon eguinzan, ogue-ta amairu urtian gueure artian vitzi izanzan, ta curutze baten josita iltzan ¿Ta cer eguin evan munduban? Bere gauza guztiz andijen artian bat izanzan, guizon, eta emacume guztiai, cer sinistu biar daveen, cer escatu biar daveen, cer eguin biardaveen, ta cer errecividu biar daveen, eracustia. Apostolubeen, Obispo, ta Sacerdote jaunen cereguinetati andijeen bat, edo bacarra da, cristinau piel guztiai dotrina eguijazcua, ta ceruraco bide zuzena eracustia. Esan legui, Escritura Sagradubari, ta Eleiza Ama Santiaren espiritubari beguiratu ezquero, Eleisa guizoneen cereguinic andijena dala, Cristinaubai dotrinia eracustia. Lecuban lecuban berba gogorraquin zamaituten gaitu Jaungoicuaac, ta pena andijaquin Eleisiac, gauza onetan Sacerdotioc daucagun ardura chiquija. ¿Cegaiti au guztiau? Ez beste gauza gaiti, ezpada, chito gauza aguirija, ta ezaguna dalaco, dotriniaren paltiac dacazan negargarriac, bai arimaraco, ta bai gorputzeraco. Orregaiti ene Erliginoe Sagraduba, Jaungoicuaren, ta Eleisa Ama Santiaren Espiritubari jarraituta, ezda aspertuten oracinoiagaz, penitencijagaz, ta beste piedade, ta caridadezco obra onaquin Cris-

tindadiari lagundubagaz. Ezaututen dau, doctrina onaren paltia dala munduco gach ascoren sustrai indartsuba, ta trabaju ascogaz, baino erremedijeetan ezdana. Ta aleguin guztiagaz lagunduteco cristinau pielai, ta Cura jaunai premina andico gauza onetan, aguinduten dau: Desiertubac ichita, beste gueure Erliginoeco combentu guztietan prediqueetaco pulpiti doctria domeca arrasalde bacoohan ordu erdijan. (1)

Gauza jaquina da, Cristinaubac, doctria ondo daquijanac, dau a a Jaungoicuaren ezau-bera gueijago. Ta ceibat Jaungoicuaren ezau-bera gueijago dauan Cristinaubac, aibat urinago dago pecatubetati, ta condeneetaco bideti. Bada, jaquin ezquero ondo, Jaungoicuac gueu gaiti eguin dituban amodijozco gauzaac: Jaungoicuac gueugaz dauan ontasuna, pinecia, ta paciencia neurri bagacua; gueuri Ceraco Erreinuba emoteco dauan desio vitzija; Jesus gueure Salbadore maitiac bere jaijotzaan, vitzizaan, pasinoian, ta erijotzaan, ta endamas altaraco Sacramentu Santuban eracusten deustecun biguntasuna, humildadia, ta carino laarreguija; jaquin ezquero Cristinaubac bere argaltasuna, miserijsa, ta ezer eza; berba eguingo badau, pausu eguingo badau, ta arnasa artuco badau, popuertza Jaungoicoaren gracia, ta socorruba biar davena; erremedijo bagaric ill biarco davena; erijotza estuban bere vitzi guztico pensamentu, berba, ta eguin guz-
c
tien

(1) Constit. Part. 2. C. 10. n. 5.

tien contu zucena, ta gogorra artuco deutseena; oneentzat Ceruba, ta deungueentzat impernuba daguana; dinot, neure entzula onac, cristinaubac jaquin ezquero, ta pensau ezquero ondo eguija oneec, ¿nos azartuco litzateque peccatu eguiten, bertan illgo dan, edo ez, ezdaquijala?

Onezaz ostian dotrinia biar dan moduban ezdaquijana, beti dago pecatu mortalian. Nai izan arren, ondo compesau ezin leiteque, cellan ezdaquijalaco. Inoc asolbidu bere ezin lequi, ta salbau bere ezin leiteque. Dotrinia ondo ezdaquijanac, pecatu eguitia cerdan, ezdaqui. Bera da, leleengo pecatuban jausten dana, ta nequezeen jaguiten dana, edo secula jaguiten ezdana. Bada ezdaqui pecatubaren ezaintasuna, pecatubaren caltia, Jaungoicuari eguin deutsan injuriya, ta pecatuti jaguiteco biar daven presta eria. Dotriniaren paltaz dira compesinoe paltsuetati gueijeenac. Dotriniaren paltaz dagoz cristinaubac engainauta, itsututa, cerura zucen duazalacuan, impernuraco bideti pausu bat bere uts eguiten ezdabeela.

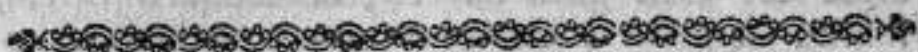
Ta ezdanca inoc cetan pensau, cristinaubac baquijeela, salbeetaco duina dotrina. Gueijeen daquijenari, bapere sobreetan ezjaco. Ta palta daveenac, gueijago dira, ondo daquijeenac baino. Airagueuria, Ave marija, Credua, Mandamentubac, Ni-pecatarija, Salvia, Neure Jesu-Cristo Jauna, Sacramentubac, eta beste onaco umetan buruz icasi cirian oracinoe batzuc, aoz esatia, ezda, biar dan moduban,

dotrinia jaquitia. Umeentzaco popuertzacua da,
 oracinoe oneec buruz icastia ; baina nausijeent-
 zaco ezda asco , oneec buruz esaten jaquitia.
 Airu biar davee , ta jaquin biardavee , berba
 areec cer esan gura daveen , ta cetaraco dirian,
 itandu ezquero , edoceini contu emoteco ter-
 cijuan. ¿Ta ceimbat Cristinau dira , au eguin-
 go leuqueenac? Azartuten nas esaten ; ezda
 erdijac bere. Imini daigun exemplu bat , ta ez
 guichitan jazoten dana. Cristinauric gueijeenac
 aoz esango ditubee , ondo compesetaco bost
 gauzaac : examinia , damuba , proposituba ::
 ¿Ta aituten ditubee , cer dirian? ¿Baquijee , cer-
 dan doloria , edo damuba? ¿Baquijee , cer biar
 dan , damuba euquiteco? ¿Baquijee , damuba-
 ren paltaz compesinoia cetan gueratuten dan?
 ¿Baquijee , jadisteco , celan prestau biar dan?
 Baquijee , proposituba cerdan? ¿Ce premina an-
 dicua dan? ¿Euquiteco , cer eguin biardan?
 ¿Ta eguijazcua danian , ariman cer eguiten da-
 ven? ¡Ah! *Bigarrena doloria , irugarrena pro-
 posituba* :: Aoz esaten guztia , edo gueijeenac
 baquijee. Baña cer esaten daveen , erdijac bere
 menturaz ondo ez.

Emeti ezaututen da , neure entzula onac,
 dotriniaren paltiac ce echura chaarra emoten
 deutsan mundubari , ta dotrinia icasijagaz zelan
 erremedijau leizan , bai munduco , ta bai ari-
 maco , edo eternidadeco gachac. Dendatu gaiten-
 zan bada guztioe dotrina eguijazcua icastera. Icas-
 teco , juan biar dogu , eracusten dan lecura , ez-
 pabere secula icasico ezdogu. Escatu daijogun

Jaungoicuari bere verba Santuba entzuteco, ta arimeetan gordeetaco gracia. Aitiaren, Semia-
ren, ta Espiritu Santubaren icenian.

Amen.

JAUNGOICUAREN LEGUECO AGUIN-
dubeen asi eraco lelengo Icasiquizuna, ceinetan
eracusten dan: *mundubaren asieria*; *guizona-*
ren andi izatia; ta *Cristandadiaren*
balijua.

Jaungoicuac gueu gaiti eguin dituban gauza-
ac, euqui biar ditu cristinaubac beti goguan,
ta veguijeen aurrian, bere eguin biarrac icaste-
co. Eurac dira, gueure vijotzetan Jaungoicua-
ren hildur santuba, ta amodijua onduen imin-
ten daveenac. Andi andica, edo salto baten le-
guez, esango deusut bada, Cristinaubac, do-
trina onetan: 1. Mundubaren asieria. 2. Gueu-
re izatiaren auditasuna. 3. Cristindadiaren ba-
lijua. Entzun eguidazu gogo onagaz.

I. San Pablo Apostolubac esan ezquero,
munduco gauzai beguiratuta, ezaututen dala
eureen Eguilia (1); chito gauza biarrecua da,
cristinaubac jaquitia mundubaren asieraco Lan
arrigarrija. Onetaraco sinistu biar dogu, neure
cristinaubac, orain zazpi milla urte, Eleisia-
ren contubari jarraituta (2), ezeguala criatura-
ren

(1) Ad Rom. C. 1. (2) Martiril. Rom. d.
25. Decemb.

ren errasturic Jaungoicoaren entendimentuti campora. Jaungoicua bera eguan bacarric berez beragan, ta beste gauzaric ezerbere ez eguan. Jaungoicuac ezerbere ezeti atera cituban bere virtute, edo *Nai* bategaz Cerubac, Luurrac, Ichasuac, eta Ceruban, luurrian, eta Ichasuetan aguiri dirian, ta ezdirian gauza guztiac.

Lelengo egunian, edo instantian eguin evan Jaungoicuac arguija, ta alderatu evan illunaganic. Imini eutsan *Arguijari* egunaren izena, ta *Illunari* gavarena. Bigarren egunian, edo instantiam eguin cituban Cerubac, ta alderatu eituban cerugañeco urac cerupeco ureetati. Irugarren egunian, edo instantian batu cituban Jaungoicuac cerupeco urac guztiac lecu batera, ta aguertu evan *Liorra*. Liorrari imini eutsan *luurraren* izena, ta urac egozanari *Ichasuarena*. Ta egun atan eguincituban luurreco arbola, ta bedar genero guztiac. Laugarren egunian, edo instantian eguin cituban Jaungoicuac Eguzquiija, Illarguiija, ta Izarrac; ta imini eutseezan eureen betico ibileraraco leguiac, egunac, illac, eta urtiac neurtuteco. Eguzquiija egunari argui eguiteco, ta Illarguiija gaveraco. Bostgarren egunian, edo instantian eguin cituban Jaungoicuac uretan daviltzan arrain genero guztiac, ta egaan daviltzan chori genero guztiac. Ta emon eutseen Jaungoicuac onei guztioi, baita arbola, ta bedarra bere, eureen ericuac sortuteco, ta ondorenguetara atzija iragoteco virtutia, beti munduban iraua daguijeen vitzi-dun guztiac. Bedein-

catu ciruban dirianac, esaganaz, *Azi zaitex,*
ta gueitu zaitex.

Seigarren egunian, edo instantian eguin cituban Jaungoicuac luurreco alemanija, ta gauza vitzi guztiac, ta emon eutseen arei bere euretariacuac sortuteco alizatia, edo virtutia. Ainguerubac cein egunetan Jaungoicuac criadu cituban, ez davee bardin eracusten Maisu guztiac. Baña pedeco eguija da, Jaungoicuac mundubaren asieran ezar bere ezeti eguindaco, espirituco criaturaac diriana Aingurubac. Areetati batzuc, San Miguel Aingueruba aurrerengo zala, obeidu eutseen Jaungoicuari, errazoia zan leguez. Ta dira, Ceruban Jaungoicua gozeetan dagozan Aingueru onac. Beste batzuc, Luciper aurrerengo zala, eureen edertasunac arrotuta, soberbijaz beteta, ez eutseen Jaungoicuari obeidu gura izan, ta Jaungoicuac soberbijazco pecatu á gaiti bota cituban impernubetara. Ta dira, ango diabrubac, ta Demoniuac.

Luurreco criatura guztiac zucen, eta artez gordetan dirubee Jaungoicuac imini eutseezan ordena, legue, ta eguitade, edo izate modubac. Orregaiti esan evan Jaungoicuac, criatura areec eguin citubanian: guztiac ciriala entero onac. *Et erant balde bona.* Alemanijaac, arrainac, chorijac, Cerubac, luurrac, eta beste criatura guztiac dagoz beti pirme, Jaungoicuari obeduten deutseela, ta Jaungoicuaren anditasuna, jaquiturija, ta providenciija beti prediqueetan daveela. Au da, neure eutzula onac, beti Cristiñaubac goguan etqui biar daveena. Arri muta-

raguinoco guztiaç Jaungoicuari obeiduta, Jaungoicuaren esana eguinda; guizonac Jaungoicuari ez obeidutia, Jaungoicuaren contra pecatu eguitia; Oh; celan lotsatuco dan Jaungoicuaren aurrian peccatarija, beste criaturaac euren moduban Jaungoicua ciur serviduta, berac servidu ezdavelaco! (1)

II Seigarren egunian, edo instantian bertan eguin euan Jaungoicuac guizona. Pormau euan luur zati bategaz gorpuz bat (2). Criadu euan ezerbere ezeti espirituzco arima bat. Imini euan, luurragaz eguin euan gorpuzt atan, espirituzco arimia. Ta gueratu zan, Jaungoicoaren echurara eguindaco gorpuzt, eta arimazco guizona, ceñi derichon *Adan*. Au da lelengo guizona, lelengo gurasua, ta munduco guizon, eta emacume guztiaç moduren baten izatia zor deutseena. Jaungoicuac berac, leengo doctinaam esan dan leguez, Adani emon eutsan ceruco gauzeen ezauberia, entendimentuco arguija, vorondate leijala, ta zucena, ta beti dichoso izateco biar euan guztija. Ichi cituban Jaungoicuac Adanen escubetan alemanija, arrain, chori, ta (arbola bateco prutuba eragotzita) beste gauza guztiaç. Imini euan Jaungoicuac Adan paradisuban, munduban inoc euqui leguizan gusto, atseguin, ondasun, ta dicha guztien artian.

Adan bacarric egon ez cedin, bera lo eguala, atera eutsan Jaungoicuac saijetseco azur bat, minic emon bagaric. Ta Adanen saijets

azur-

(1) Gen. C. 1. (2) C. 2.

azurragaz pormau euan emacume baten gorputza. Criadu euan arima bat ezer bere ezeti. Inini euan arimia gorputz atan. Ta eguin eban lelengo emacumia, cefi derichon *Eva*. Auda lelengo emacumia, ta beste guztien Ama. Eva imini euan Jaungoicuac Adanegaz Paradisuban gach bagueco, edo inocencijaco estadu dichosuan. Modu onetan izanzan, Cristinaubac, gueure lelengo gurasuen asieria.

Guizona da (ta bardin da emacumia) espirituzco arimia, ta luurezco gorputza bat eguindaco gaucia. Guizona da, aparteco pensamentubagaz Jaungoicuac bere echurara eguina. Guizona da munduco criatura guztietati nobleena. Guizona da, Jaungoicuaren zurtasun nausija beragaz daroiana. Jaungoicuac beste criatura guztia egin cituban guizonarentzat, ta ichi cituban guizonaren escuban. Adanen peatuba izan ez balitz, gaur bere gueure escuban, eta aguinduban egongo cirian luurreco criatura guztiae.

Guizonaren izatiari imini deutsa Jaungoicuac bere naturaleciaren Silluba. Guizonac bere adilliagaz, edo entendimentubagaz igoten dau Ceruraguino, jastenda impernuraguino, ta gorputza gueldi daucala, daviñ pensamentubagaz mundu guztian, beste criaturaac baño altubago. Izatia dauqueen gauza guztiai beguiratuten dautsee guizonac. Guztia examineetan ditu banaan banaan. Ta ezda ezegaz bere naicotuten, Jaungoicua topau artian. Vorondatiagaz ameeetan ditu urrineco gauza onac, urrecuac

cuac leguez. Ta criatura guztien ontasuna ezautu arren , gosez dago , Jaungoicua vijotz guztiagaz ameeetan ezdaben artian. Gomutiagaz , iragotaco guiza aldijac , ecarten ditu bere aurrera. Ta juicijuagaz etorquizunai beguiratuten deutsee, jazotacuac , balira leguez.

Guizonac asieria bauca , beste criaturaac leguez , baña amairic ezdauca. Beste criatura guztia amaituta , utsera viurtuta bere , guizonaren gorputza , ta arimia vitzico dira betiguztian , irabazten daveen lecuban. Guizon ba-cocha , mundu guztia baño , queijago balijo davena , da. Jesu Cristo gueure Jaunaren odolagaz , ta erijotziagaz erosita daguana , da. Jaungoicua ezaututeco , ameeaco , ta Ceruban betigozectaco , jaijo dana , da. Gauza ona , edo chaarra , berac nai davena , eguiteco , libertadiagaz Jaungoicuac eguin davena , da. ¿Cerequeijago? Oraindino dauca guizonac gauza bat, beste criaturac ez daucana. Au da , gaisqui eguinagaz garbatuteco alizatia. Ura , suba , aixa , luurra , arbola , ta arrijac Jaungoicuaren criaturaac dira. Baña ez deutsee Jaungoicuac emon arei sentiduric , edo sengarriric , izatia baño. Alemanijai , arrainai , ta chorijai emon deutseez Jaungoicuac sengarrijac , edo sentidubac , eta izatia ; (Naturalista itsubac ucatu arren). Baña ez deutseez emon entendimentuba, edo adizailia , ta vorondatia. Orregaiti alemanijac ezdauquee ez ezauberaric , ta ez amodijo eguijazcoric. Ainguerubai emon eutseen Jaungoicuac adizailia , ta vorondatia ; baña ez deut-

deutsee emon Ainguerubai ondo, edo gaisqui eguinagaz garbatuteco al izatia, edo libertadia. Au gaiti Diabrubac, juicijoco egun artian condenu bagaric, egon balira bere, ez cirian garbatuco, bein eguin even pecatubagaz. Ta Ceruco Ainguerubac, juicijoco egun artian Ceruban sartu ezbalira bere, lelenguan amai even, Jaungoicua amestiar, ez cutseen ichico. Bada Ainguerubai ezjacue emon, bein ondo, edo gaisqui eguinagaz, garbatuteco, ta erremedjetaco libertadia. Guizonaren noblecia, ta condecinoia da onetan bere apartecua. Guizonac, dino San Gregorioc (1), dauca izatia arrijac, eta luurac leguez; sengarrijac, edo sentidugarrijac, eta viciteia, alemanijac leguez; adizailia, ta vorondatia, Ainguerubac leguez. Ta oneziz ostian dauca, gaisqui eguina erremedjetaco, ta gacheti onera biurtuteco al izatia, beste criaturac ez daucana. Guizonaren libertade onetan astenda obra onen, ta deunguen merccimentuba, leguiren biarra, edo necesidadia, ta baco hac cer eguin biar daben, jaquiteco preminia. Ara emen, cristinaubac, ceibat doe, ta gracijagaz jantzita, dauan gueurre izate noblia. Oni darraiconada, legue santu baten, ta erliginoe eguijazco baten preminia. Au icusico da, aituten emonagaz cristandianaren balijua.

III. Jaungoicua emon arren guizonari, esandan nobleza altuba, eracutsi ezbaletsa, cer eguin biar evan, ta emon ezbaletsaz erreguela,

(1) Hom. 29. in Evang.

la, edo neurgarri zuzenac, eta segurubac, bere pensamentubac, verbaac, eta obrac errazozcuac, eta onac izateco, ez eban ezer bere eguingo. Jaungoicuaren legue, edo erreguela bagaric gueratuco zan guizona, aixe guztietara gira eguiten daven, cañabera bat leguez. Ez eban guizonac bere buruti bacarric secula gauza on bat eguingo, ta ez zan secula Ceruban sartuco. Baña Jaungoicuaren ontasuna, ta misericordija ez zan contentau, guizonari alacodoe, ta mesede ugarijac naturalezaan emonagaz. Ezbada onezaz gañera, emon eutsazan legue zuzenac, eta erreguela segurubac, arei beguiratuta, bere eguitiac, eta naijac zuzendu daguizan.

Jaungoicuaren legue, edo neurgarri guztia enzerretan da amar mandamentubetan. Eurac esaten deuscubee : cer eguin biar dogun ; ta cer eguin biar ezdogun ; cer esan biar dogun ; ta cer esan biar ezdogun ; ta cer desiau, edo gura biar dogun ; ta cer gura, edo desiau biar ez dogun. Ta Jaungoicuaren amar aguidubac baño, gauza zuzenagoric, ta arguiagoric ezer bere ezdago, guero esango dan leguez. Verba bigaz amaitu eban Jaungoicuac bere legue guztia, esanagaz : *Jaungoicua amauco dozu, beste gauza guztia baño gueijago ; ta zure proxima, zeure buruba leguez.* Jaungoicua ameataco, ezautu biarda lelengo. Bada adizailiac, edo entendimentubac ezaututen ezdaben gauzaric, vorondatiac amau ezin legui. Jaungoicuaren ezauberia inoc bere gui-

zonari emon ezin leguijo , Jaungoicuac berac baño. Orregaiti Jaungoicuac berac artudau carguba , gueuri bera nordan eracusteco (1).

Guizonaren cer eguin nausija da , verba eguiten deutsanian , Jaungoicuari entzutia , ta sinistutia. Ta guizonaren uts eguiteric andijeena da , Jaungoicuari ez entzutia , ta ez sinistutia. Dempora guztietan Jaungoicuac verba eguin deutsee guizonai. Ta dempora guztietan izan dira guizonac , Jaungoicuari entzun , sinistu , ta obeidu deutseenac. Ta baita entzun ez deutseenac , sinistu ez deutseenac , ta obeidu ez deutseenac bere. Orregaiti dempora guztietan izandira onac , eta gaistuac , justubac , eta peccatarijac , Santubac , eta condenaubac.

Naturaleciaren leguiian Adan , Eva , Noe , Abraan , ta beste asco justubac , eta Santubac cirian. Escribidutaco leguiian Moises , Josue , David ::: justubac , eta Santubac cirian , Jaungoicuari entzun , sinistu , eta obeidu eutseelaco. Ta Cain zoriguestocuaganic asita , dempora guztietan izandira peccatarijac , eta condenaubac , Jaungoicuaren verbia sinistu ez daveelaco , edo sinistuta , gorde ezdaveelaco.

Jesus gueure Salbadore , ta Eracusla maitiac eracutsi deutsu , leenagoco guztia baño , ezagunago , gueu salbeetaco , entzua , jaquin , sinistu , ta eguin biardogun guztia. Evangelijoco verbia da Jesu Cristo geure Jaunaren verbia. Ta Evangelijuac esaten davena , entzutia , sinistutia , ta eguitia , da , Jesu Cristoren dis-
ci-

(1) Exodo C. 3.

cipulu , edo cristinau izatia , creduaren azque-
neco Verveetan esango dan leguez. Cristinau
izateco , biarda pede bat , bautismo bat , ta
Eleisa bat. Pede bagaric , bautismo bagaric , ta
Eleisa bagaric ezdago cristinauric , ez guizona-
rentzat Salbacinoeric. Orregaiti Gentilac , Jude-
gubac , Moruac , eta Eregiac , batzuc , pede-
ric , eta bautismoric ezdauqueelaco ; ta bestiac,
Eleisa eguijazcoric ezdauqueelaco guztiacon-
denetan dira lastimagorrijan. Cristinau izatia da,
Cerura juateco popuertzaco bidia , baña segu-
ruba , noberac nai izan ezquero. Ta ara emen,
neure entzula onac , verba guichitan aituten
emonda mundubaren asieria , guizonaren andi-
tasuna , edo noblecia , ta gueure sinistutiaren,
edo cristindadiaren balijua. Escatu daijogun
Jaungoico andijari , bialdu daigula bere argui
Santubaren erraijo bat gueure arimeetara , Evan-
gelijoco verba gozuac vijotz onagaz entzuteco,
sinistuteco , ta obra eguijazcuequin gordeeta-
co. Aitiaren , Semiaren , ta Espiritu Santuba-
ren izenian , Amen.

✽
JAUNGOICUAREN LEGUECO AMAR
aguindubeen lelengo Icasiquizuna . ceñetan era-
custen dan : 1. Mandamentubac cer dirian?
2. Ceimbat modutacuac dirian? 3. Jaungoicua-
ren legueco mandamentubac ceintzuc
dirian? 4. Nos asi cirian?

Caridadiaren , ta Salbacinoiaren senalle ba-

cañra da, neure entzula onac, legue santuba gordeetia. Neure leguia icasten davenac, ta gordeetan davenac, dino Jesu Cristo gueure Jaunac (1), ameeñan nau ni. Sinistu ezin legui: Jaungoicuari obeidu gura ez deutzanac, ta Jaungoicuaren aguinduba eguin gura ez davenac, daucala Jaungoicuaren amodijua, edo caridadia. Adisquidiaren esana, errazoezcua izan ezquero, eguin gura ez davenac, galduten dau adisquidetasuna. Jaungoicuaren legue santuba guztiz da errazuazcua, zuzena, erraza, ta gueure oneracua. Ta orregaiti, Jaungoicuaren adisquide danac, Jaungoicuari ondo gura deutzanac, ta ameeñan davenac, pozic, eta gustoz eguiten dau Jaungoicuaren naija. Ta eguin gura ezbadau, senalle aguirija, Jaungoicuaren adisquide ezdana, ta caridaderic ez daucana. Caridadiaren jantzija ariman euqui gura davenac, ta salbau gura davenac, gorde biarditu bada Jaungoicuaren aguindubac. Pedeco articulubetati bat da, etorrico dala Jesu Cristo gueure Jauna julcijoco egunian, illac, eta vicijac juzguctara; onai emoteco Ceruco gloriya, bere mandamentubac gorde citubeelaco; ta deungai impernucio penia, bere Mandamentu Santubac gorde ez citubeelaco.

Emeti ezaututenda, ceibat balijo deutzan Cristinaubari, Jaungoicuac mandamentu guztietan, eta bacoñian cer aguinduten deutzan jaquitiac, guztia, eta bacoña ziatz gordeetaco. Bada bat austen davenari, guztien errubac

(1) Joann. C. 14.

ba ezarrico jaco , dino Santiago Apostolubac (1). Onetaraco esango da : Jaungoicubac mandamentu bacoehian cer aguinduten deutcun , ta cer eragozten deutcun. Ta, guztiai asieria emotece , eracutsico deutcun dotrina onetan. 1. *Mandamentubac cer dirian?* 2. *Cembat modutacuac dirian?* 3. *Jaungoicubaren legueco Mandamentubac cein zue dirian?* 4. *Nos asi cirian?* Prestatu eguizuz , Cristinaubac , ceubeen vijotzac , ondo entzuteco.

I. Mandamentubac ez dira beste gauzaric, neure entzula onac, ez bada irori egindutece escudibia daucan, eta bestiac gobernanu biar dituban Nausijac, iminitaco aguindubac, Mandamentubac, leguiac, aguindubac, ordenaac, edo erreguelaac, guztia bat esan gura davee, inori aguindutece, escubidia dauqueenac, iminiac izan ezquero. Eurac eracusten deuscubee, cer eguin biar dogun, ta cer eguin biar ezdogun. Aguinduten davee, gauza batzue eguiteco, ta beste batzue ez eguiteco. Eopin mandamentubac, edo leguiac dira, gueure conciencijaco gauzaac neurtutece erreguelac, edo neurgarrijac.

II. Gueuri aguindutece, escubidia dauqueenac, modu ascotaracuac dirian leguez, mandamentubac, edo leguiac bere modu ascotaracuac dira. Eleisia da, pedeco gaucetan, ta oitura onetan cristinaubac Cerura vidian imini, ta zucendu biar dituban, Aguintaribat. Ta orregaiti dagoz Eleisiaren mandamentubac, edo aguindubac. Erreguiac, eta Erreinuben Burubac

(1) Epist. C. 2.

dira, eureen aguinduban dagozanai, bata bes-
 fiaren arteco artu emonetan, cleituco, acien-
 daco, ta baque oneco gaucetan cer eguin biar
 daveen, ta cer eguin biar ez daveen, aguin-
 du biar deutseenac. Ta orregaiti dagoz Erre-
 gueen, ta eureen lecuban dagozaneen aguindu-
 bac, eta leguiac. Onezaz ostian Jaungoicua da
 criatura guztien Eguillia, guztien Aguintarija,
 ta Legueguin Nausija, guztia obeidu biar deut-
 seena, eta guztiai, cer eguin biar daveen, ta
 ez daveen, aguindu biar deutseena. Au gaiti
 Munduco Erreguiac, Aguintarijac, Jaunac,
 aberatsac, eta pobriac, guztia eguin biar davee
 Jaungoicuaren esana, ta gorde biar davee
 Jaungoicuaren leguia. Ez deutsa Jaungoicuac
 begui bigunaguaquin beguiratuco munduco Er-
 regue bati, Aguintari bati, edo aberats ba-
 ti, Erreguia, Aguintarija, Jauna, edo aber-
 ratsa dalaco, osterancian bere legue Santuba
 gorde ez badau. Andijac, eta chiquijac leguia
 bardin austen daveenac, bardin castigauco di-
 tu Jaungoicuac; ta bardin gordeetan daveenai,
 bardin emongo deutsee Ceruco gloria (1). Jaun-
 goicua bera da asseraric, eta amairic ez dauca-
 na, naturaleciari izatia, ta izate modubac
 emon deutzazana, ta guizon, eta emacume
 guztia, ondo, edo gaisqui eguiteco, liberta-
 diagaz, ta errazoiagaz pormau ditubana. Or-
 regaiti legue batzubai esaten jacue, diriala *na-
 turaleciarenac*; beste batzubai: *errazoiarenac*,
 (naturaleciagaz, ta errazoiagaz bat eguinda da

go-

(1) Exod. C. 20. Deut. C. 5.

gozalaco). Ta beste batzubei : *Jaungoicoarenac*. Baña guztiac dira moduren baten Jaungoicuarenac. Ta guri orain toquetan jacunez , asco da esatia : Iru modutaracuac diriala leguiac , edo mandamentubac : Jaungoicuarenac , Eleisa Ama Santiarenac , ta munduco Aguintarijeenac.

III. Jaungoicuaren legueco mandamentubac, edo aguindubac dira amar. Amarrac izenteetan ditu Escritura Sagradubac. Lelengo dino : Neu nas ceure Jauna , ta Jaungoicua , Egitoco cagiguti librau zindudazana. Ezdozu euquico neu baiño , beste Jaungoicoric. Neu nas ceure Jaungoico indartsuba , ta celotsuba. Bigarrenian : Ez dozu ceure Jaungoicuaren Icen Santuba premia bagaric auan artuco : *edo* , ezdozu juramentu bide bagacoric eguingo. Irugarrenian : Acor dauco zara Zapatubagaz. Sei egunian biarra eguingo dozu , zazpigarrena ceure Jaungoicuaren eguna da. Ez dozu zapatuco egunian (orain Domæcan) biarric eguingo ez ceuc , ez zæure semiac , ez alabiac , ez crijadubac , ta ez da ceure alemanijac bere. Laugarrenian : Ondrau ezazuz ceure Aita , ta Ama , izan daguizun vicitza lucia , Jaungoicuac aguinduta , daguan Iurrian. Bostgarrenian : Ez dozu inor ilgo. Seigarrenian : Ez dozu adulterijoco peccaturic eguingo. Zazpigarrenian : Ez dozu ezer oostuco. Zortzigarrenian : Ez dozu proximuaren contra guzurric , edo testigantza paltoric esango. Bereratzigarrenian : Ez dozu proximuaren emazteric desiauco. Amargarrenian : Ez dozu inoren aciendaric desiauco.

Onec dirā , neure Cristinaubac , Jaungoicuaren legueco amar mandamentubac. Lelengo irurac dira Jaungoicuaren ondraraco , ta beste zazpirac proximuaren , ta gueure provechuraco , edo oneraco. Orregaiti esatenda: Jaungoicuaren legueco mandamentubac barrututen , edo encerretan diriala verba bitan. Lelengua: *Jaungoicua ameeitia , beste gauza guztiaic baño gueijago*. Ta bigarrena: *Gueure proximuac ameeitia , gueure buruba leguez*. Ez deutsco bere legue guztian Jaungoicuac beste gauzaric aguinduten , dino San Agustinec (1), caridadia baño ; Jaungoicua ameeitia , ta proximia ameeitia. Jaungoicua beste gauza guztiaic baino , gueiago ; ta proximia , gueure buruba leguez , amau ezquero , legue guztiequina eguinda dago. Escritura Sagraduban dagozan ordenaac , Propeta Santubeen esanac, Eleisa Ama Santiaren , ta Erregue Jaunen aguindubac , ta liburu guztietan iracurten dana , ez da beste gauzataraco , ez bada Jaungoicua gauza guztiaic baño , gueijago , ta proximia , gueure buruba leguez , ameeitaco.

Alan esaten deutsco Jesu Cristo gueure Jaunac (2) : gauza onec bijoc eguiten ditubanac , gordeetan ditubala legue guztiaic. Ta San Pablo Apostolubac dino (3) : proximia , biar dan moduban , ameeitan davenac , gordetan davela legue guztia. Bada proximia amau bagaric , Jaungoicua bere amau ezin legui. Ta
Jaun-

(1) Lib. 5. contr. Faust. (2) Matth. 22. (3) Ad Rom. C. 13.

Jaungoicua amau bagaric, proxima bere, biar dan moduban, amau ezin legui. Ta azqueneraco mandamentu guztia casic gauza batera joten davee. Edo, Jaungoicua amectara, gauza guztia baino gueijago; edo, Jaungoicua gaiti gueure proxima amectara, gueure burubac leguez.

¿Egon leiteque bada gauza errezagoric, eta errazuacoric Jaungoicuaren mandamentu Santubac baño? ¿Jaungoicua, ta gueure proxima amectia baño? Amar mandamentubetati lenuguac, irugarrenac, eta laugarrenac aguinduten deuschubee, cer bait eguiteco. Onec aguinduten deuschubee, casic gueldi gagozala, eguin guina. Bada Jaungoicua amectaco, jaijegunac gordeetaco, ta gurasuac ondreetaco, izerdi andiric cetan bota ez daucagu. Beste zazpirac ez deuschubee aguinduten, ezer eguiteco; ez bada ez eguiteco. Juramentu gaistoric ez eguiteco; inor ez illteco; lapurretariac ez eguiteco; ta onan beste guztia. ¿Bago bada gauza errazagoric, au baño?

Gueure Jaungoico onac beequijan, Adanen pecatubagaz guztioi etorri jacuna naguitasuna, alperreriya, ta sosiguz egoteco desius. Ta orregaiti erraztuago, ta pozagoric gorde guinaizan bere aguindu Santubac, gueijeenetan aguinduten deuschuna, da, ecer ez eguitia, gueldi egotia, gueuc naijeen dogun gauzia. ¿Ceachequija emongodau bada Cristinaubac, mandamentubac ez gordeetaco? ¡Oh, errazoiagaz

esa-

esaten dau Jesu Cristo gueure Jaunac (1): bere leguia biguna dala, ta bere leguiaren carguia arina dala! Esango baleu leguez: Mandamentu Santubac aguinduten daveena, eguiten, erraz dala. Baña pecatarijaren temia da, Jaungoicuac eguiteco, esaten daven pusquia, ez eguitia; ta Jaungoicuac ez eguiteco, esaten davena, eguitia. Oneraco alperra; gacheraco biarguina. ¡Oh pecatari tristia!

IV. Amar mandamentubac esaten daveena, naturaleciac, eta errazoiac mundubaren asierati amairaguino eracutsi daveen, ta eracutsico daveen doctrinia, da. Mandamentubac encereetan daveen guztia, da, Jaungoicuaren arguijac gueure arimeetan josita imini daven doctrinia, ta leguia. Eguiija da, Moisen demporara artian ez egozan escribiduta amar mandamentubac paperian, edo olian; baina bai guizonaren errazoian, eta vijotzian. Ta orduban ez even guichiago eracusten, ta escatuten, orain baino: Guizoneen, ta emacumeen nasaitasun laarreguijac illundu evan errazoiaren arguija; naastau evan utseguite ascogaz naturaleciaren legue zuzena; loitu evan, esateco moduban, mundu guztia pecatuz. Ta au icusita, etorrizan Jaungoicua, leenago gueure vijotzetan naturaleciagaz josi evan leguia, ostera Moisi escribidu eraguitera. Baña eureenez mundubagaz beragaz asitacuac dira Jaungoicuaren legueco amar aguindubac. Ta iraungo davee mundubaren azqueneraguino. ¡Noc eracut-

(1) Matth. C. II.

cutsi deutsu, itanduten dau San Agustinec (1), inor ez ilteco, ecer ez oostuteco, inori gachic ez eguiteco, ta ceuretzaco, naidezuna, proximuari eguiteco? Naturaleciaren, ta errazoiaren leguiac eracutsi deutsu, erantzuten dau Santubac berac. Jaungoicuac gueure vijotzetan josita imini evan leguia, da, aguinduten deuts-cubeen guztia, dino San Pablo Apostolubac (2). Orregaiti esaten da bada, ez dala gauza barrija; ez bada mundubagaz beragaz asi zana, dala, Jaungoicuaren leguiac amar mandamentubetan aguinduten deuteun guztia. Au berau gaiti inoc bere quendu ezin legui, guichitu ezin legui, ta ausi ezin legui amar mandamentubetaco leguia, pecatu eguin bagaric. Ez dagó luurraren ganian escubideric, naturaleciaren leguia austeco, ta inoc austen badau, erremedijo bagaric pagau biarco dau, edo mundu onetan, edo bestian. Eguiija da, mundubaren beraren asierati euqui ditubee, ausilarijac Jaungoicuaren aguindubac, ta dauqueez gaur bere, ta euquico ditubee mundubaren azqueneraguino. Adanec ausi evan inocencijaco, edo gach bagueco estaduban Jaungoicuaren aguinduba. Baina ezautuevan, gaisqui eguin evana, lotsatu zan, bildurtu zan, ta ezcutau gura izan evan Jaungoicuaren beguijeetati, pecatu eguin evalaco. Caineo bere ausi evan Jaungoicuaren aguinduba, Abel bere anae inocentia ill evaniap. Baina ezautu evan deungaro eguina, erremedijau ez bazan bere. ¿Cegaz ba-

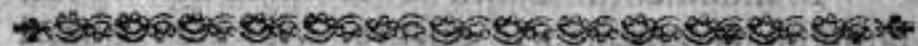
(1) In Psalm. 57. (2) 2. ad Corint. C. 3.

da ezautu eveen mundubaren asieraco guizon areec , Jaungoicuāri obeidu biar jacona ; inor ill biar ez dana ; ezer oostu biar ez dana , ta beste Jaungoicuaren aguinduco eguin biarrac? Jaungoicuac berac guizonaren errazoian imini euan arguijagaz , ezaututen eveen , ta ezaututen dogu , errazoian usuba daucagun guztio. Gueurez ezaututen dogu : Jaungoicua amau , ta ondrau biar dana , beste gauza guztia baino gueijago ; gauza onac eguin biar dituguna ; ta gueuri inor eguitia gura ez doguna , inori eguin biar ez deusaguna.

; Ta esaten bada , Gentilac austen eveela naturaleciaren , ta errazoian leguia gauza ascotan lotsa bagaric? Erantzutenda : pecatubaren pecatubagaz illundu , ta lainotu eveela gentil itsubac errazoian arguija ; galdu ebeela Jaungoico eguijazcuaren ezauberia ; Eva engainau euan Satanasec , engainau citubala guztiz gentilac ; ta naastau ciriala lotsarizco vicijo , ta pecatu guztietan. Areen artian bere ez zirian guztia bardinac. Platon , Aristoteles , Seneca , Ciceron , ta beste gentil ascoc eracutsi eveen , Jaungoicuac guizonaren errazoian imini euan arguija , ceinegaz amar aguindubēetaco eguin biarrac ezaututen ditugun.

Emeti ezaututen dozu , neure Cristinaubac , ce ainchinacuac , errazac , ta arguijac dirian , Jaungoicuac gueuri aguindutaco eguin biarrac. Dendatu gaitezana bada guztio , legue Santia icastera. Estimau , ta amau daiguzan gogoz amar aguindu Santubac , ceintzuc izango dirian

rian gueure vitzi guztico pensamentu, verba,
ta eguitadeen neurgarriac erijotzaco ordu estu-
ban. Gorde daiguzan guztic osoic, eta ciaz,
ceinetan daucagun seguru gueure arimaco Sal-
vacinoia, ta vetico zorijona. Alan gura izan
daijala Cerubac, Aitiaren, Semiaren, ta Espi-
ritu Santubaren icenian. Amen.

II. ICASIQUIZUNA

Lelengo Mandamentubac aguinduten davena,
eerdan? *Ta pediaren, ta Esperantziaren*
biarra, Jaungoicua amecetaco.

Jaungoicuaren legueco lelengo Manda-
mentubac aguinduten deutcuna, da, neure
Cristinaubac, Jaungoicua bera amecetia, beste
gauza guztic baino gueijago. Alan esaten deutc-
en Espiritu Santubac (1): Amauco dozu ceu-
re Jauna, ta Jaungoicua vijotz guztiagaz,
arima guztiagaz, ta gogo guztiagaz. Au da, di-
no Jaungoicuac, ceuri orain aguinduten deut-
sudana. Au berau eracutsico deutseezu ceure
Semiai, ta Semeen Semiai bere bai. Ta verba
onec gordeco dituzu dempora guztietan, ta
lecu guztietan. Jaungoicuaren amodijua escatu-
ten deutcu lelengo Mandamentu Santubac, bai
ainchinaco leguian, bai Eyangelijo Santuban,
ta

(1) Deut. C. 6.

ta bai beti! Judegubac itandu eutseen Jesu-
Cristo gueure Jaunari : zya cein zan aguindu
guztietai nausijeena? Ta erantzun eutseen Je-
sus , gueure Ceruco Eracusla onac (1) : Lelen-
go aguinduba , ta nausijeena da , vijotz guz-
tiagaz , arima guztiagaz , ta gogo guztiagaz
Jaungoicua ametia.

Mandamentu Santu onec dinuan leguez,
Jaungoicua ametaco , gueure vijotzeco gurari
guztiac , intenciñoe guztiac , ezauberazco pen-
samentu guztiac , ta eguite guztiac popuertza
zuzendu biar ditugu gueure Jaungoicuagana , ta
Jaungoicua serviduteco , ta ondretaco gau-
zeetara.

Codicijotso ; edo laster aberastu gura da-
ven batec , bere contu , tratu , ta artu emon
guztiac zucenduten dituban leguez , irabazteco
ustiagaz ; alan lelengo Mandamentu Santuba
ondo gordetaco , Cristinaubac , ezauberiagaz,
ta advertencijagaz eguiten daben guztia , zu-
zendu biar deuta Jaungoicuaren ondriari ba-
carric. Ez dau gura Jaungoicua , Cristinauba-
ren vijotza egotia ceruco gaueen , ta luurre-
cuen artian naastauta : Ez , Jaungoicuaren , ta
criatureen artian zatituta , edo zabaldua. Vi-
jotz guztia dau beria , ta vijotzeco amodijo
guztia naidau beretzat. Ez dau estineetan gueu-
re amodijna , osua ez danian. Orregaiti esaten-
dau Jesu Cristo gueure Jaunac (2) : Inoc bere
amau ezin leguizala ugazaba bi. Esango baleu
leguez : inoc bere amau ezin leguizala Jaun-
goi-

(1) Matth. C. 22. (2) Matth. C. 6. ()

goicua, ta munduba. Jaungoicua ameean badau, ez dau munduba amauc. Ta munduco gauzaac ameean baditu, vitzico da Jaungoicuaaren gorrotuan. Munduco gauceetan bere gogua, ta amodijua daucanae, Jaungoicua amau ezin legui, Jaungoicuaaren amodijoric ezdauc.

Jaungoicua ameeaco, gauza guztiac baino gueijago, prest egon biar dau Cristinaubac, biar bada, vizitzia, ta beste munduco gauza guztiac bere galduteco, Jaungoicua open didu baino leenago. Onaco presteera Santuba, bere goguan daucanian, ezaututen dau Cristinaubac Jaungoicua bere Eguillazat, bere Jaun Bacartzat, ta gauza guztien Burutzat.

Orduban adoretan dau, ta alaveetan dau Jaungoico guztiz ona. Ta autoztuten dau, gauza on guztiac Jaungoicuaac berac bacarric, merceduten ditubana. Orduban zututen dau Cristinaubac bere vijotza luurreco gauzeatati, ta emoten deutsa lecu osua Jaungoicuari bere ariman. Orduban sinistuten dau, ta ezaututen dau, Jaungoico bat baino ezdaguanai; Cerubac, eta munduba beriac ditubana, ta bere es cubetan dauczana; asieraric, ez amairic ez daucana; guztiz Ona, Zucena, Jaquituna. Misericordijosua, ta guztien maitegarri bacarradana. Orduban gordeetan ditu Cristinaubac poeic, eta gustoz Jaungoicuaaren aguindu guztiac, Ta gura leuque, guizon, eta emacume guztiac Jaungoicua berac bacarric estimeetia, servidutia, ameeetia, ta alaveetia. Au da, Cristinaubac, Jaungoicuaac leleengo mandamentubaa

f

aguin-

aguinduten deutescun amodijua , ta vijotzeco prestaeria. Onetaraco pupuertza euqui biardau Cristinaubac pedia , ta esperantzia. Bada pedia bagaric inoc Jaungoicua amau ezin legui , dino Apostolubac. Ta David Erreguiac esaten deutescu , Jaungoicuagan imini biar dogula gueure esperantza guztia. Orregaiti dino San Agustinec (1) : pediagaz , esperantziagaz , ta caridadiagaz adoretan dala Jaungoicua , ta eguiten dala , lelcengo mandamentubac aguinduten davena.

II. Pedia da , neure entzula onac , Jaungoicunac duaric gueure adizailian , edo entendimentuban iminitaco doe , edo virtute bat , ceñegaz sinistuten dogun Jaungoicuagan , ta Jaungoicunac Eleisa Ama Santiari eracutsi deutescun guztia , beguijequin icusico bagueñdu baino , ciurrago , ta segurubago. Bautismo Santubagaz emon eutescun Jaungoicunac pedia. Ta , bera dala medijo , daucagu Ceruco esperantzia , ta gara Jaungoicunaren Semiac. Pedia da , icusi ez doguna sinistutia , Jaungoicunac esan davelaco. Ez , mundubac , edo munducunac esan davelaco ; ez bada Jaungoicunac berac esan davelaco. Jaungoicunac berac verba eguin deutescu. Ta Eleisa Ama Santiac eracusten deutescu ; Jaungoicunac esan davena , cerdan , ta celan dan. Bada , San Pablo Apostolubac esaten daven leguez (2) , Jaungoicunac guzurric esan ezin legui. Ta au gaiti sinistuten dogu Jaungoicunaren esana.

Ez

(1) In Henchirid. ad Laur. C. 3. (2) Ad Hebr. C. 6.

Ez litzateque Jaungoicua Jaungoico izango; guzur chiqui bat esan albalegui. Bada Jaungoicuaaren beraren esana da: Eleisa Ama Santia berac eracutsi deutsana; pedeco gauceetan Eleisiac engainau ezin guinaizana; ta Cristinaubeen Eleisia eguijaren cimentu seguruba, ta pillac sendua dana (1). Eleisiac, naibaleu bere, ezin guzur chiqui bat eracutsi leijo cristindadiari pedeco gauzeetan, Espiritu Santubac governeetan davelaco.

Promes andi au leleengo Jesu Cristoc eguin eutsan San Pedro Apostolubari, leleengo Aita Santu Erromaco eguin da, Eleisa guztiaaren arduria emon eutsanian. Imini evan luurraren gainian Jesusec San Pedro bere Ordecotzat, ta cristinau guztien Burutzat. San Pedrori, ta aren ondorengo Aita Santu Erromaco guztiai esan eutseen Jesus gueure Salvadore majtiac (2); Eureen pediairen gainian jasoco evala; edo eguingo evala bere Eleisia; impenuco atiac, edo persecucinoiac ez eyeela inos bere galdurco Eleisiaren pedia, ta doctrinia; Eleisiari entzuten deutsanac, Jesu Cristori berari entzuten deutsala; Eleisiari obeiduten deutsanac, Jesu Cristori berari obeiduten deutsala; Eleisiari sinistuten ezdeutsanac, Jesu Cristori berari ez deutsala sinistuten; Eleisiaren esana eguin gura ez davenac, Jesu Cristoren beraren esana ez davela eguin gura (3). Mundubac dirauban arte guztian, Espiritu Santuba egongo dala

(1) Id. ad Timoth. C. 3. (2) Matth. C. 16.

(3) Luc. C. 10.

Bere Eleisiagaz (1). Onec, ta beste onaco promes andijac eguiten deutzaz, neure entzula onac, Jesu-Cristo gueure jaunac Eleisa Ama Santiari, edo cristandade guziari; gueure pedia, ta esperantzia sendotuteco.

Emeti aguri da bada, cristinaubac Eleisari sinistuteco, ta obeiduteco dauqueen obligazioia. Eleisa Ama Santiac eracusten deutzuzan pedeco misterijo guziac, dira Jaungoicua esanac. Jaungoico bacar bat baño ez darguana; naturaleciaren, ta gracijaren Eguillia bera dana; Trinidadeco misterijo Santuba; Jesu Christoren Encarnacinoe, edo guizon eguitia, jaijotzia, vicitzia, curutzeco erijotzia, illen arteti viztutia, Cerubetara igotia; gracijaren biarra: Sacramentuben izatia; eguite oncen premia, ta balijua; pecatubaren caltia; gueure oneraco, nai gacheraco al izatia; arimiaren amairic eza; araguijaren viztueria; erremedijo bagaco guztien illtia; popuertzaco juicijua; onentzaco betico Ceruba; deunguentzaco betico impernuba: ta beste Eleisiac eracusten deutzuzan pedeco gauzaac, guziac dira Jaungoicua esanac.

Misterijo Santu onec, Eleisiac eracusten dituban moduban, sinistu bagaric, inoc Jaungoicua amau ezin legui. Orregaiti Eleisati campora dagozan guizon, eta emacumiac, ceintzuc dirian Judegu, gentil, moro, ta erege guziac, euren uts eguiteetan, ta engainuban dagozan artian, ezin Jaungoicua amau legui.

jee, ta ezin salbau leitequez. ¿Celan salbauco dira, salbeetaco pedia, ta doctrinia sinistuten ez badavee? ¿Celan amauco davee Jaungoicua, Jaungoicuaren esana sinistuten ez badavee? ¿Celan juango dira Cerura, ceruco bidia ucatuten badavee? ¡Oh, ce errucarrjac dirian, Jaungoicuari, ta Eleisa Ama Santiari sinistu, ta obaidu gura ez deutseenac! ¡Desdichadubac, eta zorigaistocuac, guzurraren videetati munduban dudaan, ta quezcaan vitzita, guero impernura zuzen duazan pede bagacuac! Itsu itsuban, cristinaubac, sinistu biar ditugu, pedeco misterijo guztjac, andijac, eta altubac izan arren. Cegaiti, edo celan etediran jaquiteco, errazoiac topetan ibili bagaric. Jaungoicuac esatia, ta Eleisa Ama Santiac eracustia da asco, gueuc ciur, eta pirme guztjac sinistuteco. Bestelan ezin euqui guinai gueure Jaungoico onagan, ez amodijoric, ez compijantzaric. Dudiagaz, sospeschiagaz, ta ezta baidaan beguiratuten badcutsat Jaungoicuaren esanari, ¿Celan euquico dot compijantzia beragan? Ta, ¿Celan vijotz guztjac amauco dot, guztiz seguru sinistuten ez deusadan Jaungoicua? Sinistu biar dogu bai Jaungoicuaren esana. Baita esperantza oso bat euqui bere bere promes, edo esquin sari andijetan.

III. Esperantzia da, Jaungoicuac gueuri duaric emondaco virtute bat, ceinegaz vitzi garian, gueure pecatubeen parcacinoia, ta ceruco gloria zabala jadisteco uste osuan. Ez gueure merccimentubac, edo eguite onac gaiti bocarric,

ez bada Jaungoicuaren misericordija gaiti, Jesusen pasinoeco, ta erijotzaco merecimentubac gaiti, Ama Virginia maitia vitaarteco dala, ta guenc Jaungoicuaren gracijagaz eguin, edo eguiteco ustia daucagun obra onac gaiti. Esperantza Santa au euquiteco, eracutsi deuseu Jaungoicuac bere ontasuna, ta misericordija. Jaungoicuaren Seme vitzija gaizon eguiteac, Doncella baten sabelian encerrauta bereratzi illian egotiac, Jesusen belengo Jaijotza pobriac, penazco vitzitziac, Curutzeco erijotziac, pecatubac parcatuteco ichi deusecuzan Sacramentubac, ta Ama Virginiaren Erraija bigunac, eta Erruquiorrac ecarten gaitubee, Jaungoicuagan esperantza oso bat euquitera.

Amodijuaren, ta misericordijaren señaile aguiri oneec emon ezquero, Jaungoicuac berac naidau, ta aguiduten deuseu: beragan compijantza pirme bat euquiteco; gueure arimaco Salbaciñoia berari escatuteco; ta, gueuc gueure parteti mandamentubac gorde ezquero, duda bagaric Ceruco gloriaren esperantzia euquiteco. Alan animeetan ditu Espiritu Santubac Cristinau guztia, cerubaren esperantzia euquitera, esaten davenian (1): Egon gaitezala guztioe duda bagaric Jaungoicuaren promes andijetan; sinistu daigula duda bagaric, Jaungoicua ona, misericordijosua, zucena, ta alsuba dana, esan daven guztia eguiteco. Eldu gariala, dino (2), Ceruraco ustia euquitera, ceinegaz balijectan garian, ichasotarra ancora pirme ba-

(1) Ad Rom. C. 4. (2) Ad Hebr. C. 6.

tegaz leguez. Ancora batec ichasoco onzijagaz eguiten davena, dino San Agustinec (1), eguiten davela Ceruco esperantziac gueugaz. Aixiac alde batera, edo vestera ontzija itzuli gura davenian, boteetan deutsa ichaso guizonac ontzitari ancoria, itzuli ez dedin, ta pirme euqui daguijan ontzija. Cristinauba bere alan euquitendau seguru Ceruraco esperantziac munduco neque, trabaju, tentacinoe, ta aixe chaar peliguruzco guztietan, jausi bagaric. Eguija da, Cerura juateco esperantza piriatic, ez dau quenduten arimaco bildur guztia. Bateti Jaungoicuaren misericordijac, ta Jesu Cristo gueure Jaunaren mercedentubac emoten deutsee cristinaubari, salbauc dan uste osua. Ta besteti bere peccatubac, ta aurrera jausico etedan, edo ezetedan, jaquin ezac, bildurtuten davee Cristinaubaren arimia, salbauc etedan, edo condenuco etedan. Ezdaqui inoc bere, Ceruco aparteco abisuba bagaric, peccatuban, ala gracijan daguan, Jaungoicuaren adisquidia, ala arerijua dan, salbauc dan, ala condenuco dan. Orregaiti esaten dau San Pablo Apostolubac (2): bildurragaz, ta icariagaz jardiichi biardogula gueure arimaco salbacinoia. Cerura juateco ustiagaz bildur bagaric vitzi dana, dino San Agustinec (3), ardura bagaeva dala; ta ardura bagaric galduco dala. Ta bildurragaiti Ceruraco ustiari isten deutsana, galduta daguala, ta condenuco dala. Bildur izan biar

do-
 (1) In Psalm. 64. (2) Ad Philip. C. 2.
 (3) Serm. 10. ad Tuatr.

dogu, Cristinaubac, pecatu eguiten, conde-
 nau ez gaitezan pecatubagaz. Baña pecatu eguin
 arren, biurtu biar dogu Jaungoicuagana, pe-
 eatubaren parcacinoia jadisteco esperantza osua-
 gaz. Sinistu biar dogu, Jaungoicuac parcatuco
 deutzuzala gueure pecatu guztia, damu egui-
 jazcuagaz, ta esperantza osuagaz escatuten ba-
 deutzagu. Au esperantza sendua, pirmia, ta
 errazuazcua da. Baña pecatuban vitzi, peccatu
 eguin ardura bagaric, pecatuti urteteco, ezer
 eguin ez, ta Cerura juango nas, pensau, al-
 carri ez dautsa, utseguitia da, engainuba da,
 Jaungoicua tenteetia da. ¡Oh! ¿Ceimbat oneta-
 rico. Cristinau? Pecatu mortalian urte ascotan
 pena bagaric vitzi dira, tratu gaistuai, ecan-
 du impamiai, ta adisquide pecatuzcuai ichi
 gura ez deutsee, ta esperantza paltso bategaz
 esaten davee: *Jaungoicuac Salbauco gaitu.* Jaun-
 goicua ona da. Baña ona dalaco, ez dau inoc
 opendidu biar. Escatu daijogun bada Jaungoi-
 co guztiz onari Jesusen mercedentubac gaiti,
 pede vitzija, esperantza oso bat, ta caridade
 sutsubat, vitzi garia arteco, ta Ceruco glo-
 rija betico. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu
 Santubaren izenian. Amen.

III. ICASIQUIZUNA.

Ceñetan eracusten dan : *¿Celan dan Jaungoicua guztiz maite garrija? Ta ¿Cegaiti?*

Esanda gueratu da, neure entzula onac, leengo dotrinan, leengo mandamentubac celan aguinduten deutescun cristinau guztioi, Jaungoicua ameataco, beste gauza guztia baino gueijago. Ta baita pedia, ta esperantzia biar diriana bere, mandamentu onen aguinduba eguiteco. Ta esango deutescun dotrina onetan, *¿Cegaiti amau biar dogun Jaungoicua, gauza guztia baino gueijago?*

Cristinau guztia daqujee, leengo mandamentubac aguinduten davena, Jaungoicua ameataco, beste gauza guztia baino gueijago. Guztia daqujee, Jaungoicua amau bagaric, Ceruric ez daguana. Baina ezditubee guztia eze, guichiagoc bere ezaututen, ta penseetan, Jaungoicua ameataco, daucaguzan errazoe andijac, eta arguijac. Ta au gaiti dagoz cristinau guichi, Jaungoicua bene benetan ameean davenac. Gauza sicu bat, otz bat, derrigorrezco bat, edo nora ezeco bat, balitz leguez, beguiratuten deutescun, ascoc Jaungoicua ameeiari. Noberaren gogocua bada persona bat, á pozic, eta gustoz ameeanda. Baina, noberaren gogocua ez bada, ez jaco casu andiric eguiten. Gueijee-

jeenaz bere gachic ez opa izatia, da, noberaren gogoco ez dan personarentzat, daguan amodijo guztia. Inori gachic ez gura izatia, ta ameeia, gauza bi dira. Ez da asco, Jaungoicua ameeiaco, Jaungoicuari gachic ez opa izatia; ez bada, onezaz ostian, ondo gura izan biar jaco Jaungoicuari, amau biarda, alabau biarda, ta maite izan biarda, beste gauza guztia baino gueijago. Bada Cristina guztia pocic, gustoz, ta errazto, berecaturan leguez, ezer bere costa bagaric, ta pena bagaric amau daguijen gueure Jaungoico guztiz ona, iminico ditut errazoe batzuc, edoceinec aitu leguizanac, ta Jaungoicua ameeitara ecarten gaitubeenac.

Alcarri oratuta leguez, egongo dira mandamentu onetaco dotrinaac, ta ez aaztu bategaz bere, guztia entzun artian.

Ezdago inor bere, neure cristinaubac, ainzororic, ain itsuric, edo ain necijoric, ceinda, gauza bat, guztiz ona dana, jaquin ez quero, ameeitan ez davenic. Ta ceimbat dan onagua, gogocuagua, ta palta guichiago daucazana, gauza á, ainbat izatenda gauza arentzat amodijua, ta carinua andijagua. Ta bada esquina guztietati ona, chito guztizcua, ta bat bere tacha bagacua, orduban arentzaco amodijua, carinua, ta maitetasuna bere osua, guztizcua, ta neurri bagacua da.

Pensau eguizuz bada, cristinaubac, cenbei gurarija emoten deutesbeen gauza on guztia, ceubec naidituzun, edo onac diriala, derichazun condecinoe, ta maitegarri guztia.

Pen-

Ponsau eguizuz , icusteco , esateco , entzuteco euquiteco , edo gozeetaco , goguán jausten jatzuzan ontasun guztiac. Ta dirianac topauco dituzu Jaungoicuagan. Dirianac daucaz Jaungoicuac berez. Ta daucaz , bera ameeetan davenentzat. Adisquide oso baten condecinoe guztiac daucaz Jaungoicuac. Bera da *Jaquituna* , bera da *Zuzena* , bera da *Aberatsa* , bera da *Lauba* , bera da *Andija* , bera da *Sendua* , bera da *Pirmia* , bera da *Emonzailia* , bera da *Parcazallia* , bera da *Gracijosua* , bera da *Carinosua* , bera da guztien *Eracua* , ta bera da *Beticua*. Derichat , neure cristinaubac , on modu , edo condecinoe onec guztioe daucazan persona bat , topauco bacendu , naico cenduquiala , aren adisquide izatia. Ta amauco zenduquiala guztioe gustoz , pozic , carinoz , ta vorondate osuagaz persona á. Bada artu eguizu paciencia Jaungoicuaren amodijua gaiti , ta icutsico dozu arguiro , guztiac , eta gueijago daucazala Jaungoicuac ceubeentzat , eta niretzat , gueuc bera amau ezquero. Entzun eguizu.

I. *Jaquituna* da Jaungoicua , ta amau biar dogu jaquituna dalaco. Jaquiturija da , neure entzula onac , munduban chito asco estimeetan dan gauria. ¿ Ceinbatec eureen burubac causeetan ditubee , ta aciendac casteetan ditubee , cerbait gueijago jaquitia gaiti? ¿ Ceinbatec egunazco icasijari guichi erichita , gavac galduten ditubee , liburubac iracurten , izarrac conteetan , vedarrac examineetan , ichasuac neurtuten , alemanijac zaintuten , luurac aztertuten , cidarrac ,

eta metalac topeetan , ta piseetan? ;Ceinbatec osasuna , ta juicijua galdu dirubee , irago dan sei , edo zazpi milla urtian baquian , ta guerraan , osasunian , ta gaixuan , Ceruban , ta impernuban , ichasuan , ta luurrian , cer jazodan , ta jazoten dan , jaquiten? Guraso baten contentu , ta poz guztia da , seme , edo alava jaquitun bat euquitia. Castau daven guztia ez deutsa bapere minic emoten , seme alavaac cerbait gueijago icasten daveenian. Erri baten badago jaquitun andi bat , guztiaac estimeetan davee , ta campuetan bere conteetan davee , ce jaquitun andija daguan eureen errijan. Guztiaac nai leuquee , aren adisquide izatia. Urrineti eseribidutaco carta bat baño , ez bada bere , aren gaucia euquitia nai leuquee. Beragaz verba eguitia , edo cerbait bere aoti entzutia estimeetan davee. Illda guero bere , ez dira aaztuten , ez senidiac , ez adisquidiac , ez da ez ezagunac bere alaco jaquitunagaz. Ta esaten davee : ;Ah, ce jaquituna zan! ;Neure senidia zan, neure adisquidia zan! ;Cegaiti bada au guztiau, neure entzula onac? Jaquituriija , ta jaquituna guztiaac estimeetan daveelaco , ameeetan daveelaco , ta chito asco nai daveelaco.

Bada , cristinaubac , munduco jaquituriija guztia Jaungoicuaren aurrera jaso ezquero , zoraquerija , ta ezjaquite utsa baño ez da. Jaungoicua da jaquituriija bacarra. Bera da jaquitun gustien jaquituna, ta jaquituriija guztiaren eracusla bacarra. Icasten ibili bagaric , daqui Jaungoicuac , ceruban , impernuban , ichasuan , ta

Iurrian jazoten dan guztia. Cansau bagarie
 conteetan ditu Jaungoicuac. Ceruban dagozan
 Ainguerubac, eta Santubac, impernuban da-
 gozan condenaubac, limbuan dagozan arimaac,
 ichasuan dagozan arrainac, eta ondarrac, lurrian
 dagozan bedarrac, munduban jaijo dirian, ta
 jaijoco dirian persona guztia. Mundubaren asie-
 rati ona guizon, eta emacume guztia, cer
 esan daveen, cer eguin daveen, cer pensau
 daveen, ta cer esan, eguin, ta pensauco da-
 veen, guztia daqui Jaungoicuac. Urrinecua da-
 qui, urrecua leguez; ainchinacua, oraingua le-
 guez; ta etorquizuna, iragotacua leguez. Ez
 destajuban, erichijan, dudaan, edo guzurrez
 naastauta, munduco jaquitunac leguez; ez ba-
 da zuzen, artetz, arguiro, ta ziatz, nos, nun,
 celan, ceimbat, cegaiti, ta zetaraguiño dirian,
 guztia daqui Jaungoicuac. Munduban inoc ezer
 badaqui, Jaungoicuac eracutsitaco pusca bat
 baño ezdaqui. Ta daquijana bere, (pediaz os-
 terantzecua) utseguitez naastauta baino, ez da-
 qui. Jaungoicua da jaquitun bacarra, edo Ja-
 quiturija utsa. Bada, cristinaubac, mundueo
 persona bat ainbeste amectan bada, ta esti-
 meetan bada, jaquituna dalaco, ta ainbeste
 desietan bada aren adisquide izatia; ¿Ceinbat
 gueijago amau biar dogu, ta estimau biardogu
 gueure Jaungoicua, jaquitun guztien Jaquitu-
 rija dalaco? ¿Ta ceinbat gueijago desiau biar
 dogu, Jaungoicuaren adisquide izatia, gauza
 guztia berac daquizalaco, ta daquigun pus-
 quia, berac eracutsita baño, ez daquigulaco?

Or-

Ordu lauren baten, edo istante baten gueijago eracusten deitsa Jaungoicuac arimiari, munduco liburu, ta maisu guztia bere dempora guztian eracutsi leguijuen baino. Pensau egizu bada, cristinaubac; ¡ya Jaungoicuac merceduten daven, gueuc beste gauza guztia baino, gueijago amectia, Jaquitun guztizcua, ta amai bagacua dalaco. ¡Oh, neure Jaungoico ona! Amectan zaitut, viotz guztiagaz, zeu guztiz Jaquituha zarialaco. Nire pocic andijee-na da, Jauua, ceu ezaututia, ceuri entzutia, zeugaz verba eguitia, ta beti ceure adisquide izatia, Jaquitun bacarra zarialaco. Baita, Jau-na, zucena zarialaco bere.

- II. *Zuzena* dalaco bere amau biardogu, cristinaubac, gueure Jaungoico ona, beste gauza guztia baino, gueijago. Zucentasuna da, munduban chito asco nai dan gaucia. Verbeetan, tratuban, ta artu emonian, zucena dan cristinauba, guztia estimetan davee, ta amectan davee. Ta guztia ondo gura deutsee alaco zucenari. Beste aldeti, paltsaqueriac, engainubac, naastiac, ta arpeguiera bi lagun artian darabiltzan cristinauba, ez dau inoc icusi gura. Ta ezda agaz traturic, edo artu emonic euqui bere, paltsua dalaco. Zucenari, ciurrari, ta zintzuari beguiratuten deitsagu beti carinoz, ta amodijoz. Ta beragaz naidogu contuba, ta adisquidetasuna euquitia; ¡Oh! Zucenac beragaz darua gueure bijotzaco amodijo guztia. ¡Cer dala derichazu bada, cristinaubac, munduco zucentasun guztia, Jaungoicuagana jaso

ezquero? Ez beste gauzaric, ez bada engainubas
 ta paltsaquerija. Gueure Jaungoico ona da bacarric,
 ta berez zuzena, arteza, ciurra, ta egui-
 jazcua. Guizon guztia, dino David Erre-
 guiac (1), dira guzurtiac, edo guzurra esan
 leguijenac. Jaungoicua da bacarric zuzena, ta
 arteza bere juicijuan (2). Ez dago inor bere
 luurraren gainian ain zuzenic, ceinda egunian
 egunian ascotan uts eguiten ez davenic. Jaun-
 goico ona da bacarric, uts eguiteric ez dauca-
 na; Celan ezautu guinai bada Jaungoicuaren
 zuzentasun neurri bagacua? Gomutara ecarri-
 jagaz, cer eguiten daveen gueugaz. Bago inor
 Jaungoicuaren contra quexau leitequianic? Ez.
 Mundura etorri dirian guizon, ta emacume
 guztiaquin, Ceruban dagozan Aingueru guz-
 tiaquin, ta condenauta impernuban dagozan
 guztiaquin, contubac eguin ditu, ta eguingo
 ditu Jaungoicuac. Baina ezdago guztien artian
 bat, ta ezda izango bere, Jaungoicuac engai-
 nau davenic. Verba onbat esaten badogu Jaun-
 goicuaren izenian, ta Jaungoicuaren amodijua-
 gaz; desio santubat, eguitade zuzen bat, con-
 seju on bat, limosna chiquibat, baso bete ur ca-
 ridadez emotia, Jesus vijotz onagaz esate bat,
 cerurutz zuzpiru bat eguitia; dana, dala, da-
 nic gauzaric chicarrena bere, Jaungoicuaren
 izenian, ta Jaungoicuaren amodijua gaiti eguin
 dana, ta eguingo dana, guztia zuzen, ta ciatz
 contauco deutsco Jaungoico onac. Ta guztien
 sarija Ceruban ugari emongo deutsco, bera

(1) Psalm. 115. (2) Psalm. 118.

ameetan badogu, beste gauza guztia baino
 gueijago. Beste aldeti ez dau Jaungoicuac inor bere castigauco, bere peccatubac mereciduten daveen baino, gueijago. Impernuban condenauta, dagozan diabrubac, ta arimaac, ondo ezaututen davee, dauqueen pena guztia, dala, curac peccatubaquin irabatzi eueena. An dautsee zori gastocuac, ce zucena, ta ze arteza dan Jaungoicua, condenaubeen peccatuzco naijac, verbaac, ta eguitadiac ondo pisauta, bacochari bere mereciduba, emoten deutsanian. Ez deutsa Jaungoicuac inori bere escatuco, emon deutsan baino gueijago. Bost emon deutsazanari, escatuco deutsa bosteen errazoia. Bi emon deutsazanari, birena. Ta bat emon deutsanari, batena. Baina guztiai zuzen, ta artez, inoc bere quexarie euquico ez daven moduban.

Oh, Jaungoico zuzena!; Noc amauc ez dau bada, neurē entzula onac, ain Jaungoico zucena, ta arteza?; Ez dau mereciduten Jaungoicuac gueure amodijo guztia, carino guztia, ta vijotz guztia zucena, ta arteza dalaco?; Ezdeutsagu entregauco Jaungoico zucenari bildur bagaric gueure borondatia oso osoric gueure gurari guztiaquin, sinistu ezquero bere izenian, ta bere amodijua gaiti ezauberaz esaten dogun, entzuten dogun, eguiten dogun, ta desietan dogun guztiaren sarija, zucen emongo deuscula Ceruban? Errazoiaren usura elduguinaneti, erijotzaco orduraguinoco ezauberazco, pensamentu, verba, eguite, nai, ta gura guz-

guztien contuba, ta errazoa, nos, nun, cer,
 celan, cegaiti, ceimbat bidar, ta ceimbat me-
 sede, edo caltegaz izan dan, Jaungoicuari emon
 biarco deutsagu guztio erremedio bagaric. Con-
 turic nausijeenac, conturic naastaubeenac, ta
 conturic balijosuenac, eguin biarco ditugu Jaun-
 goicuagaz. ¡Oh, ce sail andija! ¡Oh, ce cam-
 po andija! Ceinbat estimau biar dogu bada,
 neure cristinaubac, Jaungoicua zucena, ta ar-
 teza izatia, gueure contubac guztia, gomuta
 ditugunac, ta ez ditugunac, beragaz eguiteco!
 ¿Egon leiteque ezer maitegarrijagoric; ta gueu-
 re vijotza beragana gueijago daroianic, Jaun-
 goico zucena baño? ¡Oh; neure Jaungoico ona!
 Beste ontasunic ez baceunca bere, ceu guztiz
 zucena, ta arteza zarialaco, ameean zaitut nic
 vijotz guztiagaz, ta arima guztiagaz. Baita aber-
 ratsa zarialaco bere.

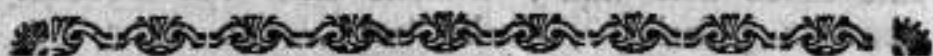
III. Aberatsa da Jaungoicua. Ta au gaiti be-
 re merceduten dau gueure amodijo osua. Erra-
 parau eguizu pusca bat, cristinaubac; ¿Ce le-
 cu dauqueen gueure vijotzeetan ondasunac? ¿Ce-
 lan encanteetan daveen ondasunac gueure go-
 gua? Ondasunac domeetan ditubee senduac, bee-
 ratuten ditubee altubac, jasoten ditubee baxu-
 bac, chiquituten ditubee andijac, ta azten di-
 tubee chiquijac. Ondasunac arguituten ditubee
 veguijac, poztuten davee vijotza, ta dagozan
 lecuban dagozala, euretara daroie gueure amo-
 dijua. Beti izangoda eguiija, ondasunac asco
 ameean diriala, ta dirubari guztia obeiduten
 deut-

deutsee (1). Beti izango da eguija , ondasunac , ta diruba Jaungoico chiqui batzuc diriala (2). Aberats bati guztiac ondo esaten deutsee , guztiac obeiduten deutsee , ta guztiac naija eguiten deutsee. Ta aberats izatia baino , beste paltaric ez badauca , guztiac estimatean davee , ta ametan davee.

Bada , cristinaubac , ondasunac , ta aberatsa ainbeste ametan badira ; Jaungoicua da ondasun guztiac daucazan aberatsa. Basuac guztiac , soluac guztiac , échiac guztiac ; Palaciuac guztiac , Errijac guztiac , ta Erreinubac guztiac beriac ditu Jaungoicuac ; ta nai davenari emoteco , daucaz. Ganadubac guztiac ; arrainac guztiac , choriac guztiac , ta pristija genero guztiac beriac ditu Jaungoicuac ; ta nai davenari emoteco , daucaz. Cidar , Urre , Diamante , ta perla genero guztiac beriac ditu Jangoicuac ; ta nai davenari emoteco , daucaz. Indijeetaco ondasun estimau guztiac , Erregueen , ta andijeen echeetaco , ta soineco urrerija , seda , damasco , carmesi , ta perlerija guztia beria dau Jaungoicuac ; ta nai davenari emoteco , dauca. Esan daigun batera , Cerubac , eta luurrac , ta Ceruban , ta luurrian daguan guztia , da Jaungoicuarena ; ta naidavenari emoteco , dauca. Baiña au guztiau ezerberse ezda , Jaungoicuac bera ametan daveenentzat , Ceruban gordeta daucazan ondasuneen aldian. Ez aditu , ez icusi , ta ez entzun ezin guinaiz , San Pablo Apostolubac dinuanetz (3) , Jaungoicuac Ceruban

(1) Eccles. C. 2. (2) Oseas. C. 11. (3) Corinth. C. 2.

ban gueuretzat daucazan ondasunac. Bada, Cristinaubac, sugarrai darijon diru pusca bat, ta sitsac jaaten dituban luurreco gauza batzuc, ainbeste ameean baditugu. Ceinbat gueijago, ta gueijago amau biar dogu gueure Jaungoico aberatsa? Cer dira munduco ondasun guztiac, Jaungoicuagaz bat eguiteco? Cegaz naicotu guinai gueure vijotza Jaungoicuagaz ostian? Oh, neure Jaungoico aberatsal Ezdot gura beste ondasunic, ceubaino. Eracutsi eguidazu, ondasun eguijazcuac ameean. Alderatu eguizu neure vijotzeti luurreco ondasun guztien amodijua, ceu bacarric, eta beti amau zaidazan, beste gauza guztiac baino gueijago. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren izenian. Amen.

IV. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: *Jaungoicuari zor deutzagun amodijua, Lauba, andija, ta indartsuba dalaco.*

Jaungoicuac meraciduten badau, neure cristinaubac, gueure amodijo guztia jaquituna, zucena, ta aberatsa dalaco; ez dau guichiago meraciduten *Lauba, Andija, ta Indartsuba* dalaco. Egonzaitez entzute onagaz:

I. *Lauba da Jaungoicua. Ta au gaiti bere*

escatuten deutsu gueure vijotzeco amodijo guztia. Laubaren izenagaz esan gura dot, ceubec esan oidozuna. Ta da, euquitia personiac modu on bat, ta gracijoso bat guztienzat. Andija, ta chiquija, pobria, ta aberatsa, zaarra, ta gaztia, guztia estimetia, ta guztiai carinoz beguiratutia. Buru erechi bagacua, andiari bagacua, persona bat bere desprecietan ez davena, da duda bagaric *Lauba*. Munduban guichi usauba da eguijazco lau izatia. Andiarija, buru erichija, ta noberac edu ondasun, jaquiturija, edo entzute ez dauqueenai, casuric ez eguitia, ta ozta verba bat, edo bi, baino ez eguitia, da, guiza artian sarrijeen icusten doguna. Lau errial daucazana, lotsatuten da, bi baino ez daucazan bati, verba eguiten. Aberats batec uste dau, mesede andi bat eguiten deutsalala pobriari, verba bat, edo agur bat eguinagaz. Guraso pobre baten umia, descuiduan cerbaiten jaube eguiten bada, ija ez dau entzun gura Aita, edo Ama pobriaren icena bere. Ta oraindino guichiago nai dau, bere eche aberatsian sartu daquijon guraso pobria. Andiarri utsa, ta sobervija utsa da au. Guztia gorroto deutseena. Baina munduban chitoasco aguinduten davena. Ta beste aldeti chitoasco estimetan dana, da lautasun eguijazcua. Gogoratu daigun bada, cristinaubac: *¡Ya gueure Jaungoico ona, Lauba dan, edo ez? ¡Oh, neure Eguila guztiz maitia! Ceu zara baccarie eguijazco Lauba. Ez zara bategaz bere lotsatuten, Ez zara inogaz bere aaztuten. Ez deut-*

deutsazu inori bere ceure Palacijoco atia isteen. Andijeentzat , ta chiquijeentzat , aberatseentzat , ta pobreentzat , ondraubeentzat , ta desondraubeentzat , guztientzat daucazu vijotza zabalic, neure Jaungoico ona , ceu amau ezquero. Ain opa onagaz erantzuten deutsa Jaungoicuac , Curutzian josita dagan lapurrari ; cein Jerusalemgo Juez nausijari. Ain pozic sartuten da Jaungoicua Lazaro , Marta , ta Madalenaren eche humildian ; cein paresijo aberatsarenian. Ain gustoz verba eguiten deutsa Jaungoicuac , uretara doian Samariaco emacume peccatarijari ; cein Israelgo Legueguin , Aguintari , ta Obispuai. Ain arpegui onagaz beguiratuten deutsa Jaungoicuac , Bera , ta Eleisa guztia perseguidu dituban Saulori ; cein da Eleisa guztiaren Burueguin daven Pedrori. ¡Oh , Jaungoicuaren vijotz zabala ! ¡Oh , ceure maite guztien eraraco vijotz Santuba ! Ceure amodijua escatuten deutezuzu bacarrie. Ceu amau ezquero , guztientzat zagoz prest. Moises , Arzain pobriagaz verbeeta luciaguac daucaz Jaungoicuac , Egitoco Faraon Erreguiagaz baino. David , Arzaina sarrijago visiteetan dau Jaungoicuac , Saul Israelgo Erreguia baino. Samuel mutil gaztiari obeto zabalduten deutsaz Ceruco jazo altubac , ta santubac , Eli , Sacerdotiari baino. Enpin beste milla juzogaz eracusten deutez Jaungoicuac Escritura Sagraduban , guztientzat daucan ontasuna , ta lautasuna.

Munduban dagozan , guizon , ta emacume guztiai , nai diriala entzute andicuac , nai baz-

baztarbaten aaztuta bitzi dirianac, nai aberat-
 sac, nai pobriac, nai euren gach eguinac
 gaiti ervestetubac, nai Tronu andijeetan jarrita
 dagozan Erreguiac; dan moducua dala, guztiai
 entzutia emoten deutsee Jaungoicua. Guztiai
 edeguiten deutseez bere misericordijaren atiac
 Jaungoicua, ta esquintcen deutsee vorondate
 onagaz gracia santia, ta bere adisquidetasuna,
 ; Nor arrituten ezda, cristinaubac, gogoratu
 ezquero Jaungoicuaren lautasun neurri bagacua?
 ; Ce gauza andija, edoceinec Jaungoicuagaz ver-
 ba eguin alizatia! ; Edoceinec, Jaungoicuagana
 juateco, beti atia zabalic euquitia! ; Enpeñu
 bagaric, vitaarteco bagaric, ta ate onduan zain
 egon bagaric, nos naidaven, Jaungoicuari ver-
 ba eguitia! ; Oh, Jaungoico ona! ; Oh, Jesus
 maitegarria! Ameetan zaitut nic neure vijotz
 guztiagaz, ain ona, ain presta, ta ain prestu-
 ba zarialaco. Ta ez daquit, ceinec amaucio ez
 zaituban, gogoratu ezquero ceure ontasun
 nuerri bagacuac.

; Cer pensau guinai, neure entzula onac,
 icutsi ezquero, gueure Jesus, Jaungoico, ta
 Guizon eguijazeua, ain laster, ta pozic doiala,
 mendi arteco chabola baten daguan iquezguin
 tristia consoleetara, cein Palacijo andi baten
 daguan Erreguiagana? ; Carcela atsitu, illun
 baten preso daguana gana, cein seda, ta urre
 artian daguana gana? ; Eche zaar, jausi pobre
 batera, cein aberats barrira? ; Ain gogoz ga-
 vaz, cein egunaz? ; Ain gogoz urrinera, cein
 urrera? ; Cer pensau guinai? Ez bada, arritu,
 hu-

humildatu, adorau, alabau, jaso, ta amau vijotz guztiagaz gueurè Jaungoico Ona. ¿Ta cer eguiten dau Jaungoicuac Altareco Sacramentu Santu atan? Mai Santu atara elduten dira umiac, ta nausijac, zaar ibili ezin dirianac, ta arpeguijan, edo gorputzian gacha dauqueenac, jantzi pobria dauqueenac, ta jaso onic ezdauqueenac, mundubac sobrautzat daucazanac, ta castigauta daucazanac, gracijaan dagozanac, ta pecatuban dagozanac. Baina guztientzat dago Jesus maitia Altara Santuban prest, isilic, ta humilde. Ta ceinec bere ontasuna gueijago maitete dauen, á gana dua Jesus, dana, dala, atseguin gueijagogaz, poz andijaguagaz, ta gogo obiaguagaz. ¡Oh, Aingueru Santubac! Ez zaitetz cansau Jaungoico altu, humilde, ta Laubaren ondo esatian. ¡Oh, neure arimia! Beguiratu eguijozu ceure Jaungoico onari, bai Ceruban, ta bai munduco lecu guztietan. Izan arren zu orainguiño bere arerijua, amee-tan badozu aurrera, pozic bere adisquidet-zat artuco zaitu. Urtu zaite bada, albadaizu, neure vijotz liorra, ceure Jaungoico onaren amodijuan, ta ondo esatian, ain Lauba, ta Maitegarrija dalaco. Baita andija dalaco bere.

II. Andija da Jaungoicua. Ta au gaiti bere maitetu biar dogu, beste gauza guztiac baino, gueijago. Ez dago dudaric, neure entzula onac, gauza ona izan ezquero, ceimbat andijago, aibat naijago, ta maitiago. Gauza chiquija, ta guichija, ona izan arren, ecer ezian gue-ratuten da. Ta ez da aibeste estimeetan. Adis-

quide pobria, leijala izan arren, adisquide chiquija da. Urria estimauba izan arren, ain guichi bada, asco balijo ez dau. Gauzaric oneenac, guichi dirianian, gueratuten dira ecer ezian. Baina andijac dirianian, guztien auan, ta vijotzian daviltz chito estimau.

Jaungoicua da bada, neure cristinaubac, on guztien artian bacarric ona, ta andi guztien artian bacarric andija. Andija da Jaungoicua, ta chito guztiz ondo esatia merceduten davena, dino David Erreguiac (1). ¿Nora juango nas? Esaten deutsa Erregue Santubac berac Jaungoicuari (2): ¿Nora juango nas ceure espiritubaganic, ta nora igues eguingo dot ceure arpegui santuti? Ceruraguino igoten badot; ceuan zagoz. Impernuraguino jasten banaz; an bere prest zagoz. Eguac artuta, iragoten banas egun sentijan ichasuen baztarreraguino; an bere ceure escubac euquico nau. Pensau neban, menturaz illunac alderatuco nindubala ceu ganic, ta gavac ezcutaico nindubala ceure aurreti. Baina gavac argui eguiten deutsu, illunac leguez. Gava, ta eguna zuretzat bardinac dira. Onan canteetan evan, neure entzula onac, David Erreguiac Jaungoicuaren anditasun neurri baguia.

Ezin sartu leiteque guizonaren ezauberaan, ce altuba dan Jaungoicuaren anditasuna. Lecu guztietan, ta dempora guztietan dago Jaungoicua guztiaquin, ta baco chagaz. Jaaten bagagoz, gueugaz dago. Lõ bagagoz, gueugaz dago. Esnaa-

(1) Psalm. 47. (2) Psalm. 138.

naátuta bagagoz , guzugaz dago. Gaviltzan lecuban , ta gagozan lecuban , beti gueugaz dago gueure Jaungoico ona. Ichasuac baino , zabalago da , Cerubac baino , altubago da , criatura guztia cabidu ezin daveena , da. Edo obeto esateco , beste gauza guztia ecer bere ez dira , utsa dira , Jaungoicuaren anditasunagaz bat eguin ezquero. ¿Noc neurtu dau Jaungoicua? ¿Noc ecer eracutsi deutsa? ¿Noc ecer emon deutsa? ¿Nori ecer escatu deutsa? ¿Nos egonda eceren preminaan? ¿Nundi urten dau mundu andi onec? ¿Nundi Ichaso ondo luceco dunac? ¿Nundi Eguzquijac , ta Izarrac? ¿Nundi Ainguerubac , ta guizonac? ¿Nundi Cerubac? ¡Oh! Jaungoico andijaren espirituzco colco altsu , ta santuti urtea davee guztia. Baina , guztia bat eguinta bere , Jaungoicuaren anditasunaren ezaungarri apur bat baino , ez dira. Beste milla Ceru , milla mundu , ta milla bidar milinoiac gueituta , eguingo balitu bere Jaungoicuac , bere anditasun neuri bagacua gueratuco zan , beti leguez osoric.

¡Oh Jaungoico andija! ¿Noc ametan ez zaitu? ¿Cer da au , cristinaubac? ¿Ez dogu amaico gueure Jaungoico on , andi , bacarra , beste gauza guztia baino , gueijago? ¿Ez dago beti gueugaz? ¿Edo , obeto esateco , ez gagoz beti beragaz? ¿Ez da , ordu guztietan topau biar doguna , alabau biar doguna , ta amau biar doguna? ¿Ez da zoraquerija itsuba , munduco gauza on isquijeen villa ibiltia , gauza on guztia beragaz daucazan Jaungoico an-

dija , gueugaz euqui ezquero? Ameetan bado-
gu Jaungoicua , guztia da gueuria. Ameetan ez
badogu ; dan baisen andija izan arren , beti
gueugaz egon arren , ta guztiz ona izan arren,
ez da gueuria , gheu castiguetaco baino. ; Oh,
cristinaubaren itsutasuna , ain Jaungoico andi-
jaren bildur ez izatia! ; Aren legue santuba aus-
tia! ; Pecatuban vitzi izatia! ; Jaungoicuaren con-
tra jaquitia! ; Oh , Jaungoicuagaz dagozan po-
bre aberatsac! ; Oh , pecatuban dagozan aberats
pobriac! ; Oh , neure Jaungoico guztiz andija,
ta guztiz bildurgarrija! Ceu ameean zaitut neu-
re vijotz guztiagaz , ta arima guztiagaz , an-
dija zarialaco. Baita indartsuba zarialaco bere.

III Ontasun guztietan da amai bagacua gheu-
re Jaungoicua. Ta oneen artian bat da *Indart-
suba* izatia. Ezin ucatu guinai , cristinaubac,
chito ascø nai oidogula , gueure adisquidia
ezertacua , sendua , ta indartsua izatia. Argala,
epela , ta macala bada , berac gheu zaintu biar-
rian , gheue bera zaintu biar dogu. Orregaiti,
ezertaco ezdanari , coitaubari , luur jota dagua-
nari , entzute guichi emoten deutzagu. Baina,
bada gueure adisquidetzatcua Animosua , Sen-
dua , Jarquiija , Indartsuba , inoren bildurric ez
daucana , ta arerijo guztietati librau guinaizana,
entero maite dogu. Ta agazcua ez galdutia
gaiti beste bagaric , sarritan causeetan gara.

Jaungoicua da bada , neure entzula onae,
adisquide Indartsuba bacarric. Jaungoicuaren
adisquidiac bagara , ta Jaungoicua ameean ba-
dogu ; ez daucagu cetan bildurric euqui ino-

ren bere. Jaungoicuaren adisquidia banas seguru nago arerijo guztietati. Alperric jaguico dira nire contra galdugarri guztia. Alperric munduco Aguintari, ta borregu guztia impernucopurija guztiaquin armauco dira nire contra; ez deutstee buruco ule bat quenduco, Jaungoicua bada neure adisquidia. Impernubaren astuzija guztia, ta munducuen gorroto, ta alizate guztia elcho bat bere ez dira, Jaungoico Indartsubagaz pelietaco. Jaungoicuac, bere adisquidiac zaintuteco, ichasuac liortuten ditu, Eguzquiya gueratuten dau, laba gorriac oztuten ditu, artzac, eta leoiac mansotuten ditu, ta naturaleciaren legue guztia aldatuten ditu. Jonas bere adisquidia arrain baten tripan dauca vitziric iru egunian, ta andi aterata, bialduten dau prediqueetara. Daniel artz goseen artian gordeetan dau pena bagaric. Babilonijaco umiac laba ixivan daucaz erre bagaric. Israeltarraichasua liortuten deutsee, Faraoneganic libreetaco. Ta mendi soilian Ceruti bialduten deutsee janari gozua, gose dirianeco. Lazaro ill da, laugarren egunian vitzuten dau. San Pedro catiaz lotuta, ta soldauz ingurututa daguan lecuti, libreetan dau, inoc igarri bagaric..... Enpin ez munducoc, ez impernucoc, ez eze bere ezin leiquegu ecer bere gachic, gueu Jaungoicuaren adisquidiac izan ezquero.

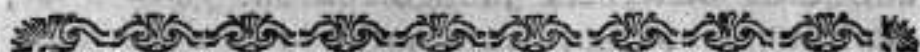
¡Oh, Jaungoico sendua, ta indartsuba!
 ¿Nor azartu leiteque, ceure contra ecer eguiten?
 ¿Noc gach eguin leguijuee ceure adisquidiai?

¿Nos ichi dozu , ceu maite zaitubana , arerijuaren escubetan , zaintu bagaric? ¡Oh! Inos bere ez. Noe justubac ez eucan ujaleen bildurric. Moisec ez eucan Faraonen bildurric. Eliassec ez eucan Acazen bildurric. Apostolubacez euqueen inoren bildurric. Martirijac ez euqueen inoren bildurric. Virgina Santaac ez euqueen inoren bildurric, Jaungoicuaren adisquidiac ziri-alaco. ¿Ceimbat Doncella argalec desapijau ditubee Aguintarijac, Erreguiac, verdigubac, carcelaac, laba gorijac, ta penagarri guztiac bildur bagaric? ¿Cer eguin evene Santa Eulaliac, Santa Inesec, Santa Luciac, Santa Aguedac, ta beste millac Jaungoicuaren laguntasunagaz bacarric? ¿Noren bildur zan ene ama Santa Teresa, impernucoc demonino guztiac desapijetan zitubanian Santo Cristo bategaz? Inoren bere ez. Jaungoicuaren adisquidiac cirian; ta Jaungoicuac zaintuten cituban.

Sinistu daigun bada, cristinaubac, Jaungoicuaren amodijoric ezac, ta Jaungoicuaren adisquide izan ezac, dacazala gueure vijotceetara bildurrac guztiac. Munduco ondasuneetan, adisquideetan, ta luurreco gauceetan iminten dogu gueure gogua. Aaztuten gara Jaungoicua-gaz. Bilatuten dogu gueure ondo egotia, ez daguan lecuban, ta biarreen dogunian, guer-ratuten gara utsic, eta penaz beteric. Topau daigun bada, cristinaubac, Jaungoicuaren adisquidetasuna. Gorde daiguzan bere aguindu santubac. Euqui daigun beragan compijantza osua. Ta amau daigun gueure Jaungoico ona *Lau-
ba,*

ba, Andija, ta Indartsuba dalaco. Onegaz vitzico gara seguru gueure arerijuetati; ta jadjichico dogu Ceruco betico gloriya. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren icenian.

Amen.

V. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: Jaungoicua dala adisquide *Pirmia*, *Emonzailia*, ta *Parcazailia*.

Jaungoicua ameeetan davenari, gauza guztiac erraztuten jacz, gachac iruri arren, dino San Agustin Glorioiosuac (1). Jaungoicuari ondo gura deusantarentzat, ez dago gauza gachic, ez aguindu gogorric, ez eguin ezinic. Jarraitu daijeegun bada, neure entzula onac, vorondatezco adiera bategaz, leen esan danaren gainera, gueure Jaungoicuaren ontasunai. Gogoratu daigun oraindino, Jaungoicuaren maitetasunera gueure vijotz liorrac, sicubac, otzac, ta luurrezcuac iracoiteco, ta guere gogua obeto presteetaco: Ce adisquide *Pirmia*, ce *Emonzailia*, ta ce *Parcazailia* dan gueure Jaungoicce ona, gueuc vijotz guztiagaz bera bacarric ameeetaco.

I. Adisquide *Pirmia* da Jaungoicua. Ta au gaiti bere escatutendau gueure omodijo osua,

Gau-

(1) in Psalm. 68

Gauza jaquina da, adisquidiac, ona izatico, pirmiatic izan biar davena. Ez da ezer esaten orain, adisquide chaarrac, eta pecatuzcuac gaiti. Arrec ceinbat lasterrago alcarri nichijago, ainbat pecatu guichijago. Ez bada esatenda au adisquide onac, eta Jaungoicozcuac gaiti. Onac, eta Jaungoicozcuac izan arren munduco adisquidetasunac, euraquin dauquee penia, ta bildurra. Ta ceinbat dan alcarren amodijua, ta carinua andijagua; ainbat da alcar galduco ete daveen, edo ez ete daveen, arduria bere andijagua. Ara emen munduco zelo arrabijaubeen, ta caltequin andijeen asieria. Asco nai izatenda, ta maitetutenda adisquide pirme bat. Baina nequez topeetan da munduban. Au gaiti umeen adisquidetasunac ez dira estimatean, laster galduten dirialaco. Ta nausijeenac bere bilburra, arduria, ta celo aguincarija eureequin dauquee gueijeenan. Ta descuiduan topeetan badira munduban adisquide bi, beti alcar maitiac, eta pinac, David, eta Jonatas leguez: Bata, baino bestia (oidanez) leenago illgo dira. Ta vitziric gueratuten danac, negar eguingo dau, adisquide ona paltau jacolaco, David Erreguiac eguin evan leguez. Ta ceinbat adisquide andijagua, ainbat pena andijagua.

Ez dauca bada, cristinaubac, Jaungoicuaren adisquidetasunac onaco arduraric, bildurric, edo galduco ete jacun penaric, gueuc ameeetan badoga bera, beste gauza guztiac baino, gueijago. Ez da aldatuten gueure Jaungoico onaren gogua. Atzo zana, da gaur; ta gaur dana, izanda, ta izan-

go da beti. Munduba baino leenago zana, mundubaren asi eraan zana, ta gaurco egunian dana, izango da beti. Ez gaisuac argalduten dau, ez eguzquijac baltzuten dau, ez otzac zurituten dau, ez edadiac zaartuten dau, ez biarrac canseetan dau gueure Jaungoico ona. Munduco guiza aldiac aldatuten dira, Erreinubac, ciudadiac, ta echiac, batzuc birrindu, ta beste batzuc eguin, guztiac aldatuten dira. Ondasunac, osasuna, edadia, opicijuac, ta munduco naijac guztiac aldatuten dira, ta mu-deetan dira. Adisquidiac bere algarregaz aaztuten dira, edo alcarreganic apartteetan dira. ; Ta ciembat bidar bata impernura, ta bestia Cerura? Abel, ta Cain adisquidiac cirian; Abel Ceruban dago, ta Cain impernuban. Samuel, ta Saul adisquidiac cirian; Samuel Ceruban dago, ta Saul impernuban. Jacob, ta Esau adisquidiac cirian dempora baten; Jacob Ceruban dago, ta Esau impernuban. Nos bait adisquide izan arren, ez dago adisquide pirmeric munduban Jaungoicuaz ostian.

Gueuc amectan badogu Jaungoicua, beste gauza guztiac baino gueijago, bera da gueure adisquide pirme bacarra. Nai gaisotu nasala, nai pobretu nasala, nai zaartu nasala, nai desondrau nasala, nai carzelaan naguala, nai erri-ric erri aldatu nasala, nai ill nasala; neuc amectan badot Jaungoicua vijotz guztiagaz, neubanas bere adisquidia, Jaungoico ona beti izango da nire adisquidia, ta ez nau inos bere bacarric ichico. ; Oh, neure Jaungoico maitia!

tia! ; Ez zaitut bada nic amaucó vijotz guztiagaz , ta arima guztiagaz , neure adisquide beticua , ta primia zarialaco? Nai neuque beintzat , Jauna , ceu bacarric ameatia , *Primia* , ta seguruba zarialaco. Baita Emonzailia zarialaco bere.

II. Jaungoicua da *Emonzaille* eguijazcua. Ta au gaiti bere zor deutsagu Jaungoicuari gueure amodijo guztia. Munduban icusten dogun-z, gaucia emoten dabeenac , estimaubac dira. Ta ceimbat gueijago emoten daveen , aibat estimaubago. Adisquidia izan arren , urrija , ta zequena bada , esaten da alacua gaiti : *Beretzat obia dala , inorentzat baino*. Baina gaucia ugarri emoten davena ; ta , endamas atzera biurtuteco escaari bagaric , emoten davena , guztiac estimeetan davee , ta ameean davee vorondate onagaz.

- Guazan bada , cristinaubac , errazoe onetara. Ta icutsi daigun ; ; Ya Jaungoicuac , emonzailia dalaco , merceduten daven gueure amodijo osua? Onetaraco gogoratu biar dogu , Jaungoicuac ez daucala inoren bere preminaric. Ceruric , eta munduric ez balego bere , Aingueruric , edo Santuric ez balego bere , Criaturaren errasturic erne , sortu , edo jaijo ez balitz bere , Jaungoicua Jaungoico izangozan beti. Ceruba ustuco balitz bere , ez leuque Jaungoicuac ezer galduco. Ta condenau guztiac salbaucó balira bere , ez litzaateque , dan baino , gueijago izango Berez da *dana* Jaungoicua , ez inoc emonda. Au gaiti ez dau inoc pensau biar :

biar : edo limosna bat , edo barau bat , edo beste caridade bat eguiten davenian ; Meza bat, edo Sermoe bat entzuten davenian ; edo beste gauza oneen bat eguiten davenian , mesede andiren bat Jaungoicuari eguiten deutsalà. Jaungoicuac nai dau , gu onac izatia , ta eguitade on asco gueuc eguitia , gueu amectan gaitubalaco , ta gueuri Ceruba emon gura deusculaco , ez gueure eguitade oneen preminia daucalaco.

Onezaz ostian gogoratu biar dogu , Jaungoicuac ez deutsalà inori bere ezer zor. Jaungoicua da bacarric , zorric ez daucana. Emoten deutescun guztia , duaric emoten deutescu bere vorondate santiac gura dabelaco. Ta emoten deutescu , berarentzat ezer atzera escatu bagaric.

¿Cer emoten deutescu , edo cer emoten ez deutescu bada , neure cristinaubac , gueure Jaungoico Emonzailiac ? ¿Noc emon deutescu , daucagun izatia ? ¿Nor gaiti ez gara zubeac guztioac , eta ni arri bat , zur bat , pristija bat , edo ezer bere ez ? ¿Noc eguin gaitu guizon , ta emacume ? ¿Noc gorde guinduzan gueure amaren sabelian , ito bagaric ? ¿Noc emon deutescuz , ta gordeetan deutescuz adizailia , vorondatia , ta gomutarija ? ¿Noc emon deutescuz beguijac , belearrijac , miina , escubac , oinac , osasuna , ta beste gorputz ondo amaitubaren zati biarrecuac ? ¿Noc gaucaz zoratu bagaric , itsutu bagaric , gortu bagaric , errendu , edo galdu bagaric , beste asco galduta dagozan leguez ? ¿Noc erneetan ditu gueure laboriac soluetan , azten

ditu , ta elduten ditu? ¿Egunaz eguzquijagaz,
ta gavian illarguijagaz noc bisiteetan gaitu? ¿Noc
eraguiten deutzaz giraac udiari , ta negubari ur-
te oro? Cer izango litzaateque , beti gava ba-
litz? Cer beti udia , edo beti negaba balitz?
¡Oh , ceibat mesede andi duaric orduban
orduban eguiten deutzuzan gueure Jaungoico
onac! Ta onec guztioac bere adisquidiai , ta
arerijsuai , justubai , ta peccarijai , cristinau-
bai , ta gentilai , Judegubai , ta eregiai. ¡Oh,
ordaina bagaco Emonzaile Ugarija!

¿Ta cer emoten deutsee bere adisquidiai,
edo cristinau eguijazco izan gura daveenai?
Emen agortuten da guizonaren jaquiturija.
Emoten deutscu Jaungoicuac ber seme maitia,
guizon eguinda oguijaren , ta ardauaren irudi-
jan. Emoten deutscu Ceruco ondasuneen sinis-
tutia destierru onetan , arimaco gracia , Espiritu
Santubaren doiac , gueure peccatubeen parcacino-
ia , Ceruba irabazteco biar doguna , bere adis-
quidetasuna , ta Ceruban bere Izate Jaungoi-
cozcua , gueuc bera ameeñan badogu vijotz
guztiagaz. Daticadan guztia , ta nasan guztia,
Jaungoicuac emonda daucat. Ta neuc ameeñan
badot Jaungoicua , Jaungoico guztia da neuria,
ta Jaungoicuagaz beste ondasun guztia bere
neuriac dira. ¡Oh , Jaungoico zabala! ¡Jaun-
co ona! ¡Jaungoico Emonzaile Ugarija! Amee-
ñan zaitut , ta amau gura zaitut nic neure vi-
jotz guztiagaz. Emon eguidazu gracia , Jauna,
cecu baino , beste gauzaric inos ez ameeñaco.

Oh , ce zoraquerija , cristinaubac , ecer
be-

bere balijo ez daveen luurreco gauzaac topeetia, estimateia, ta ameeia Jaungoicuaren legue Santubaren contra! ¡Oh, Jaungoicuari ichita, munduban gustuac nai ditubanaren itsuba, ta errucarrija! ¡Oh, munduco ondasuna, ondria, estimacinoia, ta atsequina, Jaungoicua baino, gueijago ameeian daven cristinaubaren zorua! Icusico baguendu, esqueco bati esquintzen deutsalala Erregue batec bere maija, ta Palacijua ondasun guztiaquin betico duaric; ta Erregue Jaunaren esquini ugarija nai ez da, ateric ate davilela esqueco á goseric, eta erdi biloxic; Ez guenduque esango zorua dala: Bada beste aimbeste, edo, obeto esateco, bardin bagaric zoruago da, gauza on guztiaac duaric esquintzen deutsalaz Jaungoicua, ameeian ez daveena. Ta au sinistuta, Jaungoicuaren gorrotuan egotia, peccatu mortalian vitzi izatia, ez da, izan leitequian zoraquerijaric andijeena, edo negargarriric andijeena? Duda bagaric, cristinaubac.

Orregaiti esaten dau Jaungoicuac Jeremias Propheta Santubaren aoti (1): Icaratu zaitetz Cerubac, ta birrindu zaitetz Ceruco atiac. Gauza deunga bi eguin dirubee nire gentiac, neu izanic ur vitzi guztien iturri ugarija, ichi navee, ta juaan dira, pozu chistarretaco ur berdiac edaatera. Esango baleu leguez Jaungoico andijac pecatubaren contrato asarriagaz: neunas, gustuac, atsequinac, poza, ondria, osasuna, ondasunac, vitzirzia, gracia, ta Ceruban betico gloria guizon, ta emacume guztiai

dua-

(1) C. 2.

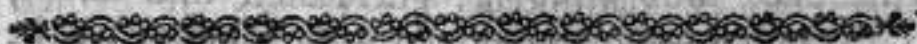
duaric esquini deutseedana. Ta eurac neuri ichita, bilatu ditubee, ta amau ditubee munduco ondasun ugardunac, ondra illunac, gusto atsitubac, ta atseguin mingochac. Onan queeetan da Jaungoicua pecatarijaren contra, neure cristinaubac. Ez gaitazan bada zoro izan. Amau daigun Jaungoicua, beste gauza guztiac baino gueijago, Emonzaile ugarija dalaco. Baita Parcazailia dalaco bere.

III. Vijotz on baten aparteco senallia da, gach eguindeutsanari parcatutia, ta arerijo garbatubagaz leen baixen adisquide izatia. Munducuen artian au guichitan icustenda. Ugazaba batec ez dau beinguan, ostera echian artuten, sarri deungaro eguin deutsan crijaduba. Erregue batec, ez bere Palacijoti, ece Erreinuti bere laster quenduten dau, bere contra jagui dan arerijua. Jaungoicua da, onetan bere aparteco ontasuna eracusten deutcuna. Pecatu mortala eguiten davenac, opendiduten dau Jaungoicua, injurijeetan dau Jaungoicua, desondreetan dau Jaungoicua, salduten dau Jaungoicua, ta, Jaungoicuaren arerijo nausijagaz bat eguinda, jaguiten da Jaungoicuaren beraren contra. ¿Ta cer eguiten dau Jaungoicuac alaco esquer chaarreco cristinaubagaz? Cristinauba bera garbatuten bada bere gaisqui eguinagaz, parcatuten deutsa Jaungoicuac bere pecatuba, ta gueratuten da, leen baixen adisquide Jaungoicuagaz. Cristinaubac pecatu mortalagaz asarratuta euqui arren Jaungoicua, esaten badeutsa vijotz osuagaz, ta damu eguljazcuagaz: *peca-*

tu eguin dot, Juuna; damu dot, Jauna; parcatu, Jauna; misericordija, Jauna; Ez dot osteru eguingo, Jauna; compeseetan dot, Jauna, neure pecatuba. Au esanagaz, ta eguinagaz batera, aaztuten da Jaungoicua, pecatarijac eguin deutsan injurijagaz. Ta artuten dau bere echian, bere Palacijuan, bere majian, ta bere onduan, bere contra jagui dan guizon, edo emacume á, beti bere adisquide izan balitz leguez.

!Oh, neure Jaungoico ona, ta Parcazailia! ; Noc amaucó ezditu zeure erraija bigunac, ta misericordijosuac? ; Noc urtuco ez dau bere vijotza, neure Jesus maitia, ceure amodijua-gaz, ceure vijotz amodijozcuari, carinosuari, ta parcazailiari beguiratu ezquero? ; Oh, cristinaubac, nos asico gara, gueure Jaungoico Parcazaille ona ameeetan! ; Oh Madalena! ; Oh, San Pablo! ; Oh, Erregue Penitentia! ; Oh San Agustin! ; Oh, Pelagia! ; Cer esango cenduque zubez Jaungoicuaren vijotz biguna, ta parcatuteuco, presta gaiti? *Berandu asi nas, Jauna, ceu ameeetan*, esango leuquee, ta esaten even penitente areec guztiac; *Ta ondo damututa gagoz, leenago asi eza, ceu ameeetan*. ; Cer esango dau Santa Teresa, gorputzezco Serapinac, bere vijotzian cavidu ezin dan Jesusen amodijua gaiti? Aingueru batec suzeo ezpatiagaz nasaitu biar deutsala bere vijotza, esango dau Teresac, caviduco badau Jesusen amodijo Santuba. ; Oh, ce dichosuac onan pensau daveenac! Ta baita guen bere, cristi-
nau-

naubac , ameeetan badogu gueure Jaungoico Parcazailia. Acordeetan nas bada, neure Jesus ona, pecatu mortala eguin dodan beste bidar, izan nasala zeure arerijo esquer chaarrecua. Aimbeste bidar merecidu izan dodala, ceuc ni impernucó ondarreetara condeneetia betico. Parcatu deustazun beste bidar, librau nozula, edo atera nozula impernuti, nun sartu biar nevan popuertza neure erruz, ceuc parcatu ez baceunst. Adorau zaijeezala bada Cerubac, eta luurrac, Jesus Parcazailia. Ta ill nadilla mila bidar ni, ceu osterá opendidu baino leenago, ta ceure amodijo Santuba neure vijotzati apartau baino leenago. Alan izan dedila, Jesus, Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren Izenian.
Amen.

VI. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan : Jaungoicua dala adisquide *Carinosua* ; guztien *Eraracua* ; ta *Beticua*.

Jaungoicuac euquiarren, esan dirian ontasun guztiac, gueure vijotzetaco amodijo osua beragana tiratuteco ; balitz gueure Eguilla Santuba, bera ameeetan davenareztat, asarria, gogorra, zitala, itzaltsuba, edo arpeguiera astunecua, ez lituquee guizonac paltaco achaqui-
jaac,

jaac, Jaungoicuari ichita, munduco gauzaac ameeetaco. Baina ez. Gueure vorondate gaistua izango da, ta gueure erruba izango da, gueure Jaungoico ona beste gauza guztiac baino gueijago, ameeetan ez badogu. Bada, da, bera ameeetan davenarentzat, *Carinosua*, *guztien Eraracua*, ta *Beticua*. Icusi daigun, celan.

I. Ez da erraz neure cristinaubac, mundutaar bati aituten emoten, ce carinosua, ta ce biguna dan gueure Jaungoico ona, bera vijotz guztiagaz, ta arima guztiagaz ameeetan davenarentzat. Jaungoicuaren adisquide maite bat biar da, esaten deutsco San Agustinec, Jaungoicuaren adisquide eguijazcuai Cerubac eguiten deutseezan, erregalu gozuac, atseguinezcuac, ta carinosuac aituteco. Arrituta, cer pensau, ta cer esan ez daquijeela, gueratuten dira Eleisierren Gurasuac, Salomonen aoti Jaungoicuac bere Esposa Eguijazcuai esaten deutseezan verba gozuac, entzunda. Gorputz domaubaac, arima garbijac, ta Jesusen amodijuagaz ixiota dagozan vijotzac, entzun biar ditubeen verbaac, diriala arrec, dino San Gregorijoc. Ogueta amar urtera eldu ez danec, ez ditubala iracurri biar, esaten eban San Geronimoc. ;Cer izango eteda bada Jaungoico onaren carinua, ta biguntasuna bere adisquideentzat, ain verba altubaquin, ta gozuaquin, luurrezco garianoi, aituten emoten deutcunian?

; Oh, Jaungoico ona, ta guztiz maitegarrija!
Ceuzara dura bagaric aitaric onecna, amaric bi-
gu-

guneena, esposoric leijaleena, eracuslaric erru-
 quiorreena, uzazabarie mansuena, Jauberic zint-
 zueena, lagunic atseguinezcuena, ta adisquide-
 ric carinosuena. Noc amauco ez zaitu bada
 Jaungoico ona, ceure ontasuna, biguntasuna,
 mansotasuna, ta carinua probau ezquero? ; Cer
 eguin ezdozu ceue, ceure adisquidiac consolee-
 taco, ta socorriduteco, biar orduban areec aur-
 quitu dirianian?

¡Oh, ! Bela baten picuban bialduten deu-
 tsazu Elias, ceure adisquidiari egunian egunian
 oguua, ta oquelia. Beste bela baten picuban
 bialduten deutzazu Paulo ermitaino, ceure adis-
 quide andijari ogui erdiya basora irudoguei
 urtian, egun bat bere uts eguin bagaric.
 San Roque gaisuari, ta zauritubari chacur
 bategaz bialduten deutzazu oguua. San An-
 ton Abatari artzac bialduten deutzazuz mendi
 bacarrian, San Pauloren gorputza enterretaco
 lagunzat. Baina noc amaitu, Jauna, ceure adis-
 quidiari eguin deutseezuzan pinezaac, ta cari-
 nua? Batari bialduten deutzazu ceruti chocola-
 tia, bestiari musiquia, bestiari larrosaac, bes-
 tiari ceruco ama maitia, bestiari ainguerubac,
 bestiari etorten zachaeoz ceu, artuten dozu ce-
 ure esposazat, luzatuten deutzazu ceure escu
 santuba, emoten deutzazu, edo ereztuna, edo
 ulzia, edo amodijo Santubaren senalle aguirí
 bat, ta betico bat. ¡Oh, Jaungoicuaren adis-
 quide eguijazcuac! ¡Oh, San Benito, San Ber-
 nardo, San Francisco, Santo Domingo, San
 Ignacio, Santa Teresa, Santa Rosa, Santa Ca-
 ta-

talina... ta beste milla! Ceubec esan biar cenduque, ce biguna, ce gozua, ce atseguinez-cua, ce presta, ta ce carinosua dan gueure Jaungoicua, bera amectan davenarentzat. Amau daigun bada, cristinaubac, Jaungoicua, *carinosua* dalaco. Baita gueure guztion eraracua dalaco bere.

II. Jaungoicua da guztien *Eraraco* adisquidia. Ta au gaiti bere amau biar dogu, beste gauza guztiac baino gueijago. Betoiz munduco guizon, ta emacume guztiac, ta esan beguijce: ¿Ce erataco adisquidia goguan jausten jacuen? Ta topauco davee gueure Jaungoicua, eurac nai daveen eracua. Batzuc eureenez dira tristiciac, ta lagunac bere tristiciac gura oidirubee. Beste batzuc dira eureenez alegueriac, ta alegueriac nai ditubee laguntzat bere. Gacha, edo penia daucanac, naijago dau pena dunagaz, edo mindunagaz verba eguin, oidanez, ain bagacuagaz baino. Aberatsac bere naijago dau aberatsa adisquidezat, pobria baino. Andiquijac andiquija; pobriac pobria; zaarrac zaarra; ta gaztiac gaztia.

Jaungoicua da bada, neure cristinaubac guztien eraraco adisquidia. Beguirata beguijo gura davenac, naijeen daven moduban; alan topauco dau gueure Jaungoico ona. Adisquide tristia gura davenac: Triste topauco dau Jesus, gueure Jauna, ta Jaungoicua Jesemanico ortuban, tristeciac, eta larriac odolezco izerdija ateraten deutsalac. Triste Anasen echian, be-laarri-ondoco gogorrac emoten deutseezala. Tris-

te Caipasen echian, guzurrac ezarten deutseezala, uletiraca, chistu urtica, ta burla minbera guztia eguiten deutseezala. Triste, Pillarrari lotuta azoteetan daveenian. Triste Curutzia lepuan davela. Ta triste Curutzian josita, eseguita daguan lecuban. Adisquide alegueria nai davenac: aleguere topauco dau Jesus, bai Taborco mendijan Eliasen, ta Moisen erdijan Apostolubaquin. Bai illeen arteti viztuta, Ama Virginiari, Madaleniari, ta Apostolu Santubai aguertuten jacuenian. Bai Cerubetara igoten davenian. Ta bai Ceruban daguan lecuban.

Penazcua nai badau adisquidia; penazcua topauco dau Jesus ogueta amairu urtian, edo vitzi izanzan arte guztian. Bada Ama Virginiaren Sabel garbijan sortu zaneti, Curutzian illzan arte guztian, beti penaz vitzi izan zanguere Salbazalle maitia. Ta ez dau inoc irago penaric, desondraric, edo mingarriric, leenago Jesusec irago ez dabenic. Nai badau adisquide odol onecua, ta entzute andicua; Jesus da guztien artian odolic garbijeenequa, ta entzateric andijeenequa. Erregue guztien Erreguia, ta Jaun guztien Jauna da bere Aita, cein dan Aita Beticua. Abraan, Isaac, Jacob, David, ta beste Patriarca, ta Erregue nausijeen alabia da bere Ama, cein dan Maria Santisimia. Bago andiqui andijagoric, edo Caballero nausijagoric, Jesus, gueure Jaungoico, ta guizon eguijazcua baino? Nai badau adisquide aberatsa, Jesus da Ceruco, ta munduco ontasan guztien jaubia. Aberats guztien aberatsa, edo aberats.

ba-

bacarra. Nai badau lotsa onecua, inoc burlic eguingo ez deutsana, ta bere ondria zaitaco davena. Jesus da lotsia, itzala, ta errespetua daucana. Verba bategaz luurrera ezarten ditu, bera preso artutera duazan Judas, ta soldaubac. Ija illian daguala, illunduten dau eguzquia, icaratuten dau luurra, zaituten ditu arijac, ta viztuten ditu illac Jesusec. Ta nai bategaz erabilten ditu Cerubac, ta luurac, gura daven moduban.

Nai badau adisquide pobria. Ondo pobretuba topauco dan Jesus. bai Belenen jaijo biar davenian, ostaturic, edo liorperic inoc emon gura ez da, corta batera jaijotera doianian. Ta bai alemanijeen erdijan jaijota, asca baten daguanian. Bai bere janian, ta soinian; bada San Joseperen aotzijaco irabacijagaz vitzi cirian Jesus, Maria, ta Jose; ta jantzi bat baino, eucui ez eban bere dempora guztian. A bere quendu eutseen, azoteetaco, ta curutzian josteco. Pobria gura badau adisquidia, ondo pobre dauca Jesus Curutze Santaan josita. Penaz dago aberatstuta; baina munduco ondasunez ondo pobretuta. Bere gorputz illa meztituteco, izaria bere inoc caridadez emonda, dauca Jesusec ama bere pobria evan. Aita ordecura bere pobria evan. Laguntzat, edo discipulutzat artu citubanac bere, pobriac cirian, arrain arzailiac zirian. Orraco Altaraco Sacramentu Santuban bere pobre dago Jesus maitia. Lecu ascotan argui apur bat ozta bere aurrian iminten jaco. Ta corporal zaar, ta ascotan loi batzu been,

gainian dago Jesusen gorputz Jaungoicozcuā.
 Ce achaquija emon legui bada cristinaubac,
 gueure Jaungoico ona ez ameataco? Izango
 eteda inos galduco ete dogun arduria? Ez, cris-
 tinaubac. Beticua da gueure Jaungoicua. Ta
 au gaiti bere amau biar dogu, beste gauza
 guztiac baino, gueijago.

III ; Oh, ce atseguin andija cristinaubarent-
 zat, Jaungoicua beticua izatia! Ezda gueure
 Jaungoico ona gueu ganic inos aldenduco, gueu
 beraganic aldenduten ezbagara. Ez deuseu inos
 bere ichito, gueuc berari isten ezbadetsagu. Ez-
 dauca amairic Jaungoicuaren Erreinubac, ta ez-
 dauca amairic Jaungoicuaren adisquidetasunac,
 gueuc gueure guraz, ta borondatez pecatu
 eguinda, galduten ezbadogu.

Vijotz guztiagaz, gogo guztiagaz, arima guz-
 tiagaz, ta beti amentan badogu gueure Jaun-
 goico guztiz maitegarrija, beste gauza guztiac
 baino gueijago, duda bagaric, da, guretzat
 Jaungoicua adisquide Jaquituna, adisquide Zu-
 cena, adisquide Aberatsa, adisquide Lauba,
 adisquide Andija, adisquide Sendua, adisquide
 Pirmia, adisquide Emonzailia, adisquide Par-
 cazailia, adisquide Gracijosua, guztien Eraraco
 adisquidia, ta Betico adisquidia. Jaungoico guz-
 tia, ta bere Erreinu guztia da betico gueuria.
 Ta amentan ez badogu Jaungoicua, beste gau-
 za guztiac baino gueijago: Jaungoicuaren beti-
 co gorrotua, asarria, zamaija, Ceruti betico
 erbestetutia, ta Impernuco betico erretia de-
 moninuen, ta condenaubecu artian, guztia da
 gueu-

gueuria. Bijetati bata, Cristinaubac. Edo, betico Ceruba, edo, betico impernuba, guztia gueuria. Jaungoico onaren amodijo Santubaren sarija da betico Ceruba. Amodijo Santu onen paltaan betico impernuba. ¿Cer esan legui bada, cristinaubac, pediagaz eguiija onec sinistuta, pecatu mortalian vitzi dan errucarrija gaiti? ¿Jaungoicuaren gorrotuan daquijala, davana gaiti? ¿Pena bagaric legue Santuba auzita, Jaungoicua betico galduten davena gaiti? ¿Pecatu mortala eguiten davena gaiti? ¿Esango dogu, alaco cristinauba zorua dala? ¿Ala, itsuba dala? ¿Ala, gaistua dala? ¿Ala, pede bagacua dala? Ez da erraz, eguiija esateco, pecatu mortalian Jaungoicuaren gorrotuan sosisguz jan, ta ló eguiten davenari, ondo jagozan izen bat emoten. Esan daquijola bada San Paulo Apostolubagaz (1) : *Jesu Cristo, gueure Jauna, Jaungoico, ta guizon eguijazcua amecetan ez davena, izan dedila madaricatuba, izan dedila escomulgauba, izan dedila beti condenauba*. ¡Oh, ce verba icaragarriac! Baina Espiritu Santubac esanac. Errazoiari darraicozanac. Ain Jaungoico ona, ta maitegarrija pecatu mortalagaz opendituten davenac, ondo irabatzi ja dauca betico condeneetia.

Esnaatu gaitezán bada, cristinaubac, gueuri guztia balijo deuscun, betico diehiari beguiratuteco. Gogoratu daiguzan sarritan Jaungoicuaren ontasunac. Batian jaquituri ja neurri bagacua, bestian bere ontasun zabalac, ta uga-

ri-

(1) Ad Corinth. C. 16.

rijac, bestian bere betico Erreinu baquetsuba,
 ta dichosua, bestian gueuri deuteun carinua,
 amodijua, ta vorondate ona. Beguiratu daijo-
 gun gueure arimeetaco nai on guztiagaz, ta
 vijotzeetaco amodijo pin guztiagaz Jesu-Cristo,
 gueure Salbazalle maitiari. Batzubetan Belengo
 ganudu asca pobrian bere jaijotzaan; beste bat-
 zubetan Ama Santisimiaren, ta San Josepe be-
 deincatubaren alizuan, ta besuetan; beste bat-
 zubetan Jesemanico ortu Santuban auspaztuta,
 odolezco izerdija darijola, gu gaiti oracinoe
 egulten daven lecuban; Nos bait, celan azotee-
 tan daveen; beste baten, celan curutzia le-
 puan davela, doian Calbarijora, ta daguan
 Curutzian eseguita. Beguiratu daijogun, illeen ar-
 teti viztuten; Altaraco Sacramentu Santuban;
 en fin bere vitzitzaco, ta erijotzaco pausu san-
 tubeetan. Penseeta onec ecarrico davec gueure
 vijotza Jaungoicua ameeetara, beste gauza guz-
 tiac baino gueijago. Ta auda asco, gu beti Ce-
 ruban dichoso izareco, Aitiaren, Semiaren, ta
 Espiritu Santubaren icenian.

Amen.

VII. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: *«Cer dan novera amee-tia?»*
«Ta ceintzuc dirian guere proximua?»

Icasi ezquero cristinaubac, lefengo aguindubac: escaruten deutsalá, Jaungoicua amee-taco, beste gauza guztiac baino gueijago, ta celan dan gueure Jaungoico ona, guztiz maitegarrija. Onen ondoric Jesu-Cristo, gueure Jaunaren esana, ta cristinaubaren eguin biarra da; amee-tia gueure proximua, gueure buruba leguez. Ez gaitazan bada engaiñau, cristinaubac. Proximua amee-taco, daucagun aguinduba, chito andija da. San Paulo Apostolubac dinuanetz, adulterijoric ez eguitia; ezer ez oostutia; inor ez illtia; testigantza paltoric ez emotia, ta beste Jaungoicuac aguinduten deutcun guztia, cabiduten da, verba oneetan; *amauco doxiz zeure progimua, ceure buruba leguez*. Proximua amee-taco, gueure buruba leguez, jaquin biar dogu, celan gueure buruba amau biar dogun. Ascoc usteco davee, baquijeela euren burubac amee-tan. Ta izan leiteque euren gorputzac, ta gurarijac amee-tan jaquitia. Baina Jaungoicuac aguinduten deutcun moduban, euren burubac amee-tan daquijeenac, ez dira guztiac, eze guichijago bere. Au gaiti eracutsico deuta-

sut dotrina onetan: 1. *Cristinaubac celan amau biar daven bere buruba*, 2. *Nortzuc dirian gueure progimuiac*. Prestau eguizu entzutia.

I. Laarreguijac, ta guichijeguijac eragotzita dagoz legue guztian. Borondatezco, ta ezauberazco gauza guztietan biar da moduba, ta ordenia. Alan, cristinaubac, Jaungoicua agiinduten deutescunian, proxima ameataco, guere buruba leguez, moduren baten agiinduten deutescu, gueure burubac ameataco bere. «Celan baina amau biar dau cristinaubac bere buruba? Ah, neure entzula onac! Emen dagoz utseguite asco. Gueure buruba esaten danian, aituten emoten da guizon, edo emacume guztia gorputz, ta arima. Arimia, ta arimiari darraicozanac, ta gorputza, ta gorputzari bere izatian darraicozanac, da guizona, edo emacumia. Ta au da, bere ordeniagaz, ta modubagaz bacoachac amau biar davena. «Baina celan? Jaungoicua agiinduten daven moduban. Gueure arimia, ta arimaco adilaria, edo entendimintuba, ta nailaria, edo borondatia, ta gorputza bere sentidu guztiaquin Jaungoicua gueuri duaric emonac dira. «Ta cetaraco emon deutescu Jaungoicua gueure burubac, gorputza, ta arimia? Bera ezaututeco, bere naija eguiteco, bera ameataco, ta guero beti Ceruban bere ontasuna gozetaco. Begaz amau biar dirugu gueure burubac Jaungoicua gaiti, ta Jaungoicua-rentzat. Beste gauzaric esatia, ordena guztia oquertutia da. Uts eguitia da.

Amu biar dogu gueure izatia, Jaungoicua-

cua-

cuari graciaac emonda , guizon eguin gaitu-
balaco. Amau biar dogu gueure arimia. Ta
arimia ameeia da , peaturic ez eguitia. Bada,
pecatu eguiten davena , da bere arimiaren are-
rijuu. Arimia , ta gorputza betico dichoso egui-
ren ditubana , da gracia. Ta au gura izan biar
dogu , beste gauza guztiac galduta , bada bere,
gueure buruba , Jaungoicuac aguinduten deute-
cun moduban , ameeaco. Gorputza , ta arimia
betico zoriguestoco eguiten ditubana , da pe-
catuba. Ta peatubari gorroto izan biar deut-
sagu , beste gauza guztiai baino gueijago,
gueure buruba ameeaco. Amau biar dogu gueu-
re gorputza , arimiaren crijaduba dalaco , ta
arimiari Jaungoicua serviduten lagundu dagui-
jon. Amau biar ditugu gueure entendimentuba,
vorondatia , ta sentizailiac , edo sentidubac,
arimiari , ta gorputzari lagundu daguijen , Jaun-
goicua serviduten , ta Ceruba irabazten. Amau
biar ditugu vititzia , lucia , edo laburra , gueu-
re osasuna sendua , edo macala , gueure gor-
putzaren zatijac osuac , edo ausijac , gueure
cleituba , jaquiturija , ta beste gueure izatiari,
ta izatiaren ontasunari darraicozan , ta daucagu-
zan gauza guztiac. Baina guztiac Jaungoicua
gaiti , ta Jaungoicuaren naija eguiteco. Jaun-
goicua serviduteco , ta obeto ameeaco. Pecatu-
ti aparteeaco , biar onac eguiteco , ta Ceruba
irabazteco. Gueure cer eguin nausija , ta bacarra
dan leguez , Jaungoicua ameeia , ta gueu Sal-
beetia , onetaraco amau biar dogu gueure bu-
ruba , garian guztia , ta daucagun guztia. Ja-

zoten bajacu inos ordu esturic, ta ain esturic, cein da erremedijo bagacua dan : ; Edo gracia galdu : Edo beguija galdu? ; Edo pecatu eguin; edo besua, edo iztarra galdu? ; Edo arimia galdu : edo vitzitzia galdu? ; Edo Jaungoicua opendidu ; edo cleituba, aciendia, ta adisquidiac galdu? Erabaguita dauca Jesu Cristo gueure Jaunac bere Evangelijo Santuban. ; Ta cer? Leenago galdu biar ditugula gueure beguijac, gueure besuac, gueure iztarrac, gueure cleituba, ondasunac, adisquidiac, ta vitzitzia bere, gracia galdu baino, pecatu eguin baino, arimia galdu baino, Jaungoicua opendidu baino.

; Cer balijo deutsa guizonari mundu guztia, bere arimiaren caltitan bada? Dino Jesu Cristo gueure Jaunac (1). Esango baleu leguez Jesus, gueure Ceruco eracusla andijac : ; Oh, cristinauba! Zariana zariala, aditu eguizu, ta sinistu eguizu, gueijago balijo davela zure arimiac, munduco ontasun, entzute andi, portuna dichoso, ta atseguingarri guztia baino. Mundu guztia irabatzi arren, ceure arimia galduen badozu, guztia galdu dozu. Arimiaren caltia ezegaz bere erremedijauco ez dozu. Munduco gauza bat gaiti pecatu eguinda, condeñetan batzara, impernuti inoc bere ateraco ez zaitu. Beste lecu baten esaten deusteu Jesu Cristo gueure Jaunac dotrina au beratu : (2) Zeure beguija dala medijo pecatu eguiten badozu. Atesa eguizu beguija. Bada obadozu, begui ba-
ta-

(1) Marc. C. 8. (2) Id. C. 18.

tagaz Cerura juan ; beguija gaiti pecatu eguin, ta begui bijaquin impernura juan baino. Ceure escubac pecatu eraguiten badeutsu, ebagui eguizu escuba. Bada obadozu escu batagaz Cerura juan ; escuba gaiti pecatu eguin, ta escu bijaquin impernura juan baino. Ceure oina dala medijo , pecatu eguiten badozu , ebagui eguizu oina. Bada obadozu , oin batagaz Cerura juan ; bijaquin impernura baino. Verba onestan esaten deutsu gueure Salbazalle maitiac: Beguijac , escuba , edo oina baisen maite doguna , bada bere , gueuri pecatu eraguiten deutsuna ; nai Aita , nai Ama , nai umia , nai senidia , nai adisquidia , nai gueure aciendia , nai gueure cleituba , nai beste edocein gauza , dana dala , leenago galdu biar dogula , pecatu eguin baino. Gueijago amau biar dogula gueure arimia , munduco gauza guztia baino. Au da gueure buruba amectia , Jaungoicua gura daven moduban.

Ta inoc dudetan badau ; ija vitzicia gordectia gaiti , pecatu eguin leguijan? Au bere erabaguita dauca Jesu-Cristoc bere Evangelijo Santuban (1). Nun dinuan : Gorputza ill , baino besteric ezin deutsunari , ez eguljozu bildurric equi ; baina bildur izan zaquijoz , gorputza ta arimia impernura bota leguizuzan Jaungoicuari. Emen eracutsten deutsu Jesus Maitiac: leenago galdu biar dogula gueure vitzizia , Jaungoicua pecatubagaz opendidu baino. Gueijago amau biar dogula gueure arimia vitzizia bai-

(1) Math. C. 10.

baino. Arimia dan leguez gueure izate nausija, ta ija beticua, Jaungoicua bere irudira eguindacua; au gaiti gueure arimia, ta arimaco Salbacinoia amau biar dogu, Jaungoicuz urreen-go, beste luurreco gauza guztia baino gueijago. Onen ondoric amau biar dogu bai gueure vitzitzia, bai gueure osasuna, bai gueure gorputza, guere cleituba, ta Jaungoicua emon deuscun guztia. Baina oneec guztioe amau biar ditugu, ta guztiaquin balijau biar dogu, Jaungoicuaren aguindubac gordeetaco, Jaungoicua bara ameeetaco, ta gueure arimia Salbeetaco. Arimiaren caltian gorputza, vitzitzia, osasuna, cleituba, ondasunac, gurasuac, adisquidiac, edo luurreco gauzaac ameeetia, da, bere burubari ondo gura ez izatia.

Cer!; naico cenduque, ceure echian gauza chaarra euquitia? Itanduten deutsa San Agustinec pecatariari. Ta erantzuten deutsa: Ezer bere ez cenduque naico chaarra euquitia; Ez emaztia, ez semia, ez alavia, ez crijaduba, ez crijadia, ez arcondaria, ta ez da oinetacuac bere. ; Ta nai dozu euquitia vitzitza chaarra, ta arima chaarra? Amau eguizu bada gueijago, esaten deutsa Santubac, ceure arimia, oinetacuac baino. ; Oh, ceimbat cristinauri esan leguijuen beste aimbeste! Ameeetan ditubee ; lastima gorrija! euren burubac Jaungoicua opendiduteco, ta diabruba serviduteco. Ameeetan ditubee euren gorputzac, pecatu nasaijac beragaz eguiteco. Ameeetan davee euren osatsuna, Jaungoicuaren legue Santuba austeco. Ameeetan ditubee euren

savelac, beguijæ, belarrijac, vitzitzia, ondasunac, ta Jaungoicunac emonda, dauqueen guztia. Baina cetaraco? Ah, pecatari tristiciac! Sabela, ta gorputza Jaungoicozat artuta, eurac serviduteco, eurai gusto emoteco, pecatu eguiteco, ta arima errucarrija condeneetaco. Ta auda, cristinaubac bere buruba ametia; Esango dogu sobervijotso batec, envidijoso batec, gorrotosu batec; guleru batec, ordi batec, codicijotso batec, lujurijotso batec, pecatari batec amentan davela bere buruba? Ez. Arimiaren arerijua, ta bere burubaren arerijua da, pecatu eguiten davena. Amau daiguzan bada, cristinaubac, gueure burubac, Jaungoicunac aguiduten deuscun moduban, proximuac ametaco, gueure burubac leguez. Baina onetaraco, jaquin biar dogu, ceintzuc dirian gueure proximuac.

II. Munduban dagozan guizon, ta emacume guztia, dira gueure proximuac. Ez euquituts eguiteric, cristinaubac, gauza onetan. Nai urrecuac, ta nai urrinecuac, nai erriecuac, ta nai erbestezuac, nai adisquidiac, ta nai arerijua, nai senidiac, ta nai atziac, guztia dira gueure proximuac. Adan, eta Evaganiac datozan guztia, dino San Agustinec (1); dira ceure proximuac. Guztioac gara alcarren lagunac. Baina ez guztioac modu baten, Ceruraco ustiari beguiratu ezquero. Cristinaubac izan ezarren, ceure proximuac dira. Bada ez daquizuzuc, Jaungoicunaren aurrian cer jatzoten dan.

As-

(1) Psalm. 25. enarrat. 2.

Ascotan zind, cristinau ez dalaco, burba eguiten deutzazuna, biurtuten da Jaungoicuagana. Ta beaturazi zue baino, obato serviduten dau, adoretan dau, ta ametan dau Jaungoicua. Gueuc jaquin ez arren, nortzue, eta ceimbat dirian, bagoz cristinau ez dirianen artian cristinaubac. Ez daquigu Jaungoicuaren aurrian cer jatzoten dan, ez cer jazoco dan. Ez daquigu, ceintzue salbauc dirian, edo conde-nauco dirian. Orregati munduco guizon, ta emacume guztia eucui biar ditugu gueure laguntzat, ta proximozat. Au da San Agustinen verbestia.

Emeti ateraten da contuba, cristinaubac, gorputza, ta arimia dauquen guizon, ta emacume guztia, nai diriala eregiac, nai judegubac, nai moruac, nai gentilac, nai Jaungoico bagacuac, nai beste edocin castatacuac, gueure lagunac, ta proximuac dira. Ta gueure buruba leguez amau biar ditugunac, dira guztia, salbauc bagara. Alan 1. Amau biar ditugu, Ceruban Jaungoicuagaz dichoso dagozan Aingueru, Santu, ta Santa guztia. Alegrau biar dogu; eureen dcha onagaz, ta gloria ederragaz. Ta erregutu biar deutsegu, izan ditezala gueure lagun onac Ceruban Jaungoico andiaren aurrian. 2. Amau biar ditugu, Purgatorijuan erretan dagozan arima pielac, dirialaco Jaungoicuaren adisquidiac; gracia, ta caridadia inos galduco ez daveenac; ta Ceruban Santubaquin beti vitzico dirianac. Erruqitu biar dogu, Purgatorijoco arimaac dauqueezan pena-

aquin. Ta socorridu biar ditugu oracinoiagaz barubagaz, ta beste eguitade onaquin, pena areetati librauta, gueure bitarteco Ceruban izanditezan. Purgatorijoco arima pielac gaiti Eleisa Ama santiac eracusten deutcuna, da. 1. Jaungoicuaren graciaan, ta adisquidetasunian ill dirian arimaac; baina pecatu mortal ondo compesaubeen, edo pecatu chicarreen zorguztia Jaungoicuaren zuentasunari munduban pagau bagaric, ill zirianac; illda guero, pagau biar daveela zor guztia padecidubagaz. 2. Arima errucarri areec purgatorijua dagozan artian, erriaz, ta padecidubagaz baino, bestelan eurentzaco ezin leguileela ezer. 3. Eleisa Ama Santiaren, ta cristinaubeen eguitade onac, Limosnaac, Oracinoiac, Mezaac, indulgenciaac, ta caridadiac, purgatorijoco arimeen izenian eguin ezquero, balijo deutseela, eureen zorrac pagueetaco, ta penaac arinduteco, edo guztia, edo zati bat. Ta ceimbat gueijago eguiten dan eureen izenian, aimbat lasterrago urtengo daveela purgatorijoti. 4. Arima dicho-so areec seguru dagozala betico. Ezin leguileela ija peaturic. Ta zorra pagau daguijen instantian, sartuco diriala Ceruco Erreinuban.

Au da, cristinaubac, pediac eracusten deutcuna purgatorijoco arima pielac gaiti. Padecietan, ta erreetan dagozan, proximuac dita. Jaungoicuac, ta Ainguerubac maite ditubeenac, dira Ceruco pamelija Santuba gueituco daveenac, dira. Premina andijan dagozanac, dira. Menturaz gueure gurasuac, ta senide urrecuac dira. Es-

quer onecuaé dira. Bada gueuc gueure eguita-
de onaquin orain pena areetati libreetan badi-
tugu, dda bagario izango dira ceruban Jaun-
goico andijaren aurrian bitarteco segurubac. So-
corridu daiguzan bada aleguin guztijagaz pur-
gatorijoco arima errucarijac. Baita onezaz gai-
nera amau biar ditugu munduco proximo guz-
tiaé, gueroco dotrinan esango dan modubagaz,
ta ordeniagaz, salbauco bagara.

Erregutu daguijogun bada, neure cristi-
naubac, gueure Jaungoico onari; Eracutsi dai-
gula, bere anditasuna, gueure burubac, ta pro-
ximuac ameean. Aitiaren, Semiaren, ta Espi-
ritu Santubaren Izenian. Amen.

VIII. ICASIZUNAZ.

Ceinetan eracusten dan: 1. *Arerijo ez dirian,*
proximuac ameeia cerdan? 2. *Ce ordenagaz*
amau biar dirian?

Icasi ezquero cristinaubac, celan amau biar
daven bere buruba, ta ceintzuc dirian bere
proximuac; oni darraico, neure entzula onac,
icastia, cerdan guere proximuac ameeia, ta ce
ordenagaz amau biar ditugun. Esango deusut
bada dotrina onetan: Leleengo; *celan amau bi-*
ar ditugun guere proximuac. Bigarrenian, *ce*
ordenagaz amau biar ditugun. Ez da dotrina
one-

onetan ezer esaten, arerijuai zor deutsagun amodijus gaiti. Au dan leguez, sarritan jatzoten dana, ta cristinau ascoc nequez icasi oidaveena, dinot: *arerijuac amectia*. Gueroco dotrinaco isten dot, oni jagocana eracustia. Egon zaitez bada atencinoe onagaz.

I. Jaungoicuaaren aguinduba da, neure entzula onac, proximua gueure buruba leguez amectia. Inor bere ez dago libre, cer eguin santu onetati. Inoc bere ucatu ezin legui, legue santu au. Proxiuac amectaco neurrija bere, Jesu-Cristo gueure Jaunac berac iminija da. Ezin quendu guinaijo izpiric, caridadian paltau bagaric. ¿Ce neurri da bada au? Gueure burubari deutsagun ondo guria, proximuari izatia. Gueuretzat gura guenduquiana, proximuari gura izatia. Gueure burubac leguez, proximua amectia. Ara emen neurri arguija, zabalá, duda guztiac quenduten ditubana, ta edoceinec bertati icasi leguijana. ¿Nai dozu ceuretzat osasuna? Bada nai izan biar deutsazu proximuari. ¿Nai dozu ceuretzat baquia? Bada nai izan biar deutsazu proximuari. ¿Nai dozu ceuretzat cleitu ona, ondra ona, bestiac ceu gaiti ondo esan daguijeen, ta estimau zaguijeezan lecu guztietan? Bada nai izan biar deutsazu proximuari cleitu ona, estimacinoe ona, gentiac bera gaiti ondo esan daguijan, ta pensau daguijan. ¿Nai dozu ceure laboriac ondo, ta ugari eldutia, ceure ganadubeetan, tratubee-tan, ta artu emonectan ondo urtetia, ta inor causaubagaric, cegaz vitzi munduban euquitia?

Bada beste aibeste opa biar deutzazu ceure proximuari bere laboreetan, aciendaan, ta artu emonetan. ¿Nai dozu vitzitza lucia, ta pamelija ona ceuretzat? Bada beste aibeste proximuarentzat.

Zeure osasunian, pamelijaan, seniqueraan, edo echian gaiso bat, nai bague bat, negargarri bat, edo atsecaba bat jazoten jatzunian, nai cenduque, ceure auzua, ta lagunac ceugaz erruquitu ditezan, lastima artu daguizubeen, ta aleguinaz lagundu daguizubeen gaiso, edo premina atan. Bada ceure buruba leguez, proxima ameeetaco, erruquitu biar dozu, ceure auzuaren, ta proximuaren nai baguia, atsecabia, ta trabajuba dacutzunian. ¿Guztiac baino gueijago, gura dozu, Jaungoicuaac parcatu daizuzan ceure pecatubac, emon daguizun arimaco gracia, ta Ceruco gloria? Bada munduco guztiai opa biar deutseezu, luurreco ondasun, ta atseguin guztiac baino obato, eureen pecatubeen parcacinoia, arimaco gracia, ta Ceruco gloria. Ara emen proxima ameeetaco neurrija.

Ondo gura deutzagunari, ta ameeetan dogunari, ez deutzagu, daquigula, nai bagaric emoten. Ez deutzagu gachic eguiten ez osasunian, ez aciendaan, ta ez cleituban. Ta Jaungoicua gaiti ameeetan badogu, ez deutzagu peccaturaco bideric bere emoten. Penaz, edo triste badago, gueuc benetan Jaungoicua gaiti ameeetan dogun adisquidia, pocic, eta gogoz lagunduten deutzagu. Triste badago, consolee-
tan

tan dogu. Gose, edo egarri bada, copau bat baino ez bada bere, euqui ezquero, vorondatez emoten deutsagt. Penaz badago, erruquituten gara, ta arindu gura guenduque bere penia. Pecatu mortal bat eguiten badau. ¡Oh! Oraindino gueijago sentiduten dogu bere pecatuba beste bere gach guztiac baino. Erregututen deutsagu Jaungoicuari gueure adisquidiaren anima errucarrija gaiti. Gogoratuten deutsagu berari bere, (artia, moduba, ta tertzijoric onecna artuta) eguin daven pecatuba, laster erremedijau dedin, ta pecatu mortalian ill ez dedin. Ara, cristinaubac, gueure proximua amee-taco neurrija.

¡Oh, ce gauza ona izango litzaatequian, guztioc onan alcar amee-tia, ta alcarri lagundutia! Gogoratuta beste bagaric, emoten dau embidija santu bat, cristinau guztiac onan alcar amee-tan, ta alcarri lagunduten vitzi izatiac. Errazoiagaz esaten dau San Paulo Apostolubac (1), Jaungoicua gaiti proximua, biar dan leguez, amee-tan davenac, gordeetan davela legue guztiac. Ez daquit, cec emoten deutsan aimbeste su gueure vijotzari, proximuaen contra gorrotua, icusi ezina, gaisqui esatia, ta gaisqui opa izatia euquiteco.

Proximua amee-taco, ez da asco auagaz esatia: *guztiac amee-tan ditut nic; ezdeutsat nic inori bere gachic gura.* Au esatia gauza ona, ta biarrecua da. Baina auagaz esaten dana, vorondatiagaz nai izan biar jaco; ta al izan ez-

(1) Rom. C. 13.

quero, eguinagaz aituten emon biarda. Au gaiti esaten dau San Juanec (1): mesede eguinagaz amau biar ditugula proximuac, ez verba utsagaz. Ta Santiagoc esaten deutsco: *Dacutzunian pobre bilos, gose, otzac irago bat, zuc esan arren ari, zuaz Jaungoicuagaz, berotta zaite, ta cerbait jan eguizu; ceureti-ezer emoten ez badeutsazu: ¿Cer balijs deutsa pobriari zure ondo esanac? Eguitadiac dira gueure pediaren, ta caridadiaren testigubac.* Au berau aituten emoten deutsco San Paulo Apostolubac, dinuanian (2): Aingeruben minagaz verba eguingo baneu bere, Ceruco misterijo guztia ezautuco banitu bere, jaquiturija guztia baneuca bere, mendijac bateti bestera iragoteco sinistutiagaz banengo bere. Ta neure gorputza erretaraguino castigauco baneu bere: caridaderic ez badaucat utsa nas, ta ecer bere balijs ez deutstec. ¡Oh, caridade Santuba! ¡Oh, Jaungoicuaren, ta proximuaren amodijo Santuba! ¡Ceimbat gauzaren paltaac erremedijetan dituzun!

Ta inor engainau ezdedin, caridadla dauca la pensaubagaz, Apostolu Santubac berac banaan conteetan deutscoz caridade eguijazcuaren eguitadiac. Dino bada (3): Caridadia ichan andicua da, paciencija andicua da, biguna da, envidija bagacua da; gachic eguin gura ez davena, da; vanidade, ta andjari bagacua da. Caridadia daucanac, ez dau asarrereric era-

(1) Epist. 1. C. 3. (2) Corinth. C. 14.

(3) Id. ibid.

custen; ez dau gachic penseetan; ez deutsee bere gauzai aimbeste beguiratuten; ta inoren on guztiagaz aleguereetan da. Caridadia daucanac, guztia supriduten dau, guztia sinistuten dau, guztia esperetan dau, ta inor gaiti bere ez dau gachic penseetan. Onec dira caridade eguijazuaren senailiac; ta emeti ezautuco dau cristi-naubac, ia caridadia daucan, edo ez.

Proximuaren caridadiaren contra pecatu eguiten da modu ascotara. 1. proximuari gorroto izanagaz, edo gauza chaarra opa izanagaz, 2. Inoren gauza onaren embidijagaz. 3. Proximuaren baquia galdubagaz. 4. Proximuaren gachagaz alegratu, edo onagaz tristetubagaz. 5. aldaguijala, necesidadian daguan proximua, socorridu ezagaz, nai arimaco, nai gorputzeco premineetan. 6. Proximuari pecatu eraguinagaz, nai pecatu eguiteco vidia emonagaz. Pecatu ezaina, ta Jaungoicuaren gorroto andicua da, inori pecatu eraguitia, nai pecatu eguiteco bidia emotia. Zorigaistocucac, eta desdichaubac esaten deutsee Jesu Cristo gueure Jaunac bere evangelijo Sautuban, proximuari pecatu eraguin, edo pecatu eguiteco bidia emoten deutseenai. Arri bat samati lotuta, ichasoco ondarreetara botectia mercedu dau alaco peccatarijac, dino Jesu-Cristoc (1). Bere arimia galdutia ezer ez balitz leguez, proximuaren arimia, pecatu eraguinagaz, galduten davelaco. ¡Oh, ce pecatu casta chaarrecua dan escandaluco peccatuba! ¡Inori pecatu eraguitia! ¡Pecatu eguiteco bidia

emo-

(1) Math. C. 18.

emotia! ¡Cristinaubac caridadez alcarri lagundu biarran, Jaungoicua serviduten, ta Ceruba irabazten: Alcarri lagundutia diabruba serviduten, ta impernuba irabazten! Icañ bada, cristinaubac, cerdan proxima amestia. Baita ce ordenagaz, ta modugaz amau biar dan bere.

II. Caridadiaren ordenia, ta moduba aitute-co, gogoratu biar dogu, neutre entzula onac, gauza on batzuc eguin guinaizala proximo guztiaç gaiti. Baina beste batzuc ezin guinaiz guztiaç gaiti. Ez da guichiago gaiti bere. Guztiaç gaiti eguin aldaiguna, guztiaç zor deutsegu. 1. Proximo guztiaç opa biar deutsegu arimaco gracia, ta Ceruco gloria. Baita Jaungoicua servidute-co, ta Ceruba irabazte-co, munduban biar daveena bere. 2. Guztiaç nai biar deutsegu vitzitzia, osasuna, ta gueuretzat gura doguna, leen esan dan leguez. 3. Erregutu biar deusagu Jaungoicuari proximo guztiaç gaiti. Caridadiaren estalgui zabalac guztiaç batuten ditu; ta gueue proximuari deusagun caridadiaç bere, guztietara zabaldu biar dau. Iru gauza oneec guztiaç gaiti daiqueguz, ta guztiaç zor deutsegu.

Baina aparteco socorruba, ta laguntasuna proximuari eguiteco, ez dira bardinaç ez proximaç, ez areen premina ordubac. Ta oni beguiratu biar jaco caridadiaren ordenia gordetaco. Ordena au austia pecatu da, dino Santo Tomasec (1). Personeen artian dagoz guraruac, senar emaztiac, seme alabaac, seni-

diac,

(1) 2. 2. q. 44. a. 8.

diac , onguillaac , cristinaubac , eregiae ::: Pre-
mineen artian batzuc dira arimacuac , beste bat-
zuc gorputzecuac. Oneen artian batzuc dira , ber-
tati erremedijua escatuten daveenac ; ta luzatu
ezquero , erremedijau ezin leguizanaac. Beste bat-
zuc dira , luzapen , edo asti gueijago emoten
dabeenac.

Esaten da bada. Lelengo : arimaco pre-
minaan daguana , leenago socorridu biar dala,
gorputzeco preminaan daguana baino. Pecatu
mortalian illteco , peligru urrecuan dago per-
sona bat. Bada á leenago socorridu biar dogu,
gorputzeco preminaan daguana baino. Arima
batec gueijago baliyo dau , munduco gauza guz-
tiac baino. Proximua salbeetaco , popuertzacua
bada , galdu biar dogu gueure vitzitzia , ta
daucagun guztia bere , pecatu eguin bagaric al-
daigunian. Gueure arimaac salbeetia gaiti emon
evan Jesus , Jaungoico , ta guizon eguijazcuac
bere vitzitzia. Ta esaten deutescu Jesus maitiac
proximua salbeetia gaiti bere vitzitzia emoten
davenac , daucala caridaderic andijeena. Au gai-
ti arimiaren oneraco eguiten dirian limosnaac,
eureenez gueijago valijo davec , gorputzaren
oneraco eguiten dirianac baino.

Bigarrenian : Premina bardinian leenago da
gueure burubac socorridutia , inorena baino.
Ez deutescu Jaungoicuac aguinduten , gueu bai-
no gueijago proximua ameeetaco , ta proximua
salbeetia gaiti , gueu condeneetaco. Irugarrenian:
Gurasuac , senar emaztiac , umiac , senidiac,
eta onguillaac leenago dira , bacocho bere le-

cuban, beste eedubaa ez dirianac baino, gueuc socorriduteco. Gurasua, emazia, umiac.... goses, ta bilosic daucazala, areec biar leuqueenagaz limosna eguitia, ez da caridadia; ez bada caridadiaren contra. Laugarrenian: Arriscu, edo premia bardinian aurquitu ezquero, luurreco gauectan, leleengo socorridu biar da proximuaren vitcitzia, guero osasuna, guero cleituba, guero ondasunac, ta oneen ondoric cristinaubac Jaungoicua seruidubagaz munduban vitzi izateco, biar davena. Ezda errez, erre-guela, edo neurri segurubat iminten, ordena onen paltia, nos pecatu mortala, ta nos veniala dan, esateco. Caridadia da virtute guztietati nausijena; baita lastet zaurija eguiten jacona bere. Caridadiaren paltia da, neure entzula onac, cristinaubeen condenagarrija. Caridadiaren paltaz topau even Virginia necijuac Ceruco atia ichita (1). Virginiaac cirian, gorputzari guraarijac ucatu eutseezan, beste obra onac bere eguingo citubeen, ta usteco even menturaz, Ceruco Esposuac chito maite citubala. Baina eureen arimaco lamparia amatauta euqueen, ta ixioteco orijoric ez euqueen. Ez dogu iracurten, Virginia necijo areec inor ill evenic. Ez da, inori ezer dostu eutseenic bere. Ez da, inogaz auzi chaarric, edo gorroto aguiricoric equi evenic bere. Ez da, bidao gaistoric, edo maldecinoeric eguiten evenic bere; Cegaiti bada topau even Ceruco atia ichita? Cegaiti condenau cirian Virginia necijuac?

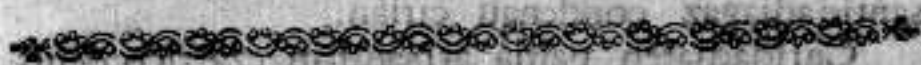
(1) Math. C. 15.

juac? Caridadia palta eveelaco, dinue Eleisaco Gurasuac. Mundubaren beguijetan palta andi aguiricoric euqui ez arren, vorondatiaren nai ona, edo caridade santia ez euqueelaco, cein dan arimiaren lamparia exioteco orijua. Azaleco cristinautasun bategaz gorde even eureen vijotzian Virgina necijuac embidija, inoren onaren ecusi ezina, buru erechija, ta eureen gauzaac osoric euqui guria, inori caridadez emonda, castau bagaric. Au gaiti topau even ichita Ceruco atia. Caridade eguijazcuaren paltaz ez cituban ezautu, Ceruco Esposuac bere esposatzat. Ta eureen Virginidadiagaz, ta azaleco santidadiagaz condenau cirian.

Caridadiaren paltia arpeguijan ezarrico deutsee Jesu-Cristo gueure Jaunac condenaubai jui-cijoco egun icaragarijan. (1). Gose izan nintzan, ta ez ceunstan jaaten emon, esango deutsee Jesu-Cristoc Egarri izan nintzan, ta ez ceunstan edaaten emon. Bilosic ibili nintzan, ta ez ninduzun jantzi. Gaixoric egon nintzan, carcelaan egon nintzan, ta ez ninduzun visitau. Zuaz bada, madaricatuboc, betico impernuco sutara. Ara Jesusen azqueneco sentencija caridadiaren paltia gaiti. ¡Oh, ceimbat cristinau artuten dituban azpijan sentencija bildurgarri onec! Gorde guria, euqui guria, inor gaiti ez cansau guria, au da cristinau ascoren vijotceco prestaeria, proxima ameataco. Ascoc uste davee, proximuari calteric eguin ez badeutsee, secula mesede chiqui bat Jaungoicua gaiti, edo

(1) Math. C. 35.

caridadia gaiti, eguin ez arren, Santubac diria-
la. Ez da asco, proximuari calteric ez eguitia,
Jaungoicuac aguiduten daven moduban, pro-
ximua ameeetaco. Eguin biar deutsagu mesede,
premina daucanian, ta aldaigunian, salbaucó
bagara. Bada caridadiaren jantzija da, Ceruco
ezteguraco popuertza biar doguna. Amau dai-
gun bada gueure Jaungoico ona, beste gauza
guztiac baino gucijago; ta gueure proximua,
gueure buruba leguez, ceini darraicon gueure
betico dichia Ceruco Erreinuban. Aitiaren, Sé-
miaren, ta Espiritu Santubaren izenian. Amen.

IX. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan : *gueure arerijuari zar
deutsagun amodijua.*

Aparteco cristinaubaren cereguina da, areri-
juac ametia. Ta ascoren erichijan cereguin ga-
cha. San Geronimoc esaten euan bere dempo-
racuac gaiti: bazuc uste daveela, Jaungoicua
serviduteco, ta on izateco, asco dala, arerijua-
ri gorrotoric ez euquitia, ta gachic ez opa iza-
tia; baina, onezaz gainera gueuri gaisqui eguin
deutscuna, maite izatia, inoc ezin leguujana,
dala. Ez dau bada Jaungoicuac aguiduten,
inoc ezin leguujan gauzaric, dino Santubac be-
rac (1). Jaungoicuaren aguidu guztiac dira er-

(1) Coment. in Math. l. 1. c. 5.

razac. Biguna, ta arina da, Jaungoicuac imini deutcun carguia, dino Jesus maitiac (1). Gauza jaquina, ta arguiro esana da Evangelijo Santuban, arerijuac ameeaco daucagun eguin biarra. Jesus gueure Ceruco eracusllac ezin esan eutsquegun aguirijago, ta ezaunago guizonaren cereguin au, esan evan baino. *Neue aguinduten deutsut*, dino Jesus maitiac (2). *ameetaco ceubeen arerijuac; parcatuteco gaisqui eguin deutsunari; Jaungoicuari erregututeco, ceu perseguiduten zaitubana gaiti, deungaro esan deutsuna gaiti.* Ara verba oneetan Jaungoicuaren aguinduba ondo ezagun, inoc dudatic euqui ez daquijan. Jesus maitiac berac verba oneen ondo ric ecarten deutcun gogora, ce gaiti amau biar ditugun gueure arerijuac. Bada dino: neure aita Cerucuac bere onai, ta deungai, guztiai arguituten deutsee eguzquiya, guztientzat eguiten dau euriya. Bere arerijuai, ta adisquidiyai, peccariyai, ta justubai, guztiai eguiten deutseez mesediac neure aita Cerucuac. ¿Ceubeen adisquidiac, ta onguillaac baino ameeetan ez badi-tuzu, dino Jesus maitiac, ce sari Ceruraco irabatzico dozu? Gentilac, ta deungaac bere cureen adisquidiac, ta onguillaac ameeetan ditubee. Parcatuten ez badeutsazu bada, dino gueure Salbazaile onac, ceure arerijuari gaisqui eguina; neure Aita Cerucuac ceuri bere ez deutsuz parcatuco ceure peccatubac. ¿Cer izan leiteque, au baino verbeeta clarubagua?

Amau biar ditugu bada gueure arerijuac;

(1) Matth. C. II. (2) Id. C. 5, et 18.

ta parcatu biar deutseeegu gaisqui eguina. Orre-
gaiti dotrina onetaco cer eguina izangoda, era-
custia: 1. *Celan amiau biar ditugun gueure are-
rijuac.* 2. *Cetaraguino parcatu biar deutseeegun,
gaisqui eguina.* Egon zaitez guztioe zur, ent-
zuten.

I. Jaungoicuari zor deutsagun amodijuan
sartuta dago, neure entzula onac, arerijuari zor
deutsagun amodijua. Jaungoicua, gauza guztiac
baino gueijago, amectan davenac, nai dau po-
puertza, guizon, ta emacume guztiac Jaungoi-
cua adoreetia, alabeetia, ta amectia. Nai dau,
guztiac Jaungoicuaren adisquide izatia, graci-
jaan egotia, legue santuba gordeetia, ta Ceru-
raco vide zuzenian vitzi izatia. Proximo guz-
tiai, nai arerijuai, ta nai adisquidiai au opa
ez deutsanac, ez dau Jaungoicua amectan.
Proximuari gorroto dsutsanac, ez dau Jaun-
goicua amectan, arerijua izan arren proxima.
Onezaz ostian.

¿Zure arerijua, zuri gach eguin deutsuna,
ta zu galdu gura cinduquezana, ez da guizo-
na, edo emacumia? Ez da Jaungoicuaren iru-
di vitzija? ¿Ez da Jesu Cristo gueure Jauna-
ren odol Santubagaz diabrubari erosita, dagia-
na? ¿Ez zan Jesus maitia Curutzian josita, ill
zugaiti, ceure arerijua gaiti, ta beste guztiac
gaiti? ¿Ez da zure arerijua, Jesusen vitcziaren
precijua? ¿Ez dauca Jaungoicuac luurraren gai-
nian vitziric zure arerijua? ¿Nor zara bada zu,
zariana zariata, nai Erreguia, nai Condia, nai
Obispua, nai Ugazaba, nai Señoria, nai la-
gu-

guna? ;Nor zara zu, Jaungoicuaren irudi vit-
zijari gorrotua euquiteco? ;Jesusen odol Santu-
bagaz erotsita daguan guizon, edo emacumia-
ri gach opa izateco? ;Nor zara zu, luurreco
ar bat baino, Jaungoicuaren arerijo bat baino,
impernuban egon biar cenduquian bat baino?
;Ceure arerijuari bengueetaco? Ari arimaan, edo
vitzitzaan, edo osasunian, edo cleituban, edo
aciendaan gacha nai izateco? ;A gaiti deunga-
ro esateco? ;Ari verbaric eguin gura ez da,
egoteco?

;Oh, ce itsutasun andija, neure cristinau-
bac, arerijuaren gorrotuan vitzi izatia! ;Oh ce
ezaubera chiquija, arerijuaren gorrotuan da-
guan cristinaubarena! Bada izanic bera Jaungoi-
cuaren arerijua, sarri Jaungoicua opendidu da-
vena, injurijau davena, desondrau davena, ta
San Gregorioc dinuan leguez, pecatu mortala-
gaz Jaungoicua bera ill gura izan davena. Aaz-
tuten da bere gaisqui eguin guztiaquin. Ta
proximuac berari gach bat eguin deutsalaco,
aren contra su artuta, gorrotua darijola dago.
;Acordeetan eteda alaco vijotz gorrototsuba,
berac bere Jaungoicuaren gorrotua irabatzi da-
vena? ;Noico etedau, Jaungoicua berari par-
catutia? ;Ta berac pecatubagaz eguin deutsan
injuriya aaztutia? Duda bagaric naico davena,
cristinauba bada. Bera sarri izan arren Jaungoi-
cuaren arerijua, naico dau, Jaungoicua berari
parcatutia. Naico dau vitzitzaan, ta erijot-
zaan Jesus maitiae amodijuagaz, ta misericor-
dijagaz berari beguiratutia. ;Oh! Gogoratuco ba-
lea

leu cristinaubac, proximuac nai bague bat eguiten deusanian; berac lelaengo pecatu mortalagaz Jaungoicua asarratu evanian, bota baten Jaungoicua, irabatzi eban impernuta, ez eutsala orduco gacha proximuac eguingo, oz-tico leuque gorrotuaren suba. Bada Jaungoicua gueuri parcatu badeutsu aimbeste bidar impernuta botatia; zoe gauza andija izango da, gueure lagunari eguin deutsu gach pusquia parcatuta Jaungoicuaren izenian, ta Jaungoicua parcatu daigun?

Eguliya esateco, pediaren pusca bat da asco, gueure areriuari eguin deutsu gacha parcatuteco vorondate onagaz, ta berari ondo gara izateco. Au gaiti areriarentzat euqui biar dogun vijotzeco presta eria, ida. 1. Opa biar deutsagu arimaco gracia. Jaungoicua seruiduteco, gorputzian, ta arimaan biar davena, ta Ceruco gloria 2. Ez dogu euqui biar vijotz charric, gorrotoric, ez gachic jazo daquijon desioric, ez gueuc berari eguiteco guraaric. 3. Arerijua preminaan icusi ezquero, euqui biar dogu vijotzeco presteera ona, lagunduteco gueure areriuari biar orduban; nai dala arimaco preminaan, nai dala osasunian, nai dala cleituban, nai dala pamelijaan, edo aciendan. Dinot: beti euqui biar dogula gogua prest, alaco premina ordu baten icusico baguendu gueure arerijua, al izan ezquero, ari lagunduteco. 4. Arerijuari ez deutsagu ucatu biar agur eguitia. Auzo eraan egon ezquero, gaisoric dagan arerijua ez visitetia; agaz verba ez eguitia

tia gaiti, bidia austia, ezcutectia, arpegui ez
 emotia; verbaric alcarri eguin gura ez da ego-
 tia; ta beste onaco cristinau arteco artu emo-
 nae, leenago alcarregaz eguiten citubeenac, ba-
 ta bestiaru ucatutia, da gorrotuaren, icutsi ezi-
 naren, ta opa chaarraren senailia, dino San
 Bernardino Senacuac.

Bada Jaungoicua aguindu ezquero, areri-
 juac ameeaco, esan dirian gauzaac, dira ano-
 dijo onari, ta vorondate onari berecanten dar-
 raicozanac. Ta aldagujala, eguiten ez baditu,
 gauza aguirija da, arerijuarentzat vorondate cha-
 arra daucana, ta ameean ez davena. Au be-
 ti da caridadiaren paltia, gauza andijan bada,
 palta andija; ta guichijan bada, chiquija. Ezin
 bada dudan iminiguinai, cristinaubac, areri-
 juac gaistuac, luzarocua, ta gachi andijac eguin
 deutchubeezanac, izan arren, amau bian ditu-
 guna Jaungoicua gaiti, ta Jaungoicuaaren ize-
 rian, salbauc bagara. Baina jazo leiteque, cris-
 tinaubac duedeitia: gachi guztia parcatu biar deut-
 san, edo ez. Ta au da bigarren lecuban esango
 deutsu dana: Cetaraguino parcatu biar deutsagu-
 gueure arerijuari.

II. Ezin ucatu guinai, (esatenda osteria be-
 re, cristinaubac, ta sarrijagotan esan biar litzaa-
 teque, palta andija dagnalaco) arerijuari gachi
 eguina parcatu biar deutsaguna. Jesus guenre
 Ceruco Eraeusliac esaten deutsu (1): Ceuboc
 parcatuten ez badeutsazu arerijuari gachi eguina;
 neure Aita Cerucuac ceubei bere ez deutsuz
 par-

(1) Math. C. 6.

parcatuco ceubeen pecatubac. Jesusec berac eracutsi eutscun *Aita gueuria*. Ta An bere ez zan aaztu Jesus maitia, arerijuai parcatuten gueuri eracustiagaz. Parcatu eguiguzuz gueure zorrac, gueue gueure zordunai parcatuten deutseeguzan leguez: esaten dogu *Aita gueurian*. Ara emen Jaungoicuaren aguindu agurija, arerijuai parcatuteo, salbau gura badogu. Jesus maitiac esanagaz, ta eguinagaz eracutsi eutscun dotrina au.

Gueure pecatubac gaiti Curutzian josita, eguan lecuban, leleengo Jesusec esan evan verbia izanzan, bere Aita Cerucuari erregututia, Jesus bera Curutzian ilten evenac gaiti. *Aita, parcatu onei*, dino Jesus Maitiac, *cer eguiten daben*, ez *daquisee ta*. ¡Oh, ce vijotz viguna Jesusarena bere arerijo andijeentzat! Saulec perseguidu evan aimbeste urtian David Santuba. Sarritan ill gura izan evan. Sarritan lantzadia jaurtegui eutsan, bertan illteco Davidi. Baina Davidec beti parcatu eutsan Sauli. Bein baino gueijagotan eria euqui evan Davidec, Sauli ondo venguetaco. Ez eutsan inos bere calteric eguin. Beti amau evan, ta beti parcatu eutsan David Erreguiac Saul arerijuari. San Estevan leleengo martirija arrica ill even Judegubac. Ilten eguan lecuban belaunbico jarrita, Santubac Jaungoicuari erregututen eutsan bere ill zaille arricarijac gaiti. ¡Oh, ce exemplubac oneec, arerijuari parcatuten icasteco! ¿Baina cer? ¿Badago Ceruban Santuric, edo Santaric, munduban arerijuac izan ez ditubanic? ¿Ta guec daucaguzan baino gaistuaguac, ta mingarrijaguac

enqui ez ditubanic? ; Ta bago Ceruban inor, arerijuac amau ez ditubanic? ; Arerijuac gaiti Jaungoicuari erreguta ez deutsanic? ; Vorondate onagaz arerijuai gach eguina parcatu ez deutsanic? Ez da bat bere.

Contectan dira bai asco, gorrotuac, ta vengueetaco naijac impernura eratsi ditubanac. ; Cain cegaiti dago impernuban? Abel bere anae inocentiaren gorrotua gaiti. Esau, Amaa, Absalon, Jezabel, Paresijuac, ta beste milla dagoz impernuban proximuaren gorrotua gaiti. Ta egongo dira aurrera bere, arerijuari parcatu gura ez deutseen guztia. ; Oh, ce itsutasun andija, cristinaubac, ordu betian bere proximuaren gorrotuan egotia! Contu atera daigun: Auzuac, edo proximuac galdu deutsula ondria bere miinagaz; oostu deutsula ceure diruba, edo aciendia bere escubagaz; galdu deutsula ceure echecho, edo seniqueraco baquia embusterijagaz, guzurragaz, edo chismerijagaz; imini deutsula auzi oquer bat, ta castau eraguin deutsula, daucazun guztia. Ara emen arerijua.

; Ta cer ateraten dozu zuc, ari bidaoca, gach opa deutzazula, aren gorrotuan, ta odijuan su artuta egonagaz? ; Erremedijetan dozu ceure caltia? ; Etorten jatzuz atzera, arerijuac quendu deutzuzanac, ari bidaoc eguinda, gorrotto izanda? Bat bere ez, esango dozu. ; Oh, ce itsuba! ; Ce penseeta chiquicua! Arerijuac zure contra pecatu eguin davelaco; zuc pecatu eguiten dozu aren contra, edo Jaungoicuaren contra. Ac austen dau aguindu bata, ta zuc bestia.

Vijoc presteetan zara impernuraco. Parcatu daijogan bada arerijuari gach eguina, Jaungoicuac agvinduten deuscun moduban, Jaungoicuac gueuri parcatu daigun. ;Ta parcatu biar deusagu arerijuari eguin deuscun calte guzia? Jaungoicuaren aurreraco bai. Esan gura neque: Ez deusagula opa biar arerijuari, Jaungoicuaren begujeetan carguric euqui daguijan, gueuri eguin deuscun caltia gaiti. Ez deusagula opa biar, munduban bere gachic etorri daguijon, gueuri gach eguin deusculaco. Osterantzian, gorroto bagaric, odijo bagaric, bere arimaan, osasunian, pamelijaan, cleituban, edo acientaan gachic opa bagaric, neuri calte eguin deustanari, escatu neguijo Juezaren aurreti, eguin deustan caltiaren erremedijua. ;Oostu deust? Biurtu daguidala oostuba, edo pagau daguidala. ;Quendu deust ondria, edo cleituba? Biurtu daguidala. Ta onan beste calte eguinac. Ez da au gorroto izatia; ez bada bacoachac bere gaucia escatutia. Au caridadian paltau bagaric eguin legui, ta eguin davea Santu ascoc. Ataraco dagoz Juezac, Jaungoicuac iminita.

Arerijuaren gorrotuan gagozan artian, ez ditu Jaungoicuac estimetan gueure esquintzarijac. Altaraan gagozala bere, dino Jesu Cristoc (1), gogoratuten bajacu, proxima asarre dala gueugaz, oprendia, edo esquintzarija altara gainian ichita, proximuagaz baquia eguiteco leengo. Au eguin, ta guero Jaungoicuac estimauco davela gueure oracinoia, edo oprendia,

(1) Math. C. 9.

dino Jesusec. Proximua injurijau davenac , parca escatu biar deutsa lagunari ; ta bestiac parcatu biar deutsa vijotzeti , eguindeutsan injurija , leen esan dan moduban. Arerijua izan arren, ta norbait gueuri calte eguin guraric ibili arren, zor deutsagu vorondate ona , arpeguiera ona, ta verbeeta ona , Jaungoicuaac aguinduten davelaco.

Arerijua bada , pecatu eraguin gura deutsana , pecaturaco combideetan davena , ta perseguiduten davena. Alaco arimia galdu gura deutsan arerijuari , arpegui asarria , ta becoqui illuna eracustia , dino Pouget Jaquitunac San Agustin , ta Origenesegaz (1) , ez dala pecatu. Ascotan gauza ona , ta biarrecua dala , arpeguieriagaz , ta becoquico itzalagaz aituten emotia alaco pecatarijari bere eguitade ezaina, ta pecatuzcua , contuban jausi dedin , ta innocentia perseguidutiari ichi daguion. Eguiija esateco , escandaluco cazaan daviltzanac , beti topperan badavee arpegui alegueria , ta carinozco verbeeria , nequez escarmentauco dira , ta nequezago esperantzia galduco davee , euren pecatuzco guraarijac cumpliduteco. ¡Oh! Arpegui itzaltsubac pecatu asco guichituten ditu.

Amau daigun bada , cristinaubac , gueure Jaungoico ona. Amau daiguzan proximo guztiaac bere. Parcatu daijeguzan arerijuai gach eguinac , Jaungoicuaac gueuri parcatutia gura dogun leguez. Erregutu daijogun Jaungoicuari proximo guztien salbacinoia. Ez daigun inor

(1) P. 2. sect. 2.

gaiti deungarorie esan. Ta igues daigun lotsia-
gaz , itzalagaz , ta errespetuagaz , pecatu era-
guin gura deutcubeen arerijo gaistuetati. Ta
gordeco dogu leleengo mandamentuco aguindu-
ba. Alan gura izan daguijala Jaungoicuae , be-
ra dana dalaco. Aitiaren , Semiaren , ta Espi-
ritu Santubaren icenian. Amen.

B I G A R R E N

A G U I N D U B A

I. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan : *¿Cerdan juramentu
eguitia? ¿Juramentu nos eguin biardan? ¿Ta
juramentuco aguinduba celan cumplidu
biar dan?*

Bigarren aguinduban esaten deutcu Jaungoi-
cuac : Ez dozu aotan artuco premina bagaric
ceure Jaun , eta Jaungoicuaren izen Santuba.
Ez da castigu bagaric gueratuco , alperrie Jaun-
goicuaren izen Santuba aotan artuten davena.
(1) Leleengo aguinduban esan deutcu Jaungoi-
cuac , bera ametaco beste gauza guztiac baino

gue-

(1) Exod. C. 20.

gaiti deungarorie esan. Ta igues daigun lotsia-
gaz , itzalagaz , ta errespetuagaz , pecatu era-
guin gura deutcubeen arerijo gaistuetati. Ta
gordeco dogu leleengo mandamentuco aguindu-
ba. Alan gura izan daguijala Jaungoicuae , be-
ra dana dalaco. Aitiaren , Semiaren , ta Espi-
ritu Santubaren icenian. Amen.

B I G A R R E N

A G U I N D U B A

I. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan : *¿Cerdan juramentu
eguitia? ¿Juramentu nos eguin biardan? ¿Ta
juramentuco aguinduba celan cumplidu
biar dan?*

Bigarren aguinduban esaten deutcu Jaungoi-
cuac : Ez dozu aotan artuco premina bagaric
ceure Jaun , eta Jaungoicuaren izen Santuba.
Ez da castigu bagaric gueratuco , alperrie Jaun-
goicuaren izen Santuba aotan artuten davena.
(1) Leleengo aguinduban esan deutcu Jaungoi-
cuac , bera ametaco beste gauza guztiac baino
gue-

(1) Exod. C. 20.

gueijago; ta bigarren aguinduban esaten deustcu; bere izen Santuba ondreetaco. Gauza bat aguindubagaz eragozten deustcu beste bat Jaungoicuac, dino Erromaco Catecismuac (1). Edo gauza bat eragotzijagaz aguinduten deustcu beste bat. Eragozten deustcu Jaungoicuac aguindu onetan, bere izan Santuba premina bagaric aotan artutia; ta aguinduten deustcu, bere izen Santuba, ta bedeincatuba ondreetia.

Jaungoicuaren izen Santuba ondretan da, neure entzula onac, modu ascotara. Leleengo: oracinoe eguinagaz. Bigarrenian: Jaungoicuaren ontasunac, ta izen Santubac, ta Jesu-Cristo gueure Jaunaren vitzitzaco, erijotzaco, vitzuteraco, ta betico misterijo Santubac amodijoz, ta gogoz sarri esanagaz. Irugarrenian: votuac, eta promesac Jaungoicuari eguinagaz. Laugarrenian: Biardan moduban, ta orduban juramentu eguinagaz. Bostgarrenian: Ainguerubac, Santubac, ta Santaac alavaubagaz, ta vitzitza onagaz. Aguindu onetan Jaungoicuac eragozsen deustcuna, da. Leleengo bere izen Santuba alperrie aotan artutia. Bigarrenian: votuac, eta promesac gauza charreraco eguitia. Irugarrenian; juramentu gaistuac eguitia. Espliecauco deustsut bada aguindu onetan, juramentubari, votuai, ta verba deungai jaocuena. Ta guztiai asieria emoteco, dotrina onetan esango deustsut: 1. *¿Cer dan juramentu eguitia?* 2. *¿Nos juramentu eguin biardan?* 3. *¿Juramentubaren veeco, aguinduba celan eguin biardan?*

(1) P. 3. precept. 2. n. 2.

dan? Egónzaitez atencinoiagaz, ascori jöcan leasiqüzuna dalaco.

I. Juramentuba eguitia ez da beste gauzaric, neure entzula onac, ez bada, gueuc egüindogun, edo ez dogun, entzun dogun, edo ez dogua, ieusi dogun, edo ez dogun gauza bat, Jaungoicua, edo Jaungoicuaren izen Santuba testigutzat aotan artuta, onan, edo alan zala, edo dala esatia egüija esaten davela, sinistu eragüiteco. Jaungoico egüijazcuaren izena aotan artuten dau testigutzat juramentarijac. Bada juramentubaren izate guztia da, Jaungoico guztia daquijan zucena testigutzat artuta, ez, edo bai esatia. Juramentu egüiteco modu asco dagoz. Ta cristinau asco vitzi dira, casic verbaan verbaan juramentu egüiteco ecandu gaistuagaz, ta pecatuzeuagaz. Cerbait inori sinistu eragüiteco, Curutziaari mah eguitia, juramentuba dana, casic cristinau guztia daquijee. Bada Curutze Sanfia da, Jesus, Jaungoico, ta Guizon egüijazcuac bere erijorziagaz Santutu evana. Orregaiti cristinau guztia deutsee Curutziaari aparteco errebereneija. Juramentu egüiteco bere, gueijenian Curutziaari mun eguiten jaco.

Beste juramentu modu batzuc dagoz, cristinau guicli jaquinac aimbeste aintzat ez dauqueezanac, ta guzorra, edo egüija sinistu eragüiteco, chantzaan, edo benetan sarritan aotan artuten ditubeenac. Onetarico verbeeta modubac izaten dira, cerbait sinistu eragüiteco esatia: *Jaungoicoraco*; *Jaungoicua testigutzat iminten dot*; *Jaungoicua daguan leguez*; *Jaun-*

goicuar daquijan leguez; Evangelijoto eguija leguez; Jesu Cristo illzan leguez; Jesu Cristoren izenian; Curutziaren izenian; Ceruba daguan leguez; luurra daguan leguez; arguija dacustan leguez; luurrac paltau daguidala; pausuric eguin ez daguidala...

Inori cerbait sinistu eraguiteco, Jaungoicua, edo beste criatura, Jaungoicuaren gracia aparteco arguitasuna emonten deutseenac, ceintzue dirian: *Eleisia*, *pedia*, *Sacramentubac*, *Curutzia*, *arimia*, *gracia*, *Ceruba*, *luurra*, *arguija*, ta beste asco, testigutzat aotan artuti, esaten darian, eguitenda juramentu. Ez da bada porpuertzacua, Curutziari, Evangelijuari, edo beste gauza sagradu bati mun eguitia, juramentu eguiteco. ¡Oh, Ceimbat juramentu chaat eguiten dirian, asco pensau bagaric! ¡O, ceimbat bidar aotan artuten dan Jaungoicuaren izen Santuba alperric!

Criaturaac Jaungoicuaren izenian testigutzat artuta, cerbait esaten darian, juramentu eguiten dana, Evangelijo Santubac esaten deutseu San Matheoren aoti (1). Ez eguizu juramenturic eguin ezer gaiti bere, dino Espiritu Santubac. Ez Ceruba gaiti, Jaungoicuaren jarlecuba dalaco. Ez luurra gaiti, Jaungoicuaren oinlecuba dalaco. Ez Jerusalem gaiti, Erregue andijaren Ciudadia dalaco. Ez ceure buruba gaiti, ulezuritu bat ezin zinajalaco, ta ez da baltz bat bere. Izan bitez ceubeen verbaac: ez, edo bai. Onezaz gaineracua gacheric datorrena da,

(1) Math. C. 5.

dino Jesu Cristo gueure Jaunac.

Criatura oneec eguijari euren ez deutsee indarric emoten. Ez bada Jaungoico andijaren aparteco arguitasuna, ta itzala dago eurrectan, ta au gaiti dauquee juramentubari izatia emoteco indarra, eguijaren testigutzat aotan artuten diranian. Emeti ezaututen da bada, cristinaubac, cer dan juramentu eguitia. Oni darraico icastia, nos eguin biar dan.

II. Biar dan demporean, ta modubagaz eguin ezquero juramentu, gauza ona da. Jaungoicua ondreetan da, bere izen Santuba aotan artubagaz, biar dan orduban. Au gaiti icasi biar dau cristinaubac, nos eguin leguijan juramentu, ondo dan moduban. Espiritu Santubac esaten deutsco, neure entzula onac, Jeremias Propeta Santubaren aoti (1): Juramentu eguin biar dala eguijagaz, preminiagaz, ta gauza oneraco. Iru gauza oneec biar dira juramentuba ona izateco. Eguijagaz eguitenda Juramentu, daquijana daquijan moduban, gueitu bagaric, guichitu bagaric, ta ezcatau bagaric esaten danian. Entzun beeban, entzun evala; icusi beeban, icusi evala; esan beeban, esan evala; edo ez ebalaa... daquijan moduban, edo noberac uste daven moduban juramentu eguiten danian, da eguijazcua. Dudaan daucan gauzia, ondo ez daquijana, erichicua, edo sospechacua, esaten badau ciurtzat juramentubaren beian, eguiten dau guzurrezco juramentuba. Entzuna icusitzat, ta icusija entzuntzat esaten badau, edo

(1) C. 4.

mudeetan badau , daquijen moduti , eguiten dau guzurrezco juramentuba.

Jazoten da ascotan , juramentubaren beian Juezac itanduten deutsanian , daquijana , esan biar daven , edo ez , ez jaquitia. Endamas Cristinau guichi daquijenari. Orduban itandu biar deutsa , albadai , dudia daucanac , daquijanari , juramentu eguitera orduco ; ¿Celan juramentu eguin biar daven , ta cer esan biar daven ? Ta au ezin davenian , edo , ez eguin juramenturic , edo , esan zucen , daquijana , daquijan moduban. Bada guzurrezco juramentuba beti da pecatu mortala. Onetan ez dago dudaric , cristinaubac. Alperric izango da gauza guichija juramentubagaz esaten dana. Alperric izango da gach uste bagaric , edo , esan oidan leguez , inori calteric eguin bagaric. Guzurrezco juramentuba beti da pecatu mortala Eleisaco Gurasuen esanian. ;Oh , ceimbat pecatu mortal eguiten ditubeen verbaan verbaan : *Jaungoicoraco ; arguija dacutstan leguez ; luurrac paltau daguidala* , ta beste onaco juramentuzco verbaac esateco oitura galduba dauqueenac ! Ascotan guzurragaz , sarritan destajuban , ta gueijeenan premia bagaric.

Biar da premia , edo necesidadia , juramentu eguiteco. ¿Ta nos izango da premia ? Sarritan jazo lequijo cristinaubari , juramentu eguin birra. Lelaengo : Juezac escatuten deutsanian. Bigarrenian : opi ijuac , cereguinac , edo estadubac aguiduten deutsanian. Itugarrenian : noberaren , edo proximuaren vitzitzia , osasuna,

cleituba, edo aciendia jasoteco, zaintuteco, gordeetaco, edo galdu bide bateti libreetaco, biar danian. Fa laugarrenian errazoe gueijagogaz: nobera, edo norbait pecatueo ocasinoteti libreetaco, biar danian. Alaco gauza andija noberarena, ta nai proximuarena, arimacua, ta nai gorputzueua gorde, librau, edo jaso ezin danian, juramentu eguin bagaric; orduban juramentu eguitia eguijagaz, ta gauza oneraco, Juezac escatu ez arren, ez da gauza chaarra, ta ascotan biarrecua, preminia dagualaco.

Irugarren lecuban juramentubac, ona izateco, biar davena, da, gauza oneraco izatia. Oni esaten jaco: zuzentasuna. Eguija, preminia, ta zuzentasuna. Eguijazcua, biarrecua, ta gauza oneracua izan biar da juramentuba. Zucena da juramentuba, Jaungoicuaac gura daven gauzaren bat, eguingo davela, juramentubaren beian aguinduten davenian. Edo Jaungoicuaac gura ez daven gauzaren bat, eguingo ez davela, juramentubaren beian aguinduten davenian. Limosna bat emotia, meza bat entzutia, ondo, ta laster compesetia, ez orditutia, joco chaarric ez eguitia, pecatu ecanduco bat ez eguitia, ta beste onaco Jaungoicuaac gura dituban gauzaac, juramentubagaz aguindutia, da, juramentu zucena eguitia. Aguinduten baditu juramentubagaz gauza chaarra: arerijuari ez parcatutia, rema gaistuagaz urtetia, pecatu eguitiarri ez istia, nai beste edozein berez gauza ona ez dania; orduban da juramentuba pecatuzcua zucentasunaren paltaz. Onetan guztietan Jaungoicua-

ri eguitenjaco injurija , bere izen Santuba , al-
tuba , ta bedeincatuba aotan artuta , testigutzat
ecarrita , edo guzurra esaten dalaco , edo pre-
mina bagaric esaten dalaco , edo gauza chaar-
reraco esaten dalaco. ¡Oh , ceimbat juramentu
chaar entzuten dirian ! ya pamparrerijaz , ya
gorrotoz , ya amodijo chaarrez , ya ecandu
gaistoz. Gogoratu bada , cristinaubac , celan eguin
biar dan juramentu , ona izateco. Baita icasi
celan eguin biar dan bere , juramentubagaz a-
guinduten dana.

III. Esan dan leguez , izan ezquero gauza
ona , juramentubaren beian aguinduten dana,
cumplidu biarda , aldedilla. Jaungoicuari eguiten
jaco juramentu. Bere izen Santuba aotan testi-
gutzat artuta , eguiten jaco. Bada pecatuzco
gaucia ez bada , aguinduba eguin biarda , al-
dedilla. Ardaugaz , jocuagaz , pecatuco eche-
ra juanagaz , edo pecatuco lagunagaz bat egui-
nagaz , edo beste oitura galdu bategaz eguiten
dozu peccatu. Dala , pecatubaren carguia jaso
ezin dozulaco , edo gracijaren colpe batec con-
turatu zaituzalaco , edo pecatubac berac lotsa-
tuten zaitubalaco. ¿Aguinduten deutzazu Jaun-
goicuari juramentubagaz , ardaoric ez edatia,
joco gaistoric ez eguitia , eche deunga atara ez
juatia , edo beste pecatuco ocasinioian ez sartu-
tia? Bada eguin biar dozu achaquija bagaric.
¿Aguinduten dozu juramentubagaz erliginoian
sartutia , castidadia gordestia , meza bat ent-
zutia , limosna bat eguitia , edo baru bat ate-
tatia? Onec gauza onac dira. Baina jazo leite-

que, juramentu eguin arren, guztia eguin ezina. Orduban bere, aldaguizuna, eguin biar dozu juramentuba gaiti.

¿Aguindu dozu juramentubagaz, pecatu dan gauza bat eguitia; arerijuari ez parcatutia, limosnaric ez emotia, edo beste gauza pecatuzco bat? Ez dozu cumplidu biar juramentubagaz aguinduba, pecatu dalaco. Alaco juramentuba eguitia pecatu da. Ta eguin da guerro cumplidutia bere, pecatu da. Ezin guizonac legueric imini leguijo bere burubari, pecatu eguiteco. Guraari chaarrac, amodijo gaistuac, gorrotuac, edo sobervijac inos eraguiten badeutsa Cristinaubari juramentu, pecatu dan, edo izan leitequian, gaucia eguiteco, (Erodesac Erodiaren alava dantzarijari eguin eutsan leguez, ta San Juan Bautistaren sama inocentiae pagau evan leguez) ez da balijoco juramentuba, ez bada pecatuzcua, ta ez da cumplidu biar. Ez aaztu bada, cristinaubac, ce erreberencijagaz, ta errespetuagaz artu biar dogun aotan Jaungoicuaren icen Santuba. Gogoratu ondo, nos, eta celan eguin biar dan juramentu. Eguijagaz, preminiagaz, ta gauza oneraco eguin biar da juramentu. Ta bein eguin ezquero, cumplidu biar da, juramentubagaz aguinduten dana, pecatu bagaric cumplidu aldeinian.

Ezia ueatu guinai, neure entzula onac, chito oitura galduba, ta zabala daguana cristinaubeen artian juramentubac eguiteco. Umetati icasten da premina bagaric juramentu eguiten.

Ta ascoc zaartuta bere euraquin dauquee, pre-
mina bagaric juramentu eguiteco ecandu gais-
tua. ¡Oh, ceimbat pecatu eguiten ditubeen ala-
co juralarjac! ¡Oh, ceimbat injurija eguiten
deutseen Jaungoicuaren izen Santubari! Ez di-
ra bada castigu bagaric gueratuco, dino Es-
piritu Santubac (1), Jaungoicuaren izen San-
tuba alperric aotan artuten daveenac. Juramen-
tu asco eguiten daven miinac, buruco uliañ
icara eraguiten deutsee, ta belarrijac gogor-
tuten ditu, dino Ecclesiasticoc (2). Dendatu biat
dozu, dino San Agustinec (3), juramentu egui-
teco ecandubaren contra, ecandu chaarraren,
chaarraren contra, ta quendu ceubeen aueta-
ti juramentubac. Boticacua leguez da juramen-
tuba, dino Erromaeo Catecismuac (4).

¡Oh, ce eracutsi ona! Boticatua leguez,
juramentuba. ¿Nos artuten da boticacua? ¿Ce-
lan artuten da? ¿Ceimbat artuten da? Botica-
cua artuten da, biar danian. Gaixo danian. Aim-
bagaric osasuna jadijchi ezin danian. ¿Ta Ce-
lan? ¡Ah! Gacha ondo examinata, medicu-
bai itanduta, ac aguinduten daven moduban,
ta ordubeetan, artuten da boticacua. ¿Ta ceim-
bat? Ez gueijago, ta ez guichiago, gachac es-
catuten daven beste, edo escatuten davela, us-
te dan beste, ta medicubac aguinduten daven
beste baino. ¡Oh, ce ardura andijagaz gordee-
tan dirian gorputzaren oneraco legue onecel
¿Ar-

(1) Deut. C. 5. (2) C. 27. (3) Serm. 11. de
decol. S. Joann. Baut. (4) P. 3. Precep.

¿Artuco cenduque boticacua , osasun onagaz zagozarian? ¿Artuco cenduque , edo artuten dozu premia bagaric? ¿Ta premia daucazunian , edo gaixo zarianian bere , artuten dozu, inori itandu bagaric? ¿Ondo jaquin bagaric? ¿Artuten dozu edocein boticaco? ¿Edocein ordutan? ¿Edocein beste neurri bagaric? ¡Ah, cristinaubac! Ez dago onaco zororic munduban.

Bada boticacua leguez juramentuba. Boticacua gaisqui artubac gorputza ill legui. Baina juramentu gaisqui eguinac , arimia illten dau. Ez eguin bada juramenturic , premia andija bagaric. Ta orduban , ondo pensauta , ondo contuba atarata. Ez eguin juramenturic prijsaca, ta arin aringa. Ez eguin juramenturic , leandanz ondo jaquin bagaric ; ¿ya juramentubac arimaan on eguingo deutzan , edo ez? Ez eguin juramenturic , edocein demporatan. Ez eguin juramentu , biar dan baino gueijago. Bada boticacuac bere , ona izan arren , laarregui bada, edo ordu chaarrian bada, ill eguiten dau gorputza ; ta juramentubac bere , eguijagaz izan arren , biar ez dan demporaan dalaco , edo laarreguija dalaco , ill eguiten dau arimia. Ce guichi au penseetan dabeen orduban ordubango juralarijac. Ecandu chaarra artuten davee, verbaan verbaan juramentu eguiteco , ta inos ez dira dendatuten oitura pecatuzcuaren contra

San Agustinec autor evan bere buruba gaiti , egunian egunian juramentu eguiteco oitura galduba eucana. Jaungoicuaron bildurrac quendu

du citubari nire juramentubac , dino Santubac sermoe baten (1). Ceubeen artian vitzi nas , esaten eutseen : ¿ Ta nos entzun deustazu niri juramentuba ? ¿ Ez nituban leenago egunian egunian eguiten ? Bai. Baina jaquin nevanian gauza chaarra zana , bildurtu nintzan , ta peliau nintzan juramentu eguiteco ecandu gaistuaren contra. Erregutu neutsan Jaungoicuari , ta emon eutstan gracijsa , gueijago ez eguiteco. Ez dauca gauza errazagoric , juramentu ez eguitia baino , cinuan San Agustinec. San Juan Cristolomoc emoten dau conseju bat , juramentu eguiteco , ecandu gaistua galduteco. Esango dozu gacha dala , baina gach gueijago dacar ecandu guldubac. Dacutzunian , dino Santubac (2) , ceue , edo ceure umiac , edo ceure emaztiac , edo otseguinac daucazula juramentu eguiteco ecandu galduba , juramentu eguin dozun gavian , apaldu bagaric zuaz lotara. Ta ceure ehecoc eguiten badau juramentu premina bagaric , ez eguijozu aparirie emon , dino Santubac. Artu daiguzan bada , cristinaubac , conseju santu onec gueure oneraco. Alan quendo ditugu laster ecandu gaistuac , juramentu eguiteco. Orduban izango dira gueure juramentubac eguijazcuac , preminacuac , ondo pensaubac , ta gauza oneraco. Ta bein Jaungoicuari juramentubagaz gauza ona aguindu ezquero , cumplidu ciur , ta zusen. Alan gura izan daquijala Jaungoicuae , gueue alaveetia bere izen

San-

(1) Serm. 10. de Santis. (2) Hom. 5. ad pop.

Santuba. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren izenian. Amen.

II. ICASIQUIZUNA.

Geinetan eracusten dan : *guzurrezco juramentubac Jaungoicuari eguiten deutsan injurija : ta inori eguin oideutsazan caltiac.*

Juramentuba dan leguez bateti ain gauza sagraduba, ta santuba; ta besteti icusten dan leguez cristinaubeen artian ain arraztasun andija, bapere premina bagaric juramentu verbaan verbaan eguiteco, nai guzurragaz, ta nai eguijagaz, bai umeen artian, ta bai nausijen artian; pensau dot, neure cristinaubac, dotrina onetan eracutsi biar deutsudala, guzurrezco juramentubac meraciduten daven gorrotua, gurasuac, eta uniac, guztioe ichi daguijozun ecandu galdubari. Jaungoicuaren aurrian chito gorroto andicua da guzurrezco juramentuba. Munducuen artian bere gauza lotsagarricua, ta desondrauba da. Baita Eregeen, ta Gentileen artian bere. Icutsi daigun bada; *¿Ce injurija eguiten deutsan Jaungoico andijari? ¿Ta ce caltiac ecarri oidituban mundura juramentu paltsuac? ¿Ta celan erremedijau biar dirian?* Entzuteco gogua escatuten deutsut ceubeen arimaco ona gaiti.

I. Pecatubaren malecija, ta oitura galdubac
gui-

guizonen artian azi, gueitu, ta zabaldu cirianian, dino San Juan Crisostomoc (1), aguertu zala mundura juramentubaren biarra. Ordu-ban, guizonac, ta emacumiac eureen esaneetan guzurti aguertuten cirianian, alcarren esanari pijau ezinda, asi cirian Jaungoicuari testigutzat dei eguiten: Jaungoicua eureen esanaren testigutzat ecarten. Au gaiti esaten dau Jesu Cristo gueure Jaunac: ez, edo *bat* esateco. Bada onezaz gaineracua, dino, gachaganic datorrela. Gueure malecijati, gueure guzurti izateti datorrela, dino Jesu Cristoc. Cristinaubac baguina eguijazcuac, ta zucenac, daquiguna daquigun leguez, gueitu, guichitu, edertu, toloztu, ezaindu, edo estaldu bagarie, gueure goguan daguan leguez, beti esaten dogunac, ez legoque preminaric inos bere, juramentu eguiteco. Orduban asco izango litzaateque, alcarri sinistuteco, esatia: onan zan, edo alan zan, Jaungoicuaren izen Santuba testigutzat aotan artu bagarie.

Baina guizon, eta emacumiac diñian leguez eureen malecijotsubac, engainutsuabac, eta guzurtijac (2), daquijeena, ez jaquin eguiten daveenac; ez daquijeena, jaquina leguez esaten daveenac; erichicua, ta sospechacua zucentzat conteetan daveenac; zucen jaquina, erdiz erdi baino esan gura ez daveenac; edo guzurra asmauta esaten daveenac. Beti dago bildurra, guizonaren, edo emacumiaren verbaac eguijazcuac, ala guzurrezcuac etedirian. Bildur au

(1) Hom. 9. in act. Apost. (2) Psalm. 115.

gaiti balijoco gaucen eguija jaquiteco, artiten dira testigubac, noberaren esanaren gainera. Baina munduco testigu guztiac bere guizonac, edo emacumiac dira. Ta guztiac engainau guinaijeez. Biarda bada testigu bat, guztia daquijana, ta guzurric esan ezin leguijana. Ta ara emen juramentubaren preminia. Guizonari, edo emacumiari sinistuco badeutsagu duda bagaric bere esana, ecarri biar deuscu testigutzat, edo, San Juan Crisostomoc dinuan leguez, bere esanaren pijadoretzat, guztia daquijan, ta guzurric esan ezin leguijan bat. Au da gueure Jaungoico zucena, ta eguijazcua.

Guztia daqui gueure Jaungoicuac, ta inos bere guzurric esan ezin legui. Au gaiti Jaungoicua testigutzat aotan artuta, esaten dana, sinistutenda. Ez bacarric cristinaubeen artian, baita eregeen, judegubeen, moruen, ta gentileen artian bere. Jaungoicua testigutzat artuta esatia, da, gauria sinistu eraguiteco errazoenausija guizoneen artian. Jaungoicua testigutzat artuta, eguija esaten bada, sinistuten jaco. Guzurra esaten bada bere, sinistuten jaco, Jaungoico eguijazcua testigutzat ecarri davelaco. Baina cer eguiten dau, Jaungoicua testigutzat aotan artuta, guzurra esaten davenac? Bere partez Jaungoico eguijazcua eguiten dau guzurti. Juralari paltsuac esaten dau guzurra, inor engaineetaco. Ta ecarten dau Jaungoicua bere guzuraren testigutzat, Jaungoicuac eguijazcotzat, ta ontzat emon daguijan bere testigantza paltsua, ta guzur esatia. Au da verbeeta

onian,

onian, Jaungoico eguijazcua, bere guzur lagun eguitia; testigu paltsuac esan daven guzorra, eguija dala esatia. Ara emen, cristinaubac, Juralari, edo Juramentari paltsuac Jaungoicuari eguiten deutsan injuriya. Bera guzurtija, ta paltsua dan leguez; Jaungoicua bere guzurti, ta paltso eguitia bere partez. Guzurrezco juramentuba eguiten davenac, bere partez ucatuten deutsa Jaungoicuari bere izate Santuba, ta ontasun guztia. Esaten dau moduren baten, Jaungoicua dala guzurtija. Orregaiti dacar, guzorra sinistu eraguiteco testigutzat. Jaungoicua guzurtija balitz, ez litzaateque izango ez Zuzena, ez Jaquituna, ez Eguillia, ez Ona, ez Jaungoicua; ez bada paltsua, engainutsuba, malecijotsuba, ta gaistua, juralariya bera paltsua dan leguez. ¡Oh, ce injuriya! ¡Ce desprecijua! ¡Ce desondria eguiten deutsan juralari paltsuac Jaungoico eguijazcuari! Pensau, ta beste bagaric, icaratuten dau cristinauba juramentu paltsuac. ¡Oh, juralari paltso tristiac, ce carga pisutsuba artuten dozun ceubeen gainian, guzurragaz juramentu eguiten dozunian! Ainguerubac, Santubac, ta criatura guztia armauco dira ceubeen contra. Guztia predicauco davee, eguijazcua dala gueure Jaungoicua, zubez guzurti eguin gura izan arren. Zaintuco davee Jaungoicuaren ondria, ta vengauco dira juralari paltsuaren contra.

Ta ez pensau, neure entzula onac, injuriya andi au Jaungoicuari eguiteco, Juezaren aurrian eguin biar dala juramentu paltsua; edo

proximuari etorri biar jacola caltia ceubeen guzurrezco juramentubagaz. Ez. Orraco ceubeen verbaan verbaango oiturazco juramentuboc, destajuban, erichira, ondo ez daquizula, chantzaan, bada ez badaan, edo barre eraguiteco, esaten dituzun errazoioe, lasto bat balijo ez deutsubeenoc, Jaungoicua testigutzat artuta, esaten dituzunoc, orreec dira Jaungoico eguijazcua desondretan daveenac. Orreec dira sacrilegijozco pecatu mortalac. Cristinau ascoc dauquee ecandu madaricatuba, errazoe bacochian esateco, nai guzurra dala, nai eguiija dala, esaten daveena: *neure arimaraco alan dana; arguiija dacutstan leguez; Evangelijua dan leguez; Jaungoicoraco....* eguiija dana. Inori calteric eguin ez arren, guzurrezco juramentubac desondreetan dau, ta injurijetan dau Jaungoico eguijazcua. Quendu, quendu, cristinaubac, daucazunoc ecandu gaisto ori. Segurubago da, inos bere juramenturic ez eguitia ascozaz, dino San Ambrosioco (1). Ez, ondo juramentu eguitia pecatu dalaco, ez bada guzurragaz eguitia, pecatu icaragarrija dalaco, ta juralarijac sarri guzurragaz eguiten davelaco.

Eguiijagaz, preminiagaz, ta gauza oneraco juramentu eguitia, gueure Jaungoico ona ondreetia da. Jaungoicua eguijazcorzat autortutia da. Jaungoicua berac eguin dau sarri juramentu, gueure argaltasunari beguiratuta, bere verba santubai indar gueijago emoteco. Elias propeta Santubac Israeli prediqueetan eutsanian,

Jaun-

(1) Serm. 4. in Psalm. 118.

Jaungoicua testigutzat ecarten eutsan , eguijaac sinistu eraguiteco. Propeta ascoc , ta San Paulo Apostolubac beste aimbeste eguiten even sarritan , gentiari eureen esanac sinistu eraguiteco. Baita zurac , ta arriyac Jaungoicotzat eunqueezan gentilac bere , sarritan juramentu eguiten even , eureen Jaungoico paltsuen izenian. Baina ez cirian azartuten , dino San Agustinec (1) , guzurragaz juramentu eguiten. Bada gentil itsubac azartuten ez baciran , arrijeen , ta zuren icenian juramentu guzurrezcua eguiten; ; Cer izango da , pedia daucan cristinau batenzat , Jaungoico eguijazcuaren izenian guzurrezco juramentu eguitia? ; Oh , cristinaubac! Ez da erraz aituten emoten , ca injuriya andija eguiten deutsan Jaungoicuaren izen santubari , guzurrugaz juramentu eguiten davenac , nai juezaren aurrian , nai osterantzian , nai adrede , ta nai benetan , nai gauza guichijan , ta nai andijan. Baita ascotan guzurrezco juramentubac munducuai bere ecarten deutseez calte andijac. Icutsi daigun celan.

II. Juezac dauca escubidia , eguija jaquin biar davenian , juramentubaren beian erasote-co , bere aguindupecuai , sail atan daquiieena. Ta juramentubagaz esaten dana , eguijatzat artuten da lecu guztietan. Juezac erabagui biar daven sail atan , jazoten da , egotia edo proximuaren ondria , edo cleituba , edo aciendia , edo vitzitzia. Ascotan maijorazgo oso bat , edo esche bat , edo solo bat , Beneficijo bat , edo

ira-

(1) Lib. II. contr. faust. C. II.

irabazico tratu bat. Beste ascotan guizon baten, edo pamelija oso baten pamia, ta cleituba. Beste batzubetan inocente bat galdutia, edo gaisto bat libreetia, edo pecatari bat castigubagaz erremedijetia, edo escandalu bat erriti quendutia, ta beste onetarico balijo andico gauza asco jazoten dira, Juezac zuc en jaquinda, erabagui, ta erremedijau biar ditubanac.

Contu eguin daigun bada. Onaco balijoco gauza bat jaquiteco, Juezac escatuten deutsula zuri, juramentubaren beian daquizuna, esatia. Bada zuc eguiten badozu guzurrezco juramentuba, oquertuten dozu juzgu guztia, ta juzgu guejaren erabaguija. Zure guzurrezco juramentuba sinistuta, (sinistu biar daven leguez, Jaungoicua testigutzat artuta esan dozulaco) Juezac Maijorazcua, echia, solua, edo diruba quenduco deutsa jaubiari, ta emongo deutsa, beria ez davenari. Persona ondrauba, edo pamelija gueratuco da desondrauta; ta embusterruba, oquerra, edo lapurra ondriagaz. Urcamendijan, edo destierruban egon biar leuquianna, gueratuco da libre; ta inocencia urcamendijan, edo destierruban. Escandaluba, ta exemplu gaistua gueratuco da errijan, leen leguez; ta celo santubagaz erremedijau gura izan davena, gueratuco da lotsatuta, isilduta, arpeguija atera ezin davela. Au guztiau, zuc Juezaren aurrian eguinduzun guzurrezco juramentuba gaiti.

¡Ce naastiac, ta oquertasunac imini leguizan, ta imini dituban ascotan, neure entzula onac,

onac, guzurrezco juramentu batec! ? Noc con-
 tau leguiz bere caltiac? Naico cenduque, au-
 zuac guzurrezco juramentubagaz Jueza engai-
 nauta, ceuri aciendia, edo cleituba galduta,
 pobre, edo desondrau gueratutia? ? Naico zen-
 duque, erruric ezdaucazula, ceu destierrura
 bialduta, lapur bat, edo gaisto bat errijan li-
 bre, ta ondrau gueratutia? Ez. Beguiratu ba-
 da, cristinaubac, ceubeen arimaac gaiti jura-
 mentubaren itzalari, ta bere ondoric dacarren
 errubari. Biar dan ereverencijagaz eguiten bada,
 Jaungoicua ondreetan da Juramentubagaz. Bai-
 na guzurragaz eguiten bada, ta endamas Jue-
 zaren aurrian, calte icaragarrijac dacaz bai ari-
 maraco, ta bai munduraco. ? Ta erremedijau
 biar ditu juralari guzurtijac, alaco inori eguin-
 daco caltiac?

III. Duda bagaric, cristinaunbac. Salbauc
 bada juralari paltsua, erremedijau biar ditu
 ? Baina oclan? Bere Compesoriac esaten deutsan
 moduban. ? Galdu eraguin deutsa guzurrezco
 juramentubagaz echia, solua, diruba, edo ira-
 batzi jaquina? Bada galdu eraguindeutsan bes-
 te, ta castau eraguin deutsan beste, biurtu biar
 deutsa juralari guzurtijac atzera, salbauc
 bada. ? Galdu deutsa cleituba, edo ondria gu-
 zurrezco juramentubagaz? Bada juralari paltsuac
 biurtu biar deutsa ondria, edo cleituba, gal-
 du deutsanari, salbauc bada. Nundi daucan
 artian juralari guzurtijac, jaso biar deutsaz, ju-
 ramentu paltsuagaz proximuari eguin deutsaren
 caltiac, nai aciendian, nai cleituban, nai ba-
 quian,

quian , nai osasunian , salbauco bada.

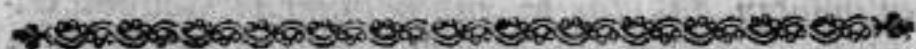
Gauza gacha da au. Nequez , ta guichitan eguiten dana , da au. Baita esan guinai , nequez , ta guichitan erremedijetaco , ta salbeetaco arriscuban , aurquituten diriala juralarri paltuac. Errazago da , neure entzula onac , juramenturic ez eguitia , alaco lor bildurgarrijeetan gueratutia baino. Artu daigun bada guztioe Erromaco Catecismuaren consejuba (1). ¿ Ta Cer? Sarri , ta ondo pensauta , ta ondo jaquinda , eguin juramentu. Juramentu eguitera orduco , beguiratu , dino , ondo : ¿ ya gauza ac merceduten daven , edo ez juramentu eguitia ? Juramentubaren beian esan biar bada , demporia artuta , astija artuta , sosiguz pensauta , prestau biar dau , Jaungoico eguijaz cuaren izenian juramentu eguiteco , ez gorrotuagaz , ez odijuagaz , ez prijsaca ; ez bada centzunez , ta contuz juramentu gueijari beguiratuta , ac escatuten davelaco. Cuidado andi onegaz eguiten ezdan juramentuba , ondo pensau bagaric , prijsaca , ta arin aringa eguiten dana , izango da oquerra , ta necijua. Alan oidira , edocein gauza guichiren gainian juramentubagaz *baietz* esaten daveenac. Juicijoz baino , ecandu gaistuagaz leenago juramentu eguiten daveenac. Tratalarijac , salzailiac , ta eroszailiac , eureen gauzaac gorrago saldu , edo merquiago erotsi eguiteco , ar dara bagaric juramentubagaz jasoten ditubee , edo tacheetan ditubee , erosi , edo saldu biar ditubeen gauzaac.

Gu-

(1) Precep. 2. n. 13.

Gurasuac cargu andija euquico davee Jaungoicuaren aurrian. Bateti eurac bildur bagaric, Juramentubac eguiteco, ecandu gaistua dauqueelaco, ta pamelijaren aurrian sarritan eguiten ditubeelaco.

Ta besteti eureen umiai, ta ehecuai, juramentubac eguiteco, oitura galduba artuten isteen deutseelaco. Artu daigun bada, cristinaubac, pecatu icaragarri onen gorroto santuba, asartatu ez daigun gueure Jaungoico ona, ta libre egon gaitezcan, beste esan dirian, juramentu guzurrezcuaren gacheetati. Cerubac eguin daigula onetaraco gracia. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren izenian. Amen.

III. ICASIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: ¿Cer dirian votuar, edo promesac? ¿Celan votozco aguiduba eguin biar dan? ¿Ta Celan quenduten dan eureen eguin biarra?

Bigarren Jaungoicuaren aguiduban sartuten dira votoz, edo promesez Jaungoicuari eguiten jacozan aguintzarijac. Cristinau asco dira chito prestac, nai baquian, gachian, ta esturasunian Jaungoicuari, edo santubai onaco, edo alaco gauza ona, edo eguitade santuba vorondatez esquintzeco. Baina ez dira guztiaic ain

prestac, alaco vorondatezco aguindu santuba bere orduban eguiteco. Emeti dator cristinau asco luzaro pecatuban vitzi izatia, curac Jaungoicuari eguindaco aguindu santubaquin, aaztuten dirialaco. Bada San Juan Crisostomoc Ananias gaiti dinuan leguez (1), oba da, vortic, edo promesic inos ez eguitia; eguinda, aguinduba ez gordeetia baino. Ezagutu daguijeen bada cristinaubac, ce ardura andija eseatuten deutcubeen, Jaungoicuari gueure naiz eguiten deutsaguzan aguindubac; esango deutsut, neure entzula onac, dotrina onetan: 1. *¿Cerdan Voto, edo promesa eguitia?* 2. *¿Eguin ezquero, celan gorde biar dirian?* 3. *¿Celan quenduten dan eureen eguin biarra?* Ceubec daquizu, ceibat bidar conciencijaco cereguinagaz, ta peniagaz aurquitu oi zarian voto, ta promeseen gainian. Bera gaiti esaten deutsut, aitu daguizula doctrina au zurtasun guztiagaz.

I. *Votua*, edo promesa cerdan esatera orduco, jaquin biar dau cristinaubac, Juangoicuari berari bacarric eguiten jacozala, votuac, edo promesac. Gueure cristindade santuco eguitadia da votua. Jaungoico andijari, criatura guztien gainian daucan escubidia, ta altsutasuna autoruteco, eguiten deutsaguna, da votua. Alan Ainguerubai, Santubai, ta Santai eguiten jacuezan aguindubac, edo votuac, Jaungoicuari berari eguiten jacozanac, dira eurenec. Santu bati, edo Santiari cerbait aguinduten jaconian; edo Santuba, ta Santia izentauta aguinduten danian,
Jaun-

(1) Rom. 11. in act. apost.

Jaungoicuari berari aguinduten jaco. Ta Santuba, edo Santia iminten da vitaartecotzat, Jaungoicuaganic jadichi daigun, gura guenduquiin gracia, laugarren Sacramentuban Meza Santubaren gainian aguirijago eracutsico dan leguez. Au onan izan arren, ainchinaco devocinoia da Eleisa ama Santaan, Pouget Jaquintsubac dinuan leguez (1), cristinaubac Ama Virginia guztiz Santiari, Ainguerubai, ta Ceruban Jaungoicuagaz dagozan Santubai, Mezaac ateratia, ta beste eguitade santubac eureen ondraraco aguindutia. Alan dauca, esan oidan leguez, bacochoac bere devocinoeco santuba, edo santia. Ta eguiten jacuez aguintzarijac Jaungoicuaren izenian. Alan Eleisa Ama Santiaren goguagaz bat eguinda, Jaungoicua bere lecuban, ta Santuba eureenian ondreetaco, votuac, eta promesac eguitia, gauza santuba da. Gauza ona da. Gueure Erliginoeco eguitadia da.

Gueure sinistutiaren aitu era onegaz pretauta, esaten da, neure entzula onac, votua, edo promesa dala: *Noberaren ezauberiaz, ta naijagaz Jaungoicuari gauza ona, baino obia aguindutia.* Esaten da: *noberaren ezauberiaz.* Voto, edo promes eguiten davenac, ezautu, ta jaquin biar davelaco ondo, cer eguiten daven. Ez jaquinaz, ta destajuban eguiten dirian votuac, ez dira onac. Esaten da *noberaren naijagaz.* Votuac vorondatezcuac izan biar daveclaco. Bada Santo Tomasec esaten daven leguez, izena bera bere votuac vorondateti dacar.

(1) P. 2. sect. 3. C. 3. §. 2.

car. Noberaren guraz, ta nai osuagaz ez dala, ez da votoric eguiten. Esquer gaistoco, ta derrigorrezco votuac ez ditu estimatean Jaungoicua. Ezaubera osuagaz, ta nai osuagaz eguin biar da votua. Esaten da *Gauza ona, baino obia*. Votuaren gueija edocein ez dalaco. Voto, edo promes izateco, ez da asco Jaungoicuari edocein gauza on aguindutia. Izan biar dau ona, baino obia. Gauza ona da matrimonioco Sacramentuba, baina berez ez da votuaren gueija. Obia da Erliginioian sartutia, nai ezcondu bagaric castidadia Jaungoicuaren izenian gordetia. Eguin biarreco gauzaac bere, edo leguepian dagozanac eurenez ez dira votuaren gueijac; ez bada gueure naijaren beian dagozanac.

Votuen gueijac izaten dira: Erliginioian sartutia; matrimonioco estaduba artu bagaric, Jaungoicuaren izenian castidadia gordeetia; Jerusalem, Erromaco, ta Santiagoco lecu santubac visiteetia; Santu, edo Santa bat ondreetia: limosnaac eguitia; barubac ateratia; mezaac entzutia; sarrijago compesetia; Errosarijuac erreceetia; ta beste Jaungoicua ganaco nai onac. Onetarico gueure vorondatepian dagozan, ta ona, baino obia dirian gauzaac, dira voto gueijac eurenez. Esaten da *Jaungoicuari aguindutia*. Aituten emoteco, Jaungoicuari berari bacarric eguiten jacoza votuac, leen esan dan leguez. Baita aituten emoteco: Jaungoicuari bein alan aguinda ezquero noberac ezauberaz, ta naiz gauza ona, baino obia; ija

ez daguala bere escuban, aguindu davena, eguin bagaric istia, guero esango dan leguez. Jaungoicuac ciur, ta gogoz emoten deutzuz, aguindu deutzuzan sarijac, aguindu deutzuzan moduban. Dinot, cristinaubac: Jaungoicuac ziur gordeetan deutzuzala, eguin deutzuzan promesac, gueuc ciur eguiten dogunian bere aguinduba. Sinistute oso bategaz esaten evan San Pablo Apostolubac (1): Gordeta dago niretzat ondo eguinaren sarija, cein emongo deutzuzan Jaungoico zucanac neure azqueneco egunian. Bada Jaungoico andijae esanda badauca bere verbia, ondo eguinaren sarija gueuri emoteco. Ta inos ucatuten ez badau, beti ciur gordeetan badau; cristinaubac bere ezauberaz, ta naiz Jaungoicuari eguindaco votua, edo aguinduba gorde biar dau. Esaten da *votua*, edo *aguinduba*. Ez ustia, edo gogua. Ta eracutsi onen paltaz, cristinau asco vitzi dira utseguitagaz. Batzuc gogua, edo ustia artu ez quero, gauza ona, baino obia eguiteco Jaungoicuaren, Santu, edo Santa baten izenian, uste davee, votua dala. Beste batzuc, Jaungoicuari, edo Santubai eguindaco voto, edo aguindu jaquinac bere, ezdauqueez vototzat.

Votuaren, ta ustiaren, edo goguaren artian erabagui andija dago. Buruco mina, edo beste gach bat oidozulaco ceuc, edo ceure echeucac, etorten jatzu gogua, ta artuten dozu ustia, alaco Santu, edo Santa bat visiteetara juateco gueijagoco bagaric, au ez da votua, ez da

(1) Ad Tim. C. 4.

da promesa. Au uste ona da, gogo ona da. Baina eguin biarraten carga barrija burubari ezarten ez deutsana da. Buruco mina bera gaiti, edo beste gach bat gaiti, Jaungoicuac, edo Santubac librau zaizan, asmeetan dozu ceure buruban, Santu eche batera juatia, meza bat ateratia, baru bat eguitia, edo beste ona baino, obia dan gauza bat eguitia. Ta dinozu ceure artian gauza on ari ondo erechita, nai gogugaz bicarric, ta nai verbiagaz, ta gogugaz: *Eguingo dot bada Jaungoicuaren, edo Santubaren ondraan.* Au votua da. Au Jaungoicuari eguindaeco ezauberazco, ta bere gurazco aguinduba da. Eguitico ustiaz, ta goguz gainera, ezarten deutsa onco bere burubari, aguinduba eguin biarra. Beste edocein jazotan au beratu eracustendi votuaren, ta goguaren gainian. Eguitico gogua, edo ustia artuten dan gaudia, eguin ez arren, ez da pecatu barric eguita, gogozco, edo ustezco gaudia eguin ez davelaco. Baina votozco, edo promesezco gaudia eguiten ez bada, aldedila, pecatu eguiten da. Eguin biarra bere burubari berac ezarti deutsa. Compesetaco biarda, peccaturic ez eguitico gogua. Ta biarda gogo sendua, gogo pirimia, pecatu eguin baino, gauza guztiac leenago galduteco gogo eguijazcua, ta vorondatia, parcatuco bajacoz peccatubac. Baina ez da votua. Ta ostera peccatuban jausi arren, ez dau proposituba ausi dabelaco, pecatu eguiten; ez bada Jaungoicuaren aguinduba ausi davelaco. Emeti aguri da bada, cristinaubac, cer d-
rian

rian votuac , eta promesac. Ta icasi biar do-
 zu , zelan eguin biar dan votozco aguinduba.
 ; II. Ta esatenda da: Jaungoicuaaren edo, San-
 tubeen izenian eguin daco votua , gorde biar
 dala. Votozco aguinduba eguin biar dala. Era-
 cutsi onen errazoe sustraizcua da ; Jaungoicua
 nai izatia , gueuo eguin daiguzan gauza obaac,
 ta gorde daiguzan bere conseju santubac. Jaun-
 goicuaaren ondra santubari jaocana da , gueu
 onac baino , obaac izatia. Aguinduten deutsa-
 gunian bada Jaungoicuari ezauberaz , ta naiz,
 gauza oba bat eguitia ; aintzat artuten deutsu
 Jaungoicuaac gueure aguinduba , ta gueratuten
 gara gauza atan Jaungoicuaaren zordun. Au be-
 rau jazoten da guiza arteco promes eguijazcue-
 tan. Aguinduten deutsazu adisquide bati , bere
 izenian Meza bat duaric esatia ; artuten dau
 aintzat adisquidiac zure aguindu ona ; Bada
 esan , edo atera biar dozu Mezia. Parcatu deut-
 sazu , aldaizula , ezauberaz , ta naiz zordunari,
 zor eutsuna. Ondo dago , esan da , aintzat ar-
 tu dau. Bada parcatuta gueratuten da , ta ez
 deutsazu osterá escatu biar.

Jaungoicuari eguiten jacon aguinduba , onz
 izan ezquero , berez indartsubagua , santubagua,
 ta eguin biar estubagua dacarrena , da , guizo-
 nari eguiten jacona baino. Bada Jaungoicuari
 lotsa gueijago , leijaltasun gueijago , ta ardura
 gueijago zor deutsagu gueure eguitadeetan , mun-
 duco guizon guztiai baino. Orregaiti Jaungoi-
 cuari aguinduba ez gordeetia , pecatu andija-
 gua da , guizonari ez gordeetia baino. ; Ta

cer esaten dogu munduban, ezaubera osuagaz, ta nai guztiagaz lagunari eguindaco aguindu ona, aldaguijala, gotdeetan ez davena gaiti? Chacharra dala, doiloorra dala, prestubeza dala, bere verbiaren jaube ez dala, inor pijau ezin lequijola.... ez aguindu baino ez eucala.. burla eguin deutsalala... Au guztiau esaten dogu, alaco aguindu, ta ez eguin eguiten davena gaiti. Ta errazoiagaz. ; Cer esango dau bada gueure Jaungoicuac Ceruban, bere anditasunari ezauberaz, ta vorondatez gauza oba bat aguinduta, aldaguijala, eguiten ez davena gaiti?

Ceubec pensau daiquezu cristinaubac. Asaratuco da Jaungoico ona alaco cristinau promesguin, ta gordezaille, edo eguinzaile prestubezaren contra. Lotsia, erresetua, ta ondria galdu deutsalaco bere anditasunari, votozco aguinduba, alevala, eguin ezagaz. Ara emen, cristinaubac, votuac, ta promesac gorde biarra, eguin ezquero. Ara emen Jaungoicuaren gorrotua, gordeetan ez badira. Ara emen pecatuba, votua, edo promesa austia gaiti. Au gaiti esaten deutescu Espiritu Santubac (1): Bein ceuro aoco verbiagaz (bardin da borondatiagaz) Jaungoicuari aguindu deutesazuna, gordeco dozu ciur, aguindu dozun moduban. Oba da, dino beste lecu baten Espiritu Sautubac (2), votoric, eta promesic ez eguitia; eguin, ta ez gordeetia baino. Eguiteco, ez deutescu Jaungoicuac aguinduten. Baina eguin ezquero, gordeetaco bai. Alan zamaituten ditu Jaungoicuac,

(1) Deut. C. 13. (2) Eccl. C. 5. pro-

promes eguina gordeetan ez davenac. Azquen chaarra, dino (1), Santubai promes eguinda, guero esaneti aizera biurtuten dan guizonari. Berau gaiti cristinaubac: euqui biar dau chito ardura andija, votuac, eta promesac, eguin dituban leguez, gordeetaco.

Ta ce pecatu dala uste dozu, neure entzula onac, votozco aguinduba ez eguitia? Berez pecatu mortala da, eracuslaac esaten deutzubenez. Alin votozco, edo promesezco aguinduba eguin biarda, aguinduten dan demporean, ta aguinduten dan moduban. Santu bat ondreetaco, aguindu dozu, visperaan meza bat entzutia, edo barau bat eguitia. Bada vesperaan. Ta mecia aguindu badozu, mecia. Barauba aguindu badozu, barauba. Onan beste voto, ta promes guztietan. Ez dauca votoguinac, edo promesguinac escubideric, eguin daven promesa, edo votua luzatuteco, ez, beste gauza batera aldatuteco. Aguindu dozu compeetia; ta entzuten dozu aren orderaco mecia. Ez deutsu balijo. Aguindu dozu baruba; ta emoten dozu aren orderaco limosnia, ez deutsu balijo. Aguinduten dozu, aste onetan baru bat eguitia; aldaguizula, isteen dozu guero-co, eguiten dozu pecatu, aldaguizula, aguindutaco demporean, cumplidu ez dozulaco. Ta modu onetan dira, neure entzula onac, beste imini leguizan voto genero guztia.

Ta itanduten badozu: ¿Ce pecatu eguitendan, votozco aguinduba ausijagaz? Esatenda,

(1) Prov. C. 20.

gauza andijan bada , eguiten dala pecatu mortala , edo illgarrija. Gauza guichijan bada, eguiten dala pecatu veniala , edo chiquija. Votua , edo promesa eguin ezquero , baru bat ateratia , meza bat entzutia , onaco egunetan compesetia , errosarijo santu bat erreceetia , edo, beste legue santuban gauza andizat artuten dirian gauzaac , eguin , edo cumplidu biar dira pecatu mortalaren beian. Gauza guichija da salvo bat , aventarija bat , arguitaco pusca bat, limosna chiqui bat , ta beste onaco gauza arinae. Orduban alaco votozco gauza guichi á ez eguitia , pecatu arina , edo veniala da. Demporiaren parteti nos cumplidu izentauta , eguiten bada votua , orduban cobru emon biar jaco aguindubari. Luzatuten badau naguitasunez, eguingo dau pecatu. Dempora lucian , ta gauza andijan bada , izango da pecatu illgarrija. Alan ez bada , izango da pecatu veniala. Votoguinac señaletan ez badau , votua cumpliduteco demporia , aibat lasterreen cobru emon biar deutsa votuari. Ya dacutszu , cristinaubac, celan cobru emon biar jacon , votuagaz , edo promesagaz Jaungoicuari eguindaco aguindubari. Ta entzun eguizu verba bitan , celan quenduten dan euren eguin biarra , edo obligacinoia.

III. Votuen eguin biarra , edo obligacinoia quenduten da. 1. Votozco aguinduba ezin darian. Ezin davena , legue guztietati libre dago. 2. Eleisaco aguintarijac , ceintzuc dirian Aita Santu Erromacua , Obispo Jaunac , ta beste

asco , votuaren eguin biarra quenduten daveenian. 3. Compesore Jaunac besta gauza batera aldatuten deutsanian votoco aguiduba. 4. Votua eguin davenari , ataraco escubidia daucanac , guztia parcatuten deutsanian. Au da , neure cristinaubac , voto santubeen gainian icasi biar dozuna : Cer dirian : Ta celan cobru emon biar jacuen , eguiten dirian moduban , eureen eguin biarra , edo obligacinoia quendu artian. Duda bagaric , cristinaubac , pecatu asco eguiten dira , promesac cumpliduten ez dirialaco. Estutasun bategaz , naibague bategaz , buruco min bategaz , edoecin premina ordutan , nai auzi bat , nai empeñu bat , nai ganadu baten gaiso bat danian , laster eguiten da promesa. Jaungoicuac , eta Santu , edo Santaren batec lagundu daguijon biar ordu atan. ¿ Ta cobru emoten jaco promesari ? ¿ Eguiten da , aguiduten dan moduban ?

¡ Ah ! Esan guinai gaurco eguneco cristinaubac gaiti , beste dempora baten jaquitun celotso batec esaten evana (1) : Guerría badator gueure echera , pestiac , edo gachac estututen bagaitu , trumoiac , edo arriac gueure laboriac zamaituten baditu , liortia , edo euriric eza sentiduten badogu , subac , edo urac artuten bagaitu , gosiac perseguiduten bagaitu , edo beste penagarri bat bajatorcu , Jaungoicuari , ta santubai aguintzari andijaquin , edo promesaquin socorruba escatuten deurseegu. Orduban gomutatuten gara Jaungoicuagaz , ta bere santubac

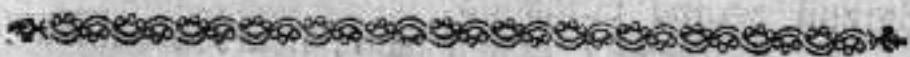
(1) Lantanct. l. 2. instit.

quin. Premina ordu estu batec jo artian, ne-
 quez elduten dira cristinaubac Jaungoicuagana,
 edo Ceruco Santubeetara. Baina bildurra juan
 dedinian, estualdija irago dedinian, ez dau-
 quee conturic, Jaungoicuari, ta Santubai eguin-
 daco promesaquin. Ez da esquer onac emote-
 co bere. Cristinaubac: Jaungoicuac, eta santu-
 bac ez dauquee gure preminaric. Gueu gagoz
 orduban orduban eureen preminaan. Gueuc
 erantzun biar deutsegu bada esquer onagaz,
 Jaungoicuac bere misericordija gaiti, Jesu Cris-
 to gueure Jaunaren merecimentubac gaiti, ta
 Ceruco santu, ta santeen vitaartecotasuna gai-
 ti eguiten deutzuzan egunian eguniango mese-
 diai. Ta gorde biarditugu ciar, Jaungoicuari,
 edo santubai eguin deutseguzan votuac.

Onetaraco, cristinaubac eguin biar davena,
 da. Lelengo: Ez vоторic, edo promesic eguin,
 ondo, ta astiro pensau bagaric. Ondo pensau
 bagaco, edo necijozco promesa ez da Jaungoi-
 cuaren gogocua. Bigarrenian: eguinda dauca-
 zan votuac, edo promesac, gorde, ta cum-
 plidu, aguindu daven demporaan, ta modu-
 ban. Icentau ez badau nos cumplidu, cumpli-
 du aimbar lasterreen. Bada luzaturia pecatu da,
 dino Espiritu Santubac (1). Irugarrenian: pro-
 mes eguina cumplidu aldaguijan, edo cum-
 plida biar daven, edo ez, dudia badauca, itandu
 compesoriari, ta eguin, esaten deutzana. Gau-
 za charra jadisteco, eguiten dirian votuac, ez
 davee balijo. Pecatuzcuac dira. Escatu daijo-
 gun,

(1) Deut. C. 25.

gun , cristinaubac , gueure Jaungoico onari:
Emon daigula gracia, bere legue santuba gor-
deetaco, ta bere anditasunari, ta ontasunari egui-
ten deusaguzan aguindubac leijal, ta ciur
eguiteco, ceinegaz ondrauco dogun bere Icen
bedeincatuba, ta irabatzico dogun Ceru-
co betico gloriya. Amen.

IV. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan : *¿Cer dirian Blasphemijaac, maldecinoiac, ta Bidauac?*

Jaungoicuac aguinduten daven moduban, juramentubac, eta votuac eguiten dirianian, ondreetan da, neure entzula onac, Jaungoicuaren izen Santuba, leengo Iracatsijetan esan dan leguez. Baita votuagaz, ta Juramentubagaz bere desondreetan da, ta injurijetan da gueure Jaungoico andijaren izen bedeincatuba, esanda gueratu dan leguez. Baina bagoz beste verbeeta batzuc, ta ez guichi cristinaubeen artian, Jaungoicuaren Icen Santuba desondreetan daveenac, ta caridadiari zauri andija eguiten deutseenac. Onetarico verbaac dira edo Jaungoicuaren beraren contra, ta Santubeen contra. Ta oni esaten jaco : *Blasphemija*. Edo dira noberaren burubaren, edo proximuaren gacheraco. Ta onei esaten jacue : *Maldicinoiac*. Edo dira gacharen
ize-

izenac, ta onei esaten jacue: *Bidauac*, premi-
 na bagaric dirianian. Gueijago, edo guichijago
 guztiac dira pecatubac. Ta moduren baten bi-
 garren aguindu santubaren contra. Esango deut-
 sut bada dotrina onetan. 1. *Cer dan Blaspe-
 mija; edo Jaungoicuaaren contraco verbia?* 2.
Cer dirian Maldecinoiac? 3. *Cer dirian bidauac?*
 Entzun eguizu cuidadoz.

1. *Blaspemija* esaten jaco, neure cristinau-
 bac, Jaungoicua bera bere izatian, edo bere
 santubeetan, edo bere gauza sagradubetan de-
 sondreetan daven verbiari, edo eguitadiari. Pe-
 catu icaragarri au eguitenda. 1. Jaungoicuari
 bere izate santuban daucan ontasun bat ucatu-
 ten jaconian. Esango baleu batec: *Jaungoicua
 cer eguiten daven ez daquijala*: edo *Jaungoicua
 simplia dala*, simplia chochaquerijatzat artuta:
 edo *Jaungoicua inor condenau biar ez davela*.
 Izango litzaateque au blasphemijaco pecatuba. 2. Je-
 su Cristo, gueure Jaunari ondria quenduten
 deutsan verbia, esaten danian. Esango baleu ba-
 tec: *Jesu Cristo illagaz guc probecharic ez dau-
 sagula*: edo *Jesu Cristori gu Salbeetia asco cos-
 ta ez jacola*: edo beste onaco Jesu Cristoren
 guizatasunaren contraco verbia, izango litzaa-
 teque blasphemijaco pecatuba. 3. Blaspemijaco pe-
 catuba da, Curutze Santubaren contra, Sacra-
 mentubeen contra, Meza Santubaren contra,
 ta Escritura Sagradubaren contra esaten dirian
 verbaac. Curutze Santiari burla eguitia, Meza
 Santia, ta Sacramentubac desprecijetia, ta Es-
 critura Sagraduco eguiijai sinistuteric ez emotia,
 edo

edo guzurrac diriala esatia ; blaspemijaco pecatubac dira oneec guztio. Jaungoicua bera desondreetan da, gauza Sagradu onei burla eguiten jacuenian, nai eureen contra verba deungaac esaten dirianian. Ta ascotan pedia ucatuten da.

4. Blaspemijaco pecatuba da, Ama Virginia guztiz Santiaren contra verba eguitia. Esango baleu batec : edo *Maria Santissima Doncellia ez dala*; edo *Jaungoicuaren ama ez dala*; edo *bere devocinoiac, ta bitaartecotasunac balijo ez deustcula*, edo beste onaco verba chaarra Jaungoicuaren Ama Virginiaren contra.

5. Blaspemijaco pecatuba da, Ceruban dagozan Santubeen, ta eureen gorputz zati, edo reliquijeen contra verba eguitia. Ceruban dagozan santubac, dira, Eleisa Ama Santiac aintzat eracutsten deustcuzanac. Ta eureen gorputz zatijac dira, Eleisiac berac aintzat ezaututa, adoretaco emoten deustcuzanac. Santubeen, ta areen gorputz zatijeen desondraco, ta desprecijoco verbaac esatia, da, Jaungoicua bera bere Santubeetan desondretia, dino Santo Tomasec (1). 6. Blaspemijaco pecatuba da, Curutze Santiari, reliquijai, ta santubeen, edo santteen imaginai chistuba desprecijoz jaurtegitia, osticopian erabilitia, nai burla eguitia, nai injurijazco gauzaac eguitia. Jaungoicuaren, Santubeen, Aingueru oneen, Sacramentubeen, ta gauza Sagradubeen contraco verbaac, ta eguitade burlagarriac dira blaspemijaac. ¿Ta ce pe-

ca-

(1) 2. 2. q. 16. a. 2.

catu da blaspemijaco pecatuba? Sacrilegijo icaragarrija, dino San Bernardoc (1). Jesu Cristo Curutzian ill eveeneen sacrilegijua, baino ezainago dala, esan leguijana. Ez dago ezerbere bildurgarrijagoric, edo ezainagoric, esaten evan San Geronimoc (2), Cerubaren contra aua edeguitia baino. Beste pecatubac onegaz bat eguin ezquero, gauza guichija dira. Blaspemijaco pecatubari esaten jaco Espiritu Santubaren contraco pecatuba. Ez mundu onetan, ez bestian parcatuten ez dan pecatuba. Ez jaco esaten, parcatuco ez dan pecatuba, Jaungoicuac parcatu ezin leguijalaco. Ez dago Jaungoicuac parcatu ezin leguijan peaturic. Ez bada esatenda, blaspemijaco pecatuba ez dala parcatuco ez mundu onetan, ta ez bestian. Pecatu ezaineen artian chito ezaina, ichusijeen artian entero guztiz ichusija, ta Jaungoicuaren gorroto andicuen artian, chisto gorroto andicua dalaco, Jaungoico Santubaren beraren contra aua edeguitia. Arrica illteco aguinduten evan Jaungoicuac leengo leguijan (3), Cerubaren, ta gauza Sagradubeen contra verba eguiten evana. Cristindadeco Aguintari Jauneen ordenaac erijotziagaz condeneetan davee, Jaungoicuaren, Jesu Cristo gueure Jaunaren, Santubeen, Sacramentubeen, edo Eleisiaren contra verba deungaac esaten ditubana. Eleisa Ama Santiaren erregueliac aguinduten dau: Blaspemija esaten davena, zazpi domeecatan Eleisaco atectan campo-

(1) Serm. de Convers. Paul. (2) In Isai. C. 18.

(3) Levit. C. 24.

poti egoteco , barrura sartuteco licenciya bagaric. Ta aurreco zazpi barijacubeetan ur , ta ogui barau eguitico (1).

Beguiratu bada , cristinaubac , ce pecatu ezaina dan , Jaungoicuaren contra , Santubeen contra , ta gauza Sagradubeen contra , verba gaisuac esatia. Ta ez aaztu , sarritan eguiten diriala cristinaubeen artian blasphemijaco pecatubac bildur guichigaz. Orraco taberneetan , orraco jocuetan , orraco ocasioietan , ascoc dauque izcune madaricatuba blasphemijaco verbaac esateco. Ustez uste bagaco min bat artuten davenian ; gauza bat , eureen naira ez jatorcuenian ; escuco cartiac , edo erramientiac gaisqui urteten deutsanian , nai gauza guichi bateco su aldiagaz esaten dira blasphemijaac Jaungoico Santubaren contra. Beste arima galduco batzuc bur-laz , adrede , gach uste bagaric balitz leguez , Satanasen bereno guztiagaz esaten ditubee verba deungaac , eta blasphemijaac meza santubaren contra , compesinoiaren , ta comunioiaren contra , imagineen , ta reliquia jaquineen contra Escritura Sagraduco verbeen , ta beste gauza Sagradubeen contra. Onec edan davee ur mingocha , ta berenotuba pediaren contraco liburubetan , ta zabalduten davee eureen arimeetaco gach iratscorra , Jaungoicua , Santubac , ta Sacramentubac despreciataco. ¡ Oh , desbenturau tristiciac ! Con uban jautsi zaite , ta ez egizu aoric edegui Cerubaren contra , An ioco , Erodos , Jualiano apostata , Nicanor , ta bes-

v

te

[(1) Statut. de maledict,

te blaspemo asco leguez , Cerubac castigau ez zaizan. Ez dedilla entzun gueijago ceubeen aoti blaspemijaric. Ta ez da maldecinoeric bere, cein dan beste vicijo bat chito ezaina cristinaubaren auan. Icusi daigun celan.

II. Maldicinoia da, neure cristinaubac, inoren gacha escatuten daveen verba deungaac esatia. Izan leiteque noberaren burubaren contra, edo proximuaren contra. Maldicinoiagaz esaten dan, edo desietan dan gacha, izan leiteque arimacua, edo gorputcecuu, edo munduco gauzai jagocuena. Arimiaren contraco maldicinoiac dira: *Diabrubac eruan daguijeela* ; *Jaungoicuaq parcatuco ez aldeutsala* ; *Impernuban erreetan egongo aldala* : *Ceruban sartuco ez aldala* , ta beste arimiaren gacha escatuten daveen verbae. Gorputzaren, edo munduco gauzeen contra maldicinoiac izan leitequez vitzitziaren contra, osasunaren contra, baquiaren contra, cleitubaren contra, edo aciendiaren contra: *Illgo aldala* ; *itoco aldala* ; *vitziric pausuric egulngo ez aldavela* : *oeti jaguico ez aldala* ; *Votica-co gaistotan artuco aldavela* ; *miinac urtengo aldeutsala* ; *gozo onic izango ez aldavela* ; *su gaistoc erreco aldavela.....*

Arimiaren contraco maldicinoiac pecatu andijaguac dira eurennez, gorputzaren, ta munduco gauceen contracuac baino. Gorputzeco, ta munduco gauceetan bere batzuc gueijago baliho davee, ta gueijago estimeetan dira, beste batzuc baino. Gauza estimaubaguaren, edo balihoaguaren contra eguiten dirian maldecinoiae

pecatu andijaguac dira, bestiac baino. Nobera-
ren burubaren contra eguiten dirian maldecino-
iac, pecatu andijaguac dira eurenez, inori
eguiten jacozanac baino. Ceimbat persona an-
dijaguari, edo urraaguari eguiten jacon malde-
cinoia, aibat da pecatu andijagua. Au gaiti
compesau biarda, ez bacarric maldecinoeco pe-
catuba, edo maldecinoia eguin evana. Ez ba-
da, baita ce gach opa izan eutsan bere, mal-
decinoia eguin eutsanian. Ala arimaco gacha,
ala illteco gacha, ala osasunecua, edo cleitu-
cua, edo aciendacua maldecinoiagaz escatu
deutsan, esan biar dau compesinoian. Baita
ala bere burubari, ala inori maldecinoe eguin
eutsan bere. Ta inori bazan, ce condecinoeta-
co personari eguin eutsan bere bai. Ala Sacer-
dotiari, Juezari, gurasuari, umiari, senarra-
ri, edo emaztiari.....

¿Ta ce pecatu da, maldecinoe bere buru-
bari, edo inori eguitia? Santo Tomasec crant-
zuten dau, cristinaubac, berez pecatu morta-
la dala, inori maldecinoe eguitia. Ez gaitu pe-
catu mortalac baino bestec alderatuten Ceruco
Erreinuti, dino Santubac (1). Maldecinoiac
aparteetan gaitu Ceruti, San Paulo Apostolu-
bac dinuanez: *Ez diriala maldecinoeguinac Ce-
ruban sartuco*. Begaz maldecinoe eguitia berez
pecatu mortala da. Maldecinoia da, norbaiti
gacha opa jaconian, á escatuteco verbeetia.
Bada proximuari, nai bere burubari gacha opa
izatia, ta á escatutia caridadiaren contra da.

v 2

Ta

(1) 2. 2. q. 76. a. 3.

Ta caridadiaren contra dalaco, berez pecatu mortala da, dino santubac. Ta ceimbat gueijago amau biardogun, ta erreverencija andijagua zor deutsagun persona bati, aren contra eguiten dogun maldecinoia, aibat da pecatu andijagua, leen esan dan leguez, ta Santo Tomasec berac eracusten davenez.

Orregaitino, ez dira maldecinoe guztiac pecatu mortalac izaten. Bada jazo leiteque, dino santubac berac (1), inoren gacha escatuten daveen verbaac, pecatu chicarra izatia: edo gauza gach chiquija opa deutsalaco, edo chantzaan maldecinoe eguin dabelaco, edo gacha etorri daquijon gogo bagaric, maldecinoia eguin davelaco. Maldecinoia bada gauza guichijan, vorondate gaisto bagaric, adrede esaten davela, edo cer esaten daven, ez daquijala, ta entzuten daveenac, escandalizau bagaric, ez da esaten beinguan, alaco maldecinoia pecatu mortala dala. Baina gauza jaquina da, maldecinoiac diriana chito bildurgatrijac. Gorrotuaren subac, ta bengueetaco naijac erasoten ditu maldecinoiac, ta inoren gacheraco verba deungaac. Nobera bengau ezin jaconian arerijuari, edo gach eguin deutanari, escatuten deutsa Jaungoicuari, bialdu daguijola ari laster gacha. Alan sosegueetan davee maldecinoiagaz eureen gorrotuaren suba. ¡Oh, ce errucarijac dirian ain vijotz galduco maldecinoeguinac! Duda bagaric eguiten ditubee pecatu mortal asco.

Oraindino gueijago arritu leiteque cristinau-

ba.

(1) *ibid.*

ba, aimbeste miin maldecinoeguin, edo gach escala icusita. ; Ceimbat gach escaera entzuten ez dira cristinaubeen artian? ; Ez dagoz asco, bai guizonac, ta bai emacumiac, edozein nai bague jazoten jacuenian, gauza guichija bada bere, auan artutia meraciduten ez davena, bada bere, maldecinoeca luurrari icara eraguiten deutseenac? ; Ceimbat cristinau desdichauc verba biric baten dauque auan maldecinoia? *Lupu gais-tua, boticaco gaistua, centella gaistua, besuac igartutia, tripaala gaistoc jotia, miinac urte-tia, vitziric alderic ez eguitia, diabrubac airian eruatia, niri emon deutstazan egunac berari jazotia...* Onec dira cristinau ascoren nabague bacoheco oracinoe, edo gach escatze madaricatubac. Onaco maldecinoiac ezarten jacoz arerijuari, cerbait esan deutsanari, cerbait oostu deutsanari, nai lagunari. Baita ez guichitan senarrae emaztiari, ta emaztiac senarrari, gurasuac umiai, ta umiac gurasuai. ; Oh, ao madaricatubac! Luurrari icara eraguiten deutsee euren verba bildurgarrijaquin. Aurrian dagozanac, belarrijac tapeetan ditubee, entzun ez daguijezan maldecinoe icaragarrijac. ; Oh! Ceimbat gurasos maldecinoiac esateco dotia, isteen daveen euren umectan. Aitari, edo amari maldecinoia ezarten deutsana, ill dedilla, dino Jaungoicuac (1). Maldecinoguinac ez dira Ceruban sartuco, dino San Paulo Apostolubac (2). Jaungoicuac gorroto andija deutsee maldecinoeguinai, ta ascotan eguin ditu, gurasuen,

(1) Levit. C. 20. (2) Ad Corint. C. 6.

ta umeen artian castigu icaragarriac, maldecinoiari deutsan gorrotua, eracusteco. Bildurru bada, cristinaubac, izenagaz beragaz.

‡ III. Bidauac dira beste cristinaubeen arteco, esan era bat ezaina, ta bildurgarrija. Bidaua ez da berez, ez blaspemija, ez maldecinoia; ez bada gacharen izena premina bagaric esatia. Bada blaspemijac Jaungoicuari, edo Santubaquenduten deutsee ondria. Maldecinoiac nobei raren, edo proximuaren contra escatuten dau, ta desietan dau gauza gacha. Baina bidao eguiten daveenac, gacharen izena esatia, baino, ez dau eguiten. Esaten da bidaua gaiti: premina bagaric oituraz, ecanduz, purijaz, ta sobervijaz verbaan, verbaan *demoninua*, ta *diabruba*, ta ascoc ez banaca, ez bada millaca, esatia dala chito izcune galduba. Gurasuac esan biar ez daveela. Umiai esaten ichi biar ez jacuela. Ta izcune galduba daucanac, dendatu biar davela cansau bagaric, gacharen verbaac bere aotti quendutera.

Ez pensau, cristinaubac, Demoninuac bere izena davela. Bere izena dau, ta biardanian, esaten da, bai pulpituan, bai Evangelijo Santuban bere, baita edonun bere. ¿Baina onegaz edertu gura cenduquez ceubeen orduban ordubango demonio esatiac? ¿Atertu bagaric ceubeen echeetan nai asarriagaz, ta nai aimbagaric esaten dozun bidao teguija? Gurasooc eguiten badiuzu bidauac, ta maldecinoiac ceubeen umeen aurrian; ¿Cer icasico davee umiac? ¿Ta ondo derichazu, guraso, ta ume, guztioe Demo-

ninoca, ta diabruca vitzi izatiari? Gaztetaco
 ecandubac zaartu artian iraun oidavee. Ta
 naico dozu, zaartu zaitezanian, zeuri umiac
 esatia sarritan: *Agura diabrubu*: edo atso *De-*
moninua, ceuc orain ume diabrubu, edo ume
 Demoninua esaten deutseezulaco? Icaratu eguin-
 go zara, pensaita bere, ceure umiaren aoti
 onaco bidaua entzutia. Bada, gaztetaco ecan-
 du galduba ceuc daucazun leguez zaartuta; zu-
 ri icasitaco izcune madaricatuba, ez jacue juan-
 go zure umiai bere. Ta bardin eguingo deut-
 subee zuri bidao, cein eureen umiai, cein
 beste edoceni. Ta onen gainera: vitzitzaan sar-
 ri dei eguiten badeutsazu gachari, zure erijot-
 zaco orduban indar gueijago euquico dau ceu-
 re contra. ¡ Oh, ce bildurgarrija! ¡ Ceuc ecan-
 du gaistoz millaca verbaan verbaan auan era-
 bili dituzun Demoninuetati, docena bat aua
 zabolic illten zagozarian ceure oe baztarran
 icustia, ceure arimia impernuban irunstecco! Ta
 uste dozu ez diriala an egongo? Sinistu eguizu,
 bidaotija, ta maldecinoeguina, zariana zaria-
 la, ez diriala aaztucco Demoninuac zure bi-
 dauaquin.

Cristinaubac, gauza jaquina da, juramen-
 tu gaistuac, blasphemijaac, maldecinoiac, ta
 bidauac alcarri dautseena. Guizon bat, edo
 emacume bat bada bidaotija, eguingo ditu mal-
 decinoe asco. Maldecinoiac eguiten baditu, jau-
 sico da blasphemijeetan, Ta ez bein bacarric gu-
 zurrezco juramentubetan. ¡ Oh Jesus maitia!
 ¡ Oh, Ama Virgina gozua! ¡ Oh, San Josepe
 be-

bedeincatuba! ; Oh Jaungoico ona, Aita Ceruco ona! ; Ce izen gozuac, Santubac, ta gracijaz betiac oneec gueure auan artuteco, gueure penaac arinduteco, gueure vijotzac aleguereetaco, ta Jaungoicuaren izen Santuba ondreetaco, bigarren aguindubac escatuten deutcun leguez. Bijuaz bada gueure auetati blaspemija madaricatubac, juramentu deungaac, maldecinoe bildurgarrijac, ta bidao gaistuac. Esan daigun gogo onagaz sarritan Jesusen Icen Santuba. Jesus vijotzian, Jesus goguan, Jesus auan; Jesus, Maria, ta Jose, ta gueure Aita Cerucua, gueure Jaungoico ona. Onec dira, gueure pena, nai bague, ta estu ordu guztietan auan artu biar ditugun verba santubac, ta izen gracijazcuac. Alan gura izan daguijala Jaungoicuac bere Icen Santuba gaiti.

Amen.

IRUGARREN

AGUINDUBA.

I. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: *Aguindu onetan Jaungoicucac cer eragozten deustun ; ta celan eragozten deustun.*

Irugarren Aguinduban esaten deustcu , neure cristinaubac , Jaungoicucac guztioi : Sei egunian biarra eguingo dozu , ta eguingo dituzu ceure cer eguinac. Zazpigarren eguna ceure Jaungoicucaren zapatuba da. Ez dozu biarric eguingo egun atan , ez ceuc , ez ceure semiac , ez ceure alabiac , ez ceure crijadubac , ez ceure crijadiac , ez da ceure echevarruban daguan alemanijac bere. Sei egunian Jaungoicucac eguin cituban Corubac , luurrac , ichasuac , ta areetan dagozan gauza guztiac , ta zazpigarren egunian atseen evan. Orregaiti Jaungoicucac bedeincatu evan , ta santipicau evan zapatuco eguna. Au da Jaungoico andijaren Aguinduba. Emen escatuten deustcu Jaungoicucac , berari zor deustagun aguirico ondria. Jaungoicucari aguirico ondria emotia

tia da leleengo, ta bigarren aguindubari dar-
raiconā, dino Erromaco Catecismuac (1). Aree-
tan aguinduten deuscu, vijotz guztiagaz amee-
taco gueure Jaungoico maitegarrija, berari si-
nistuteco, ta beragan gueure betico dichiaren
ustia equiteco. Bada errazoiā da, gueure gogo
guztiagaz maite dogunari, ta gauza on guztiac
emoten deuscuizanari, esquet onac emotia. Ta
munduco cer eguinetan gogua dauqueenac, Jaun-
goicuari esquetrac emoteco, demporia jaquin
daguijeen, icentauta ichi deuscuiz Jaungoicuac
ataraco egunac. ; Cer eguin biar dau bada cris-
tinaubac egun santu oneetan? Jaungoicuac, ta
Eleisa Ama santiac aguinduten deuscuna. Do-
meecac, ta jaijac gordeetia, da egun oneetaco
cristinaubaren cer eguina. Zapatuco aguinduba
celan, eta ce gaiti Domeecara aldatuzan, esan-
go da guero. Urte barruco jaijac batzue dira
osuac, ta areetan domequetaco eguin biarrae
dagoz. Beste batzue dira jai arinac, edo jai er-
dijac. Ta areetan meza santuba entzun ezque-
ro, biarra eguin legui. San Grego ijoc esaten
dau (2): Domeeca, ta jaijac gordeetan diriala,
biarrie eguin ezagaz, ta obra onac eguinagaz.
Ganza bi escatuten deuscuiz bada Jaungoicuac
aguindu oneetan, domeecac, ta jaijac gordeeta-
co Bata da, egun santu oneetan biarrie ez
eguitia; ta bestia da, egun santu oneec Jaun-
goicua ondreetaco eguitadeetan iragotia. Au da
Jaungoicuaren aguinduba. Onezaz ostian Eleisa
Ama santiac aguinduten deuscu, jaijegunetan
me-

(1) 3. precept. n. 1. (2) Lib. 13. epist. 1.

meza osua enzuteco (1). Ara emen aguindu onetaco icasiquizon guztia. Eracutsico deutsut leleengo : Jaungoicuaac cer eragozten deustcun irugarren aguinduban. Bigarrenian : Meza santuba celan entzun biar dan ; ta irugarrenian : Jai domequetan meza osua entzun da , cer eguin biar dan. Edolabere astian bein pecatu mortallaren beian eguin biar doguna , da , cristinaubac , domeecac , ta jaijac gordestia. Errazoia izango da bada , aguindu onetaco icasiquizunac , ardura onagaz ceubec entzutia , ta aimbat onduen goguan euquitia. Esango deutsut bada dotrina onetan. 1. *Ce biar eragozten deustcun Jaungoicuaac jai domequetan.* 2. *Celan eragoztzen deustcun.* 3. *Cegairi biarra eguin leguijan jai domequetan pecatu eguin bagarie.* Artu eguizu ardura osua, aimbat onduen icasteco.

I. Guizonac eguin aldaguizan biarrac, dino Sonto Tomasec (2), edo dira pecatuzco biarrac, edo dira guere, ta proximuaren oneraco biarrac, edo dira Jaungoicuaren ondraraco biarrac. Pecatu eguitia da pecatuzco biarra, ta gueratuten da pecatopian, edo pecatubaren crijadu, dino San Juanec (3). Egun guziuetan, ta beti dago guizonari eragozita pecatu egaitia, edo pecatuzco biarra. Beti da Jaungoicua en gorrotocua pecatuba. Baina domeeca, ta jaijegan santuban eguiten dan pecatuba, ezainago, ta itsusiago da Jaungoicuaren veguijetan. Jaungoicuaac, bera serbiduteco, bera ondreetaco, ta betari es-

x 2

quer

(1) Ex cap. omnes fid. (2) 2. 2. q. 122. a. 4. ad 3. (3) Cap. 8.

quer onac emoteco , senailau daven egunian, Jaungoicua opendidutia , ta desondreetia peccatubagaz , ezainago , ta lotsagalducuago da cristinaubaren zat. *Gordeco dituzu jaijgunac* , dino Jaungoicua , (1) Isaias profeta santubaren aoti, *peccatubagaz egun santu areec manchau bagaric*. Jaungoicua quexeetan jacuen judegubai beste peccatu ascoren artian Ezequiel profeta santubaren vitaartez (2) , ta esaten eutsen : *Baita gueijago bere eguin deustee niri. Manchau eveen egun atan neure santu lecuba , ta ausi eveen zapatuba* , edo jai eguna.

Esango baleu leguez gueure Jaungoiconac : peccatu asco eguiten davee cristinaubac. Ez dira aspertuten neure contra , ta au ecer ez balitz leguez , oraindino gueijago eguiten davee. Euren arimaac santututeco , cureen aste barruco peccatubeen parcacinoia neuri escatuteco, ta neu ondreetaco, emon deusteedazan egunac, artuten ditubee ; neu opendiduteco , ta peccatu eguiteco. *Gorroto deustee* , ta *quendu ditut neure veguijeetatic* , dino Jaungoicua (3) , *ceubeen piesta egunac , peccatubari consagreetan deustazu zalaco*. Modu onetan asarratuten da Jaungoicua jai domequetaco peccatubaren contra. Egun santu areetan eguiten dan peccatuba , berez eguna gaiti ezainago dalaco. Au gaiti esaten davee San Antoninoc (4) , ta beste ascoc: Domecaan peccatu eguiten davenac , legue bi austen ditubala. Bata peccatu eguiten davelaco,

(1) C. 56. (2) C. 13. (3) Amos. C. 5.

(4) Part. 2. tit. 9.

ta bestia Domeecan eguiten dabelaco. Eragoz-
ten dau bada, cristinaubac, pecatuzco biarrac,
edo pecatubac jai domeecac gordeetia. Cerbait
gaiti esaten dau Santo Tomasec San Agustin
andijagaz (1): *Judegubac pecatu guichiago eguin-
go eveela, zapatuban soluan nabasen, edo echian
gorubetan eguinagaz, danzan eguinagaz baino.*
Judegubeentzat zapatuba zana, da cristinaubeent-
zat domeequia, ta jai osua. Ta Judegubeentzat
zapatuban pecatu zan nasaitasuna, cristinaubeent-
zat domeecan pecatu da.

Ez daquit, neure entzula onac, cer esan-
go daven Jaungoicuac gueure domeeca, ta pies-
ta egunac gaiti. Dacuscuna, da, cristinau asco
domeequiaren, edo jai egunaren zain dagozala,
pecatubaren nasaitasun guztiari jarraituteco. Nos
ocasinoia, nos joco gaistua, nos ordiquerija,
nos desonestidadia, nos escandaluba. Domee-
can, edo jai osuan. Jaungoicuari consagrautaco
egunian. Egun santuban. ¡Oh! Ceimbat cristinau
gaiti esan leguijan: Jaungoicua serbiduteco apar-
teco egun santubac, pecatubari, ta Satanasari
consagretan deutseezala. Aste guztia iragoten ja-
cuc ascori, pecatu mortal bat eguin bagaric.
Ta jai santuban goxeric arrats dagoz pecatu
eguiten. Arguitu bada beguijac, cristinaubac,
Jaungoicuac gorroto izan ez daguijueen gueure
jai domeecai. Ez eguin pecatuzco biarric jai
egunetan. Ez eguin peccaturic. Ta au izango-
da, gueure jai santubac gordeetaco presta era-
ric onecna.

Onc-

(1) 2. 2. q. 122. a. 4.

Onetz gainera dino Jaungoicuac: ez dozu biarric eguingo ez ceuc, ez ceure semiac, ez alabiac, ez crijadubac, ez crijadiac, ez alemianjac. Verba oneequin eracusten deuscu, Jaungoicua ondreetia, ta servidutia, galaratzo leigubeen gauza guztia, daucaguzala eragotzita jai domequetan. *¿Ce gaiti au? cristinaubac, beste cer eguinai larga ta, eurren gogua, pensamentuba, ta vorondatia libre euqui daguijeen domequetan, ta jai osuetan, Jaungoicuaren ondraco, ta arimaco salvacinoeraco gauzeetan. Onetaraco eragotzen deuscu Jaungoicuac jai domequetaco biarrac, dino Erromaco catecismuac. Biar onec dira, gueure vitzitziaren, edo proximuaren provechuraco eguin oi dirianac. Eleisa Ama Santiaren Batzarrac, ta eracuslaac conteetan ditubee onetarico biar eragotzijac. Ta gueuri jagocunez, beste ascoren artian, Domeca, ta jai osuetan eragotcitaco biarrac, dira: soloco biarrac, basocnac, arguintza, arotzija, erramientaguintza, oinetacoguintza, joste, saldu etosi, ta beste gorputza necatuta vitzitziaren irabaziraco eguin oi dirianac.*

Biar onec eguitaco, cristinaubac biar daven leguez arduria, ta gogua escubetaco cer eguinian; ezin erabatera bere gogua, ta pensamentuba euqui leguiz Jaungoicuaren ondraco gauceetan, ta esan dirian, biar gueijetan. Agaiti esaten deutsa Jaungoicuac cristinaubari: *sei egunian eguingo dituzun ceure biarrac. Zazpigarren eguna neure eguna da.* Beste biarrac eguitiari-ichita, neure ondraraco, ta ceure arimara-

co biarrac eguiteco eguna da. Ez dozu bada biarric eguingo, ez ceuc, ez ceure echequac, ez ceure alemanijac, dino Jaungoicuac. Ija gauza jaquina da, domeequetan, ta jai osuetan biarra eguiten davenac, austen davena Jaungoicuaren aguiduba. Icensi daigun bada, nos, eta celan pecatu eguiten dan jai domeequetaco biarragaz.

II. Pecatu mortalaren beian dago eragotzita, cristinaubac, domeequetan, ta jai osuetan esan dirian biarrac eguitia. Baina ez da, biar eragotzija eguiten dan guztian, pecatu mortala eguiten. Pecatu mortala, ala veniala dan ezaututeco, beguiratu biar jaco, dinue Eleisiaren eracuslaac, bai eguiten dan biarrari, ta bai biarrarian iragoten dan demporiari. Ascotan dempora guichijan eguin balijo andico, edo irabatzi andico biar eragotzi bat. Ta izango da pecatu mortala, dempora guichi biarrarian iragoarren, balijo andico biarra eguindavelaco. Mercatarijai eragotzita dago, jai domeequetaco saldu erosija, (aparteco libertadia ez badauquee eguneen barzubeetaraco). Bada Mercatari bateq dempora guichijan izan arren, eguiten badau eragotzitaco egunian irabatzi andico saldutia, edo erostia, eguingo dau pecatu mortala. Beste aimbeste esaten da, Juez jaunai jai domeequetan eragotzita dagozan biarretan. Ceintzubetan ez jacon beguiratuten, biarra eguiten dan demporiari, ez bada biar eguinari, ce pecatu eguin daven ezaututeco.

Beste jai-domeequetaco biarretan demporia-

fiari beguiratuten jaco gñeijenian, biarra eguitia pecatu andija, ala chiquija dan ezaututeco. Ta demporiari beguiratuta bere, ez davee eracusla guztiac bardin esaten. Jai domeequetan ordu erdijan biar eragotzija eguitia Eleisaco neurgarrijen Erautsaac dinuenez, ez da iragoten pecatu chicarreti. Ordu betian biarra eguitia, esaten davee gñeijenac, ez dala elduten pecatu mortalera. Ordu beteco biarra gaiti, beste batzuc esaten davee, eguiten bada, jaijeginagaz aprovehetiagaiti, irabatzija gaiti, edo orduco biar eguinagaz gaucia aurreratutia gaiti, izan leitequiala pecatu mortala. Endamas jaijan jaijangua, edo sarritacua bada. Jai domeequetaco biar eragotzija elduten bada ordu bira, pecatu anditzat, edo illgarritzat eracusten da erazoeric oneenian, gauza andira elduten dalaco.

Aitu bada, cristinaubac, ceubeen arimaco ona gaiti. Domeeca, ta jai osuetan biarra eguiteteco oitura galduba daucazunoc, pensau, ce laster eguiten dan pecatu mortala egun santubeetaco biarragaz. Codicijac eraguiten davena, da. Pusca bat eguiten asi ezquero, gñeijago gura dozu. Josten, edo beste biar eragotzijac eguiten asten zarianian, ezdozu erlojuba beti, ecc guichiagotan bere, aldian euquiten. Ta sarritan gauza guichiti asita, andira iragoco zara, pecatu chiquiti mortalera. ¿Ta uste dozu, domeecaco biar eragotzijagaz ezer aurreratuco dozula? Ez, cristinaubac. Jaungoicuaren legue santubaren contra ez da ecer aurreratuten, ez arimaraco, ta ez gorputzeraco. Nundi ez da-
qui-

quizula, celan ez daquizula, urtiaren gueneraco jai domeequeraco biar eguinarena, juango jatzu, Jaungoicuac gorroto deutsa domeecaco biarrari. Escritura sagraduban iracurten dogu jatzo bat, guztioe icaratu biar gaitubana jai domeequetaco biar eragotzijen contra (1).

Judegubac topau even zapatuban (eureen biarreraco egun eragotzijan) guizon bat, basuan egurrac batuten. Eruan even guizon tristia Moisen, Aaronen, ta gentiaren aurrera. Ta esan eutseen guztiai, celan topau even guizon a zapatuban biarran. Moises, Legueguin santuba gueratusan, guizon agaz cer eguin ez equijala. Sartu euan carcelaan, ta itandu eutsan Jaungoicuari; Cer eguingo euan guizon agaz? Erantzun eutsan Jaungoicuac Moisi: *ill eguizu*. Atera eguizu gente arteti campora, ta an guztia arrica ill daguijeela. Atera even gente arteti lecu bacarrera. Ta an guztia arrica ill even, Jaungoicuac aguindu euan moduban, jai egunian biarra eguin evalaco. Judeguben zapatuba gueure domeequia da, cristinubac, biarric ez eguico, ta Jaungoicua ondreetan iragoteco. Ez deutsa Jaungoicuac gorroto guichiago gueure domeecaco biarrari, Judeguben zapatucuari baino. Ez bada biarric eguin domeeca, ta jai osuetan preminia bagaric. ? Ta nos egongo da preminia? Ordu ascotan egon leiteque preminia jai domeequetan biarra eguico. Icutsi daigun celan.

III. Jai domeequetan preminiagaz biarra eguitia, ez da pecatu. Preminia dagoala esaten da,

(1) Num. C. 15

gueu-

gueure arimaco gracia, gueure vitzitzia, gueure osasuna, edo, galdutera doian, aciendia gordeetaco, ta zaintuteco, popuertza biar danielian. Ez euan Jaungoicuac eguin guizona zapatubarentzat, ez bada zapatuba guizonarentzat, dino Jesu Cristo gueure Jaunac (1). Onegaz aituten emoten deutescu Jesus maitiac; berez biarra eguitia eragotzita egon arren jai-domequetan, alaco premia andija daguanian, ez davela gura Jaungoicuac, gueure gracia, gueure vitzitzia, gueure osasuna, edo gueure equija galdutia, biarric ez eguitia gaiti. Alan Domeeca, ta jai osuetan biarra eguin legui pecatu bagaric. 1. Noveraren vitzitzia, osasuna, edo balijo andico gauza bat, laboria, ganaduba, echia, edo aciendia galduteco arriscuban daguanian, ta asteguneraco ichi ezin leguijanian. 2. Proximuaren gauzaac, noberarenac leguez, galduteco peligruban dagozanian, ari lagunduteco, eguin legui biarra jai domequetan. 3. Obispo Jaunac, edo Eleisaren burubac jai domequetan biarra eguiteco, libertadia emoten davenian. 4. Usadijo artuba, jaquina, ta ontzat emona daguanian.

Beste biar eguitiac guichiago, edo gueijago beti dira Jaungoicuaren legue santubaren contra, ta beti dira pecatu. Ez bada engainau cristinaubac. Ichi erabatera biar eragotzitacuai jai domequetan. Premia andija daucazunian, escatu libertadia Cura Jaunari. Ceubeen premia ezaututa, Jaungoicuaren bendicinoiagaz
ichi

(1) Marc. C. 2.

ichi daguizun , biarra eguiten. Jai egun santubac ondo gordeetan ditubanari , sari andija esquintzen deutsa Jaungoicuac Escritura sagraduban lecu ascotan. Jai egun santubac austen ditubana , nequez ondo izango da. Beti biarpian , beti arrastaca , beti prisaca , sarri ernegau , ta beti biarretan atzera. Jai santubac ondo gordeetan ditubanari , escura Jaungoicuac ecarten deutsaz biarrac. Guichiago cansauta, gueijago eguiten dau. Ta au bada , pecatu ez dirian biarrac gaiti. ¿Cer izango da pecatuzco biarrac gaiti?

¡Oh! ¿Ceibat cristinauc, jai domeequen goxic gueijena eragotzitaco biar modu ascotan iragota , arrastei guztia , ta gavaren zati bat diabruba serbiduten iragoten davee? Ceibat joco ordena bagaco, ibilera desonestu, ordique-rija nasai , ta ocasinoe gaisto jai domeequetan? Onec guztioe desondreetan davee Jaungoicua, ta mancheetan ditubee egun santubac , dinue Eleisiaren gurasuac (1). ¡Oh , gurasuac , eta umiac! Bildur izan zaitez, Jaungoicuari consagrauta dagozan egun santubac , diabrubari consagretan. Ez daguijala gura izan Jaungoico andijac , bere egun santubac guc desondreetia , ta bere gorrotuan vitzi izatia bere misericordija andija gaiti. Amen.

(1) S. Agust. Psalm. 32. Conc. Mediol.
3. tit. I....

II. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: *¿Cer dan Meza santuba?* *¿Ceintzuc dirian meziaren zati, edo parte nausijac?* *¿Nortzuc entzun biar daveen?* *¿Tacelan entzun biar dan?*

Jai do neequetaco cer eguina da, neure entzula onac, biarric ez eguitia, ta domeequia, edo jai osua Jaungoicuaren ondraraco, ta guetere arimaco salvacinoeraco gauza onac eguiten, iragotia. Domeeca, ta jaijetan eguin biar dirian obra onen artian, leleengua da, meza osua entzutia. Ta meza osua entzun biarra dago ez domeequetan, ta jai osuetan bacarric; ez bada baita jai erdijetan, edo jai arina esaten jacuenetan bere. Eleisa Ama Santiaren aguindubada, meza santuba entzutia. Baina domeeca, ta jaijetaco eguin biarra dan leguez, pensau dot, irugarren Jaungoicuaren Aguinduban eracutsi biar deusudala, meza santubaren gainian popuertza jaquin biar dozuna. Imini eguizu bada ardura ona, ta entzun eguizu doctrina onetan:

1. *Cer dan meza santuba*
2. *Ceintzuc dirian meziaren zati nausijac.*
3. *Nortzuc entzun biar daveen mezia*
4. *Celan entzun biar dan.*

I. Meza santuba ez da beste gauzaric, cristinaubac, ez bada: *Sacerdotiac Altara gonian*

verba santubeen viraartez oguijaren, ta ardaua-
 ren izatia Jesu Cristo gueure Jaunaren gor-
 putz, ta odol vitziz izatera aldatuta, Jesu
 Cristoren beraren icenian, eta berac ichi euts-
 cun moduban, Aita Eternuari eguiten jacon
 esquinija, edo oprecimentuba, criatura guztien
 gainian daucan escubidia, ta ala izatia Aita
 beticuari autortuteco. Meza santuban Sacerdotiac
 Jesu Cristoren icenian Aita Jaungoicuari egui-
 ten deutsan esquintzia, edo oprecimentuba, ta
 Jesu Cristoc berac Calvarioco Curutzian gueure
 pecatubac gaiti bere erijotza penazcuagaz Aita
 Beticuari eguin eutsana, bardinac dira; edo obe-
 to esateco, bat dira. Sacerdotia Jesu Cristoren
 ordecoa da meza santuban. Jesu Cristoren ice-
 nian esaten dau mezia. Jesu Cristoren verba-
 quin consagreetan ditu oguija, ta ardaua. Ta
 Jesu Cristoren icenian eguiten deutsa Aita Ce-
 rucuari meciaren esquinija, edo oprecimentuba.
 Orregaiti meza bacochoac baliyo dau, Jesusen
 Calvarioco erijotziac berac edu.

Iru gauza ez daucaz meza santubac, Je-
 susen Calvarioco erijotza penazcuac eucazanac.
 Lelaengua da: Jesu Cristo penaz, ta alaz ill-
 zan Curutzian. Baina ez dau padeciduten meza
 santuco oprecimentuban. Bada vitzuzan Jesus
 maitia illeen arteti, osteraz ez illteco, ta ez pa-
 deciduteco. Bigarren: Jesusec eguin evan Cu-
 rutzian bere vitzitza santiaren oprecimentuba,
 odola erijola. Baina mezatan ez dau odolico emo-
 ten. Orregaiti esaten jaco meza santubari odol
 botate bagaco *sacripicijua*. Irugarrenian: Jesu
 Cris-

Cristo gueure Jauna illzan Curutzian, aurrian egozanac veguijeequin eentseela. Baina meza santuban ez dogu icusten Jesus veguijaquin, pediazaz baino. Iru gauza oneec alderatu ezquero, esan dirian moduban; Jesu Cristo gueure Jaunac Calvarijoco Curutzian gueure pecatubac gaiti artu euan eritjotzia, ta beragaz Aita beticuari eguin eutsan esquini amai bagacua berra, barristeetan dau Sacerdotiac altaraan, meza santuba esaten davenian. Ez dau guichiago balijo meza bacoçac, Jesusen erijotziac berac baino.

Altaraco mirarizco, ta amodijozco Jesusen oprecimentu oni esaten jaco: *meçia*. Meçiac esan gura dau *bialdutia*. Bai, Aita Cerucuac bere seme maitia oguijaren, ta ardauren irudijan mezatan altarara bialduten deusculaco. Ta bai, Jesu Cristo gueure Jauna, gueure Salvazaile maitia meza santuban altarati gueuc esquini, ta bialduten deusagulaco Aita Jaungoicuari. Meza santuba da, Jaungoicuari eguin guinaijozan esquini, edo oprecimentu guztietati, estimau-beena, ta balijocuena. Jesus bere seme vitzija, Aita Cerucuaren poz, ta atseguin bacarra; bere vitzitza, ta erijotzaco ontasun guztiaquin, da, mezaan Aita Jaungoicuari eguiten deusagun esquinija. Meza bat gueijago da, Ceruco Ainguetubac, ta justu guztiaç eguin ditubeen, ta eguingo ditubeen eguitade santu guztiaç baino, Jaungoicuaren veguijetan.

Au gaiti esaten da, meza santubac beragan cabiduten ditubala, legue guztietan, ta dempo-

ra guztietan Jaungoico andijari eguin jacozan
oprecimentu , edo esquini santu guztia. Ain-
guerubeen amodijua , Patriarqueen pedia , Apos-
tolubeen trabajubac , Martirijeen penagarriac,
edo tormentubac , ermitainuen penitencijac,
Virgineen edertasuna , ta arima justu guztien on-
izatia ecer bere ez da , meza baten balijoraco.
Meza santuba esquintzen jaco Jaungoicuari illac,
ta vitzijac gaiti , justubac , ta peccarijac gai-
ti. Meza santuba da , Jaungoicuagaz peccarija-
ren arteco baqueguina. Meza santuba da Ceru-
co ondasunen ecarlia , bai arimaraco , ta bai
gorputzeraco , edo munduban vitzi izateco.
Meza santuba da , Jaungoicuaren asarria bi-
gunduten davena , ta gueuri mesediac eguitera,
bere vorondate santuba presteetan davena. Me-
za santuba da , Ceru guztia alegreetan davena;
Purgatorijoco arimaac socorriduten ditubana;
gueure arimaac garbituten ditubana ; tentaci-
noiac goituteco gracia emoten deuscuna , ta
gueure peccatubeen zorrac pagueetan ditubana.
Pensau bada sarri , neure cristinaubac , cer dan
meza santuba , ta bere balijo andija. Baita ica-
si pusca bat edola bere , ceintzuc dirian me-
ciaren parte , edo zati nausijac , beraren devo-
cinoia ceuben vijotzeetan obeto gordeetaco.

II. Meciac zati asco daucaz , cristinaubac.
Guztiac dagoz mirarizco , ta amodijozco era-
cutsijagaz jantzita. Baina bata baino , bestia di-
ra gauza altubaguac adituten emoten deuscube-
zanac. Comuninoeco sacramentuban esango di-
ra astiruago , meziaren zati guztia , ta baco-
chac.

chac cer esan gura daveen. Bada ez dago meza santuban ecer bere, aparteco eracutsija, ta pensauquizuna ez daucanic. Ta guztia ondo jaquitia, chito asco balijo deutsa cristinaubari, biar dan provechubagaz entzuteco.

Meciaren zati nausija, edo, ascoc dinuanez, izate guztija dago Consagracionian. Sacerdote Jaunac oguija, ta ardaua consagretan ditubanian. Au, meciaren izate guztia ez bada bere, popuertzacua da. Orregaiti da, atencinoe guztiaz entzun biar dana. Onezaz gainera, meciaren zati nausizat conteetan dira. Lelengo: Sacerdotiac consagrau baino leenago ostijagaz, ta Caliziazagaz Jaungoicuari eguiten deutsan esquinija, edo oprecimentuba. Orduban esquinzen deutsa Sacerdotiac Jaungoico andijari ostrija mancha bagacua, ta Caliza osasunecua, cein dan Jesus gueure salvazaile ona, gueure pecatuben parcacinoeraco. Ta erregututen deutsa, artu daguijala ontzat esquini santuba. Bigarrenian: Consagrauta guero, barriro Sacerdotiac Calitza consagraubagaz, ta Ostrija consagraubagaz Aita Cerucuari eguiten deutsan esquinija. An gogoratuten ditu Sacerdotiac Jesusen vitzit-zaco, ta erijotzaco merecimentubac. An dobleetan ditu bere erregubac. Dei eguiten deutesee Aingueru santubai, datozala, mezaco sacrificijua Aita Cerucuaaren aurrera cruatera, ta entreguetan deutsa orduban, esateco moduban, Jesusen erijotza barrija Aita Eternuari, guere pecatuben parcacinoeraco.

Irugarren meciaren zati nausija da, Sacer-

dotiac errecibidutia, edo artutia ostrija consagra-
 graduba, ta Calizaco ardao consagrauba. Bijac
 biar dira, oguija, ta ardaua mecia izateco. Ba-
 ta baino ez bada, ez da mecia. Oguijaren le-
 cuban, beste gauza bat bada; ez da mecia.
 Oguija, ta ardaua consagrau arren, Sacerdotiac
 artuten ez baditu bijac; ez da mecia. Meza
 santuco esquini balijotsuba izateco, edo Jesusen
 erijotza odoldu bagacua Altaraan barristetaco,
 popuertzacua da oguija, ta ardaua consagretia
 ta Sacerdotiac errecibidutia, edo artutia. Lau-
 garrenian: meciaren zati guztiz santuba da,
santuseti asita Sacerdotiac ostrija consagrauba,
 ta Calizaco ardao consagrauba artu artecua. Dem-
 pora atan barristetan dira Altara santuban egu-
 nian egunian Jesus, gueure Librazaille maitia-
 ren vitzizaco, erijotzaco, ta viztu eraco mira-
 ri altubac. Orduban barristetan dira mezatan,
 Jaungoicuaren semia guizon eguitia; gueure ar-
 tian vitzi izatia; Apostolubaquin Eguven san-
 tu gavian eguin evan aparija; oguija, ta ar-
 daua bere verba santubaquin berac consagrauta
 gueuri emotia; gueure janariizat Altaretan be-
 ra gueratutia; gueu gaiti pasinoian irago citu-
 ban pena neurri bagacuac; bere erijotzia, bere
 enterru santuba, illen arteti eguin evan mira-
 rizco vitzitu eria, ta beste Jesus, Jaungoico, ta
 guizon eguijazcuaren eguitade santubac. Au guz-
 tiau barristetan da meza bacoichian, cristinaubac.

¡Oh. Ceimbat gauza andi dagozan meza
 bacoichian! ¡Oh Ce gauza ona, cristinaubac mis-
 terijo santu oneen ezaubera, ta aitute arguija

euquitia! ; Oh ce onera andicua gueure arimeentzat , cristandade guztientzat , ta Purgatorijoco arima pieleentzat , meza santuban Jesusen eguitade santubac humildadiagaz , ta vijotz samurragaz adoretia , ta maitetutia! Ez daucagu cristindade guztian eguitade bat , altaraco meza santuba baino altubago , balijotsubago , arguijago , ta maitegarrijago danic. Ez da , asco prestage daucagunic bere. ; Oh ; ce itsubac , ta errucarijac dirian cristinaubac , derrigorrian , nequeza , ta mora ezian leguez , meza santuba entzutera duazanac! ; Mezaric laburrenaren villadaviltzanac! ; Oh , ce gusto guichi dauqueen Jesusen gauceetan! ; Oh ce luur usaina eureen vijotzetan , ta arimeetan! Arguitu daguizala bada Jaungoicucac gueure adilaac , gueure oneraco dan moduban , meza santuba entzuteco.

III. ; Baina nortzuc dira meza santuba entzun biar daveenac? Meza santuba , ta osua domecca guztietan , jai osuetan , ta jai arinetan , edo jai erdijetan , ta errijac votoz , edo osterantzian meza entzun biarrecotzat artuta daucazin egun guztietan , esan , edo entzun biar davee , errazoiaren usura eldu dirian cristinau guztiac , pecatu mortalaren beian , guero esango dan moduban. Au da Eleisa Ama santiaren aguinduba , ta obeidu biar deusagu. Errazoiaren usura nos elduten dirian umiac , ez dauinoc bere erabaguiten zucen. Bateti gauza gacha dalaco , ezaututia : umiac nos artu daveen leleengo ezauberia gauza oneraco , edo malecija , gauza chaarreraco. Besteti guztientzaco dem-

pora bardina ez dagualaco. Batzuc dira eureen adilla arguijagocuac, ta zolijagocuat umetati. Onec goxaago contuban jausten dira, ta balijeetan dira errazoiagaz gauza oneraco, edo gacheraco. Beste batzuc dira adilla lodijagocuac, ta lainotsubaguac umetan, ta nequezago contuban jausten dira, guizonen errazoiari jagocazan gauceetan. Orregaiti ezin imini legui edade ciertu bat, umiac nos errazoiaren usura sartuten dirian, esateco. ¿Cer eguin biar dabee bada gurasuac gauza onetan? Eracutsi umiai dotrinia chiquitati. Eracutsi meza santuba cer dan, ta celan entzun biar dan. Ta guztiz zorua, edo tontuac ez badira, bialdu meza santuba entzutea, zazpi urte ditubeneti aurrera. Ez badaquijee ondo, juanagaz, icutsijagaz, ta esanaz icasico davee. Au da gurasuen eguin biarra. Bada errazoiaren usura eldu ezquero, entzun biar davee umiac meza osua jai domequetan. Ez daqui inoc zucen, nos sartuten dirian errazoiaren usuban. Baina zazpi urte ditubeneco, gueijenian, ta gueijenac eracutsten davee ezuberia, bai gauza on batzubetaraco, bai eheco oneraco, ta bai eureen paltaac excutetaco bere. Begaz nai daveneraco, balijetan dira errazoiagaz, ta sartu dira errazoiaren usuban. Bada eracutsi biar jacue meza entzuten, ta bialdu biar dira.

¡ Oh gurasuac, gurasuac ! ¡ Zorzi, bederatziz urteco umiac meza entzun bagatic echian daucazunanac ! Ez daquit, ce contu emongo deutzazun Jaungoicuari ceuben umiaquin. Ceu-

bec esaten dozu ceubeen umiac gaiti, sei zãz-pi urte ditubeeneco: esanac eguiteco, echeco gauzai beguiratuteco, ta contu artuteco, acordu onecuac diriala, ta nausi batec leeché, eguiten daveela. ¿Ta, dotrinia eracusteco, ta meza santura bialduteco, izango dira umiac, sen bagacuac, ta eeer ez daquijenac, ceubec esan oidozun leguez? ¡Ah, gurasuac, gurasuac! Pecatu mortala da, mezia entzun biar daveen umiac, entzun bagarie euquitia. Ta ceimbat bidar euqiten dituzun, aimbeste pecatu eguiten dituzun.

Errazoiaren usura eldutaco cristinau guztia, esan, edo entzun biar davee jai domequetan meza osua pecatu mortalaren beian. Meciareni zati chiqui baten asieran, edo amaijan palteetia, ez da pecatu mortaltzat beinguan eracusten. Bereguraz mecia uts eguiteco peligruban jarten danac, eguiten dau pecatu, guero mecia entzun arren. Bada bere naiz ichi eutsan meciarri, peligruban jarri zanian. Ta ausi euan leguia. Mezaric erdi ja baino entzun ezin davenac, entzun biar dau, aldaguijana, edo jadichi daven erdi ja. Guztia pagau ecin davenac, aldaguijana, pagau biar dau.

¿Ta beti izango da pecatu, meza bagarie jai domequetan gueratutia? Ez cristinaubac. Aita biguna da gueure Jaungoicua, ta Ama biguna da gueure Eleisa Ama santia. Arimaco, vitzitzaco, osasuneco, cleituco, edo aciendaco noberaren, edo inoren calte andi bat bagarie, mecia entzun ecin danian, ez da pecatu,

mezia entzun bagaric gueratutia. Alan ez dauque meza entzun biarric. Leleengo : oian gaisoric dagozanac , edo oian egon ez atren , gaiso erdi , edo macal daviltzanac ; ta osasunaren calte andi bagaric Eleisara juan ecin dirianac. Bigarrenian : Carceletan preso dagozanac. Iru-garrenian : Besteric ez da , oeco gaisuai jaamon biar deutseenac , ardura andico gaisua baccaric ez istia gaiti , besteric noc cuidado eguin ez daguanian. Laugarrenian : Noberaren , edo inoren balijo andico gauza bat , arimacua , edo gorputzecua erremedijau biar davenian. Ta , gachá erremedijauta , mezia entzun ecin davenian , jaijeguneco biarra gaiti esan dan leguez. Eche batec su artutia , proximo bat pecatuti ateratia , aixe , edo su deunga bateti laboriac libreetia , ta beste onaco balijo andico gauza bat erremedijau ecin bada , meciari ichi bagaric , ataraco meciari istia , ez da pecatu. Osterantzian entzun biar da meza santuba , ta osua pecatu mortalaren beian. Esan dirian gauzaac gaiti , meza entzun bagaric gueratuten danac , dino San Antoninoc (1) , albadai , echian , edo daguan lecuban eguin biar davela oracinoia , edo beste eguitade on bat , Jaungoicua ondretaco. Icasi ezquero cristinaubac , norzuc entzun biar daveen meza santuba ; jaquin biar dau , celan entzun biar dan. Ta aitu eguizu verba guichinan.

IV. Ez da pensau biar³ cristinaubac , mezia entzuteco , asco dala Eleisaan egotia , mecia

esa-

(1) P. 2. tit. 9. C. 10. §. 1.

esaten dan artian. Eleisaan egon biar da, edo mecia entzuten dagan gentiagaz, bat eguinda, egon biar da. Baina mecia entzuten egon biar da atencinoiagaz, ta devocinoiagaz. ¿Cerde atencinoia? Mezatan biar dan atencinoia, da, entendimentubagaz mezaco gauza santubac, Jesusen pasinoeco, ta erijotzaco, ta altaraco misterijo santubac penseetia, edo Jaungoicuaren ondraco, ta gueure arimiaren oneraco gauceetan gogua euqaitia. ¿Cer da devocinoia? Vorondateco nai prestagaz, ta vijotzeco, ta arimaco gurari gogotsubagaz Jaungoicua adoretia, alabetia, ta ametia; ta gueure arimiaren oneraco mesediac Jesusen merecimentubac gaiti erregututia. Au da atencinoia, ta devocinoia, mezatan biar dana. Au da gueure adiliaren, ta nailiaren mezataco cer eguina. Ez dago, cristinaubac, devocinoe erabaguiric meza santuba entzuteco. Guere nailia, edo vorondatia Jaungoicua gana, ta arimiaren oneraco gauceetara jasoten davena, izan ezquero, edocean devocinoe, edo pensaquizun da ona, meza santuba entzuteco. Jesusen jaijotzia, vitzitzia, erijotzia; Altaraco Sacramentu santuban Jesus gueratutia; gueure erijotzia, juicijua, Ceruba, impernuba, pecatubaren ezaintasuna, edo beste onaco gauzaac penseetia; errosarijo santuba, Jesusen Coroia, edo Ama Virginaren Coroia astiro, ta ondo pensaubaz erregetia; edo beste devocinoezco gauzaac erregetia; edocean da asco, vorondatia, ta gogua Jaungoicua gana jasota euqui ezquero. Baina esan dan atencinoia, ta

devocinoia popuertzacua da , meza santuba entzuteco.

Emeti ezautuco dozu , neure entzula onac, mecia esaten dan artian Eleisaan egon arren , ez daveela mezarie entzuten : 1. Albocuequin berveetan , ta endreduan mezaco demporaan dagozanac. 2. Eleisaco gentiagana , nor nun daguan, ta celan daguan , icusten , gogua , ta pensamentuba zabaldua , mezatan dauqueenac. 3. Auagaz errecetan egon arren , ezauberaz , ta naiz beste biar ez dirian gauceetan gomutia , ta vorondatia dauqueenac. 4. Meciareen zati nausijan, edo zati chiqui ascotan meza bacochean alari dagozanac , ez davec mezarie entzuten , atencioiareen , ta devocinoiareen paltaz. ¡ Ah , ceimbat meza priisaca , ta devocinoe bagaco aguertuco dirian Jaungoicuaren aurrian ! ¡ Endamas gazte teguijac ! Euren pensamentuba , vorondatia , ta gogua arratsaldeco ibilte galdubetan , ta nasajetan dauqueela , entzun gura leuquee ascoc meza santuba. Arguitu daiguzan veguijac. Jausi gaitazan contuban. Gorde daiguzan aguindubac. Endamas meza santuba ondo entzuteco daucaguna , jadichi daigun arimaco gracia , ta Ceruceo gloria. Amen.

III. ICASIZUNA.

Ceinetan eracusten dan : *Domecca , ta jai osuetan cer eguin biar dan.*

Etzun dozu , cristinaubac , leengo Iracatsietan ; bateti Jaungoicuac aguinuten deuscula , domequetan biarric ez eguiteco ; ta besteti , Eleisa Ama Santiac aguinuten deuscula , egun areetan meza osua , gueure gogua , ta vitjotza Jaungoicuaren gaucetara jasota , entzuteco. Meza santuba entzutia ordu erdi bateco cer eguina da. Emeti dator bada pensaquizuna , ta ez guichi balijo deuscuna , guere astian astiango , edo sarrijagotaco eguin biar altu , ta nausi beti cobru emoteco. ? Ta ce pensaquizun dala au , uste dozu , neure entzula onac ? Ez besteric ez bada , jaquitia cristinaubac : ? Ya domecca egunian , ta jai osuetan ascodan biarric ez eguitia , ta meza osua entzutia , Jaungoicuaren irugarren aguinuba gordeetaco ? Edo , ? Ya esan dirian egunetan , libre dagozan cristinaubac , mecia entzun ezquero , pecaturic , edo biarric eguin bagaric , osterantzian nai daveena eguiteco ?

Jaungoicuaren legue santuba gordeetiari , edo austiari jagocan gueija , da , iracatsi onetan esaten dana. Bera gaiti escatuten dau ceubeen adiera osua. Mundutarrac , ta ez guichic crist-

tinauben artian uste davee , jai domeequetan meza bat esaten dan artian , Eleisan egon ezquero , beste egun santu areetaco demporia ibilteco , ta olguetaco dala. Esaminau daigun bada , cristinaubac , gauza au pusca bat , irugarren aguindu santuco eguin biarrari cobru emoteco. Onetaraco eracutsico deutsut dotrina onetan : 1. ¿Cer dirian domeecac? 2. ¿Cetaraco Jaungoicuac ichi eutschuzan? Oneen ondoric chito errazto ezautuco dogu , cer eguin biar dogun jai domeequetan. Prestau zaitez adieraric gogotsubenagaz , ondo entzuteco , ta beti goguan euquiteco.

I. Berecautan , ta popuertza leguez ezaututen dogu , cristinaubac , gueure arimaco , gorputzeco , ta munduban viitzi izateco biar ditugun gauza guztia , emoten deutchuzala Jaungoicuac duaric. Begaz Jaungoicuari esquer onac , ta gracijac , emon biar deuschaguz , eguiten deutchuzan , ta eguin biar deutchuzan mesede andijac gaiti. Jaungoicuari guizonac emon leguijotzan esquer onac , ta gracijac dira: Jaungoicua bera alabetia , adoretia , ezaututia , ta vijotz guztiagaz maite , ta laztan izatia. Jaungoicuac , ta Jesus bere seme bacar guizondubac gueu gaiti eguin ditubeen eguitade santubac , amodijotzcuac , ta beticuac , humildade andi bategaz gogoratutia , lotsa onagaz pensectia , ta nai bigunagaz maitetutia : Jaungoicuaren , ta Jesusen ondraraco , ta ondo esaneraco balijo daveen gauzaac , aleguin guztiagaz gueuc eguitia : ceinetan sartuten dirian misericordijaren , caridadia-

ren , celo santubaren , ta penitencijaren eguitadiac. Au , ta oni darraiconā , da , guizonac Jaungoicuari emon leguijozan esquet onac , edo gracijac , ta ondo esatia. Ta au bada , Jaungoicuari gracijac , ta esquerrac emotia : po-puertza biar dau guizonac onetaraco demporia.

Adan , Abel , Noe , Abraan , ta beste naturaleziaren legueco Patriarca santubac , ez da-
quigu zucen , dempora seinalauric euqueenic,
Jaungoicuari gracijac emoteco. Ez bada , eureen
Jaungoicuanaganaço gogo onac , ta Ceruco onda-
sunen , ta betico eguijeen naijac , ta amodi-
juac escatuten eutseen demporan , ondreetan
eveela Jaun Cerucua , ta eguiten eutseezala es-
carijac , beste munduco cereguinaĩ ichita. Baina
Jaungoico andijac , Sinaico mendijan oinaztu,
ta trumoe artian Moisi judegubentzat leguia emon
eutsanian , aguindu evan verba aguirijaquin za-
patubac gordeetaco , edo zapatu egunac santu
eguiteco. Legue atan bertan aguindu eutsan
Jaungoicuac Moisi , ta aren bitartez judegu-
bai : Cerubac mesede andijac eguin eutseezan
egunac , egun santutzat artuteco betico , eu-
rentzat , ta eureen ondorenguentzat (1). Ta ara-
emen zapatubez ostian urte barruco judeguben
jaijen asieria , Jaungoicuac berac aguinduta. Za-
patubac , ta urte barruco jaijac gorde citubeen
judegubac , escritura sagraduban iracurten dan
arduriagaz , ta lotsiagaz , Jesu Cristo gueure
Jaunac bere erijorza santiagaz judeguben legue
zarra birrinduta , evangelijo santuco legue bi-
gu-

(1) Exod. C. 13.

guna , ta gracijazcua munduban azaldau , edo publicau artian.

Apostolu santubac , Espiritu santubac eracutsita , Jesus ill even judegubaquin , ecetan bere bat ez eguitiarren , aldatu even zapatuco eguin biar , edo obligacinoe guztia Domeccara. Ta onezaz gainera , esatenda , Apostolu santubac gorde citubeela jaitzat , ta aguindu eveela gordeetaco , Jaungoicuaac guizonari mesederic andijeenaac eguin deutzazan egunac. Apostolu gloriosuen ondoric Eleisa Ama santiac , Ceruco espiritubac eracutsita aguindu dau , Jaungoicuari , Jesu Cristo gueure jaunari , Ama Virginia , Jaungoicuaren Ama garbijari , Apostolu santubai , ta beste Ceruco Jaungoicuaren adisquide ascori esquer onac , gracijac , ta ondo esatiac emoteco , euren egunac jai gordeetaco. Batzuc jai oso , ta beste batzuc jai erdi. Jai osuac , domeccac leguez , ta jai erdijac , mecia entzuteco , domeccac leguez , ta biarra eguiteco , astegunac leguez. Au da , neurē cristinaubac , urtian urtiango domequetaco , ta jaijetaco asieria , ta eguin biarra. Urte barruco jaijac Eleisa Ama santiac guichitu , edo gueitu leguiz. Baina domeccac ez ditu , ez guichitu , ez gueitu. Astian egun bat , Jaungoicua ondretaco , gracijac , ta esquerrac emoteco , ta eguitade onequin santututeco , ichi euscun Jaungoicuaac , ta ascoc dinuanez , mundubaren beraren asierati. (1).

San Agustin gloriosuac , ta Eleisiaren Bat-
aa 2
zaar

(1) A Lap. in C. 2. Genes.

zaar nausijac esaten davee (1) neure cristinaubac, Apostolu santubac ce gaiti aldatu evenen zapatuco eguin biar guztia domeecara. Dira pensaquizun chito onac, ta domeeca egunac santututen, cristinaubari asco lagundu leguijue-nac. Errazoz asco dacarreez onetaraco. Ta guztia dira, domeeca eguna chito ondo gogoratuta, gueure vijotza cerurutz jasoten daveenac 1. Domeeca eguna dalaco egun guztietati leleengua. 2. Munduco gauza guztiai asieria Jaungoicua domecan emon eutseelaco. 3. Ainguerubac domecan criadu zitubalaco. 4. Mana esaten jacon janari gozua, altaraco sacramentu santubaren irudi ainchinacua, judegubai Jaungoicua domecan Ceruti bialdu eutseelaco. 5. Jesus maitia domecan jaijosalaco. 6. Iru Erregue Maguac, Jesus adoretara, Belengo Portalera etorteco, domecan Izarra aguertu jacuelaco. 7. San Juan Bautistac Jesus domecan batiatu evalaco. 8. Jesussec bost oguigaz, ta arrain bigaz bost milla guizon mendi soillian domecan jandu, edo mantenido citubalaco. 9. Jesus maitegarrija domecan illeen arteti viztu zalaco. 10. Espiritu santu pozlarija domecan Apostolu santubai Ceruti jatsi jacuelaco. ; Oh ce campo andija daan au, neure cristinaubac, domeeca santubetan penseetaco; ta Jaungoico altubari, ta altubari gracijac emoteco! Baina, aitu ezquero, cer dirian domeecac, ta jaijac; icutsi daigun; ya cetaraco dirian?

II.

(1) Serm. 280. Conc. 6. general C. 8. apud Baron.

II. Jaungoicuac ez dau alperric ecer bere aguinduten. Bere Jaquiturija amai bagacuac gauza guztia zucenduten ditu cerbaiteraco. Bada Jaungoicuac eragotzi ezquero ain legue estubagaz, icutsi dozun moduban, jai domequetan biarra eguitia; autortu biar dogu, cer baiteraco eragotzi eutscula. Izango eteda, Jaungoicuac guri biarra eragotzia jai domequetan, esan dan moduban, egun areetan gu alperrerijan egoteco? Ezin izan leiteque. Alperrerijari gorroto deutsa Jaungoicuac

Ez astian egun bat, ece gueure vitzitza guztian ordu bete bere ez deutsu Jaungoicuac emoten, alperrerijan egoteco. Alperrerijac, dino Espiritu Santubac (1), malecija asco eracusten davela. Malecija asco eracutsten daven vicijua, ecin Jaungoico zucenac guindu eutsquegun, jai domequetan eguiteco. Eragotzi ete deutsu bada biarra eguitia, jai domecace libre euqui daiguzan goxeric arrats jororaco, tabernaraco, danza eragotzitaraco, mandutarrenvisiteetan, peligrusco pasiuetan, ta ordena bagaco jan edanetan iragoteco? Cristinaubac, ta ez guichic eguiten davenari beguiratu ezquero esan legui, onetaraco Jaungoicuac eragotzi eutscula, domecaca, ta jai osuetan biarra eguitia. Baina Evangelijo santubari, ta Eleisa ama santiaren eracutsi beguiratu ezquero, Blaspemia denichon castia, da, au esatia.

Eleisa Ama santiaren Catecismuac, zaarrac, ta gurasuac ao bategaz dirianac

(1) Eccl. C. 33.

davee :. Domeeca , ta jai osuac ez diriala , ez alperrierijaraco , ez ordiquerijaraco , ez jaate laar-regulijetaraco ; ez probzetaraco , ez desapijuetaraco , ez comedijetaraco , ez saraubetaraco , ez biguiretaraco , ez olgüeta naastaubetaraco , ez munduco vanidade , ta nasaitasunetan iragoteco. Ez , cristinaubac ez. Ez dago onaco legueric. Eguitade madaricatuzat conctetan ditu Eleisa ama santiaren espiritubac , alaco oitura oncen galdugarrijac , ta araguijaren nasaitasunac , ta endamas domeeca , ta jai santubetan. Ascoc eguiten dau bada. Baina ez da Jaungoico santuba guichiago desondretan , ascoc eguin arren , gueijago baino.

¿Cetaraco eragotzi deutsco bada Jaungoicuac , egun santu areetan biarra eguitia? Cristinaubac , Jaungoicuac berac esan deutsco cetaraco. Ta ucatu ecin guinai. Jaungoicuac berac esan deutsco (1) : Santu eguin ebala , edo santipicau evala zapatuba. Bedeincatu evala , ta santu eguin evala zapatuba , dino ostera bere Jaungoicuac (2). Berac santu eguin evan eguna , gueue bere santu eguin daigula , edo santipicau daigula , dino Jaungoicuac (3). Acordau zaite , dino , *memento* , edo goguan equi eguizu zapatuba santututia ; *ut diem sabbati sanctifices*. Jaungoicuac santipicau , ta bedeincatu evan zapatuba (orain domeequia) bere eguntzat ; ta aguindu euscun gueuri bere : domeeca egun santuba , ta bedeincatuba gueue bere santu eguite-

(1) Genes. C. 2. (2) Deut. C. 5. (3) Exod. C. 20.

co, ta bedecatuteco. Esango baleu leguez Jaungoicua: sei egun emoten deusudaz astian, peaturic eguin bagaric, ceubeen biarrac eguiteco, ceubeen solo, baso, tratu, artu emoneco, ta vitzitaraco cereguinai cobru emoteco. Baina zazpigarren eguna, domequia neuria da. Egun bedecatuba da. Egun santuba da. Neure izate altubari consagrautaco eguna da. Beste biarra i chita, neure icen santuba alabeetan, adoretan, ondoretan, ta ametan irago biar dozun eguna da. Ez domeeca bacoheco ordu erdi bat, edo ordu bete bat; ez bada astian egun bat, domeeca guztia santu eguiteco, aguinduten deusut. *Memento, ut diem sabbati sanctifices.*

Beste gauza bategaz aituco dozu au obeto, cristinaubac. Urrezco plater bat, coilara bat, edo vaso bat edoceinec escuban erabili legui, ta jaubiac agaz edoccin gauza eguin legui. Baina jaubiac egujten badau urrezco plater agaz caliza bat, ta consagreetan bada caliza á mecia esateco altataraco, Jaungoicuaren servicijoraco; ya caliza consagraduba dan artian, á edoceinec escubetan erabili ecin legui, ta jaubiac berè bera-gaz nai davena ecin legui, mezataraco consagrauta daguan caliza santuba, ta bedecatuba dalaco. Domeeca, ta jai osuac dira, Jaungoicuari consagrautaco egun santubac, ta bedecatubac.

Beste aste barruco egun baten, edo gueijagotan, guizonac eguin legui, peatubaz ostian, derichona, egon, edo ibili, errezau, edo

To eguin, urre jaubiac uniagaz eguin le-ruijan leguez. Baina domeeca, ta jai osuetan, pecaturic eguin ez arren, nai davena ecin legui cristinaubac, caliza jaubiac caliza consagraubagaz ezin leguijan leguez. Bada caliza consagrauba altarataco, ta Meza santuraco dan leguez; domeeca, ta jai osuac Jaungoicua serbiduteco, dira. Ez dago onetan dudarie.

¿Ger eguin daique bada cristinaubac, egun santu onecc ondo gordeetaco? Domeeca, ta jai osuetan eguin daiquezuzan gauzaac, asco dira, neure enzula onac. Guztiaac ezingo dituzu bacochoac. Baina edoceinec daiquezu arectai bat, edo beste bat. Bai egun batian bat, eta bestian beste bat bere, ceubeen jaquiturijac, ta estadubac escatu, ta aguinduten deutsun moduban. Cereguin santu oneen artian contectan dira: 1. Meza osua vijotz onagaz, ta adiera gogotsubagaz entzutia. Inundi albadedi Meza nausija, ta bacochoac bere Parroquijan. Au chito gauza ona da, jai santuba gordeetaco. Cristianaubac bere Parroquian daucaz leenagoco gurauen azurrac. Bere Parroquijan dauca, cristinau eguin zaneco arimiaren garbi lecuba. Bere Parroquijan errecibiduten ditu Sacramentu santubac. Bere Parroquijan daucaz arimiaren jaolaac, cura Jaunac. Bere Parroquijan eguiten da oracinoia errico illac, ta vitzijac gaiti. Ta bere Parroquijan eracusten da Jaungoicuaren verbia, Trentoco Concilijua aguinduten daven leguez, jaijetan, ta meza nausitan. Errazoe onecc, ta beste asco gaiti, esaten jaco cristinaubari, jai do-

domeequetaco eguin biarraren zati andi bati cobru emoten deutsalá, bere Parroquijan meza nausija, ta Jaungoicuaren verbia entzunagaz.

2. Jai domeequetaco cer eguin santuba da, Jaungoicuaren verbia entzutia; goixeti, edo arratsaldian prediqueetan danian, ta prediqueetan dan lecuban. Jaungoicuaren verbia, edo sermoia da arimiaren janarija. 3. Sacramentu santubac prestaera onagaz artutia; conpesetia, ta comulguetia. ; Oh ce ondra andija Jaungoicuari, ta onera andija bere arimiari, edola bere illian bein, ondo prestauta, conpesetia, ta comulguetia! 4. Jai domeequetan vesperetara juatia, Eleisan Errosarijo santuba erregetia, ta Altarac, ta Eleisia visitetia. Cer eguin santuba, ta indulgencija, edo paracinoe ascogaz apainduba, da au. 5. Edoceinentzat, ta endamas euren echeerati urten ezin davenentzat, edo meza nausitara, vesperetara, edo sermoetara juan ecin dirianentzat, eguizun santuba, ta ona da jai demeequetaraco; Jaungoicuaren dotrinia icastia, edo eracustia; gaixuac visitetia; tristiciac consoletia; aldaguijan limosna eguitia; oracinoe eguitia; edo erliginoeco eguija altubac, erijotzia, juicijua, impernuba, ta Ceruco glorijs astiro, ta gogoz penseetia; Jesu Cristo gueure jaunaren vitzitaco, peneetaco, erijotzaco, ta viztu eraco pausubac vijotz bigunagaz gogoratuta, Jesus maitia, ta Jaungoico andija adoretia, ta maitetutia; pede santuba gaiti, ta Purgatorijoco arima pielac gaiti Jaungoicuari erregututia; empin, aste baruban bere cer eguinetan eguin dituban palteen

parcacinola , ta aurrera ez eguiteco biar daven
gracija , Jaungoicuari escatutia.

Ara emen , cristinaubac , domeeca , ta jai
osuetaco cer eguinac , ta eguin biarrac. Bata ez
bada , bestia , edoceinec eguin leguizanac. Zaar-
rac bere eguin leguizez , gaztiac bere bai. Abe-
ratsac bere bai , pobriac bere bai. Echian da-
guanac bere bai , bidian davilenac bere bai , oian
dagan gaixuac bere bai. Bata ez bada , bestia ,
guichiago , edo gueijago , errazoiaren usuba ba-
dauca , edoceinec. Au da , neure entzula onac ,
domeeca , ta jai osuac santu eguitia , edo santi-
piquetia. Onetarico Jaungoicuaren ondraraco ,
ta gueure arimen oneraco eguite santubeetan do-
meecac , ta jai osuac iragotia , da , jaijac , ta
domeecac gordetia. Au da , irugarren aguindu-
ban Jaungoicuac escatuten deitescuna. Pecaturic
ez eguitia , egun guztietaco Jaungoicuaren aguin-
duba da. Ta domeeca , edo jai santubetan pe-
caru eguitia , beste egunetan eguitia baino , pe-
caru andijagua da. Meza santuba jai domeeque-
tan entzutia , Eleisa ama santiaren aguinduba ,
da. Jesu Cristo , gueure Jaunac. Cerubetara igon
ezquerocua , da. Baina domeeca egunac santu
eguitia , Jaungoicuaren beraren aguinduba da.
Mundubaren asierati datorrena , da. Egun santu
onec , obeto , poz gueijagogaz , ta arimaco
onera gueijagogaz gorde guinaizan , Eleisa ama
santiac aguindu eutescun , meza santuba entzute-
co. Baina mecia entzun biarrie ez baguunca
bere , gorde biareo guenduque astiango eguna ,
santu eguinagaz , pecatubaren beian. Ez ordu

erdijan , ez bada egun guztian. Egun guztia santu eguiteco , aginduten deutsu Jaungoicuac. Dacutszu bada cristinaubac , cer dirian domeeca , ta jaijac. Baita Jaungoicuac , ta Eleisa ama santiac cetaraco ichi deuscuzan bere. ; Ta esango dozu , ordu erdijan meza bat entzunagaz , ta biarric eguin ezagaz , gordeetan ditubala cristinaubac domeeca , ta jai osuac? ; Ordu erdi bateco eguitade santu bagaz , pagueetan davela egun guztico zorra? ; Ordu erdijan, edo ordu betian baino biarra eguin ez deutsunari , emoten deutzazu egun guztico alovera? Bada Jaungoicuac escatuten deutsu domeeca, ta jaijegin osuetan , goxeric arratseraco biar onac eguitia ; *memento, ut diem sabbati sanctifices.* Egun guztia da , guetuc santu eguin biar doguna. ; Ta derichazu ordu erdi baten meza bat prisaca entzunagaz , egingo dogula Jaungoicuagazcua? Pensau eguizu ceubec , neure entzula onac , errazoe onen indarra. Ta balijau zaitte beragaz , ceuben jai domeequetaco eguin biarrac zuzenduteco. Baita gogoratu eguizu , ce urrin dagozan jai domeecac gordeetati , domeeca , ta jai osuac tabernetan , jocuetan , desapijo , ta proveetan , olgantz desonestubetan , ta pecatuco lan gaistuetan iragoten ditubeenac. Meza bat ozta , ta bera prisaca , ta gaisqui entzunda , beste domeequetaco , ta jai osuetaco dempora santuba mundubari , araguijai , ta diabrubari consagretan deutseenac , ce urrin dagozan , dinot , jai santubac gordeetati. ; Oh ceimbat cristinau nasai onetaricuac , lastima gor-

rijan! ; Oh gurasuac , ta umiac , jai santubem
desondragarrijac! Edegui eguizuz ceuben ve-
guijac.

Baina ceuc gueure Jaungoico maitia , ceuc
imini biar dozu gueure vijotzetan eguiija santu
oneen amodijua. Ceuc erbestetu biar dozu gueu-
re gogoti munduco vanidade nasajetaraco naija,
ta zabaldu aren lecuban Ceruco ondasunen go-
sia , ta ceure gracia , ceinegaz jadichico dogun
Ceruco betico gloria. Amen.

LAUGARREN

AGUINDUBA.

I. ICASQUIZUNA.

*Ceinetan eracusten dan : Gurasuac umiai xop
deutsen azieria.*

Jangoicuac laugarren aguinduban esaten dents-
cu , neure entzula onac : *Ondrauco dituzu ceu-
re Aita , ta Ama , luzaro vitzizaitexan , ceu-
re Jaun , eta Jaungoicuac emongo deutsun luur-
rian (1).* Leleengo , iru aguindubetan Jaungoicuac
escatuten deutsu , bere anditasunari jagocan
lotsia , ta ondria ; ta beste zazpi aguindubetan

pro-

rijan! ; Oh gurasuac , ta umiac , jai santubem
desondragarrijac! Edegui eguizuz ceuben ve-
guijac.

Baina ceuc gueure Jaungoico maitia , ceuc
imini biar dozu gueure vijotzetan eguiija santu
oneen amodijua. Ceuc erbestetu biar dozu gueu-
re gogoti munduco vanidade nasajetaraco naija,
ta zabaldu aren lecuban Ceruco ondasunen go-
sia , ta ceure gracia , ceinegaz jadichico dogun
Ceruco betico gloria. Amen.

LAUGARREN

AGUINDUBA.

I. ICASIQUIZUNA.

*Ceinetan eracusten dan : Gurasuac umiai xop
deutsen azieria.*

Jangoicuac laugarren aguinduban esaten dents-
cu , neure entzula onac : *Ondrauco dituzu ceu-
re Aita , ta Ama , luzaro vitzizaitexan , ceu-
re Jaun , eta Jaungoicuac emongo deutsun luur-
rian (1).* Leleengo , iru aguindubetan Jaungoicuac
escatuten deutsu , bere anditasunari jagocan
lotsia , ta ondria ; ta beste zazpi aguindubetan

pro-

proximuari jagocan provechuba, edo oneria. Janngoico onac, ta guztien arduria daucanac, bere ondriaren ondoric bertati beguiratuten deutsa, gueuc bata bestiaren artian euqui biar dogun ontasunari, zuzentasunari, ta maitetasunari. Ta au zintzoro gorde daigun, emon deutcuz lotute, edo legue oneco aguindubac. Bada San Juanec dinuan leguez (1), gueure artian vitzi dirian, ta gueure veguijen aurrian daucaguzan anaiac, edo lagunac, ameean ez badi-tugu; ; Celan amauc dogu, icusten ez dogun Jaungoicua? Gueure artian dagozanen, edo proximo guztien artian, leleengo dira, Jaungoicuz ostian, gueuri izatia emon deutcubenac, gueure gurasuac. Au gaiti langarren lecuban Jaungoicua aguinduten deutsu: *Gurasuac ondreetaco.*

Gurasuen, edo Aitaren, ta amaren izenagaz sartuten dira aguindu onetan, dino Erromaco Catecismoac (2), ez bacarric gueu sortu guindubezan Aita, ta ama; ez bada, baita gueuri arimaco, edo munduco gaucetan aguinduteco escubidia dauqueenac bere. Obispo Jaunac, Cura Jaunac, ta Sacerdote Jaunac, esaten da, diriala gueure gurasuac; ta ez azque-nengo Aita Santu Erromacua, Jesu Cristoren orde-cua luurrian. Bada, San Pauloc esaten daven leguez, Evangelijo santuban, ta Jaungoicua-aren sinistutian eura sortu gaitubee. Oneen ondoric Gurasotzat daucaguz gueure Erregue Jaunac, ta areen ordian dagozan errijetaco Aguin-

ta

(1) Epist. i. C. 4. (2) 4. precept. . 8.

rarijac. Alan esaten eutseen *Aita* bere crijadubac Naamani (1) Azquenian : Gurasuac esaten rjacue , edadian , ceregüinian , edo opicijuan , ta rjaquiturijan nausijago dirianai , ceintzue dirian zaarraguac , gueure eracutslac , edo maisubac , ta curadoriac , edo gueure arduria artu daveenac . Onei guztioi zor deutsegu bacochari bere lecuban , ta moduban ondria , ta lotsia . Ta guztiaac sartuten dira , edo ercerretan dira laugarren aguinduban . Baina guztien artian leleengo lecuba dauca , seme alabaac euren gurasuai zor deutesen lotsa onac . Ta alcarri darraicozan leguez , Gurasuac seme alabai zor deutesen aziera ona ; ta seme alabaac gurasuai zor deutesen lotsa ona . Esango deutsut itacatsi onetan : *gurasuai ce aziera emon biar deutseen umiai* . Ta onen ondoric , beste aguindu oni darraicona . Egon zaite entzute onagaz .

Umeen aziera ona da , neure cristinaubac , ez bacarric cristandadian ; ez bada baita mundu guztian , ta gentilen artian bere , arduroric andijena daroiana , ta cer eguinic gueijen emoten davena . Menturaz ez da legueguin bat ezatuten , gazte eria ondo azteco aguindu ez davenic . Escritura sagradubac ceimbat lecutan , ta ce ardura estubagaz aguinduten daven , esatia , laarregui lutzetutia izango litziateteque , guztiaac daujien gauza baten gainian . Aguinari guztien eguin biarra da , gazte eria ondo aztia . Baina leleengua , ta andijena gurasuena . Alperric cansauco dira Cura jaunac , Alcate jaunac , erac-

cus-

(1) 4. Reg. C. 3.

enslac , ta Compesoriac , umiac Jaungoicuarent bildur santuban , ta lotsa onian azten , gurasuac ardura onagaz lagunduten ez badeutsee. Gurasuen contura ichi dau Jaungoicuac seme alabeen aziera cristinauzcua. Cer eguin andija da. Buru auste andicua da. Baina , gurasuac, eguin biar dozuna , da , Jaungoicuaren zamai bildurgarrijetati librauco bazara. Era batera batuta , iminico deutsudaz ceuben umen aziera oneraco eguin biar nausijac , erreztuago goguan euqui daguizuzan.

1. Pecatu eguiten davee gurasuac , seinic ez izateco gauza chaarra eguiten daveenian , seinac azteco nequia gaiti 2. Pecatu eguiten davee, amaren sabelian daguan seinia , ilteco peligruban iminten daveenian euren erruz , dan moduban, dala. Bada cein jaijoteco daguanari , vitzitzia quendu , ta cein jaijota daguana ill , bardin da, dino Tertulianoc (1). 3. Deungaro eguiten davee gurasuac , eurac libre egotia gaiti , euren erraijetaco prutuba amaren bularrian aztiac dau-can nequia gaiti , edo usadijo gaisto bati jarraitutia gaiti , beste premia bagaric , inori azteco seinia emoten deutsecnian. Naturalezia bera lotsatuten dan pecatuba , da au. Jaungoicuac amari prestau deutsa , seinia bere bularrian azteco biar davena. Ta amac , neque pusca bat ez artutia gaiti , sosiguzago vitzi izatia gaiti , bere gorputza muaduco gustuetaraco libre euquitia gaiti , beste premia bagaric , inori seinia azteco emotia , da , naturalezia , ta Eleisa Ama

San-

(1) Apolog. C. 3.

Santiaren espiritubac icutsi ezin daven pecatuba. Seinora andijac cirian Sara. Abraanen emaztia, Ana Samuelen ama, Rebeca Jacoren ama, ta beste seinora, ta Erreguina asco, escritura sagra. dubac, ta Eleisaco jazuac esaten deutcuben leguez. Baina euren bularretan azi cituben euren sabeleco prutubac. Ama Virginia guztiz santiac bere bular gozuetan azi evan Jesus bere seme bacar maitia.

Inoren bularrian azten dan umiari, nai otzagua eracusten deutsa gueijenian gurasuac. Baita umiac bere gurasuari. Bularragaz iraasten jacz umiari, ez guichitan, azten davenaren gorputzeco gachac, ta arimaco guraarijac. ¿Bularra emoten deutsana da gach duna, garbitu biarrecua, edo ondo garbitu bagacua, Inude asco oidirian leguez? bada seinari ezarten deutsa, edo ezarri leguijo bere gacha. ¿Seinaren azizailia da, vicijo gaistuetacua, nasaija? bada umiac aguirico dau, isteen bajaco, noren bularra artu evan. ¿Ta ezin jazo leiteque, seinu truqueeta? ¿Ah gurasuac! Bein baino gueijagotan jazo leitequian gauzia da. Ta oraindino urte asco ez dala, jazozan Prancijaco Erreinuban onelaco sein truqueeta bat, Inudiaren descuido bat zala medijo. Inudiac subaren onduan ichi evan seinu ardua guichigaz, ta erre jacon arpeguija pusca bat. Seinu zan consejeru baten alabia. Ez zan azartu inudia gurasuai jazo tristia esaten. Quendu evan inutsein eguijazcua, ta azi evan beste ume bat aren lecuban. Ta viurtu eutseen gurasuai inoren umia, eurena balitz leguez. Ez-

condu eveen gurasuac seinora andi. Ta ezcon-
duta guero, autortu euan inudiac bere descui-
dua, ta engainuba. Azaldauzan trucadia, bi-
rrinduzan ezcontzia, zabal dauzan escandaluba,
ta oni darraicon guztia (1). Escarmentau bada,
gurasuac, inoren gachagaz, ta azi ceuben umiac
ceuben bularretan, inundi aldaguizunian. Ama
baten ondrarie andijena da, dino San Ambro-
sioc (2), sabeleco prutaba bere bularran aztia.

4. Seme alabei gurasuac zor deutsen aziera
onaren contra, ta chito deungaro eguina da:
Lau bost urtera eldu ezquero, edo leenagoti,
umiac eurequin oian eratzotia. Baita mutilchu-
bac, eta nescachaac alcarregaz eratzotia bere.
Baita guela baten guztientzat oiac alcarren on-
duan euquitia bere. Gauza onetan nasaitasun
andija icusten da pamelija ascotan. Errial bat,
edo bi ez castetia gaiti, vitzi dira gurasuac, eta
umiac, ta ascotan otseguinac, campocuac, ta
echecuac, guizonezcuac, ta emacumiac cris-
tandadiaren lotsagarrijan. Ugazaba jaunac, edo
echejaubiac ez dauquee erru guichi sail onetan.
Errentia osoric artuten davee, ta zucen. Baqui-
jee, errenteru pobriac, ta menturaz laster eche-
ti urteteco bildurragaz daguanac, pamelija guz-
tija casic erabatera eratzoten davena, oe bat nun
aparte imini, eche barruban ez daucalaco. Ta
orregaiti, ez dau ugazabac oe lecu apart bat
eguingo bere echian.

¡Oh Gurasuac, edo ugazabaac, zarianac

(1) Marchant. Candel. mist. tract. 8. Lect. X.
prop. 3. (2) Lib. de Abran. C. 7.

zariala! Ez daquizu ondo, ta jaquia biar ce-
duque, ceimbat arima inocenteri pecaturaco vi-
dia emoten deutsezun. Ceimbat malecija sortu-
ten dan umen goguan, ta arimetan ceuben ar-
dura guichija gaiti, ta conciencija nasaija gaiti.
¿Ta ustedo zu, ez deutsula Jaungoicuacon-
tu artuco bai gurasuoi, ta bai ugazaboi, ume
inocenten arimac alan gacheraco goixtartu, ta
arguitu dituzulaco? Pensau eguizu ceubec, ce
ocasinoia dan. Ta ez eguizu sinistu, umiac di-
riala. Salomon gaiti esatenda, amaeca urte ci-
tubaneco, aita zala (1).

5. Deungaro eguiten davee gurasuac, umiañ
bost sei urte ditubeenetí aurrera, edo leenago-
ti verba chaarrac, gacharen icenac, ta beste
eurenez pecatu dirian gauzaac, parcatutiaz. Ume-
tati icasten danac, iraungo dau zaartu artian,
dino Espiritu Santubac. Chiquitati oquer azten
dan landaria, nequez zucenduten da, sutara
artian. Chiquitati gurasuen erruz gaisqui azten
dan umia, sarri juan oida impernucó sutara,
zucendutera, edo beti erretan oquer egotera.
Guraso arro ascoc, umen zazpi zortzi urteco
pecatubac, lotsagalduco querijaac, ta verba
ezainac vanidadez contaui ditubee, gauza an-
di batzuc balira leguez. Ez eguijozu bada umia-
ri parcatu chiquitati, guero berac eguitia, edo
esatia, ondo ez dana.

6. Deungaro eguiten davee umiañ dotrinia,
biar dan moduban, eracutsten ez deutsenian.
¡Oh Guraso errucarijac, ta ume desdichaubac:
gau-

(1) S. Garon. in epist. ad vital.

gauza onetan! Leleengo icasiquizunian esan da
 cerbait onen gainian. Baina esan aldedin guztia,
 utsa da, gurasuac contura ecarteco euren eguin
 biar andi onetan. Oracinauetaco verba banaca
 batzuec ozta goguan euqui eraguitia, ta areec
 bere ascotan oquer, ta naastauta, da, guraso
 ascoc umiai emoten deutseen cristandadeco era-
 cutsi guztia. Gueu salbetaco, popuertza jaquin
 biar ditugun, eguija santuben ezauberatic ez dau-
 quee urrineti bere seme alaba ascoc, aita, ta
 ama edu azita, egon arren. ¡Ce mirarija da,
 guero gurasuac bere ez jaquitia! ¡Ce mirarija,
 guraso, ta ume inos dotrinia ondo icasi baga-
 ric, vitzi izatia, ta illtia! Beste auzo inguru-
 co, ta errico contu guztia, ta bai ascoc, onac
 ez dirianac bere, icasten ditubee umiac ziatz,
 ta chito laster. Jaungoicoa serviduteco, ta ari-
 mac salvetaco, popuertza biar doguna da, zo-
 rijonian, edo zori gaistuan, icasi ecin davee-
 na. Gurasuen betico cantia, ta achaujijsa da:
 Umiai dotrinia eracutsi ezin deutseela. Baina
 obeto esan legui; gurasuac eracutsi gura ez
 deutseela. Umiai dotrinia eracusten, edo ez da-
 quijeela, edo cansau gura ez daveela. Edo ar-
 guiruago esateco, guraso ascoci, umiac doctri-
 nia jaquin, nai ez jaquin, bardin deutseela.
 Guraso ascoc ardura gueijago dauquee, cinuan
 San Juan Crisostomoc (1), echeco ganaduba-
 quin, seme alaben arimaquin baino. Ariman
 epai garratza eguiten daven paltia, da bada,
 cristinaubac, Gurasuac chiquitati umiai doctri-

(1) Hom. 59. in Math.

7. Chito deungaro eguiten davee gurasuac, umiai bidauac; eta maldecinoiac ezartia. Exem-
 plu, edo eracutsi chaarra da au umentzat. Gu-
 rasuen maldicinoiac, dino Espiritu Santubac
 (1), ondatuten dabela eche guztia. Gach opa
 bagaric izan arren, gaisqui eracusten jacue
 umiai bidauagaz, ta maldecinoiagaz. Zenovio
 Santubac dinuan amac, jazo zatequian, gachic
 ez opa izatia bere umiari. Baina, ume chicar-
 rac ura escatu eutsanian amari. Amac purijaz
 ura esquinita, esan eutsan umiari. *Autsa, edaic*
diabruba. Ta bertati sartuzan diabruba umia-
 ren gorputzian (2).

8. Deungaro eguiten davee gurasuac, umiai
 meza santuba entzutia, compesetia, comulgue-
 tia, ta beste arimiaren omeraco biarrac eguitia,
 errazoe bagaric eragozten deutsenian. Gauza one-
 ta gurasuen eguin biarra da, zazpi urte ditu-
 beneco, eracutsi dotrina santuba, edade atan
 izan leitequian onduen. Bialdu orduti meza san-
 tuba entzutera. Ta baita Pazcuetan cura jauna-
 gana compesetara bere. Ta andi aurrera, cura
 Jaunac aguinduren deutsenian, sacramentubac
 errecebidutera, ta jaijan jaijan meza santuba
 entzutera.

9. Deungaro eguiten davee gurasuac, seme
 alabei isteen deutsenian; gura daven lecubetara
 juaten: nai daveen lagunaquin ibiltan; nai da-
 veen moduban jantzten; ta gura ditubeen ver-
 ba,

(1) Eccl. C. 3. (2) Surio in vit. S.
 Zenob.

Ba, ta canta ezainac esaten, edo beste pecatubac eguiten, daquijeela. Emen sartuten da, cristinaubac, guraso ascoren pecatu pillo andi bat, ez, iracatsi chiqui baten ece, liburu baten bere contau ezin leguizan beste. ¿Ta nos eragotzi biar deutseez onaco gauza chaarrac gurasuac umiai? ¿Nos? Beti. Umetati, chiquitati asita gurasuen aguinduban dagozan artian. Baina endamas amar, amalau, amazortzi, oguei urtian irago artian, ta Jaungoicuaren bildur santubac euren arimetan sustraijac eguin artian. Gaztetan ereiten badozu, guraso onac, ceuben seme alaben vijotzetan Jaungoicuaren bildur santuba: virtuten amodijua; Jesusen, ta Ama Virginia guttiz santiaren devocinoe biguna; Jaungoicuaren verbia entzuteco, sarrichutan compesetaco, Eleisaco cer eguin santubetara juateco, Ceruco gauzaac entzuteco, icasteco, ta esateco gogo presta, ta arguija. Iminten badeutsezu euren arimaan erijotziaren, juicijuaren, ta impernubaren bildur santuba; pecatubaren gorrotua: munducovanidaden, ibilera nasaijen, jantziara erdi biloxen, olgueta pecatuzcuen, edo pecaturaco peligrucuen empaduba, ta gogo vetia, Jaungoicuac gura ez ditubalaco: empin, eracusten badeutsezu ceuben umiai chiquitati, verba onac esaten, ta lotsa ona guztiai ecarten; ija oguei ogueta bi urtera eldu ditezarian, eura zaintuco ditubee euren burubac, ta euren arimac, edo obeto esateco, Jaungoicuac gordeco ditu ceuben seme alabac ocasinoe guztietati.

Baina parcatuten badeutsezuz, chiquitan
pal-

palta chiquijac , ta azichubago eguinda , andi-
 chubaguac : Azten badituzu , guizo izatia , ta
 cristinau izatia cerdan ez daquijeela , alemanija
 datzuben guisaan ; izango dira ceuben zaartza-
 co desondragarriac , ta negar garriac , ta ez
 guichitan condenagarriac ; Oh ! Ez daquit , ce
 arimagaz egoten dirian guraso asco , zucen da-
 quijeela , euren seme alabac gabaz , ta egunaz
 escandaluba emoten daveela , adisquide chaarra-
 quin daviltzala , eche sospechacuetan sartuten
 diriala , jantzi desonestubac darabilezala , vi-
 guira , sarau , ta pecatuzco olguetara paltetan
 ez daveela , tabernetaco jocuetati urteten ez da-
 veela , ta beste onaco pecatu aguiriac irunsten
 ditubeela . Ez daquit , dinot , ce arimagaz lò
 eguiten daveen guraso ascoc , onaco vitzitza gal-
 duan , ta desondragarrija euren uniai parcatu-
 ten deutesenian . ¡ O ceimbat bidar , San Bernar-
 doc dinuan leguez , gurasuac echian seguru dau-
 quen bildotsa , ataijan daguan otsuari ateraten
 deutesen ! Seme alabai gavian echeti olgueta pe-
 catuzcora isten deutseenian , impernucoc otsuari
 entreguetan deutsez euren umen arimac . ¿ Ta gu-
 rasuac juango dira pena bagaric lò eguitera ?
 ¡ Ah galdu biarra !

Aitu eguizu bada , neure entzula onac , ceu-
 ben arimen erruquija gaiti . Ta aitu eguizu gu-
 rasuac , ceuben errajetaco prutuben amodijua
 gaiti . Jaungoicuac eguiten deutsun escari nausi-
 ja , da , seme alabaac ceruraco aztia . Escritura
 sagraduban milla bendicinoc andi esquintzen
 deutsez Jaungoicuac munduraco , ta ceruraco ,

seme alabaac Jaungoicuaren bildur santuban az-
 ten dituben gurasuai. ¡Oh ce dichosuac Elcana,
 ta Ana Samuelen gurasuac! ¡Ce zorionecua Job
 santuba, bere umen arimaco ona gaiti egunero
 oracinoia eguiten evana! ¡Ce bedecatubac
 Abraan, Tobias, Aita semiac, ta Macabeo
 anaien Ama santia, euren umiac pecatubac egui-
 tia, baino andaan icustia naijago evenac! ¡Ce
 ordu onecuac aimbeste Erregue, ta Erreguina,
 Eleisaco jazuac esaten deuscuben leguez, euren
 cereguinen artian arduraric gueijen, seme alabaac
 ceruraco azten, imini evenac! ¡Oh Gurasuac!
 Banaan, banaan contau biar litzaatequez ceuben
 eguitadiac.

Baita Jaungoicuaren zamaijac bere, guraso
 ardura bagacuen contra. Zaartza desondrauba,
 penazcua, lotsazcua, sepulturaraguino jarraitu-
 co deutsana, laugarren belauneraguino amaitu-
 co ez dan castiguba, ta beste onaco zamaijac
 dauquez euren contra, seme alabaac dotrina-
 onian, ta Jaungoicuaren bildurrian azten ezdi-
 tubeen gurasuac. Eli baten castiguba da guztien
 escarmentu ona. Bere semiac castigau ez cituba-
 laco, biar zan duina, Jaungoicuac ill evan Eli
 seme bijaquin.

¡O Jaungoico parcatzailia! Lotu eguizu ceu-
 re zamañ bildurgarrija. Zabaldu eguizu ceure on-
 tasunaren arguija guraso guztien arimetara. Celo
 santu bategaz, ta indar itzalsu bategaz ceure
 ezauberaan, ceure bildurrian, ceure lotsa onian,
 ta ceure amodijo bigunian azi daguijezan, ceuc
 gracijaz, ta mesedez, ondo azteco, ta euren
 zaart-

zaartzaco pozgarri , ta ondra izateco , emon deutsezuzan seme alabaac. Guraso , ta ume , guztia euqui daguijen dichia , ceu ceruban beti goceetaco. Amen.

II. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan : *Seme alabaac gurasuai zor deutseena.*

Gurasuen eguin biarrac badira andijac , seme alabaac Jaungoicuaren bildur santuban azteco onec gurasuai zor deutseena , ez da , ardura guchiago biar davena , neure entzula onac. Gurasuac dira , Jaungoicuaz ostian gueuri izatia emon deutscubeenac. Eurac dira , sarritaco icerdijagaz , ta nequiagaz , cer jan , ta cer jantzi prestanta , emon deutscubeenac. Gueure Amaona da , bere sabelian arduraz , ta eontuz lutzaro erabili guinduzana. Alaz , ta minez nequez arguitara atera guinduzana. Sarri lua galduta , sarri janari ichita , aldatu , garbitu , isildu , berotu , ta zaintu guinduzana. Gueure guraso zintzuac dira , gueure umetaco mainaac , min bagaco negarrac , ta iletac , gurari , ta tema ernegagarri guztia , iru edo lau urte osuetan , edo gueijaguan , ixilie , ta carinoz , parcatu euts-cubezanac. Eurac azi gaitubee. Eurac vitzi izaten eracutsi deutscubee. Eurac Jaungoicuaren le-
gue

gue santuba eracutsi deutcubee. Eurac jantzi gaitubee. Eurac emon deutcubee, edo escolia, edo opicijua, edo daucagun vitzi garrija. Ceimbat naibaga, ceimbat castu, ceimbat ardura, ceimbat lo galdute, ceimbat neque, dinot, padeaidu ez ditubee guraso tristiciac gure oneraco? Baina eguno gauza on bat eguin ez baleutseubee bere gueure gurasuac, sortutia, ta eguitia baino. Gurasuac dira, ta gurasuac dirialaco, zor deutsegu. 1. *Maitetasuna*, 2. *Ondria*. 3. *Obeidutia*. Ta ara emen, cristinaubac, iracaste onen gueija. Entzun eguizu gogo vitzijagaz.

I. Zor deutsegu gueure gurasuai, dirianac diriala, nai onac, ta nai arin onac, nai ondraubac, ta nai desondraubac, nai ondo azi gaitubenac, nai gaisqui azi gaitubenac, gurasuac dirialaco; zor deutsegu maitetasuna. Dinot, neure entzula onac, maite izan biar ditugula gueure Aita, ta Ama, beste proximo guztia baino lenago. Bada guizonaren izatia, Jaungoicuz ostian bestec inoc bere emon ez deutcuna, emon deutcubee gueure gurasuac. Ta au da, naturalezan daucagun dicharic andijena. Zor deutsegu gurasuai. 1. Arpeguiera biguna, verba humildiac, ta lotsa ona. 2. Opa biar deutsegu gurasuai baquia, osasuna, vitzi izateco dicha ona, ta zaartza lucia. Ta onec baino gueijago, arimaco gracija, erijotza santuba, ta Ceruco gloria. 3. Eracutsi biar deutsegu, ta aituten emon biar deutsegu, aguirico seinaliagaz, gueure vijotzian, ta ariman eurentzat daucagun nai maitetsuba, ta opa ona, eriac, ta ordubac esca-

tuten davenian. 4. Erregutu biar deutsagu Jaungoicuari, gueure gurasuen arimaco, ta vitzitzaco oneraac gaiti, vitzi dirian artian, ta ill ditezarian euren arimac gaiti. Au da gueure gurasuai zor deutsegun maitetasuna, edo amodijua. Ta onen ondoric zor deutsegu ondria.

II. Laugarren aguinduban, Jaungoicuac verba arguijaquin escatuten deutcuna, da, Aita, ta ama ondretia. ; Cer da bada *ondretia*? Norbait ondretia da, estimacinoiaren, lotsa onaren, uste onaren, ta opa onaren seinale aguirijac ari emotia. Alan gurasuac ondretiac gauza asco escatuten deutcuz. 1. Beti verba ondo eguin biar dogu gueure gurasuac gaiti, dagozan lecuban dagozala. 2. Gueure gurasuac euqui arren paltac, ta izan arren deungaac, ez ditugu euren paltac conta, edo azaldau biar; ez bada Jaungoicuari erregutu eurac gaiti. 3. Entzun, ta artu biar ditugu esquer onagaz, ta nai humildiaz, Aitac, eta Amac emoten deutcubezan eracutsi onac, eta conseja santubac. 4. Lagundu biar deutsegu aleguin guztijagaz Aitari, ta Amari euren premia ordubetan. Bai gaixoric dagozarian; bai inoc perseguiduten ditubarian, edo gaisqui eguin gura deutsenian; bai cer jan, edo cer jantzi ez dauquenian; ta endamas arimaco peligruban dagozarian.

5. Ardura andija zor deutsee seme alabac gurasuai, gaixoric dagozarian gurasuac, Sacramentu santubac errecibidu bagaric, ill ez ditezan; ta erijotzaco ordu estuban euqui daguijezan, cristinaubac nai oi ditubeen arimaco socorrubac.

6. Seme alabac cobru emon biar deutsee cintzoro, eurai jagocuenez gurasuen azqueneco naijai, edo vorondatiai, ceintzuc gueratu oi dirian testamentuban, edo verbaz esan da. Auguztiau eguin biar davee seme alabac, alizatiac, eriac, eta preminiac escatu, ta aguinduten deutsenian, gurasuac ondretaco, Jaungoicuac laugarren aguinduban escatuten daven leguez.

Sinistu biar dau cristinaubac, gurasuen contra umiac eguiten ditubeen pecatubac, diriala chito Jaungoicuaren gorrotocuae. Pecatu guztiai deutsee Jaungoicuac gorroto. Baina batzuc Jaungoicuaren gorroto andijagua dacarree, beste batzuc baino. Aparteco marquiagaz seinalauta dagoz Escritura sagraduban. Ta onetaricuac dira seme alabac gurasuen contra eguiten ditubeenac. Aitari, edo Amari becoqui illuna imintia; arpegui asarria eracustia; verba astunac, gogorrac, ta itzalsubac esatia; euren paltaac, ta leenago-co descuiduac arpeguijan ezartia, edo euren ondoric esatia; gurasuai burla eguitia: daquijeela, atsacabaac, ta penaac emotia; gurasuen esan onac, ta conseju onac, ta santubac desprecijetia, edo barregueitzat entzun, ta contetia; errazoe minberequin, ta lotsa chaarragaz bildurtuta, isilduta gurasuac imintia; preminan dagozarian, nai justiciaren escubetan, nai carcellan, nai gaixuan, nai ez orduban, edo pobrezan, nai arerijo baten gachian, edo persecucionian, nai arimaco biar orduban; orduban, dinot; gurasuari ez lagundutia, ta esan dan moduban, gurasua umiac trateetia, da, Jaun-

goico onari, ta guraso guztien ondria zaintu-
ten davenari, esateco moduban, vijotzaren er-
dijan icututen deutsan pecatu madaricatuba, mal-
dicinoe ascogaz zamaituta daucana.

Aitari atsecaba emoten deutsan, ta Ama-
ri igues eraguiten deutsan semia, edo alabia,
dino Espiritu Santubac (1); izan dedilla deson-
drauba, ta desdichauba. Aitari, edo Amari
burla eguiten deutsan umiaren veguija, dino
Espiritu Santubac (2) picau daguijeela ibaico
belaac. Edo arguiruago esateco: jan daguijeela,
ta irunsi daguijeela alaco ume lotsa gaistocua
inpernucio pristijaac. Aitari, edo Amari bidao
eguiten deutsan umia, dino Espiritu Santubac
(3), ill dedilla, condenu dedilla, ta bere odo-
la bere contra izan dedilla. Gurasuac badauque
seme necijo bat, edo lotsa galduco bat, euren
esana eguin gura ez davena, eruango davee
Juecen aurrera seme gaistua, ta esango deutsee
gurasuac Juezari: *Gure seme au lotsa chaarrecua,*
ta necijua da, gure esanae, ta conseje-
ona: desprecijetan ditu. Ez deutsee obeidu gura.
Jan edan gaistuetan, luxurijetan, ta bide gal-
dubetan dabil. Orduban Juezac aguinduta, er-
rico gentiac arrica ill daguijeela, gurasuen esa-
na eguin gura ez daven seme lotsa galducua.
Quenduca dozu ceuban arteti alaco ume neci-
jua. Ta Israelgo gentiac entzuten davenian, ica-
ra eguingo dau. Au eguiteco, dino Espiritu
Santubac, gurasuen desondraco, ta esquer cha-
arre-

(1) Prov, C. 30. (2) Levit. C. 20. (3) Exod.
C. 21.

arreso seme ezi bagacuaquin (1). Madaricatuba izan dedilla, dino azquenian. Espiritu Santubac, Aita, ta Ama ondreetan ez dituban umia: Ta gente guztia esan daguijala: Amen (2). Maldicinoe oneec guztioe, eta gueijago ezarten deutseez, neure cristinaubac Jaungoico andijac bere Escritura sagraduban lotsa chaarreco, esquec chaarreco, ta ezi gaistoco seme alavai.

¡Oh Ce bildur izan biar daven, bai gurasuac, ta bai umiac! Gurasuac umiac ondozteco chiquitati, Jaungoico andijaren vildur santuban, zamai icaragarri oneetati libre egoa ditezan. Ta umiac euren gurasuac amau ta ondrau daguijezan carinoz, lotsa onian, ta Jaungoicua gaiti, Jaungoico altubaren asarriac castigau ez daguizan. Cen., Noeren semia, bere aitari erreberencia galdu eutsalaco, zan, ta da madaricatuba impernuban. Ez bera bacarric, ez bada bere ondoreguetara, bere seme alabeetara bere eldu zan Jaungoicuaren maldecinoia. Esau bere aitaren aguinduba eguin ez evalaco, edo aitaren esanaren contra pecatu eguin evalaco, galdu evan majorazgua, galdu evan ondria, galdu evan arimia, ta da madaricatuba impernuban. Absalon, Daviden seme lotsa gaistocua, jaguizan Aita onaren contra. Baina Cerubac perseguidu evan, ta azquenian iru ezpatagaz josita, arimia entregau eutsan Satanasi. Baina noc conta, Jaungoicuac seme alaba gaistuen contra eguin dituban castigubac? Esan legui, pecatu genero guichi dagozala, Jaungoicuac,

(1) Deut. C. 22. (2) Idem C. 27.

cuac , munduti asita , prestago , ta aguirijago castigau ditubanic , gurasuen contra umiac eguiten ditubenac baino. Guichitan icutsi izango da, seme bat , edo alava bat bere gurasuari lotsa charra ecarri deutsana ; nai baguiac , ta atsecabaac arpeguijan emon deutzazana ; ezaubera ona , ta premia orduban socorruba ucatu deutzana ; modu charrian , ta temaz justicijati justicijara erabili davena ; gurasuaren abisu santubai , ta conseju onai burla eguin deutzana ; dinot cristinaubac , guichitan , edo nequez icusi izango dala , onaco seme bat , edo alaba bat zaartza onian auzuac , ta ehecucac estimetan daveela , eritjotza ona eguiten.

¡Oh , ce bildur garrijac , umiac gurasuen contra eguiten dituben pecatubac ! Baina ¡Oh ce ugarijac ! Ez daquit , ala gurasuai Jaungoicuac bialduten deutzen azotia dan ; ala ume gaistuac eurentzat presteetan daveena dan. Baina bai , guraso ascoc negar eguiten daveela vijotz mingochagaz , seme alaba gaistuac eraguinda . ¿Ez dagoz ume asco , ta asco gurasoai maldicinoeca ? ¿Ez davee beste ascoc , nai daveena eguiten echian gurasuen esquer gaistuan ? ¿Ez davee urteten echeti gavaz , ta egunaz , nai daveen lecura , gurasuac aguiraca , ta diadarca dagozala ? ¿Ez dira sartuten , gura daveen echeetan ? ¿Ez dira egoten escandaluco lagunaquin ? ¿Ez dira ibilten pecatuco lecubetan , Aitac , eta Amac echian enqui ezinda ? ¿Ez dagoz seme alaba asco , ez gurasuac , ez Cura jaunac , ez Juezac ezi ezin ditubeenac ? ¿Ez dagoz beste asco gu-
ra-

rasuai jotera eguiten deutseenac , ta joten ditu-
beenac? ; Ez dagoz guraso zaar asco , euren echee-
tan sobrauta , verba bat esaten azartuten ez di-
riala , vartzartuta , isilduta , icaratuta euren
echian , semiac , edo alabiac , Erreinac , edo
Suinac , edo guztia becoqui astunagaz , ta ver-
ba gogorragaz aguinduten deutseela , ta burla
eguiten deutseela? ; Ez dagoz guraso asco , eu-
ren izerdijagaz irabacita euquen pusquia , quen-
du artian , verba labanac , ta aguinzari andijac
umiac eguinda , sinistuta , engainauta , euquee-
na umiai emonda , guero gosiac illten , dago-
zanac? ; Ceimbat onetarico? ; Ceimbat guraso
zaarren quexac entzuten dira?

¡ Ah guraso desdichaubac! Ceubec olan por-
tau bacinian ceuben gurasuaquin , ondo mere-
ciduba , edo irabatzija daucazu , ceubei beste
aimbeste umiac eguitia. Baina ez dira orregaiti
ceuben umen pecatubac chiquijago. Erruquiric
gueijen emoten daveenac , dira guraso zaar ua-
tubac , edo ibili ezin dirianac. Euqueen guztia
umiai emon da , gosia iragoten , ta errazoo cha-
arrac entzuten vitzi dirianac. Alaco umiac nai
davee , guraso zaarrac laster illtia. Baina oneen
contra dira Jaungoicuaeren zamai bildurgarri,
esan dirianac. Eguija da , gurasuac izan leite-
quez deungac , ordijac , lapurac , bidaotijac,
ocasinoetsubac , baque charrecuac , desonestu-
bac , ta errazoe gaistocuetacuac. Au gurasuac
deungaro eguiten davee. Espiritu Santubac esa-
ten deutsee gurasuai bere: Ez daguijuela asar-
ratu eraguin , ta su artu eraguin euren umiai

verba deungaaquin. Baina orregaiti, ez deutsa umiac lotsa ona, ta vorondate ona galdu biar gurasuari, esan dan leguez.

Jazo leiteque, gurasuac euren umiac gaisqui azi ditubenac izatia. Baina gurasuen pecatubac, eta gaisqui eguinac ez ditubee chiquitueco umen pecatubac. Ta deungaac izan arren gurasuac, gurasuac dira. Ta gurasuac dirialaco, aguinduten dau Jaungoicuac, ondretaco. Con-tutic zucenenian jazo leiteque: alaco gurasuac, eta umiac munduban alcarren gozo bagaric, poz bagaric, edo obeto esateco, alcarren gorrotuan, ta bidaoca. vitzi izatia; gurasuetati umectara gach onec belauteti belautera luzaro irautia; ta negargarri andijan guztia guraso, ta ume beste mundura euren pecatuben sari chaarra artzera juatia. ¡Oh ceimbat onetarico jazo iracurten dirian! Ondrau daiguzan bada, cristinaubac, gueurre gurasuac, Jaungoicuac aguinduten deutescun moduban. Baita obeidu bere, Jaungoicuac-aguinduten deutescun gaucetan.

III. Seme alabac gurasuai obeidu biar deut-sena, gauza jaquina da, cristinaubac. Nos, eta cetaraguino, da, icasi biar dana. Santo Tomasec dino (1): umiac gurasuai obeidu biar deut-sela, arimiaren oneraco, ta eheco pamelijaren oneraco, ta covernuraco, biar dirian gaucetan. Alan umiac eguin biar davec gurasuen aguinduba. 1. Dotrina icasteco, meza santuba entzute-co, compesetara nosic bein, edo errazoezco demporan juateco, aguinduten deutesenian. 2.

Lu-

(1) 2. 2. q. 104. a. 5.

Lagun peligrucuaquin ez ibilteco, eche sospechacora ez juateco, ta pecatuco ocasinoetati apartectaco aguinduten deutseenian. 3. Verba, ta canta desonestubac ez esateco, danza peligrucuetara ez juateco, ta liburu indecentiac ez iracurteco, aguinduten deutseenian. Onec pecatuco ocasinoiac dirialaco (1). 4. Gavian eheti premina bagaric ez urteteco, joco chaarretati, ta tabernetati alde eguiteco, aguinduten deutseenian. 5. Escandaluco, edo modu chaarreco jantzija eragozten deutseenian. Umeen vitzi moduraco ondo dan opicijua, edo icastia, aguinduten deutseenian. 6. Echeco biarretaco, artu emoneco, ta saldu edosico gaucetan umiac obeidu biar deutsee gurasuai, gurasuen aguinduban dagozan artian. Gauza onectan gurasuen esana, ta aguinduba ez eguitia, beti da pecatu. Gauza andijan bada, pecatu andija, ta gauza chiquijan bada, pecatu chiquija.

Ez da popuertzacua, umiac gurasuai obeidutia euren estadubaren gainian. Jaungoicua^{ee} emoten deutsa escubidia cristinaubari, Ceruba irabazteco, onduen derichon, estaduba artute-co. Ta gurasuac galarazo ezin leguijue umiari estaduco libertadia. Eguija da, Eleisiaren Eraeuslaac dinuenez, pecatu da, umiac gurasuai^{ca} contu emon bagaric, eria daucala, edo euraquin vitzi dala, ezcontzia eguitia. Estaduba artutia, gauza andija dalaco, ta, edolabere, gurasuac jaquin biar daveelaco. Umiac ez deutsee obeidu biar gurasuai,

(1) Catec. Rom. 6. precep. d. 11.

catuco ocasinoc aguirira aguinduten deutseenian. Bada leenago da Jaungoicuari obeidutia, gurasuai baino. Ta Jaungoicuac aguinduten dau, pecaturie ez eguiteco, ez munduco guztia gaiti, ez mundu guztia gaiti bere.

Beguiratu eguizu bada, cristinaubac, celan maite izan biar ditugun gueure gurasuac: Celan ondrau biar ditugun, bai vitzi dirian artian, baita ill da guero bere: Ta azquenian celan obeidu biar deutsegun, ta eguin biar ditugun euren aguindubac, al izan ezquero, pecatu ez dirian gauzetan. Artu daigun Jesus maitiaren exempluba, cristinaubac, gauza onetan bere. Bada izanic ceruben, ta luurren jaubia; izanic Jaungoico eguijazcua; Jesus humildiac obeidu eutseen bere Amari, ta Aita ordecuari. San Joseparen, ta Ama Virginiaren esana eguiten euan Jesusec munduban, dino Evangelijo Santubac. ; Oh Jesus guraso guztien gurasua! Eracutsi eguijezu bada guraso guztiai, euren umiac doctrina onian, humilde, ta cristinau eguijazcozten. ; Oh Jesus, Jaungoico gueure ona gaiti umetuba! Izan zaitez ceu seme alaba guztien guraso biguna. Artu gaizuz guztioac ceure gracijaren, ta bildur santubaren catiapian. Vitzu eguizu gueure gogua, ceu maite izateco, ceu ondretaco, ta ceuri obeiduteco, beste guztiai, baino leenago. Ta ceure ondoric gueure gurasuai zor deutsegun maitetasuna, ondria, ta obidutia paguetaco: Ta beti ceruban ceugaz vitzi izateco. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren icenian. Amen.

III ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: *Aita santu Erromacuari Obispo Jaunai... Erregue Jaunai... zor deuseegun ondria, ta aguindubac eguitia.*

Esanda gueratu da, cristinaubac, leengo Icasiquizunian, laugarren aguindu santuban sartuten diriala, ez bacarric gurasuac, eta umiac; ez bada baita gueure arimen arduraraco, ta vitziziaren conturaco Jaungoicuac bere ordian imini deuscuzanac bere. Ceintzuc dirian Elexa Ama Santiaren serbizailaac, edo Sacerdotiac, ta Erreiruben, ta errijen Burubac. Erregue Jaunac, ta aren ordian errijac gubernetan ditubenac. Onec dira; leleenguac gueure aimen gurasuac; ta bigarrenac gueure aciendiaren, ondriaren, ta ascotan vitziziaren gurasuac, edo gorde zailiac. Jaungoicuac aguinduten deutsu, onci guztioi, jagocuen moduban, ta lecuban, lotsa ona, ta errespeto ona ecarteco. Eurac ondretaco, euren aguindubac eguiteco, ta Jaungoicuari aparteco goguagaz eurac gaiti erregututeco.

Eguin biar oni, Cerubac escatuten deuscun leguez, cobru emoteco, iracasi onetan esango deutsut: *Cer zor deuseagun Aita Santu Erromacuari. Cer Obispo Jaunari. Cer Curaca ta Sacerdote Jaunai. Cer Erregue Jaunai, ta*

cer Juezai. Entzun eguizu, cristinaubac, icas-
teco gogo onagaz.

I. Aita Santu Erromacuaren da, Jesu Cristo gueu-
re Jaanaren ordedua luurrian. Eleisa guztiaren
Buruba, Cristindade guztiaren pedeco, ta oitu-
ra santubetaco Aguintarija. Gueure arimen one-
raco gaurcetan Cardenal, Patriarca, Obispo, Er-
regue, Aguintari, ta cristinau guztiac entzun
biar deutseena. San Pedroren, ta aren ondoren-
go Aita Santu Erromacuen escubetan ichi ditu
Jesu Cristo gueure Jaunac Ceruco Gultz San-
tubac. Aita Santu Erromacuari emon eutsan Je-
sus, gueure Librazailiac, guizonai pecatubac
parcatuteco, edo ez parcatuteco-alizatia, edo
Podoria. Baita Eleisa guztien arduria bere. Ai-
ta Santu Erromacua, Eleisa guztiaren buruba
dan leguez, bera da impernucio etsaijaren, ere-
ge gaistuan, ta Eleisa Ama Santiaren arerijuen
tiroric gueijen, ta andijenac artuten ditubana.
Bera da, Jaungoicuaren socoruba, ta Espiritu
Santubaren gracia onduen, ta ugarijen biar da-
vena, Eleisa Ama Santia coverneraco, edo zain-
tuteco, ta cristinau piel guztiac Ceruraco vide
zucenac eracusteco. Au gaiti estimau, ondrau,
ta amau biardogu cristinau guztioz Aita Santu
Erromacua, ta erregutu biar deusagu Jaungoi-
cuari bere osasuna, ontasuna, aciertuba, ta ari-
maco gracia gaiti, guztien luurreco Guraso Nau-
sija dalaco.

II. Obispo Jaunac gaiti beste aibeste eguin
biar dogu. Endamas gueure Obispo Jauna gai-
ti. Obispo Jaunac dira Apostoluben ordecuac
luur-

Jaurrian. Eurac imini ditu Jaungoicua Erreina-
 befan zabaldua. Aita Santu Erromacuaren ur-
 rengo, Eleisaco pedia, ta dotrinia zaintuteco,
 gordetaco, ta cristinau Pielai gorde eraguiteco.
 Eurac Sacerdote eguin biar ditubee guizonac;
 beti oinian egon dedin ordiaco Sacramentu San-
 tuba, ta vizi dedin guiza aldiric guiza aldira
 mundubaren amairaguino cristindadia, edo Jesu
 Cristoren Eleisia. Obispo Jaunac ezautu biac
 davee Sacerdote, Compesore, Predicadore, ta
 arima gordezailen jaquiturija, ontasuna, ta vit-
 zi moduba, Sacramentu Santubac, ta arimen
 eracuste ona, noren escubetan isten dituben, ja-
 quiteco. Obispo Jaunac dira gueure arimen gu-
 rasuac, ardura andijac, cer eguin andijac, ta
 contu emoquizun estubac dauquezanac. Orregai-
 ti amau biar ditugu; estimau biar ditugu, ta
 jaso biar ditugu Obispo Jaunac. Ta erregutu
 biar deutsagu Jaungoicuari cansau bagaric eurac
 gaiti. Baita eguin bere eureen aguinubac chi-
 ro ciur, ta gogo prestagaz gueure guraso onac.
 dirialaco.

III. Cura Jaunac, ta Sacerdotiac, bai Aba-
 diac, ta bai Prailiac, oraindino urragoti zain-
 tuten ditubee gueure arimac, impernuco etsaijac,
 mundu gaistuac, ta aragui labanac engainau,
 ta goitu ez daguizan ceruraco bideetan. Cura
 Jaunac, ta Sacerdotiac dira gueure arimen ar-
 guijac, gueure eracuslaac, gueure gracijaren bi-
 deguinac, gueure arerijuen bildurgarrijac. Eurac
 dira gueuri cer eguin biar dogun eracusteco is-
 pilubac, gueure peligruben celatarijac, gueure:

conciencijen jaubiac, ta jaolaac, gueure pecatuban parcazaillac, pecatarijagaz Jaungoicuaren arteco Baqueguinac. Edo guztia verba baten esateco Malaquias propeta santubagaz (1), Sacerdoten ezpanac, ta aua dira Ceruco iturri vitzijetaco gracijac, ta ontasunac gueure arimeta-
ra iragoteco Cainubac.

¿Noc prediquetan deutsu Jaungoicuaren verbia? ¿Noc eracusten deutsu Jaungoicuaren naija? ¿Noc ecarten dau verba bigaz altara santura Jesus Jaungoico vitzija? ¿Noc arinduten dau zure conciencijaco carguia? ¿Noc parcatuten deutsuz ceure pecatubac? ¿Noc emoten deutsuz Sacramentu santubac? ¿Noc animau, sendotu, ta consoletan zaitu ceure erijotzaco ordu tristian? Cura Jaunac, ta sacerdotiac. ¿Ceimbat bidar elduzara compesoriaren oinetara, ceure pecatu andijac, ta ezainac larrituta, lotsatuta, bildurtuta, areen carga astuna jasó ezin dozula, casic izerdija darijazula, ta ceure salbaci-
noigaz dudetan asten zariala? ¿Ta ceimbat bidar jaguizara compesoriaren beraren oinetati, vitzuta, poztuta, consolauta, ceure pecatu andijeen carga guztia berari ezarrita, beste bat bacina leguez, inos peaturic eguin ez bacendu leguez, Compesore jaunaren caridadia, celua, ontasuna, paciencija, moduba, ta ataraco al izatia, dala medijo? ¿Ceinec munduban, bestec eguin eusquezun á mesedia? ¿Ceinec bestec emon eusquion orduban zure arima triste, ta larrija-
ri á baquia? ¿A poza? ¿A atseguina? ¿A so-
si-

(1) C, 2.

siguba? ; A segurutasuna? Munduco batec bere ez. Compesore batec baino , bestec inoc bere ez luurrarren gainian.

Sinistu daigun bada , cristinaubac , Jaungoicuac emon deutzuzala Eleisa guizonac gueure arimen oneraco. Jaungoicuaren ordecuac diriala luurraren gainian. Beguiratu biar deutsegula errespeto andijagaz. Amau biar ditugula, gueure guraso onac dirialaco. Eguin biar ditugula euren aguindubac, sailari jagocan moduban. Estimau , zaintu , ta jaso biar dogula euren ondria. Sinistu biar dogu , chito pecatu andijadala , Eleisa guizonac , nai Aita Santu Erromacua , nai Obispo Jaunac , nai Cura Jaunac, nai beste Sacerdote, edo Religiosuac aotan gaisqui erabilitia ; areen esanen , ta aguinduben gainian burla eguitia ; edo Eleisa guizonac desprecijetia. Jesu Cristo gueure Jaunac ichi cituban bere ordecozat Eleisa guizonac , ta berac esan eutseen guztiai : *zeubei entzuten deutzunas, neuri entzuten deust , ta zubez desprecijetan zaitubanac , neu desprecijetan nau (1).*

Jaungoicuaren aguindu santuba icusi ezque-ro , Eleisa guizonac ondretaco , ; Cer esan legui , neure entzula onac , aimbeste verba ezain, ta desondragarri entzuten dirianian Sacerdote Jaunac gaiti? Edo dala ecandu galduba gaiti, edo dala conciencia nasaijac gaiti, edo dala, or-raco pede gaistoco errijetati Espaina Sagradura etorri dan iracatsi madaricatuba gaiti , ija esan legui : Cristinauben cereguinetati ez dala

chi-

(1) Luc. C. 10.

chicarrena, Eleisa guizonen paltac jaquiria, esatia, entzutia, gueitutia, azaldeetia, ta zabaldua. Cain madaricatuba leguez, arimaco gurasuen descuido bat icusi daijeeneco, arin aringaga, pozca, ta barreca duaz, aguri dirianai contetara. Abade baten, edo Praile baten paltabat, guzurrezcua, edo eguijazcua entzuten badabee, guztia sarian sartuten ditubee, ez deutsee parcatuten euren miin gaistuagaz, ez zaarri, ta ez gazteri, ez sendori, ta ez argali. Eleisaco estadubaren contra, Eleisa guizonen contra dira tiro guztia dempora desdichau onetan. Sospechaco, ta erichico paltac, Sacerdotenac izan ezquero, salduten dira, ta edosten dira pocic eguijazcotzat. Destajuzcuac, zucentzat. Ta aguiricoric ez badauca, intencinoia izango dau chaarra. Asco da Eleisa guizona izatia, paltsua, edo gaistua izateco munduco ascoren miinian. Orain esaten dodan au berai gaiti, pensauco dozu ascoc, neure ondria jasoten dodala. Bada jaquin biar dozu, naguan le cuban nagualaco, ta alan verba eguitia ceuben arimen calte andijan dalaco; ta Eleisa guizonen ondra ona onan erabili esdaguizun, esaten deut sudala. Bestelan zuben esanac pena andiric emoten ez deutsee.

Ez dogu esaten, cristinaubac, Eleisa guizon guztioe gariala santubac. Ez bada, Eleisa guizon guztiai zor deutsegula lotsa ona, ondra ona, ta maitetasuna. Au Jaungoicuaren aguindubada. Guztia eguin biar daveena da. Ez dago estaduric paltadunac ez daucazanic. *Nire es-*

Estaduba aibat onena izan arren, dino San Agustinec (1), *guizona nas, ta guizonen artian vitzi nas. Ez nas azartuten*, dua santuba esanaz, *neure echia obia dala, esaten, Noerena baino; baina an bere bat condenau zan. Edo Abraanena baino obia dala; baina andi bere Jaungoicuaq Ama semiac campora bota cituban. Edo Isaac Patriarca Santubarena baino obia dala; baina an bere seme bata gaistua zan, Edo Jacorena baino obia dala; baina an bere entzuten da, semiac senidiagaz pecatu eguin evala. Edo David Erreguiarena baino obia dala; baina an bere seme batas arrebiagaz pecatu eguin evan. Ta bestia Aita mansuaren contra armaac artuta, jaguizan. Edo Jesu Cristo gueure Jaunagaz vitzi zan pamelija, baino obia dala; baina an bere amabiren artian, Judas bat paltsua zan, ta Jesus, bere Aita maitegarrija saldu outsen Judegubai. Ez nas azartuten*, dino azquenian santubac, *neure echia, edo estaduba obia dala, esaten, Ceruba baino; baina Ceruti bere jausi cirian Ainguerubac impernura.*

Onaco humilda diagaz, ta euren buruben ezauberiagaz verba eguiten davee Eleisiaren gurasuac, estaduric santubeneco paltaac, ta palta-dunac gaiti. Ez mundutarrac leguez, sacerdote baten palta bat icusi, edo entzun daguijencoco, barre, chistu, gueitu, zabaldu, ta sacerdote guztiai ezarri. Ezcondu batec adulterijua eguiten ditubalaco, esaten dozu, ezcondu guztia

ff
 di.
 (1) Marchant. Ort. Past. l. 3. trat. 3. Lect. 2.

diriala adulterijo guinaic? ; Ezconduben artian ordi asco dagozalaco, lapur asco dagozalaco, drogueru asco dagozalaco, logreru asco dagozalaco, paltso asco dagozalaco, codicioso asco dagozalaco, arro asco dagozalaco, zequen asco dagozalaco, zital asco dagozalaco, esaten dozu, ezcondu guztia diriala alacuac? Ez. Ceuben estadubaren ondria nai dozu gorde daguizuben, gaisto asco estadu atan egon arren. Bada Eleisa guizonen estadubaren ondria Jaungoicuac bere contura artuta dauca. Ta bein baino gueijagotan castigu icaragarrijaquin aituten emon dau, berac zaintuco davena.

Moises sacerdotiaren contra murmurau evelaco, lepra gaisto betegaz jantzi euan Jaungoicuac Maria, Moisen beraren arrebria. Core, Datan, ta Abiron Aaron sacerdotiaren contra murmurau evelaco, ta sacerdote jauna desprecijau evelaco, lurrac iruntsi cituban vitziric impernura. Eliseo propeta santubari burla eguin eutseelaco, berrogueta bi mutil ito cituben erabatera otsuac. Elias Jaungoicuaren sacerdotia desprecijadu ebalaco capitan batec, Ceruti jatsitaco subac bertan erre eban capitana soldau guztiaquin. ; Ah cristinaubac! Jesu Cristo bera desprecijetia, da, sacerdote Jaunen contra verba eguitia. Eracutsi lecuban jarrico dira sacerdotiac, dino Jesu Cristoc (1); ta eguizu zubeac, eurac esaten deustubena; ta ez eguizu eguin, ona ez bada, eurac eguiten daveena. Onegaz eracusten deusteu Jesus maitiac, Eleisa guizonen paltaac

bc-

bere contura dagozala. Ta cristinaubari jagocana dala, sacerdotiac ondrectia, ta euren eracutsija eguitia.

IV. Erregue Jaunai bere zor deutseegu laugaran aguinduban lotsa ona, aguindubac eguitia, ta maite izatia. Erregue Jaunac dira Erreinu guztiaeren Burubac. Jaungoicuaeren gaucetara-co leleengua dan leguez cristindade guztian Aita Santu Erromacua, alan gueure vitzitzaac, aciendaac, ta ondria munduban baque onian zainruteco, dira Erregue Jaunac leleengua euren Erreinuban. Erreinu batec ceimbat arerijo, ceimbat gachequilla, ta ceimbat ardura quizun daucazan, esaten, ez da errez. Guerraac, pestiac, gose urtiac, lapurretaac, auzi gaistuac, bide bagaco erijotzaac, alper ascoren naija eguin ezinac, ta beste gueure burubetara etorten ez dirian, ta gueure oneraco dirian sail andijac, gau, ta egun biarran daravilez Erregue Jauna, ta berari urrengo lagunduten deutseenac. Esan guinai, cristinaubac, ez daguala eguin quizun bat, ardura gueijago, buru auste gueijago, nai bague gueijago, ta arimaraco, ta gorpuzeraco peligru gueijago daucanic, Erregue Jaunarena baino. Ta guztia gueure baquia, vitzitia, osasuna, ondria, ta euquia zainruteco.

Otregaiti guztion eguin biarra da: 1. Gueure Erregue Jauna, Cristoren ungiduba dan leguez, beai ondrectia esquet oneco ezau berriagaz, ta errespeto andijagaz. 2. Jaungoicuaen erregututia, gueure Erregue Jaunari lagundu dauquion osasunagaz, ceraco arguñagaz, ta Er-

reinu guztico zueen bidiagaz. 3. Eguin biar ditugu Erregue Jaunaren aguindubac. Bada San Pedro Apostolubac esaten badau (1), Erregue deungai, ta pede bagacuai bere obeiduteco. Ta Baruc Propheta Santubac esaten beutsen Israeltarrai (2) Nabucodonosor Babilonijaco Erreguia gaiti, Jaungoicuari erregututeco. Ta Eleisiaren lelengo guiza aldijetaco aguintarijac, Eleisiaren, ta cristinauben gaisquinao, edo *tiranuac* izan arren, cristinaubac ondretan bacitubeen, eura gaiti oracinoia eguiten beeben, ta pecatu ez zan gaucetan, obeiduten beutsen: ; Ceimbat gueijago gueure Erregue zuzenac, cristinau eguijacuac, Jaungoicozcuac, ta Aita on baten erraija bigunac dauquezanac gaiti eguin biar dogugue?

V. Erregue Jaunaren urrengø dira, ta Erreguen lecuban dagoz Errijetaco juezac. Onec dira Errijetaco baque santuba, legue zuzenac, ta ordena onac oinian euqui eraguin biar ditubenac. Juezac dira, escandalubac, gavetaco batzaar sospechacuac, ordiquerijac, lapurretac, blasphemijac, maldecinoiac, ibilte desonestubac, ta beste aguirico pecatubac eragoizi biar ditubenac. Caridadiagaz, ta modu onagaz, aldaguijenian, ta ez babere castigubagaz zaintu biar davee euren Errijetaco ordena batquetsuba, ta Jaungoicuaren legue santuba. Bada San Paulo Apostolubac dinuan leguez (3), ez daravilte alperrie guerrijan ezpatia; ez bada Jaungoicuac emonda, dauque escubidia Juezac, gaisquinaqui

(1) 1. Epist. C. 2. (2) C. 1. (3) Rom. C. 13.

qui eguiten davena , castiguetaco , liburu Sa-
gradubetan sarri iracurten dan leguez.

Alan Jaungoicuaren agüinduba da , cristi-
naubac , bai testamentu zaarrian , ta bai Evan-
gelijoco iracatsi santuban , Juezac ondrau biar
dituguna , amau biar dituguna , ta euren erri-
jaren oneraco agüindubac eguin biar dituguna.
Arima guztiac , dino Apostolubac (1) , guizon,
eta emacume guztiac egon biar davee altsu nau-
sijen agüindupian. Alizate guztia dator bada
Jaungoicuaganic. Alan agüintarijari gogortuten
jacona ; Jaungoicuaren ordeniari gogortuten ja-
co , dino San Paulbe berac. Ta esaten deutsa Ti-
moteo bere Discipulubari (2) : Erregue Jaunac,
ta Juezac , edo agüintarijac gaiti erregubac , ta
oracinojac eguiteco Jaungoicuari. Ez dago gau-
za jaquinagoric , neure entzula onac , cristi-
nauben legüian , munduco agüintarijai zor deut-
segun lotsia , leijaltasuna , ta obeidutia baino.

Oneen ondorio dira nausijaguac , ceintzue
ondrau biar ditugun Jaungoicuaren icenian. Ba-
da Jaungoicnac berac esaten deutsu (3) : on-
drau daiguzala persona zaarrac ; ta jagui gait-
zala buru urdinaren aurrian. Onegaz aituten
emoten deutsu , edadiari euqui biar deutsagula
lotsia. Ta aparteco modubagaz ondrau biar di-
rugula , gueu baino nausijago dirianac , edo gueu-
ri agüinduteco , edo zaintuteco escubidia dau-
queenac , ceintzue oidirian gueure Eracuslac , edo
Maisubac , gueure Jaolac , edo curadoriac,
gueure gurasuen gurastac , edo guraso ordecuac,

(1) *ibid.* C. 2. (2) Tim. C. 4. (3) Levit. C. 19.

ta zaarraguac. Onec guziac sartuten dira laugarren Jaungoicuaren aguindeuban.

Ezautu daigun bada cristinaubac, aguindeu onen contuba artuco deitacula Jaungoicuac, besteena leguez. Jaungoicuaren beraren lecuban da gozala Eleisa guizon guziac, gueure salbaci-noeco lanetan biarra eguiteco. Ta baita Erregue Jaunac, ta Juezac bere, gueuri munduban vitziz izaten lagunduteco. Ta guziac ondrau biar ditugula Jaungoicuaren icenian, ta guziac obeidu biar deitsegula, esan dan moduban. Erregutu daigun bada Cerubari guziac gaiti, emon daigun bere gracia, ta betico gloria. Amen.

IV. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: *Ugazabac otseguinaizor deitseeena: ta otseguinac Ugazabai zor deitseeena.*

Tratu baten bitartez ugazabac, ta otseguinac euren burubai ezarten deitseez, neure entzula onac, leenago ez euqueezan eguin biarra. Ugazaba batec otseguina echera artuten davenian, cer eguin barriac ezarten deitsaz bere burubari: Ta otseguin bat ugazaba servidutera doianian, sartuten da ugazabaren aguindepian. Ta ara emen, celan, gurasuac umiac zor deitsezan leguez eguin biar batzuc, ta umiac gurasuac

beste batzuc, ugazabaac bere dauqueezan aparteco eguin biarrac otseguinen oneraco, ta otseguinac ugazaben oneraco.

Cereguin onec izentetan ditu San Paulo Apostolubac, bai otseguin, edo crijadu, crijadenac, ta bai ugazaba, edo Jaunenac. Ta dino Apostolu Santubac (1): *Otseguin zarianac, edo crijadu, edo crijada obeidu eguijeezu ceuben araguizeo ugazaba, edo jaunai bildurragaz, ta icariagaz, vijotzeco humildade, ta zintzotasunian, Jesu Cristori berari leguez. Ez aimbeste, euren ederra gaiti, ta eura icusi zaguijezan, areen esanac eguinagaz. Ez bada Jesu Cristoren criadubac leguez, Jaungoicuaren vorondatia gogoz, ta vijotzari eguinagaz. Nai otseguinac, ta nai bestelacuac jaquin biar dau bada, ondo eguinaren sarija artuco davela Jaungoicuaren escubetati. Ta zubeu ugazabaac, edo Jaunac otseguinac daucazuzanoc, beste aimbeste eguin eurai, zamaijac parcatota, edo zamaijac beti jardun bagaric, gogoratubagaz, ceruban daguala ceuben ots eguineen Jaungoicua, guztien ugazaba; inor bere munduban andija, edo chiquija dalaco, goguan gucijago sartuten ez jacona. Espiritu Santubac San Paulo Apostolubaren aoti esandaco verba onetan, aguiri da, cristinaubac, arguiri; otseguinac cer zor deutseen euren ugazabai: ta ugazabaac cer zor deutseen euren otseguinai. Alcarri dautseez bitzubeen eguin biarrac. Ta entzun eguizuz gogo onagaz ceintzuc dirian.*

(1) Ephes. C. 6.

I. Laugaraen aguinduba gordeetaco, otseguinac, edo crijadu, crijadaac: 1. Amau biarditubee, ta estimau biar ditubee eureen ugazabaac vijotz onagaz, humildadiagaz, ta lotsiagaz Jaungoicuaren lecuban dagozalaco. Otseguin izatia, edo ez izatia nobetaren escuban dago. Baina bein otseguinzata juan ezquero, ugazabari lotsa ona, humildade, ta maitetasun eguijazcua eracustia, Jaungoicuaren aguinduba da. 2. Otseguinac obeidu biar deutsee ugazabai: Bateti, echiaren oneraco biarreetan, ta aguindubetan. Bada ugazabaren esanac eguiteco, ta echia serbiduteco, duaz otseguinzara. Besteti, obeidu biar deutsee ugazabai, eureen arimeen oneraco, errazocaz aguinduten deutseezan gauceetan. Doctrinia icastia, Sacramentu santubac errecibidutia, Sermoetara, ta Eleisaco cer eguin santubetara juatia, Errosarijo santuba erreceetia, ta beste, eureen arimeen oneraco dirian, ta erreztu eguin aldaguijeezan gauzaac, ugazabac aguindu ezquero, eguin biar ditubee otseguinac. Beste aimbeste, pecatuti alderatuteco aguinduten deutseenian. Edo joco gaistoric ez eguiteco; edo maldicinoric ez esateco; edo gavian echeti ez urteteco; edo pecatuzco dantzeetara, adisquide deunguetara, eta eche sospechacuetara ez juateco, edo jantzi indecentiac ez erabilteco; nai beste pecatu, edo pecatuco peligruba dan gauzia, ugazabac aguindu ezquero, eguin biar dau otseguinac. Ta esan biar dau compesinoian, beste pecatuben gainera, ugazabaren aguinduharen contra eguin evana onaco, edo alaco gauza.

3. Otseguinac beguiratu biar deutsee ardura andijagaz ugazabaren gauzai, endamas bere contura ugazabac ichi ditubanaí. Onen contra otseguinac eguiten davee pecatu. Leleengo : jago-cuen beste biar eguin ezagaz. Bigarrenian : euren paltaz ugazabaren gauzaac galdubagaz : Iru-garrenian : Biar daveen baino gueijago castaubagaz , nai gulerijeetan , nai isilicaco asmuetan , nai euren contura dagozan echeco gauceetan. Laugarrenian : Ugazabeen naija bagaric, echeco gauzaac inori emonagaz. Bostgarrenian: Echeco gauzaac ostubagaz. Ta , erabatera asco izan ez arren , lapurreta chiquijac alcarri badautsaz, eguiten davee pecata andija , gauza andira elduten danian. (1) Alperric da esatia : Soldata chiquija emoten deutseela. Andijagua escatu, baino ez dauca. Edo andijagua emoten deutseen lecura juan. Bost jazo oneetan , esan dan moduban , ots eguinac calte andija eguiten badeutsa ugazabari , viurtu biar deutsa atzera, quendu , edo galdu deutsan beste. Bada ugazabac , tratuba eguin eban leguez , soldatia , ta janarija emon ezquero , gueijago zor ez deutsa. Ta andi gainera otseguinac bere erruz galdu eraguiten deutsana , oostuba leguez da. Ta jaubiarri biurtu biar jacona , da.

Oneec dira cristinaubac , otseguinen cer eguin nausijac euren ugazaben oneraraco , ta oneraraco. Onezaz ostian otseguinac estimatu, ta maite izan biar davee echia , ta echeco gentia , guziac pamelija batecuac dirian leguez.

gg

Eu-

(1) Prop. cond. 37. Inoc. XI.

Euren ontasunari jagoca , echian jazoten dirian paltaac , descuiduac , ta isilgauzaac , laatzac ez cutau biar ditubanac , campuan ez esatia , ta ugazaben ondra ona , ta cleitu ona gordetia. Bada guztiaac gorroto deutsen , gauzia da , otseguin baten auan ugazaben paltaac , genijuac , descuiduac , asarriac , ta echeco pamelijaren arteco , casic popuertzaco argaltasunac , ta gueurrezco miserijac , ibiltia. Otseguin humildiac , zinzuaac , isilac , esan onecuac , Jaungoicozcuac , eta biarguinac dira , Cerubac , eta mundubac estimetan ditubanac. Ta duda bagaric Jaungoicuac emongo deutsee otseguintza onaren sarija euren erijotzaco orduban. Baita ugazabai bere , otseguinai beste aimbeste eguiten badeutsee , Jaungoicuac aguinduten deutsen leguez. Icusi daigun bada , ugazabaac otseguinai cer zor deutsen.

II. Ugazaba , edo Jaun dirian guztiaac gogoratu biar davee : leleengo , ez daguala Jaungoicuaren aurrian ya erabaguiric , andija , edo chiquija dalaco , aberatsa , edo pobria dalaco , jasua , edo bajucua dalaco , jaquituna , edo ez jaquina dalaco. Ez bada gentila , ta judeguba , circuncidauba , ta aimbagacua , barbarua , ta escitia , crijaduba , ta ugazaba , nai dan sortuerara , edo vitzieracua , guztiaac diriala Jaungoicuarenac , ta onac izan ezquero , guztietan daguala Cristo , gure Jauna (1). Gomuta onegaz aisatu daiqueez munduco jaunac , aberatsac , ta ugazabaac euren burubetan vanidadiac sortu oidi-

(1) Ad Colos. C. 3.

dituban queiac , erichi arruac , ta andiari irago gaistocuaac. Bada Jaungoicuac , guztien jaun bacarrac , ugazaba bacarrac , ta aita onac , gueijago gura deutsa pobre zintzuari , aberats arruari baino. Gueijago crijadu leijal , ta zuzenari , ugazaba aisatubari , ta vijotz gogorreuari baino. Guztioe gara Jaungoicuaren crijadubac. ;Ta ojala baguina zintzuac! San Paulo Apostolubac bere ondrarie andijentzat , conteran evan , Jesu Cristoren eridaju izatia. ;Ta ceimbat bidar Jaungoicuac aldatu ditu eraac ? ;Ceimbat ugazaba , ta jaun viuru dira crijadu izatera? ;Ceimbat crijada pobre eldu dira ugazaba , ta Jaun andi izatera? ;Ah! Murmurau begui mundu gaistuac onaco jazo ascoren gainian. Baina eurac dira , Jaungoico altsubac bere jaquituriya amai bagacuan ondo neurtuta , daucazan eguitadiac. Eurac dira gueure beguijen vistati quendu biar ez ditugunac. Ta endamas , edo euquijagaz , edo entzutiagaz , edo jaquituriyagaz , edo aguindutiagaz , edo inoten mesediagaz beste gentiaren artei goraago igon daveenac. Onec ezautu biar davee , beerago ichi ditubeenac bere , Jaungoicuarenac diriala. Ta eurac jaso ditubanac , areec bere jaso euquezala , gura izan balu. Ta munduban ichi baditu luurraren urrago crijadu crijaduac , ugazaben aguindupian ; ceruban goraago jasoteco , ichi ditubala mentutaz.

Presta era onegaz esaten jacue ugazabai : 1. Amau , ta estimau biar ditubela euren otseguinac vijotzeti , euren umiac balira leguez. 2. Otseguinac ez badaquijee doctrinia ondo ; eracutsi

biar deutsee ugazabaac , edo noc eracutsi imi-
ni , edo icasteco bidia emon bateti , edo bes-
teti. Bada ugazaben contura dagoz otseguinac,
ta ugazabaac Jaungoicuari contu emon biarco
deutsee eurac gaiti. 3. otseguinai emon biar deut-
see ugazabaac demporia , echeeo laneen , ta eguin
biar oidirianen calte bagaric , Sacramentu San-
tubac errecibiduteco , Eleisaco cereguinetara jua-
teco , ta cristinau eguijazgo baten vitzi modu-
ba iragoteco. Bada bere arimiaren caltian ez dua
inorbere otseguintzara , ta juan bere biar ez
dau. 4. Eragotzi biar deutzaz ugazabac otsegui-
nari , pecatu dirian gauzac , pecatuzco esanac,
edo eguinac , pecatuzco ecandubac , egotiac,
ibiltiac , echiac , eta lagunac , guraso batec
umitari leguez. Bada ugazabac neurrija iminita,
contu artuten ez badeutsa otseguinari onaco
Jaungoicuaren ondraraco , ta bere arimiaren one-
raco eguin biarretan , bestec ez deutsa artueo.
Ta guerataco da otseguina ezi bagacua , cristi-
nautasun bagacua , lotsa on bagacua , ta Jaun-
goicuaren bildur bagacua. Ta au guztiau izan-
go da ugazabaren erruba.

Baquit , ugazaba ascoc esango daveena:
;lastina andijan! *Otseguinai esija iminten asi*
ezquero , edo euren ibiltiac galarazo ezquero,
arrequin baqueric ecin leguijala : biarric eguin
guva ez daveela : edo echeti urteten dabeela.
Jaungoicozco otseguin bat topau ecin leguijala....
Achequiija oneec ez dave balijo Jaungoicuaren
aurrian. Ugazabaac badira Jaungoicozcuac ; to-
pauco ditubee otseguinac Jaungoicozcuac. Bai-
na

na dan moduban dala. Ugazaben eguin biarra da, otseguinac echian dauquezan artian, onei contu eguitia, ta Jaungoicuaren contraco gauzaac eragoztia. Echeco pamelijaren arduria ez daucana, dino Apostolu Santubac (1) gentila baino deungaago dala. ¿Ta ce pamelijaren ardura dauca, otseguinari naidaben nasaitasun, ta ibilera pecatuzcuac, gabaz, ta egunaz, echian, ta campuan, biarra eguin daguijan, parcatuten deutzazan ugazabac? Biar madaricatuba da alacua. Ta gentilla baino, oba ez dana alaco ugazaba.

5. Ugazabac emon biar deutsa otseguinari, echiac dacarren janarija, gosez euqui bagaric. Jan urrija, ta gosezco maija daguan echian, otseguinac urteric, baino lapurreta gueijago eguingo dau. 6. Ez deutsa ugazabac otseguinari, edadiac, opicijuac, ta errazoe onac aguintuten daven, baino biar gueijago eraguin biar. Ez ditu ugazabac otseguinac biar alpetrerijaraco, leen esan dan leguez. Baina, ez da gau, ta egun etenaz, arrastaca, vitsa darijuela, biarrian beti erabilteco bere. Bagoz ugazaba batzuc otseguineen biarragaz, inos aspertuten ez dirianac. ¿Ce gauza andi da bada, alaco ugazabaac inos crijadu, edo crijada on bat ez euquitia? ¿Beti ituaz biar pian? ¿Beti ugazabac otseguinatene biarrari guichi derichola? ¿Nai leuque otseguin Jaungoicozcuac echian euquitia? Ta oni ezar ten bajaco gosia, orduban izango da eche on drauba, otseguin zintzuac, ta Jaungoicozcuac

(1) 1. ad Thim. C. 5.

topeetaco. ; Oh ceimbat ugazaba zequen , ta codicioso dagozan , otseguinari zanetaco odola bere chupauc leusquijueñac , albaleguijce! Ez dira otseguinac sobraubac. Ez dira edosijac. Cris- tinaubac dira. Gueure anaiac dira. Gueu edu, Jesu Cristori costa jacozanac dira ; Ce pozgarri emoten deutsee bada alaco ugazabaac enreu ot- seguinai , biar gueijago eraguin daguijueñ? Con- cienciijaco libertadia. Biarra eguin ezquero eu- reen gustora , atiac zabalic dauqueez alaco echee- tan otseguinac gavaz , (nai egunaz , jaijegin santuba biarric ecin leguijana izan ezquero) vi- guiretara , joco gaistuetara , errömedija , ta pies- ta pecatuzcuetara , eche , edo lagun sospecha- cuetara , edo jaquinico pecatuzcuetara juateco. ; Oh penagarrija! Zurtu zurtu ugazabaac. Ceu- ben umiac ez badira bere , ceuben umien lecu- ban artu dituzunac , dira. Ceuben umiac balira leguez , Jaungoicuari contu emon biarco deut- sazuzanac , dira.

7. Ez jaco otseguinari biar eragotzitacoric eraguin biar domeca , ta jai osuetan. Nöberac eguitia leguez da , otseguinari eraguitia. ; Ceim- bat otseguinec jai santubac iragoten ditubee eu- ren erropaac adabetan , astegin baten puntada bat eurentzat eguiten isteen ez deutseealaco! Uga- zabac zor deutsa otseguinari , bere erropaac ter- cijo baten adabau biarra , beste gauzaric tratu- ban irago ez beeben. Otseguinzaco errazoiac au escatuten dau. 8. Erabaguita dauquen soldatia, emon biar deutsee otseguinai zuzen. Azquenian: aparteco errazoeric ez dauqueela , ez ditubee

otseguinac echeti atera biar , urtia , edo dem-
pora icentauba eldu artian ; otseguinac cleitu-
ban calteric euqui ez daguijeen. Oneec dira,
cristinaubac , ugazaben eguin biar nausijac eu-
ren otseguinen gainian. Oni darraico otseguina-
ri verba deungaric ez esatia , exemplu deunga-
ric ez emotia , inoren gauciari , guichijan izan
arren , oratuteco , ta echera ecarteco , ez aguin-
dutia , arpeguiera astunic , edo gorrotocoric ez
eracustia. Maite izatia , carinoz , ta verba bigu-
naquin biarra eraguitia , ta beste guraso on ba-
ti bere umentzaco jagocan guztia.

Chito gauza chaarra da , otseguinac gaiti
leen esan dan leguez , ugazabaac euren otsegui-
nen paltaac , ta descuiduac azaldeetia. Bagoz
ugazaba batzuc , inos otseguin chaarric izan ez
daveenac : ; Ta cegaiti? Euren cristinautasuna-
gaz , vijotz bigunagaz , ordu oneco esan lotsa
onecuagaz , paciencijagaz , ta otseguinen arima-
co , osasuneco , ta gorputzeco ardura ona , ta
presta artubagaz , beguiratuten deutseelaco otse-
guinai. Otseguinac ain onac izan ez arren le-
lenguan , dacutseenian Aita on bat , edo Ama
on bat ugazabaren lecuban ; artuten davee go-
go barrija , echiari , ta eheco gauza guztiai on-
do beguiratuteco , euren ugazaba ona , ta on-
draduba maite izateco , ta estimeetaco , guraso
on bat batliz leguez. Beste batzuc inos bere ez
oidavee otseguin onic. ; Ta cegaiti? Esan da
gueratu da zati bat. Onen ondoric ez guichien
dana : Ugazabaac euren otseguinen paltaac za-
baldutia , ecandu galduba da. ; Ez davee otse-
gui-

guinac biar euren ondria, ta cleituba? Ez da-
 vee munduban vitzi biar. ; Ceuben umen pal-
 taac alan azaldeetan dituzu? Bada otseguinac be-
 re Jaungoicuarenac dira, ta zor jacue ondria onia.
 Palta bagacoric inor bere ez dago. Ugazabari
 jagocana da, otseguinaren paltaac aleguinaz er-
 remedijeetia. Ondo esanagaz, paciencijagaz, lot-
 sa onagaz, ta itzalagaz, ta ascotan zurria emo-
 nagaz otseguina oquerra, ta gaistua bada, es-
 curatu, ta ondu biar dau ugazabac, inundi al-
 hadai. Palta andijac badaucaz otseguinac, lotsa
 gaistocua bada, obeidu gura ez badeutsa uga-
 zabari, ta zucendu ezin badau, demporia da-
 venian eheti atera, edo leenago, preminiac es-
 catuten badau. Baina ez otseguinaren paltaac za-
 baldu. Au caridadiaren contra beti da. Ta as-
 cotan zuentasunaren contra bere bai.

Ez bada aaztu, neure entzula onac, lau-
 garren aguinuaco eguinquizunequin. Gurasuac
 amau beguijez seme alabaac Jaungoicuaren ice-
 nian, ta azico ditubee ceruraco. Umiai eracut-
 si bequijee chiquitati Jaungoicuaren dotrinia,
 pecatubaren bildurra, ta Ceruco ondasunen gu-
 rarija, ta eurac izingo dira ume onac, zintzuac,
 Jaungoicozcuac, ta esanecuac. Sacerdote Jaune-
 tan gogoratu daigun Jesu Cristo gueure Jauna
 bera, ceinen erijadu urrecuac dirian sacerdote
 guztia. Orduban amauco ditugu, ta ondrau-
 co ditugu sacerdote guztia, bacocho bere le-
 cuban, Aita Santu Erromacua, Obispo Jau-
 nac, Cura Jaunac, ta beste guztia. Erregue
 Jaunai, ta Juezai beguiratu daijegun gueure
 on-

onguila andijai leguez , eürac zaintuten davee-
 laco gueure Erreinuco , errijeetaco , ta echeeta-
 co baque ona , ta euquijaren zucentasuna. Or-
 duban esquerrac emongo deutseguz , lelengo
 Jaungoico onari , ta guero gueure aguintarijai.
 Ontzat artuco ditugu euren aguindubac , ta ce-
 bru emongo deutsegu gogo onagaz. Ugazabaac
 sinistu beguiee , umen lecuban dauqueezala ot-
 seguinac ; ta eürac estimauco ditubee , maitetu-
 co ditubee , ta beguiratuco deutsee otseguinai
 arimaco , ta gorputzeco premineetan , eureenac
 balira leguez. Ta orduban euquico ditubee au-
 qüeraco otseguinac , ta guztiaç gordeco daves
 laugarren aguinduba.

Escatu deiçogun gracia andi au Ama Vir-
 gina guztiz santiari. Bera da Jaungoicuaren Ama,
 sacerdote guztien Ama, Erregue , ta aguintari
 guztien Ama , guraso , ta ume guztien Ama,
 ugazaba , ta otseguin guztien Ama. Izan zaitetz
 ceu , Ama erruquiorra , Jesus ceure seme mai-
 tiaren aurrian gueure vitarteco seguruba , jadi-
 chi daigun mesede santa au , ta onegaz ceure
 gracia , ta Ceruco gloria. Amen.

BOSTGARREN

AGUINDUBA.

I. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan : *¿Celan aitu biar dan?*
Inor ez illtia? *¿Nos ez dan pecatu, inor illtia?*
¿Ta ce pecatu andija dan, inor illtia?

I. **B**ostgarren lecuban aguinduten deutsu, neure cristinaubac, Jaungoicuac : inor ez illteco. *Non occides.* Gauza bi Jaungoicuac escatuten deutzuzala aguindu onetan, dino Erromaco Catecismuac (1). Bata da; inor ez illtia. Ta bestia; arerijuac, ta adisquidiac, proximo guztia maite izatia, guztiaquin baquia euquitia, ta besten paltaac paciencijagaz iragotia. Gueure lagunac, edo Proximuac celan maite izan biar ditugun; ta arerijuai gach eguinac celan, ta ceta raguino parcatu biar deutseeguzan, esanda, gueratu da lelengo Aguinduban. Ta Aguindu onetan bacarric esango da, inor ez illtari jagocana.

Aguindu guztietan gogoratu biar dogu,
 cris-

(1) 5. precept. n. 2.

cristinaubac, gueure Jaungoicuaren ontasuna; ta bere biguntasunac, gueu gordeetaco, ta zaintuteco, daucan arduria. Laugarren Aguindubau zaintu dau gurasuai, ta nausijaguai euqui biar deutseegun ondria, lotsa ona, ta maitetasuna. Bada eurac dira, Jaungoicuaren urrengo, gueure guizonaren, ta cristinaubaren izatia emon deutcubeenac. Onen ondoric Jaungoico onac, ta mansuac zaintu, ta gorde gura deutsee guztiai vitzitzia. Alan aguinduten dau inor ez ilteco. *Non occides.* verba onetan eragozten deutcu Jaungoicuac: ez bacarric inor illtia; ez bada inori osasunian, edo gorputzian, calte eguitia bere bai. Alan, inor illtia, banatutia, odol-dutia, beso bat, edo azur bat austia, berenua, edo gachgarri bat emotia, edo gaixotutia, guztia dago eragotzita bostgarren aguinduban. Baita gueijago bere. Bada noberac inor ill ez arren, bestiari inor ilteco, banatuteco, edo gorputzian calte eguiteco, aguindutia, lagundutia, conseju emotia, ataraco voticacua, erramientia, edo bidia emotia, guztia dago eragotzita aguindu santu onetan. Ez dozu illgo, dino Jaungoico andijac. Ez deutzazu inori calteric eguingo, ez vitzitzaan, ez osasunian, ez gorputzian, ez ceure eguinagaz, ez inori jeguiten eracutsijagaz, ez aguindubagaz, ez lagundubagaz, ta ez da ecetara bere. Jaungoicua bera da gueure vitzitziaren ta erijotziaren, osasunaren, ta gaixuaren, gorputzaren, ta arimiaren Jaubia. Ta ez dau aren ontasun altubac gura, luurrecoc inori gauza onetan icutu daguijon, bere aguindu san-

tuba, edo alizatia bagaric.

Ez dozu inor illgo: Jaungoicuac bere leguian esanagaz batuten ditu modu onian aguindupe onetara munduco guizon, ta emacume guztia. Ez ganadubac, eta pristijaac, edo patarijac, Erromaco Catecismuac San Agustinegaz dinuan leguez (1); dempora bateco eregeen utseguitiac urria, baino urrinago alderatuteco. Bada Jaungoicuac ez deuseu eragozten ganadu gauzaac iltia aguindu onetan, ez bestetan bere, gauza vitzijac dirialaco. Guizonac, ta emacumiac dira aguindu onetan sartuten dirianac, amaren sabelian sortuten dirianeti vitzi dirian arte guztian. Aguindu onec artuten ditu bada bere azpijan guizon, ta emacume guztia, bai cristinaubac, bai eregiac, bai turcubac, bai genti-lac, ta bai judegubac; ta baita gueure burubac bere: Izan ezquero gorputza, ta arimia daucana, nai urrinecua, ta nai urrecua, nai adisquidia, ta nai arerijua, nai ona, ta nai deunguia ezin ill guina inor, Jaungoicuac, edo Jaungoicuaren ordecuac aguindu bagaric. Ez da calteric eguin bere, leen esan dan moduban. Campo au guztiau artuten dau bostgarren aguindu santubac, inor ez illteco esanagaz. ¡Oh Jaungoico guztiz ona, ta mansua! ¡Noc maite ez zaitu! ¡Ta beti izango da pecatu, inor iltia? Ez cristinaubac, ta icusi daigun; nos ez dan peccatu.

II. Modu ascotara jazo leiteque, inor iltia peccaturie eguin bagaric. Leleengo: Juezac aguinduten davenian. Juezac Jaungoicuaten lecuban da.

(1) Ubi supr. n. 3.

dagoz, leen esan dan leguez. Jaungoicuaac aguin-
 du deutsee Juezai errijetaco, ta echeetaco gen-
 riaren vitzitzac, aziendac, ta baque ona zain-
 tuteco. Jaungoicuaac berac emon deutsee Juezai
 escubidia, edo alizatia, gaistuac, ta deungaac
 castigueetaco, baita ascotan illteco bere (1).
 Guizon bat, edo emacume bat bada errijan
 oquerra, lotsa galducua, ta ezi bagacua, la-
 gunai calte eguiten deutseena, ta ez zamajagaz,
 ez ondo esanagaz, ez beste castigugaz escura,
 ta aguindupera etorri gura ez dabena, bada guz-
 rien calteguina, dino Santo Tomasec (2) alaco
 guizon, edo emacumia gaiti: popuertzacua da-
 la, ta ondo dala, alacua iltia. Osalari batec,
 edo Medicu batec gorputzeco zati igartu, edo
 usteldu bategaz eguiten davena, eguiten dau
 Juezac alaco guizon, edo emacume deungua-
 gaz. Gorputzaren zati guztia dira onac, ta
 biarrecuaac, gauza badira, gorputzari lagundu-
 reco bere biarretan, Baina gorputzaren zatija
 bada igarra, edo ustela, bere lecuban egon
 gura ez davena, ta gorputzari lagundu biar-
 rian, calte eguiten deutseana; ebagui, ta quen-
 du eguiten jaco gorputzari alaco zati galduba.
 Beste aimbeste eguiten dau, ta eguin biar
 dau Juezac guizon, ta emacume deungaaquin.
 Besteen caltian diriana ezautu ezquero, quendu
 biar ditu, ill biar ditu deungaac, leguiac aguin-
 duten daven moduban. Alan urcatuten dira, ta
 illen dira guizon, eta emacume deungaac,
 Juezac aguintuta, peccaturje eguin bagaric. Bi

(1) Exod. C. 22. (2) 2. 2. q. 64. a. 2. (1)

garrenian: Esan dan errazoia gaiti, Juezaren iguesi erriric erri, edo mendiric mendi davilen gaisquina, Juezaren aguindubagaz illtia, ez da pecatu, Ascotan jazo oida, Juezac sarija aguindutia, onaco, edo alaco guizon, edo emacume iguesi davilen deunga bat, vitziric, edo illda eruatzen deutsanari. Orduban justicijaren Aguacilac, edo aguinducac vitziric arte ezin da, artu guraan, illten badavee gaisquina, ez da esaten pecatu eguiten daveela. Baina inundi vitziric gorde albadaguije, gaisquin andija izan arren, ez davee eurac ill biar; ez bada artuta, Juezari eruan.

Irugarrenian: Guerra zucenian soldaubac arerijuac illtia ez da pecatu. Ez arerijuen ondasunen gurari gaistuagaz, ez guerraco eguin biar, edo ordenetati campora; ez bada Erregue, edo Aguintari Jaunari obeidutia gaiti; ta Erreinu guztico ona gaiti. Erregue Jaunac, edo Erreirribac aguinduten davenian, guerra eguiteco, soldaubac obeidu biar deutsee Aguintarijari. Guizonac ill bagatic guerrario ezin legui. Bada orduban guizonac illtia, da, Erregue Jaunari obeidutia, ta Erreinu guztia serbidutia. Soldaubac juan jacozanian San Juan Bautistari, itandutera, ; Ya cer eguingo even? Ez eutseen esan San Juan Bautistac (1); guerraric ez eguiteco; armaqueisteco, ta gueldi egoteco. Ez bada, bide bagaric, ordena bagaric, ta errazoe bagaric guerraan inor ez zarritu, ta ez banatuteco; inorri guzurrezco paltsaqueriaric ez ezarteco, ta

cu-

(1) Luc. C. 3. s. 1. (2) 22. C. 1. s. 1. (3)

eurai jatorquen aloveragaz, edo sarijagaz, contentu iziteco. Leguezco guerria Jaungoicuac ontzat emoten davena, da. Baina guerriaren eztaguijagaz eguiten dira pecatu asco, Jaungoicuaren aguindu santuben contra. Ta pecatubac ez ditu Jaungoicuac ontzat emongo. Ezin ucatu guinai, guerria dala, Jaungoicuac, Erreinu, ta errijetaco pecatubac castiguetaco, bialduten deutscun azote gogorra. Icara eguiten davec oraindino gueure vijotzac, leengo eguneetaco gueure guerra odoltsubac gogorzatuta. ¡Ojala obatu balitubee gueure ecandubac! ¡Ojala bigundu balebee gueure Jaungoico zucenaren asarria!

Laugarrenian: Jaungoicuaren aguindubagaz inor, edo norbera illtia ez da pecatu. Alan illzan Sanson. Alan ill zituban Phineec Zambri, ta onegaz pecatuban eguan Madiango alavia. Alan ill zituban Eliasec Israelgo Propeta palt-suac. Jaungoicua dan leguez gueure viizitteen jaubia; Jaungoicuaren aguindubagaz inor, edo norbera illten danian, ez da austen. Jaungoicuaren leguia.

Bostgarrenian: descuiduan inor, edo norbera illtia, ez da pecatu, ustez uste bagatic, ta naijaz bestera danjan. Nairic ez daguan lecuban, peccaturic ez dago. Bada ezaubera bagatic, gachnai bagatic, descuido baten gueijagoco bagatic guizona illtia, ez da esaten, pecatu dala. Orraitino bere, dino Erromaco Catecismuac descuidoazco erijotzetan modu bitara pecatu eguin leguijala. Bata da: inor illteco arriscuco

gauza chaarra eguiten davela, inor illten davenian. Orduban, inot illtia gura izan ez arren, nai dau, inor illteco peligruco eguitia, ta andi dator inor illtia. Bada ezarten jaco erijotziaren erruba. Joco baleu batec, dino Catecismuac berac, emacume seindun bat osticuagaz, edo ueabilagaz, ta galduco balcutsa sabelian daucan seina, joten davenaren vorondatiaz, edo naijaz contra izango litzateque, seina galdutia. Baina eguingo leuque pecatu, seina eguitemo, daguan emacumia, ecetara bere jo biar ez davelaco. Bestia da: Naijaren contra izan arren, inor descuiduan illtia; biardan ardura guztia imini ez davelaco jazo atan. Descuiduan izan arren bere, ustez uste bagaric izan arren bere, bere ardura bagatasunez, ta osoro beguiratu ezaz, eguin badau erijotzia, pecatu da.

Seigarrenian: Nor bera ez illtia gaiti. Ez dago ecerbere munduraco vitzitzia baino, gauza estimaubagoric. Beste edocein gach iragotera, leenago etorten dira guizonac, illtera baino, juicio onian dagozarian. Escubac, eta oinac ebaguita, gorputza moztuta, baino ez bada bere, vitzi gura dau guizonac. Buruco arinac, edo etsajaren tentacinoiac ecarri legui bat, bere buruba itotera, edo illtera. Ascoc esan oidavee, arrabijoz su artuta: illda balegoz, itota belegoza. Baina illteco orduba eldu daquijuenian, vitzi gura oi davee areec bere. Jaungoicuaren amodijo santubac ixiota dagozaneen batzuc, Elias batec, San Paulo batec, beste onetaricuac Jaungoico gozua Ceruban laster icustia gaiti, benetan

tan illtia desiau davec legue onian, ta errazoz, vitzitzia da berez luurreco gauzaric estimaubena. Ta illtia da, inori munduban eguin guinaijon calteric andijena.

Caridade eguijazcua astenda bada norberaganic. Edocein premina, edo biar ordutan, nai arimacuan, ta nai gorputzecuan. Bijen premina ordubac bardinac izan ezquero, leenago da norberari beguiratutia, proximuari baino. Alan, izan arren inor illtia berez pecatu andija; bada-tor deunga bat neu illtera, ta librau ezin badot neure vitzitzia aren escu gaistuotati, bera illda baino, ez da pecatu á illtia. Esatenda: librau ezin badau bere vitzitzia. Bada ezetara librau albadedi alaco arerijo gaistoaganic nor bera vitziric, ez dau ill biar. Orregait aitu biar da dotrina au ardura andijagaz. Sarritan jazoten dana da. Gueijagotan jazo leitequiana da. Igues eguinda alderatu albadedi arerijuganic; ez dau ill biar. Lagunai otseguinda, diadar eguinda, librau albadedi; ez dau ill biar; nor bera illtera datorrena, zucen jaquin arren. Colpe batzuc emon da, apartau albadedi arerijuganic; ez dau ill biar. Enpin, nor bera ill, edo arerijo illtera datorrena, ill, baino beste urteeroric inundi bere ez daguanian, esaten da, bere vitzitzia zaintutia gaiti, á quendu gura deutsan arerijua, illtia, ez dala pecatu.

Eguijja da, orduban bere, alan nor bera illtera, datorrenaren estado tristia ezaututa, á illten badau, betico impernura botaten davena gogoratuta, vitziric gueratuta, meauraz erre-

medijau dedin , ichico baleutsa arerijuari , nor bera illten , bera ill bagarie : eguingo leuque Jaungoicuaeren aurrian caridade andi bat. Emongo leuque bere vitzitzia proximuaren arimia gaiti. Ta duda bagarie Jaungoicuac sari andija pretauco leusquijo ceruban, Onetaraco , alan nor bera illten , bere arerijuari isteeco , nor berac egon biar dau , bere ustez , Jaungoicuaeren graciaan. Bada bijac badagoz pecatu mortalian , ez dau ondo eguingo , arerijuari bera illten istia, dino Santo Tomasec (1).

III. Esan dirian sei jazuetan , eracutsi dan moduban , inor illtia odijo bagarie , gorroto bagarie , condenetaco , ta gueijago venguetaco opa chaar bagarie , ez da pecatu , cristinaubac. Onezaz ostian , beste inori , edo norberari vitzizaan , edo gorputzian calte eguitia , eragotzita dago bostgarren aguindu santuban. Guztioi gorde , ta zaintu deutsco Jaungoicuac gueure vitzitzia. Ainchinaco gentil ascoren utseguitiac ervestetuta , aberatsai , ta pobriai , zaarrai , ta gitziai , gurasuai , ta umiai guztiai legue estu batetz gorde deutsco cerubac gueure vitzirza estimaua. ; Baina celan ? Chito legue estub gitz , ta gogorragaz. Gnizona illtia da proximuaren contra eguiten dan peccaturic andijena. Au gaiti dauca legue on guztietan , inor ill davenac , ill biarra. Virzitziaeren truquian , vitzitzia ; veguijaren truquian , veguija ; aguinaeren truquian , aguina ; escubaren truquian , escuba ; ta oinaeren truquian , oina , dino Jaungoicuac (2). Esate-

(1) P. 3. precept. 5. (2) Exod. C. 21.

teco moduban. ¿Ill dozu inor? Ceu illagaz pagauco dozu aren zorra. Galdu deutzazu escuba, oina, edo veguija proximuari? Ceure escubagaz, oinagaz, edo beguijagaz pagauco dozu aren zorra. Guizon ill zailia zan Cain desventurauba. ¿Ta cer dño beragaiti Escritura Sagradubac? *Zure anaiaren odolaren deijac diadar eguiten deust luurteri*, esan eutsan Jaungoicuac Caini, Abel bere anae errubaguia ill evanian. Abel ill zan. Aren odola luurac chupau evan, ta liortuzan. Baina diadar eguiten evan ceruraguino odol illac. Cainen vengantzia escatuten evan odol inocentiac Jaungoico zueenaren aurrian. Edo Cainen guizon illzaco pecatu icatagarrija aguertu zan Jaungoicuaren aurrian Ceruban, ta escatu eutsan pecatu aren vengantzia. ¿Ta cer esaten deutsa Jaungoicuac Caini? *Madaricatuba zara emeti auvrera luurraren gainian, ceinec bere aua edeguita artu evan zure escubetati ceure anaiaren odola* (1).

Aitu, cristinaubac, ce verba itzalsubac, ta bildurgarriac dirian oneec Jaungoico vitzijaren auan. Aitu, ce gorroto andija deutsan Jaungoicuac guizon illtiari. ¿Ta cer jazo jacon Cain anae ill zailiari berari? Desesperau eguin evan lelengo bere burubagaz. Embidijac, codicijac, ta inoren icusi ezinac ill eraguin eutsan Caini Abel bere anae errubaguia. Ill eban. Baina bertati sartu jacon vitziro bere buruban Caini pecatu ezainaren carga astuna. Ezin jaso evan. Icata eraguiten eutsan bere vijotzian, bere be-

launectan , ta gorputz guztian guizon vitzija illac. Sinistu evan , Ceruba , ta luurra diadarcac eucazana bere contra. Astundu , ta mindu jacon bere vitzizia , inorena galdu evalaco , ta ichi baten esan eutsan Jaungoicuari : *Andijagua da nire pecatuba , parcatutia merecidu daven baino.* ; Oh Cainen vijotz tristia , larrija , jausija , illuna , ta astuna ! ; Oh guizon illte desventurauba ! Ce sail chaarrac dacazuzan ceugaz. Cain lelengo guizon illzaillia , Ceruba , ta luurra , bere conciençija , ta bere vitzizia , guztia bere contra ditubala , marca bategaz davil baztarric baztar *vagus , et profugus* guztien iguesi. Baina ez da libreetan illteti. Ez da impernuti bere.

Ara , cristinaubac , guizon illtiaren sail bil durgarriac lelengo guizon illzailiaren buruban Guizona illten davenac , birrinduten dau Jaungoicuaren obra andija. Jaungoicuac ecarri gaitu guizon , ta emacume guztioç mundura , berac gura daven artian munduban bera jaso , alabau serbidu , ta amau daigun. Onetaraco emon deutsu bere izatiaren irudija. ; Cer eguiten dau bada , guizona , edo emacumia illten davenac ? Birrindu Jaungoicuaren eguin nausi bat. Galdu guizon bat , edo emacume bat. Edo sortuta laster amaren sabelian , vitzi izaten ondo asi bagaric. Edo umetan Jaungoico bere eguillia ezaututen asten danian. Edo azita , Jaungoicua , proximuac , errija , ta echia serbidu biar ditubanian. Edo zaartuta , bere eguineen prutuba batuta , Cerubari bere vitzizia , ta arimia emote-

co presteetan daguanian. Orduban guizon ill
zailiac cuchilo bategaz ebaten deutsa vitzitziaren
arija, bialduten dau arimia beste mundura, ta
gorputza ar artera. Galduten deutzaz, Jaungoi-
cuari emon biar eutsan ondria, ta beste eguin-
go zituquian biar on guztia. Ta escu artuten
deutsa Jaungoicuari, Jaungoicucac berac ill biar
euquian guizona, illagaz.

Icara eguin daigun, cristinaubac, guizon
illtia gogoratuta beste bagaric. Escatu daijogun
Jaungoicuari: Emon daigula espiritu mantsua,
espiritu biguna, iraun andico gogua, ta vijot-
za, gueure arerijuen prestuezquerijac, ta azal-
querija mingarrijac caridade santia galdu baga-
ric, iragoteco. Escatu daijogun: Amatau da-
guijala gueure vijotzetan gorrotuaren, odijuaren,
embidijaren, codicijaren, ta vengantziaren su
madaricatuba, gorde daigun beti gueure arime-
tan Jesusen mansotasuna, ta gracija, ceinegaz
jadichico dogun Ceruco glorija. Amen.

II. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: *Ez dala inor illbiar;*
ondria zaintutia gaiti; ondasunac gor-
deetia gaiti.

Cristinaubac garian leguez chito min verac,
ta gueure gauzac asco maite ditugunac; inoc
gach bat eguin daiguneco, jaguiten da gueure

vijotzetan aren contra suba, gorrotua, ta venguetaco gurarija. Onaco gorrotuaren subac amatetaco, ta gueure lagunen paltaac paciencijagaz iragoteco, aguinduten deuteu Jaungoicuac, neure entzula onac, bostgarren lecuban: inoren vitzitziari calteric ez eguiteco. Ta inor inos gorrotuac su emonda, azartu bada, arerijua, edo gach eguin gura deusana ilhera; pagaudau bere vijotz gogorraren, ta odoltsubaren eguite pecatucua, bai mundu onetan, oi danez, ta baita bestian bere. Cainen ondorenguac dira guizon ill zailiac. Lamet, Cain bera ill evana, ascoc dinuanec (1), ez zan atseenago vitzi munduban, guizon ill zailia, ta deunguia izan arren, ill evana. Basuan bacarric eguin arren erijotzia, autortu evan Lametec bere pecatuba (2). Bere arimaco larrijagaz, ta bildurragaz esan eutseen bere emaztiai: *Entzun eguizu, ta jaquin eguizu, neuc neure gorrotuagaz zauritu dođala, ta illdođala guizon bat. Zazpi bidar vengaua izango da Cainen pecatuba, ta irurogueta amazazpi bidar niri.* Alan guizon illzaille desventurabac, itsututa leguez, iminten ditu euren pecatu odoltsubac.

Ez dago menturaz arima bat larrijagoric, ieutsi oidanez, ta vijotz bat bildur garrijagoric guizona ill davenarena baino. Bere queziac bere icara eraguiten deusala, esan legui, guizon illzailiari Ascotan, nai izan arren, igues eguiteco moduric bere ez danca. Pecatuba ezcutetaco bere ez. Alde eguiteco bere ez. Aldendu

(1) A Lapid. in c. 4. Genes. (2) Ibid. c. 4.
gu-

gura davenian , dua Juezaren aurrera , ta escu-
detara sarritan guizon illzailia. Ezcutau gura da-
venian bere pecatuba , berac aguertuten dau.
Ta ucatu gura davenian , autortuten dau. ¿Ce-
gaiti au , cristinaubac ? ; Ah ! Guizona iltiac be-
ragaz dacarrelaco itzal astuna , buruco ilunta-
suna , vijotzeco icaria , arimaco larrija , ta pe-
catu odoltsubaren pisu crubela. Amatau, cristi-
naubac, gorrotuaren suba. Igues eguin , inor ill-
teco asarre , ta ocasinoetati. Bada ez da ezegaz
bere osatuten munduban guizon illzaco pecatuba.
Gueijagoco bagaric guizona ill biar ez dana,
guztiac daquijee , ta aguindu onetan arguiro
esanda , dago. Baina ascoc pensau leguijee va-
nidadiaren uts eguite bategaz , calte andibat
eguija deutsunari , edo ondraan , edo aciendan,
edo beste gauza balijocoren baten , opa izan le-
guijola illtia. Edo mentutaz ill bere eguin le-
guijala alaco arerijo deunguia.

I. Esaten da bada , munduco ondria gaiti
ezin inor ill leguijala. Eguija da , cristinau ba-
tec bere zuzentasunagaz , ta vitzi modu zint-
zuagaz irabatzi daven ondria , ta lagun arteco
entzute ona , chito asco estimetan dau. Vit-
zitziaren beraren urrengo dala , esaten da. Bada
nai jatorrizcua , ta nai norberac irabatzija , clei-
tuba , ondria , edo entzute ona galdu ezquero,
ez dauca cristinaubac munduban , noc jaso au-
diric , cegaz poztu andiric , ez cer galdu andi-
ric. Au gaiti da gauza guztiz mingarrija , erru-
bagaric guzurragaz , ta embusterijagaz inori on-
dria galdutia. Entzute onac asco balijo deutsa
cris-

cristinaubari. Ondria ez galdutia gaiti, lotsaeri baten ez jaustia gaiti, menturaz Jaungoicua gaiti, baino gueijago; ¿Ceibat bidar pecatuco bideti alde eguiten davee cristinaubac? Munduba gaiti gauza ona eguiten davenac, edo munda gaiti bacarric gauza charra eguitari, isteen deusanac, ez dauca satiric Jaungoicuaren aurrian. Baina dino Santo Tomasec, munduba gaiti bada bere, gauza onac eguitera, ta charrac ez eguitera oituten danac, icasico davela, Jaungoicua gaiti, ta caridadia gaiti, gauza onac eguiten, ta charrai isten. Ta onetaraco bere, asco balijo deutsa cristinaubari ondra onac.

Ez eutscun alperric esan Espiritu Santubac (1) entzute onari, edo cleitu onari beguiratute-co, zaintuteco, ta gordeetaco. Bein cleituba galdu ezquero cristinaubac pecatu eguintza baten, nai beste baten, berecaturan leguez, nasaijago, ta lotsa galducuago eguiten da, icutsi oidanez. Batuten badau batec ordijaren, lapuraren, desonestubaren, edo nasaijaren entzute agurija, ta azaldauba, botaten dau munduco esanaren arduria, ta jarraituten deutsee vicijo gaistuai lotsa bagaric. ¡Oh ce bildur izan biar dogun lelengo pecatubaren! ¡Oh ce maite izan biar daven, daucanac bere entzute ona! ¿Ta jazoten bada norbaitec galdu gura izatia gueure ondria, edo cleitu ona guzurragaz, ta embusterijagaz; ill guinai á gueure ondria galdu ez daigun? Ez cristinaubac. Gauza andija, ta esti-

mau-

(1) *Eccl. C. 41.*

mauba da gueure ondria, edo entzute ona, esandan leguez. Baina andijagua da guizonaren vitzitzia. Erru bagaric galduten deitscubenian gueure cleituba, Jesus maitiaren vidiai jarraituten deutsegu. Orduban Jaungoicuaç bere contura artuten dau gueure cleituba. Ta duda bagaric zaintuco dau, ta gordeco dau. Bere nai santuba bada, mundu onetan, eguija azaldauta. Ta ez babere azita, ta gneituta beste munduban, Ceruban, bere icenian iragoten baditugu guzurrezco desondraac. Miin gaistuac munduraco galdu leiquegubee ondria. Baina ez Jaungoicuaren surreraco. Jaungoicuaren aurrian aguertuco gara guztioc, garian moduban. Au gaiti santu, eta santac osticopian erabilen mundubaren gaisqui esan guztia.

Pecatu da bada, cristinaubac, munduco ondria, cleituba, edo pamia gaiti inor illtia. Alan eracusten deutsu Eleisa Ama Santiac (1). Ta ucatu ecin guinai. Cleitu galduba cerbait jaso legui Juezaren aurreti. Guizon illa vitzu ezin legui. Cleituba ona, nai arin ona, mundubagaz amaituten da. Guizonaren erijotzia mundubaren amaija, ta beñjaren asieria da. Ez da bardinduten guizonaren vitzitzia munduco gauzagaz. Ta ez da galdu biar munduco ondria gaiti. Ta galdu legui munduco ondasunac gaiti.

II. Eguija esateco, ondasunac bere estimatean dira munduban. Ta jazo leiteque, ta sarritan jazo oida, deunga batec, guztiac, edo zati batzuc eheti, edo daucazan lecuti eruan gu-

kk

ra

(1) Alexand. 7. prop. 17. 18.

ra izatia. Penagarrija da, lapur batec gura davelaco, nor berac bere icerdijagaz irabatzita daucazan, dirubac, edo ondasunac galdutia. Ta jazo leiteque, ta bein barriz jazo da, ondasunac eruan ez daguijozan, lapurra illtia.

Guizona illtiac itzal gaistua dacar beti beragaz. Biltur garri andija da. Orregaiti cristinau guztiae goguan etiqui biar davee gauza onetan Eleisa Ama Santiaren eracutsija. Esaten da bada: 1. jazo oi danez, urrezco escudo bat gaiti ez dala inor ill biar: 2. Guero euquico dirugun, baina oraindino ez daucaguzan ondasunac gaiti; edo, gueuri jatorcuzana, daquigun, ta guero euquiteco ustia, daucagun ondasunac gaiti, ez dala inor ill biar: 3. Ez dala ill biar, noberari jagocan aziendia, edo inoc aguindutaco artutecua, beretutia, engainuz, ta erruz eragozten deutsana, edo atzeratuten deutsana (1). Eleisa Ama Santiaren eracutsija da au, cristinaubac. Deungaac izan arren lapurrac, Jesu Cristo gueure Jaunaren mansotasuna eracutsi biar dogu gueure eguitadeetan. ¿Celan pecatuti librauco da, esaten euan San Agustinec (2) galdu biarco daveen ondasunac gaiti, guizonari vitzitzia quenduten deutsana? Esango baleu leguez santu gloriosuac: Guizonaren vitzitzia ondasunac, baina gueijago da. Ondasunac ugardunac dira, galduco dirianac dira. Lapurrac ondasunac eruan arren, Jaungoicuaren providencia, edo arduria ez da palta. Baina guizona-

(1) Inoc. XI. Prop. 31. 32. 33. (2) Lib. 2. de libr. alb. c. 5.

naren vitzitzia, asco baliño davena, da. Ta ondasunac ez galdutia gaiti, lapurra illten davenac, amaituten dau guizonaren vitzitzia. Ta ce arriscutan iminten dau aren arimia? Oi denez, pecatu mortalian dago lapurraren arimia. Bada tiro bategaz, edo colpe bategaz ill da isten badau; Nora botectan dau betico aren arima tristia? Munda guztiac baino gueijago baliño davena? Jesusen vitzitziagaz erosita daguana? Au gaiti esaten da Eleisiaren ordenetan: *Ondasunac gaiti inor illtia, erijotzia dala. (1).*

Beguiratu bada, neure entzula onac, ce errespetua, ta lotsia euqui biar deutsagun guizonaren vitzitziari. Ezin pensau legui, icara eguin bagaric cristinau ascoren vijotz gogorra. Edocein gauza guichi bat gaiti, edo calte chiqui bat gaiti esaten davee; bereno bategaz illgo neuque; tiro bategaz illgo neuque; barten oz-tuta ichico neuque. . . . Ta beste onaco verba gorrototsubac, ta odoltsubac gorrotuaren subagaz. Beste aimbeste vijotzeco gogortasun, ta gordintasun eracusten davee, gauza guichi bat gaiti lagun artian cuchiluac, ta ezpatac ateraten ditubetara; ortubetara, ta soluetara guizona ill leiquen tiruac inori jaurteguiten deusezanac. Nai dogu, guere gauzac inoc oostu ez daiguzan. Ta errazoia da. Gaisqui eguiten dau, alan lapurratan dabilenac. Ta eguija da. Baina ain gauza guichi ja gaiti, guizonaren vitzitzia, ilteco peligrubzo, imini biar ez da.

Batian ondria gaiti, bestian ondasunac gaiti,

(1) Cap. suscep. de homicid.

ti, bestian andiguria gaiti, bestian gorroto, edo vengantza gaisto bat gaiti modu ascotan paltetan da bostgarren aguindu santubaren contra. Ta ez da errazoeti campora izango, neure entzula onac, sarrijen jazo oi dirian batzuc gogoratutia. Alan bostgarren aguindubaren contra pecatu da. Lelengo: Amaren sabellian daguan seinan galduteco, cerbait eguitia. Nai Amac, ta nai bestec, nai edatecuagaz, ta nai osterantzian seinan galdu gura izatia, edo galduteco cerbait eguitia, pecatu andija da. Ta pena gogorraquin Eleisa Ama santian castiguetan davena, da. Ez dauquen ondra bat billatuteco, ta euren pecatu ezainac, ta lotsarizeuac ezcutetaco, guizonac, edo emacumiac itsutu orditu diabrubic, azqueneco gachera, ceindan sabellan erneta, azten daguan sein inocentia, illtia, edo itotia. ; Oh, sein galzailaac! ; Ceuben tratu impamiac estaldu gura diruzu errubagacuen vitzitzia galdubagaz, ta areen arimac Jaungoico gozuaren arpeguiti betico erbestetubagaz? ; Ah! Egunen batec aguertuco ditu. ; Ez daquit, eguijia esateco, celan gau baten bere sosiguz lo eguin leguijan guizon batec, edo emacume batec, bere erruz, ta bere guraz limbo ilunian betico sartuta, arima bat daucana, daquijala! ; Ah! Zure vengantzia escatuten deutsa limboti Jaungoico eguijazcuari. Ceure arimia edu, costata jacon Jesus maitiari.

Bigarrenian: Pecatu eguiten davee emacume seindunac, sabellian dauquen seinari imbat onduen contu eguiten ez deutseenian. Euren ar-

du-

dura bagatasunez seiná galduteco peligruban dá-
viltzarian. Ya ez jagocuen carga astunaquin; ya
asarre arrabijau baquin; ya dantzeetaco ibiltee-
quin; sarrítan galdu oi ditube seinac. ¡Ah!
Ceimbat onetarico negargarri, lastima gorrijan,
gurasuen paltaz. Legue guztíac deutsee aparteco
cuidadua, seiná eguiteco daguan emacumiari,
bere sabelian daguan prutu inocentia gaiti. Ama
gaistua, ta dcunguia izan arren, ta urquia on-
do merecidu arren, seiná sabelian daucan arti-
an, vitzitzia parcatuten jaco. Justicijaren escu-
bac lotuta daucz, esateco moduban, sabelian
daucan seiná gaiti. ¿Ta senarrac erabilico dau
emazte catiguba, osticoca, ta colpeca, bildur
gueljago bagaric? Eguitade oneez guztíoc díra
bostgarren aguindubaren contra, ta mereci dá-
vee cristinaubaren ardura guztia.

Irugarrenian: Aguindu onen contra peca-
tu eguiten dávee, armaac artuta, bidetara, ta
echetara lapurretara duazanac. Bada euraquin
daroie peligruba, edo inor illteco, edo eura
illda gueratuteco, sarrítan jazo oídan leguez. Au
gaiti alaco lapurrac austen ditu aguindu bi guí-
chíenaz, bostgarrena, ta zazpigarrena. Armia
artura, esandan moduban, izan ez arren bere,
ortuta, solora, echera, edo bidera inori urten-
da, lapurretara doianac, sarri darua peligruba,
bertan illda gueratuteco. Endamas dempora tris-
te onetan lapurrac gueitu, ta lotsagaldutotu, ta
guizon illtiaren itzala, ta bildurra guichituta,
dacusgunian. *Laugarrenian:* Maquilacarijac, ta
ocasinoetsubac austen dávee bostgarren aguindu-
ba.

ba. Ta errazoe asco gaiti. 1. Maquilaquetan, ta ocasinoietan alcar banatuteco, ta ascotan illteco peligruban jarten dirialaco. 2. Burrucaco, ta maquiladetaco ocasinoian eguiten daveena baino, eguin gura leuqueena, gueijago dolaco. Gorrotuaren subagaz iragota, alcar illgo leuqueen tercijuan, dagoz peliada desdichadu atan. 3. Alaco peliada galdubetan gueroco gorrotuac, venguetaco nañjac, ta luzaroco icusi ezinac, ta eriarren zain egotiac, gueijenian gueratu oi dirialaco. 4. Echeco pamelijari emoten deutsezan ardua, ta atsecaba andijac gaiti, errijan emoten ditubeen escandalubac gaiti, ta ocasinoiac oi daczan calte chaarrac gaiti.

Alaco guizon ocasinoetsubac, baque gaitoetnac, beti burrucaraco, edo maquilacaraco prest dagozanac, ezin esan legui, ce calte garrijac dirian echian, auzuan, ta errijan. Baquia gura daveenac, ez daquijee euren aurrian cer esan, edo celan verba eguin. Ondo esandaco verba bati oratuta, ateraten davee ez da baidia. ¡Oh ce lagun prestubezac, guiza artian egoteco! ¡Oh, ceibat pecatu eguin, ta eraguiten daveen! Echia zorrez beteta, emaztia, ta umiac biloxic, ta gosez dauqueezala, gueratu bagaric davilz alaco guizon baque guichicuac erijaric erija, probaric proba, tabernaric taberna, ta ocasinoeric ocasinoe, lecu guztietan atsecabia, cer esana, escandaluba, ta gorrotua isteen daveela.

Bostgarrenian: Pecatu eguiten davee aguindu onen contra, gurasuai erijotzia opa deut-

seen umiac. Nai dala , gurasuac dauqueezan aziendac , edo ondasunac eureganatuteeo gurarija gaiti. Nai dala , guraso zaarra jandu , ta zaintuteco nequia gaiti. Codicija , edo ondasun guria pecatu asco eraguin oi diru. Edo obeto esateco San Paulo Apostolubagaz , ondasun guria da pecatu guztien sustraia. Umiac , gurasuac dauquen guztia , guichi derichuela , laster euren escubeetan gura leuquee. Tentacinoe onegaz , ez guichitan ume ascoc opa deutsee guraso zaarrai illtia. Baiza uatuta , edo ezertaco ez da dagozanai bere ascotan. Seme alaba asco dagoz vijotz gogorreacuac. Eguitia , ta cerbait aurreratutia , euren nai nausizat artuta dauqueenac. Noren umiac dirian aaztuta , vitzi dirianac. Euren guraso errucarrijac zaartzan sobrauta echian dauqueezanac. Guraso uatubac , edo balijoco ez dirianac , echian emoten daveen aazuba gaiti , illtia opa deutseenac. Umiac gaiti esaten dana , esaten da suinac , erreinae, lobaac , ta beste edoecin zaarren arduria daucan, edo oneraac jatorcozana gaiti. Onec guztioe austen davee bostgarren agindui santuba. 1. Gurasuari illtia opa izanagaz. 2. Emoten deuten janari copaba , asco derichuela , ta esquer charran emonagaz. 3. Verba gogorrae , ta errazoe charrac esanda , becoqui illuna , ta gogo gais-tua eracutsita , atsecaba astunac zaarrai emonagaz. Onec guztioe dira persona zarraren illgarrijac. Au gaiti guraso edadeco ascoc , eguijagaz esan oi davee , euren umiac , edo ondorenguac gaiti : *Naijago leuquee orvee ill da bianen-*

go. Pecatu ezainac, ta Jaungoicuarien gorrote andicuaac, dira onec, cristinaubac.

Seigarrenian: Pecatu eguiten davec aguin-
du onen contra, nai dala ondria gaiti, nai da-
la ondasunac gaiti, nai dala andiguria gaiti,
nai dala gorrotua gaiti. 1. Inori bide bagaco
erijotzia opa deutsenac. 2. Erijotzia eguiteco
aguinduten daveenac: lagunduten davenac: Con-
seju emoten daveenac: Voticacua, edo armaac
ataraco emoten ditubeenac. 3. Proximuari osa-
sunian, nai gorputzeco zatiren baten calte egui-
ten deutsenac. Edo beso bat, edo azurbat au-
si, edo zauritu, edo banatu, edo gaixotuten
ditubeenac. 4. Inori gorrote deutsenac, gacha
opa deutsenac, ta inoren icusi ezina dauquenac.
Bada Jesu Cristo, gueure Jaunac bere E-
vangeliyo Santuban eracutsi eutsua (1), bost-
garren aguindebetaco eragozten davela: Ez bacar-
ric inor illtia; ez bada baita, proximuari asar-
re gaistua euquitia, ta asarre gaistuagaz, edo
gorrotuaren subagaz verba lotsarizcuac esatia be-
re. Neuc esaten deutsut, dino Jesu Cristo,
proximuagana asarria daucana, edo proximu-
gaz asarratuten dana, icusico da, ce asarre dau-
can: Asarriagaz inori verba chaarra (*Raca*) esa-
ten deutsanari, emongo jaco mercei daven cas-
tiguba. Baina esaten badeutsa verba lotsagarrija,
desondragarrija, (*fatue*) irabatzi dau impernu-
co suba. Onan erabaguiten ditu Jesu Cristo
gueure Jaunac asarre gaistuaren, ta gorrotuaren
chiquitati andiraco pausubac. Aituten emotec

cris-

(1) Math. C. 5.

criseinau guztiai: asarria, ta gorrotua, ta asar-
ragaz inori esaten jacozan verba deungae, gau-
za andira eldu ezquero, diriala pecatu illgarr-
jac, edo mortalac bostgarren aguinubaren
contra.

Artu daigun bada, cristinaubac baque sar-
tubaren amodijua. Amatau daiguzan asariaren,
ta gorrotuaren subac. Parcatu daiejuzan ateri-
juari gach eguinac, gueuri Jaungoicuac parca-
tutia, nai dogun leguez. Opa izan daiejgun pro-
ximo guztiai luzaroco vitzitza, Jaungoico an-
dija amau, ta alabau daguijen munduban. Er-
ruquitu gaitazan inoren orasuneco, edo vitzit-
zaco gach, ta naibague guztiaquin. Gogoratu
daigun, guztioe gariata Ceruco Aita onaren se-
miac. Emen erveste onetan alcar artuta, alcarri
parcatuta, alcarri lagunduta, alcar maitetuta ca-
ridade santuban vitzi bagara, Ceruco eche san-
tuban beti adisquide, ta dichoso alcarregaz izan-
go gariata. Zorijonecuac baquetsubac, dino Je-
su Cristo gueure Jaunac (1), bada eurai esan-
go jacue *Jaungoicuaren Semiac*. Alan gura izan
dagujala Jaungoicuac bere ontasun an-
dija gaiti. Amen.

(1) Ubi supr.

III. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan : *Celan paltetan dan no-
beraren vitzitziaren, edo osasu-
waren contra.*

Esanda gueratu da, neure entzula onac : bost-
garren aguinde santuban Jaungoicuac zaintuten
davela, ez bacarric besteen vitzitzia, baita nor-
berarena bere. Ta oraindino ardura estubaguagaz.
Bada caridade eguijazcua norberaganic asten da;
ta bere burubari eguiten jacon caltia, nai osa-
sunian, nai gorputzaren zati baten, pecatu an-
dijagua da, beste edoceini eguitia baino. Ez da-
go munduban inor, escubidia daucanic, bere
buruba illteco, bere osasuna galduteco, edo be-
re gorputzari atzapar bat quenduteco. Aguinta-
rijac, ta Juezac Jaungoicuac emonda dauquee-
alizia, deungaac, ta gaisquinac illteco. Baina
eurac deungaac, ta chito gaisquinac izango ba-
lira bere, ezin ill leguijez euren burubac. Neuc
illgo dot, ta neuc vitziric euquico dot, dino
Jaungoicuac (1). Inoc bere ez bereburuba, ta ez
inor ill ezin legui Jaungoicuaren ordena bagaric.
Santo nec bere, bere buruba ill beeban arerijuaquin
naaste, Jaungoicuaren aparteco ordenia eucalaco,

ill

(1) Ceutor. cap. 32.

no estatutuak ez diren arren, orain ere

Icasiquizunak.

ill-eran. Bestelan ez zan pecatuti libranco, di-
no San Agustinec (1).

Au gaiti dauca Eleisa Ama santia eragot-
zira, ezauberaz, vorondatez, daquijala, ta bere
naiz bere buruba illten davena, lecu sagradu-
ban enterrectia. Baita a gaiti meza santuba esatia,
ta aguirico oracinoia eguitia bere. Meza santuba
ez da opreidu biar, dino Aita santu Erroma-
cuac (2), Erijotzaco ordu artian pecatu eguin-
da, erijotzia bera bere burubari emon eutsana
gaiti. ; Ceinco bada erijotza pecatuzcuagua eguin
legui, Judas gaistuari jarraituta, diabrubic era-
cutsita, bere buruba ill davena, daquigunac
baino, cein gaiti dinuan San Juanec oracinoeric
ez eguiteco? Nai erramientiaz, nai urcatuta
bere vitzitzia ezauberaz, ta bere guraz galduten
davenari, ez bequijo emon sepulturaric, dino
beste Eleisiaren ordena batec (3). Bere buruba
illten davena, edo dago zoratuta, cer eguiten
daven ez daquijala, edo dago desesperauta,
diabrubic indarra ariman artuta. Zoratuta da-
guanac, ez dau peccaturic eguiten. Zorotasunac
peccatuban artu ez beeban, salbauco da, bere
buruba berac illarren, ezauberia palta davelaco.
Ezauberaz, ta naiz bere buruba illten davena-
ren condenacinoia, sinistu daiquegunez, segu-
ruba da. Onaco negar garrira diabrubic ecar-
ten ditu peccatariaz ascotan. Ez leluengan. Ez
bada urte luceetan peccatuba peccatubari ezarrita,
Jaungoicuarren deijai gortuta, conciencijaren col-

// 2

pe

(1) Lib. 1. de Civit. Dei cap. 21. (2) 1. ad
Consult. Bulg. c. 98. (3) Cum placuit. 23. q. 5.

pe garratzac sarri neqnez isilduta, otzta baten
 arimaco baque chaarrian vitzi izan dirianac. Jaungoicua-
 ren paciencia cansetan da. Arerijua-
 ren astucijac gueituten dira. Pecatubaren pisubaitu
 astunduten da. Arimia larrituten da. Munduco si
 pena chiquijac andi eguiten dira. Vitzitziagazab
 gobait eguiten da. Vorondatia pecatu andijaquin, ta
 sarritacuaquin icaratuten da, ta gogortuten
 da. Jaungoico asarriagaz desesperetan da. Ta
 colpe baregaz guztia amaituteco, urcatuten da, og
 itoten da, edo illtenda, ta condenetan da. Onan oida
 cristinaubac, euren burubac illten ditubenen aseria,
 ta amai desventurauba. Bil-
 durtu gaitezaz guztioac. Ta erregutu daijogun
 Cerubari, ondo illteco gracia.

Guichi dira, ta ojala bat bere ez balitz, euren
 euren burubac ezauberaz colpe baten illten ditubenenac.
 Baina bagoz cristinau asco, edo dala pamparrerija,
 ta arroquerija bat gaiti, edo dala codicija sieu bat,
 ta gorroto garribat gaiti euren vitzitziari,
 ta osasunari calte eguiten deuteenac,
 ta bosgarren aguidu santuba austen daveenac.
Lelenguae osasunari calte eguiten deuteenac.
*Manidadia gaiti. Bigarrenac cer bair aur-
 reratuti gaiti.* Ta bitzuba pecatu eguiten da,
 vee aguidu onen contra. Icusi daigun celan.

I. Jaungoicuae ezgaitu bardinac eguin guztioac
 gure gorpuzetan. Batari emon deusa gorputz
 andijagua, ta bestiari chiquijagua. Batari
 indartsubagua, bestiari bigunagua, bere voron-
 date santubac gura izan daven moduban. Bai-
 na guztioi emon deuscuz Jaungoicuae gorpuz-
 etan.

zaco, Jaungoicua serbiduten, proximitari lagunduten, ta Ceruba irabazten gueure arimiagaz biarra eguiteco. Nai gorputz andija euqui, nai chiquija euqui, nai indartsuba euqui, nai argala euqui onetaraco bacarric, Jaungoicua serbiduten, ta gueu salvetan arimiari lagunduteco, emon deutsecuz Jaungoicuae. Indar gueijago emon deutsanari, duda bagaric, Jaungoicuae escatuten deutsa biar on gueijago. Bada ez deutsecuz Jaungoicuae mesediac alperric eguiten; ez bada euquin balijauta, here ontasuna obeto serbidut daigoni. Argal batec baino, sendo batec biar gueijago eguin legui berez. Bada gueijago eguin biar dau bere vitzi moduban, Jaungoicuari contutu ona emongo badeutsa Bots mesede eguin deutsazanari; bosten contuba escatuco deutsa Jaungoicuae. Bi eguin deutsazanari; bidena. Ta bat eguin deutsanari; batena. Alan gorputzian sendotasun gueijago, indar gueijago, ta alizate gueijago Jaungoicuaren escu santubetati, artudaveenac, contu gueijago Jaungoicuari emon biarco deutsec.

¿Cer eguiten davee bada alaco indartsu, ta sendo ascoc? Gorputzeco sendotasunagaz balijectan dira, gorputza macalduteco, osasun onagaz, osasuna galduteco, gorputzeco indarrequin, gorputza argalduteco, manqueteco, uatuteco, gaixotuteco, edo illiteco. Ascogaz gueure errijetan icuti doguna, ta gueijago gaiti entzun doguna, da au, neure cristinaubac, ceubecondo daquizun leguez. Aixei batzuc burubana sartuta, euren indarrequin, ta sendotasunagaz

260 *Aman aguin dubeetaco*

Barrotuta, Jaungoicuac pecatu eguitico, emon
baleutsecz leguez, lagunac desapijatan, temaac,
edo posturac eguiten, ezin dituben cargaac ja-
soten, ta cruaten, ta beste edo vitziiaia, edo
osasuna galduteo, edo gorputzaren paña bate-
gaz, edo eraso bategaz betico gueratuteo, pe-
ligru ezagunetan, ta jaquinetan daviltz indar-
su asco, gueratu bagaric, euren gorputzac gal-
du artian. Alacuac euren goguan, buruban, ta
verbetan ez dauquea beste gauza onic, euren in-
darrac, euren carga jasotia, euren peliadaac,
euren barrucaac, ta euren asco jaatiac, ta as-
co edatiac baiuo. ; Ah zoro coitadubac! ; Indar
gucijago euquitia, eteda guizon ondraubagua
izatia? Alan balitz, zaldi bat ondraubago.
Mando bat oraindino ondraubago. Ta tigre bat
oraindino ondraubago. ; Sabel andijagua euqui-
tia, ta an gucijago saru alizatia, eteda guizon
prestubagua, ta obiagua izatia? Alan balitz, Ma-
ximino odolgalzailia, ta guizatasunaren lotsagar-
rija, izango zan prestubrena. Bada esaten da,
egunian berroquei libra oquela, ta oqueta bost
libra ardao irunsten citubala.

Ojala lotsatuco balira indardun, ta jaatun
vanidadetsubac onaco entzunaquin. Ojala, sinis-
tucobalebee, prestuba izatia, ondrauba izatia,
zucena izatia, baquetsuba izatia, esanecua izatia,
humilde izatia, ta serbizailia izatia, dala mun-
duraco, ta arimaraco guizonac enqui leguljan
prendaric oncena, ta entzuterie estimaubena. Oja-
la, ondo buruban sartuco balichaque, orrace
euren buruben, ta osasunaren caktian probeetan,

ta desapijuetan oi dabilzanoi, indarrac ez da baidacuac dirisla. Gaur sendua dana, bigar gaxoric, edo andan egon leitequiala. Ta azque- nian bostgarren aguindu santuharen contra pe- catu eguiten daveela. 1. Vanidadez, ta premia bagaric indarrac noraguino dirian proveetaco, carga astunac jasoten, ta erabilten dabilzanac. 2. Vanidadez, edo temia eguinda, sartu alda- guijen guztia, nai jana, ta nai edana, sabelari emoten deutseenac. 3. Alaco desapijuac, temaac, ta gorputzeco proba neurri bagacuac eguiten di- tubenac. Onec guztioac euren vitziaren, ta osasunaren caltlan, edo caltegarrian, gauza an- dijan austen davee bostgarren aguinduba. Jazo lequijo guizonari, indar biar izatia, ta premi- na orduban guztiaac proveetia. Baina banidadez, pamparrerijaz, arroquerijaz, ta Jaungoicua opendi- dubaz, bere vitziaria, gorputzeco izan era ona galdureco peligruban imintia, gauza ezaina, ta iususia da Jaungoicuaren aurrian.

II. Beste batzuc codicija gosedun bat gaiti galdu, ta manquetan davee euren osasuna, ta laburtuten dirubee vitziaren egunac. Oneco izaten dira. Car jan, ta cegaz vitzi, Jaungoicuac emonda, eurai jagocuenez, dauqueela, cerbait aurreratutia gaiti, osasunaren caltlan, gau, ta egun biarran diardubenac. Baita, euquita, ez castetia gaiti guejagoco bagaric, gorputzari osa- sunian, nai gaxuan gose tristia, ta popuertza- cuaren paltia emoten deutseenac bere. Laarregui- jac, ta guichijeguijac condenauta dagoz, neure entzula onac, gueure Evangelijo santuban. Tec- ci-

cija eracusten deuseu, ta aguinduten deuseu
 Jaungoicuaac gauzi guztietan. Ta da, Cerubac
 estimetan davena. Ez dozu bada pensau biar,
 eracutsi onetan nie lecu emon gura deusadala
 alporrerijari, buru guinziari, gorputza ondo
 artutuari, o'z beroric, edo goseric ez iragotari,
 edo beste onaco gorputzaren amodijo laarreguija
 oinian euquiteco gueijai. Ez cristinaubac. Baquit,
 gorputzac gueure salvacinoiaren arerijuae diria-
 na. Baquit, arimiaren erijalubac diriana. Gor-
 putzaren amodijo ordena bagacua gaiti asco con-
 denauta dagozana. Gorputzac ondo ezita, do-
 mauta, escupetuta, edo errazoepera ecarrita, eu-
 quiteco, Jaungoicuaac aguinduten deuscuna.
 Baquit, Ceruco justuben ber eguin nausija, eu-
 ren gorputzai gurarijac ueatutia, ta padecidu
 eragutia, izan dana. ¡Ojala guztiae onan ezita,
 domauta baleuquez eufen gorputzac Jesusen amo-
 dijua gaiti, ta Ceruba irab ztia gaiti!

Beste aimbeste, gauza jaquina da: Jaun-
 goicuaac aguinduten deusala cristinaubari, zint-
 zo izateco, biarguin izateco, ta bere icerdija-
 ran sarija estimetaco. Batzubetan balduten gaitu
 Jaungoicuaac inurrijagana, vitzi izaten icastera,
 ceinec batuten daven udaan janarija neguraco,
 chito contuz, ta priisaca. Beste batzubetan er-
 liagana, ceinec, elduten dan lecu guztiti, ino-
 ri calteric eguin bagaric, cebait cruaten daven
 bere echera, nun daucan, vitzi izateco biar
 davena palta bagaric, inoe oostuten ez badeut-
 sa. Eguija da, Espiritu Santubac eracutsi onee-
 quin jaso gura ditu gueure vijotzac, ceruco on-
 da

dasun eguijazcuac topeetara. Baina orraitino ez deusa eragozten cristinaubari, munduban zintzo izatia, ta bere gauzai beguiratutia. Adani esan eutsan Jaungoicuac, bere izerdijagaz irabat-zita, jango euala oguija. Ta Adanen seme guztioi gueure icerdijaren, ta biar eguinaren saritzat emoten deuscu Jaungoicuac, cegaz vitzi. Apostoluben euren artian, ez zan Jesu Cristo gueure Jauna aaztu, cegaz vitzi euquiteco arduriaz. Ez da bada esaten, cristinaubac, eracutsi onetan: Ez, gorputzac laarregui maite izan biar ditugula: Ez, Jaungoicuac, gueu vitzi izateco, emon deuscuna, ardura bague egun baten castau biar dogula.

Esaten da bai, neure entzula onac: 1. Coticija gaiti, diruba, edo gaucia aurreratutia gaiti, aberatstutia gaiti, gau, ta egun, euri, ta aterri osasunaren caltian, ascoo eguiten daveen leguez, biarra eguitia, bostgarren aguin-dubaren contra dala. 2. Jaungoicuac emonda, daucala, ez casteetia gaiti, diruba casteetaco daucan erruquiija gaiti, gorputzari gosia emotia; edo, osasunian, nai gaisuan errazoez, ta oidanez, jagocana ucatutia, dala bostgarren aguin-du santuba austia. Eracutsi onetan conde-netan dana, da, dirubaren gosia, ondasunen gurariija, ta aberatstu naija, osasunaren caltian dala, cerbait aurreratutia gaiti, edo leen dau-cana ez casteetia gaiti. Ta cein loquetan ontzat emoten dau Jaungoicuac au? Nun esan deuscu Jaungoicuac gueure vitzitzia, ta osasuna, baino dirubac gueijago maite izateco? Ta ceim-

bat cristinau dagoz , bai guizonac , ta bai
 emacumiac , gau , ta egun , ta esan legui , jai,
 ta aste uda , ta negu beti arrastaca , ta beti prii-
 saca izerdija darijuela , euren gorputzac , naar-
 rac balira leguez , necatubaz , cerbait aurrera-
 tutia gaiti , ta echian biar daveena , ondo dau-
 queela? ; Ceibat emacume sabel catigubagaz,
 ta ascotan osasun argalagaz , auzuac escandali-
 zetan diriala , euri , ta aterri biarran etenaz,
 echian egaz vitzi ondo daucala , cerbait guei-
 jago euquija gaiti? ; Ceibat cristinau , labo-
 ria salduteco , cerubac emon da , echian dau-
 quenac , arto puscabat erruquiz sabelari emoten
 deutseenac , ta gose gogorrac iragoten ditubee-
 nac , ez castetia gaiti? ; Ceibat gaiso , diruba,
 edo euquija dauqueenac , ta euren buruben jau-
 be dirianac , codicijaren codicijaz errial bat ez
 guichituta gaiti , illten dira , popuertzacuaren
 paltaz? ; Ah cristinaubac! Ceubec daquizu ondo,
 ceuben echeetan , ta auzuetan cer iragoten dan.
 Ceubec zara eguija triste onen testigubac.

; Ta ez da au dirubari , edo arguiruago esa-
 teco , diabrubari bere vitziizia , ta osasuna con-
 sagretia? Bai. Diabrubaren martiriac dira alaco
 cristinaubac. Euren biarra , euren nequia , eu-
 ren osasuna , ta vitziizia bera bere laburtuta
 dirubaren Jaungoicuari , satanasari gordeetan
 deutsee. Esan leguije alaco codiciosuac : Umiac
 dauquezala , ta aren onetaco eguiten daveela.
 ; Ah neure entzula onac! Zeubei cer jan emo-
 ten deutsun Jaungoicuac , zuben umiai emon-
 go deutsee , salbetaco biar daveena. Ez da
 Jaun-

Jaungoicua arentzaco pobriago, zubentzaco baino. Ez dauca aaztuta Jaungoico andijac zuben umiac. Campuetaco lorac jantzten ditubanae, zuben umiac jantzico ditu. Basuetaco chorijai janarija emoten deutseenac, zuben umiai emongo deutsee. Codicija da, diru gosia da, ceuben vijotzetan agunduten davena. Osasuna galdu eraguiten deutsuna, ta vitzitzia laburtuten deutsuna.

Zuben umiac biarrago davee dotrina ona. Dotrina ona, ta arima ona ez badauquee, dino San Juan Crisostomoc (1), dirubac, ta ondasunac umiai utsa balijo deutsee. Arima ona badauquee, ez enquijac, calteric eguingo ez deutsee. Ezin umiai emon zinajue aziera peligruc euagoric codicijarena baino. Ondasunen gosia umiai eracusten deutsezunian, sortuten dozu euren vijotzetan pecatu guztien sustraija. Aberatstu gura daveenac, jausten dira tentacinoian, ta diabrubaren lazuban, ta puscaca puscaca duaz euren azqueneco galdu mendira. Oh, ce gach daven, dino Jesu Cristoc (2), oh ce nequez Ceruban sartuco dan aberatsa! Codicijari darraiconac, dino salomonec (3), eche guztia oquertuten dau. Easter aberastu gura davena, dino beste lecu baten (4) ez da pecatu bagaric izango. Bago beste zoraquerija bat bere munduban, dino beste lecubaten, (5) bacaric dago, nori ondasunac ichi ez dauca; ta orregaiti cansau bagaric biarran diardu; beste veguijac ez dira asetuten ondasunez.

(1) Hom. 9. c. 2. (2) Math. cap. 10. (3) Prov. c. 15. (4) Id. c. 28. (5) Eccl. c. 4.

Ara emen, celan cerubac beguiratuten de-
 utseen ondasunai. Ara, cer balijo daveen Jaun-
 goicuaren veguijetan? Ta onec gaiti galduco
 dogu gueure osasuna? Edo gueure vitzitzia?
 Ain izango gara zoruac, ondasun galducorrac
 amestaco, gueure burubac baino gueijago? Ez
 cristinaubac. Estimau daigun Jaungoicuac emo-
 ten deutcun osasuna, ta vitzitzia. Ez daiguzan
 saldu, edo galdu ain merque, edo obeto esate-
 co, ain gora. Ez daijogun lecuric emon gueu-
 re vijotzian tristeza larrijari, arimaco illunari,
 ta guichijago lelengo pecatubari, ta pecatuco
 egotari. Cerubagaz desesperata, Judas gaistuari
 jarraitu ez daijogun, gueure burubac illtera, ta
 impernura. Ez daiguzan aixatu, ta arrotu gueu-
 re burubac, indar gueijago, ta gorputzeco aliza-
 te gueijago daucagulaco. Balijau gaitezau, Jaun-
 goicuac emon deutcuzan gorputzeco doiaquin,
 esquer onagaz Jaungoicua bera serbiduteco, pro-
 ximuari mesede eguiteco, ta arimiari salvetan la-
 gunduteco. Quendu daigun gueure vijotzeetati
 ondasunen gurari sicuba, liorra, mingocha, pe-
 nazcua, ta asetuten ez dana. Eguin daigun biar-
 ra preminiac, errazoiac, ta vitzi modubac es-
 catuten deutcun moduban gorputzaren bildur-
 bagaric. Baina ez codicija gaiti colpe bat be-
 re. Domau daiguzan gueure gorputzac. Ezi dai-
 guzan ondo. Ucatu daijegun, vide bagaric es-
 catuten deutcubena. Artu daigun gueure gor-
 putzeen gorroto santu bat. Dendatu gaitezau,
 gueijago, baino gueijago padecidu eraguiten luur-
 rezco gorputzai gueure compesoriaren ezaube-

riagaz, ta naijagaz, eürac gaiti arimia galdu ez daigun. Baina ez gaitexan izan, ez osasunian, ta ez gaisuan gueure vitzitziazen, ta osasunaren borregubac, euqui ezquero, ez casteetia gaiti. Alan gura izan daguijala gueure Jaungoico onac bere misericordija andija gaiti. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren icenian. Amen.

IV ICASIQUIZUNA.

Ceinctan eracusten dan : *Cer dan orditutia*

Arimia mingochtutia da ardao asco edaatia, dino, neure entzula onac, Espiritu Santubac (1). Ardao asco edatiagaz aituten emoten deütscu, ez edocelan ardaua edaatia; ez bada ardao laarre-gui edaatia, edo orditutia. Janae, ta edanac, laarre-guira eldu ezquero, gach eguiten deutsee, ta mingochtuten ditubee bai gorputzac, ta bai arimaac. Janedan laarre-guiac gorputzari gach eguiten deütsana, gulerubac, ta ordijac, eürac daquijee, inoc baixen ondo. Arimiari gach eguiten deütsana, San Paulo Apostolubac esaten dau (2). Bada dino: Ordijac ez daveela Ceruba gozauco. Ordijen ipoinac andijac dira. Arimiaren caltecuac dirianac. Gorputzaren caltecuac bere bai asco. Beste asco munduraco bere negar-garrijac. Guztiaac contaü bere ezin leguiz, dino

San

(1) Eccl. c. 31. (2) Chorint. c. 6.

San Basilio (1). Noe justubaren demporati ona ez da ezaututen aldiric, ardao harreguijaren eguitade chaarrac contetan ezdirianic. Eseritura sagraduco testamentu bijetan milla verba lotsa-garrigaz maraanta, dagoz ordijac. Gentilac eurar bere ezin icutsi cituben ordijac. Erroman bein orditu zanari, ez eutsen consejuban sartuten isten. Ogueta amar urte artian ez eutsen guizonai ardaoric edaaten isten. Emacumiai inos bere ez. (2).

Neutri santu onegaz ondo aaztuta vitzi dira guizon, ta emacume asco cristinauben artian dempora onetan. Penagarriric andijena da, oquerrerija impame onetati, bein atan icasi ezquero, guichi erremedijetia. Oquerrerija, edo vicijo guztia dira chaarrac. Baina areetati ordiquerija ez da oneena. Ta menturaz bera da, guichien, ta nequezen erremedijetan dana. San Basilio di-nuan leguez, ordijetati prutu onic ateraco ez badogu bere, ecandu gallu atan jausten ez zarianoc, gorroto gueijago izan daguijozun, ta urrinago egon zaitezcan beraganic, esango deusut eracutsi onetan: 1. *Cetan daguan ordijaren paltia.* 2. *Nos ezagututen dan, orditu dana.* 3. *Ce peccatu andija dan ordijarena.* Au izango da, cristinaubac, oraingo ceaben entzun quizuna, ta ez guichi balijo deusuna. Egonzaitez bada zurtasun guztiagaz.

I. Orditutia gauza ezaina, itsusija, ta lotsagarrija dana, umeraraguinoco guatiac bere ezaututen dayee, neure entzula onac. Ardaa

(1) Hom. in ebriet. (2) Looner. v. ebriet.

berez gauza ona da. Gauza altu, ta andi asco-
ren idurija da escritura sagraduban. Jaungoicuac,
edateco, emon eutscuna, da. Errazuazco neur-
rijagaz, bacochari jagocan moduban, ardaua
edatiac ez lorsaariric, ez calteric dacar. Baina
ardaua dan leguez, gueure tabellean sartu ezque-
ro, ain biarguin presta, sutsuba, ta indart-
suba, gorputteco odolac, ta ur birziganijac
erabilteco, verotuteco, ta asarratuteco, esaten
jaco cristinaubari: Ardaua edan biar dala, vo-
ticacua leguez. Alan aguinduten eutsan San Pau-
loe Timoteo, bere escolaubari. Estomaguco
gacha gaiti, ta bere sarritaco gaixuac gaiti
edan daguijala ardao pusca bat, esaten deutsa
(1). Adin oneco guztia beguiratu deutsee ar-
duari bildur santu bategaz, errazoia, ta sinis-
tute ona galdu ez daguiñezan. Baita adin
gaistocua, ta deungaac bere vildurtu ditu ar-
dauac. Maoma desventuraubac uts eguite, ta
nasaitasun guztien artian ichi ziruban bere icasi-
cuac. Baina eragotzi eutsen, ardaua edatia. Si-
nistu euquian Eregeguin paltso ac, ardaua
neurri bagaric edaten dan lecuban, ezin guizo-
nac iraun leguijecla luzaro sen baten. Ta berac
ichi eusen vitziera nasaijac, loijac, ta peca-
tuzcuac iragun eguijen, legue gogor bategaz
eragotzi eutsen ardaua edatia.

Ardao laarreguijagaz guizonac eguiten da-
ven uts eguitia da, errazoia illundutia, ta gal-
dutia. Jaungoicuac emon deutseuzan doctati,
nausijen bat da errazoia. Guizona guizon iza-
tia.

(1) Ad. Tim. c, 5.

tia. Onegaz erabaguiten gusa ganadubetati. Er-
 razerie ez bagueunca; nos cer eguin biar do-
 gun, ez baguenqui; ona, ta charra ezautuco
 ez baguenduz errazoiagaz; gu, ta ganadubac
 erabatecuac izango guinatequez. ? Cer egui-
 ten dau bada, ordituten dan guizonac, edo
 emacumiac? Guizonaren arguigatrija, ta erra-
 zoiaren usuba illundu, lausotu, ta galdu. Jaun-
 goicuac emon deutsan doe nausija, bere guraz,
 ta bere naiz ezcutetan dau, ordituten danac,
 ta viurtuten da abere baten erara. Ordijac, ez
 cer eguiten daven, ez cer esaten daven, ez da-
 qui. Ez nor dan, ez cetaraco dan daqui. Or-
 dijac ez dauca errazoiaren usuric. Ez dauca gui-
 zonaren eguitaderic. Ordijari ascotan beguije-
 tati darijo suba, aoti juramentuba, bidaua,
 maldecinoia, ta bitsa, endemoniadu bati leguez.
 Alan esaten deutsa San Basilioc ordijari: *bere*
guraxo Demoninua (1). Ascotan canta verde,
 verba loi, ta eguite lotsarizcuetan atsituta da-
 go, ganaduba bera baino loijago, ta luxurijot-
 subago, dino San Basilioc berac. Beste ascotan
 batsatza baten, vide baten, edo carcaba baten
 etzinda lð datza, edo jagui ezinda dago. Alan
 esaten deutsa Espiritu Santubac ordijari (2): *Cui*
fovee? Beste ascotan zamaica, desapijoca, bur-
 ruca, ta diadarca davil, zorua leguez. Beste
 ascotan... ; Ah! Ezin esan legui, ordijac bere
 burubari eraguiten deutsazan zoraquerijac, oque-
 rrelijac, ta galstoquerijac. ? Ta cegaiti? Ardao
 laarreguijagaz bere errazoiia illundu, ta galdia

(1) Hom. de ebriet. (2) Prov. c. 23.

Javelaco. *Filii Belial*, demoninbaren semiac esaten deutsee ordijai San Geronimoc. Tercijo onetara ecarten dau ordijac bere buruba bere naiz. Ta cer eguiten dau osasunian? Ah, cristinaubac! Ordijac curac daquijee ondo, cembat tripa ala, ceimbat buruco astun, ceimbat aguiate chaar iragoten dituben, ardao sobraubari sabelian cobru emon ezinda. Eurac daquijee, ardao larreguijagaz ceimbat colpe andi artu dituben. Baita jaquin biar leuquee, ceimbatec gorputzac gaisotu dituben, osasuna galdu daven, vitzitzaac laburtu dituben, ta baita, ordi aldi ja irago bagarie, ceimbat ill dirian bere. Bai, cristinaubac, arimiaren, ta gorputzaren contraco pecatuba da, orditutia. Baina ardaua edatia, ta laarregui edatia, edo orditutia bat ez dirian lequez, icutsi biar dogu: Celan ezautuco daven kristinaubac, ardao laarregui edan davena?

II. Ardao zaliae juste davee, edan daveen guztiari, sabelian cobru emon ezquero, asco edan arren, ez dala laarregui, ta ez dixiala orditu. Au sinistuta, vitzi dira ordirie gueijenac pecatu mortalian, menturaz euren vitzi guztian.

Aoti atcera ateraten ez badavee, gueijago, ta gueijago edan arren, ez dauque pecatuzat. Baina ordijac juez chaarrac dira, curai sinistuteco.

Santo Tomasec aituten emoten deutscu (1): ez dala popuertzacua, ordituteco, edan davena aoti atzera ateratia. Pecatuzco orditutia da, Santo Tomasen, ta beste eracul en esanian: daquijala, bere guraz errazoiaren usuba illunduco deutsan beste, edo illunduco ete deutsan, bil-

(1) 2. 2. q. 150. 2. 3. ad 3. dur-

durra daucan beste, ardao edaatia. Ta au edo-
cein bere ardao generogaz. Bada guztia dira,
tenteljoti aurrera irago ezquero juicijuaren gal-
dugarriac. Cristinau guztia ez dirian leguez
osatuian, sendotasunian, janian, ta edanian
bardinae, santubaec berac dinuan leguez, ezin
imini legui guztientzat neurri bat, ardao laarre-
gui nos edan dan, jaquiteco. Au ezaututeco,
eracuslaac beguiratuten deutsee, ardauc sabelian
sartuta dacazan eguitia. Ta andi ateraten ditu-
bee, ardao larregui edanagaz, nos pecatu egui-
ten dan, jaquiteco, ezaun garriac. Ta dira.

1. Edan da daguanian, cer esan daven, ta
cer eguin daven, vijamonian gogoratu ezina. 2.
Edan bagarie daguanian, eguin ez oidituban, ta
esan ez oidituban, gauzac esatia, ta eguitia. 3.
Gauza onac, ta chaarrac errazoiagaz erabagui
ezina. 4. Miñagaz ondo verba eguin ezina.
Verbaac naastauta, motelduta, erdiz erdi bai-
no erabagui ezina. 5. Oinaquin ondo ibili ezi-
na. Alvo alvoca juatia. Echeco, edo auzoco
persona ezagunac, eta jaquinac, ezautu ezina.
Ta azquenian; echiac, edo arbolac giraca be-
guitanduria. Senalle, edo ezagun garri onec
inintan ditubee, neure entzula onac; Eleisaco
eracuslaac; ardao laarregui edanagaz nos pec-
tu eguiten dan, ezaututeco. Bada ardanac ecar-
ten badau guizona, nai emacumia, edanda
eguanian, cer esan euan, edo cer eguin euan,
vijamonian gomutau ezin dan edura; bestectan
eguin ez oidituban zoraqueriac, edo gaisto-
queriac eguitera; gauzi onac, ta chaarrac bere
burubagaz, ta errazoiagaz garbitu, ta erabagui
ezina

ezin dituban duinara ; miinagaz motelca , ta naastauta baino verba eguin ezin daven tercijo-
ra ; oinen gainian zucen egon , edo ibili ezi-
nera ; echecuac , ta adisquidiac ezautu ezinera ;
buruba zoravijotutera , ta icusgarrri ezae begui-
tandutera ; gauza jaquina da , dinot , tercijo-
onetara ardao laarreguijac ecarri davena , ordi-
tu dana. Orduban illundu dau errazoiaren at-
guija , galdu dau guizonaren argui garrrija , viur-
tu da bere burubaren jaube ez izatera , ta eguin
dau pecatu , guero esango dan moduban. ; Bai-
na , ce pecatu derichazu dala orditutia ? Entzun
eguizu , cristinaubac , contuban jausteco.

III. Santo Tomas , Icasilecuberaco Aingueru-
bac itanduten dau (1) : ; Ya orditutia pecatu
mortala dan ? Ta erantzuten dau santubac. Bai-
etz. Iru modutara , dino santubac , jazo leite-
quiala orditutia. 1. Noberac uste ez davela , edo
ardaua aintzat ez daucala , edanda , ordituten
danian. Alan arduac eraguitia , jazo leiteque
pecatu ez izatia , dino santubac. Au jazo jacon
Noe justubari orditu zanian , Elcisiaren guraso
ascoc dinuenez. 2. Arduua aintzat ez daucala ,
cerbait gueijago edanda , orditu danian. Ta or-
duban arduac eraguitia , izan leiteque pecatu
chicarra ; dino santubac. 3. Arduac eraguingo
deutsana ezaututa bere , arduari ichi baino,
orditu naijago davela , edaten davenian. Ta or-
duban pecatu mortala da arduac eraguitia , di-
no Santubac berac. Bada berac daquijala , ta nai
davela , galduten dau , ta illunduten dau er-
razoiaren arguija. Au da , neure cristinaubac,

San-

(1) Ub. supr. a. 2.

Santo Tomasen, ta beste eracuslen dotrinia ordi-
diquerijaco pecatubaren gainian.

Emeti esatenda. 1. Nos bait ustez uste ba-
garic, edo bustita dagualaco, edo janzaarrian
dagualaco, edo ezaututen ez daven ardao bu-
rutsuba dalaco, edanac eratsotia, edo ordituta,
jazo leitequiala pecatu bagaric. 2. Terciejoti pus-
ca bat gueijago edaria, errazoia illundu bagaric,
gorputzian, ta errazoian cristinau daguala, izan-
go dala pecatu chicarra. 3. Noberac daquijala,
ta ezaututen davela, (leenago sarritan jazo jaco-
laco) bere guraz esan dirian tercejuetati batera,
nai beste batera, bere errazoia, edo gorputza
ecarteco duina ardao, edaten davenac, eguiten
davela pecatu mortala, edo illgarrija. Ta au-
nai dala ardao genero bat, nai dala beste bat,
nai dala ona, nai dala comuna, nai dala bacar-
ric, nai dala naastauba.

Eracutsi onetati ezaututen da, cristinaubac:
Eria daveen guztian ordituten dirianac nai gui-
zonac, ta nai emacuniac, urte ascotan oitura
galdu au dauqueenac, ta ichi gura ez deutese-
nac, pecatu mortalian virzi diriala. ¡ Oh, ce-
penia! ¡ Ta ce ascorena orditute lotsagarrija!
Ez da verbaric ¡ ppeetan, oiturazco, ta ecan-
duzco ordi bat, merecidu daven moduban de-
sordrectaco. Esatia ordijari, galduten davela
bere arimia, osasuna, cleituba, ta euquijs, al-
perric da. Ardauaren gurari zorigaistocuac it-
sututa, engainata dauca ordi desventurauba.
¡ Baina, ce trago mingochac edaten ditubeen!
¡ Ce pecatu ezainac irunsten ditubeen!

¡ Ceibat pecatu darraicoz ordiquerijari?

¡ Ceim-

¿Ceimbat escandalu? ¿Ceimbat ocasinoe? ¿Ceimbat erijotza eraguin ditu ardao laarregui edanac? ¿Ceimbat burruca, maquilaca, tratu gaisto, joco galdu, auzi bide bagaco, ta baque chaar imini ditu errijetan, auzuetan, ta echeetan orditutiac? ¿Ceimbat adulterijo, pornicacinoe, ta luxuriya lotsagarritarra ecarri ditu guizonac, eta emacumiac ardauc? ¿Nos icutsi da guizona, edo emacumia, ardaucan jausten dana, ta modestiya, onestidadia, ta castidadia maite ditubana, ta gordetan ditubana? ¡Ah! Espiritu Santubac, ta Eleisiaren gurasuac esaten davee, ta gueuc icusten dogu vijotzaren peniagaz. ¿Bainacer? Ardaucaren eguitade nausija dala: Edo, suba, asarria, zamaija, desapijua, burruquia, ta ocasinioia. Edo, verdetasuna, desonestidadia, ta luxuriya. Ez zaitez orditu, dino Espiritu Santubac (1), ceinetan dagan luxuriya. Ardauc da luxurijotsuba, ta ordituti baque chaarguina, dino beste lecu baten (2). Alemanija guztien luxuriya baino, chaarrago da ordijarena, dino San Basilio (3). Bada alemanijaac gordetan ditobee naturaleciaren leguiac, ta ordijac ez, dino santubac berac. Nun ordija, an diabruba, dino San Juan Crisostomoc (4). ¡Oh, ordi desventuraubac, ceimbat pecatu irunsten ete ditubee! ¿Ce estadu tristian iminten dituben euren animac, auzan eztiya, ta sabelian verenua dan ardao pusca bat gaiti!

¿Ta euren ondria? ¿Baina ce ondra euquico dau, bere guraz, ta daquijala, zoro baten, edo

(1) Prov. C. 10. (2) Eccl. C. 19. (3) Hom. de ebriet. (4) Ad prop. Antioch.

edo amurratu baten, edo ábere loi baten echu-
 rran sarritan bere buruba iminten davenac? ; Bi-
 de baten, edo basatza baten, edo taberna baz-
 tar baten noten seme, edo alaba, dan, ez daqui-
 jala, ordituta datzanac? ; Or emen baztatza lo-
 tuten ditubanac? ; Ah! Umecetaragunoco guzti-
 en barragarrija, ta burlagarrija da ordija. Lecu
 ascotan testigutzat bere balijo ez dau. Inor be-
 re pijetan ez da ordijaren verbiagaz. Baso bete
 ardaogaz edocean tratu, logretija, testigantza
 paltso, desonestidade, ta petatutara carten da or-
 dija. Entzute au dauquee ordijac lagun artian,
 Ta xaciendia? ; Ah! Ceimbat eche, ta
 pamelija galdu ez ditube ordijac. Guizon or-
 di gucienac, ditan jocolarjac, Gucienac, ta tratu
 chaarretan, ta desonestidadetan, achen dac galdu
 ditubenac. Gucienac, tabornetao zortac paguet
 tan inos amaita ez ditubenac. Ascot, echlac
 concursau ditubeenac. Ta ez guchi, emakzia,
 ta pamelijan biquete) chaarrian gosez, ta biloxia
 dauquibac. Ta emakume ordija? ; Oh! Ezin
 aítatu leguin Guiza gucietan ezinella, boijena,
 itsasijena, ta gailubena, dinate. Eleisiasen guraso
 ascoc pedala iema omé ordija. *Nihil turpius, ni-
 hil fedius, admodum turpe.* Oer gucitatuten ja-
 co bada ordi tristidri, bere anima, osasuna,
 elsituba, ta xaciendia galdu ezinero Sedecias
 Erreguarin jazo jacona, jazoten jaco ordi tristia-
 ri, dino jaquitun bateo. Beguijac aterata, itsu
 itsuban morateroian ez equijala, Babilonijara eru-
 an even Sedecias. Ersai gaisturac ardaogaz hitu-
 tutenditu ordijac. Erabilten ditu munduban ba-
 bilonijati babilonijara, pecatuti pecatura. Ta az-

quenian eruaten ditu itsu itsuban bere Erreinu-
ra, ceindan impernuba. Oh, ceimbat onaco
jatzó negargari iracuten dirian gocristinaubac.
Entzun egulzu bat, ta da, eracusla ascoc daua
reena. (1): *thad sup b d m m A*

Taverna bsten ordirota egozala, asi zizian
guizonac, edocein moduzan arimiaron gainian
verba eguiten. Aterati ordi bateo cinuanz *Abia
diae pundamitu bagario, enguñirau gaitubeo
ill, ta guero arimiao gorputz bagario vitz diriala,
esanda.* Ari barrea guztia eguzala sartuzan,
tavernaan eclaira gaistoeo leazagun bat. Escatu
ditzen trago bat, ta itandu eutsen *¿ cin irago
ten even.* Erantzun eutsan ordijac *arimien gai
nian gagoz verberan, ta inoosivi gana baduts
neuria,* *azumbre bat ardao gaita emango deusat
nie neure arimia.* Pensau zeubec, cristinaubac,
beste ordijac cer esango even, ta ca bariac legulin-
go zituben, errazoe arec entzunda. Campoti
sartuzana, eguin jacon arimiaron mercatari, bar-
reca. Eguin even tratuba algaraz, Atera even
arimiaron balijua, *azumbre ardaua.* Egan even.
Ta andi guero ehubago itandu eutseen *arimia
erosliac guztiai: Ta seldija erosten dauenac, va-
babac beriac ez dituban?* Erantzun eutseen or-
dijac, *Baitez.* Bada nie erosi dodan arima onen
cabuba, gorputza da, esanda, gorputz, ta ar-
ima ordi tristia guztien vistan gora gora jasora,
eruan evan demoniua impernura.

Oh, ceimbat onaco amai zoriguéstoco izan
ditubeen ordiac! Ez etedira guizonac, eta ema-
cuniae nos, edo nos contuban jausico ardaugaz!

(1) Marchant. Looner.

Alan gura izan dagujala Jaungoico andijac. Entzun dozu bada, cristinaubac, cer dan orditutia; celan ezaututen dan; ta ce pecatu ezaina dan, Ongaz amaituten ditut leleengo bost Aguinuben Icasiquizunac. Amau daigun bada vijotz guztiagaz gueure Jaungoico ona. Ondrau daigun bere icen santuba. Santutu daiguzan domeecac, ta jaijac. Prestau daiguzan gueure arimaac, gurasuen, ta nausijaguen esanac pozic, eta gogoz eguiteco. Opa daijegun proximo guztiai, gueure burubai opa deutseeguna. Ta gordeco ditugu Jaungoicuaren Aguinu santu oneec. ; Oh, Jesus Cerucua! ; Oh Virginia gozua! Entzun eguizuz bada gure erregubac, ta emon eguiguzu Ceruco Erreinuba. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren Icenian Amen. (*)

LELEENGO PARTIAREN AMAIJA.

(*) Iracurtaac icusico davee Icasiquizun oneetan, verba batzuc dagozala bitutaco letriagaz: aa, ee, ij, arimaan, deutseen, jadiichi... Beste batzubetan verbac eurac, ta euretaticuac letra bacarragaz: poltsan, dave, eguija... Euscal erri guztitaraco astara oba dan jaquin ezac, bijetara imini eraguin ditu. Esan legui: verbiaren luce laburra, ascotasuna, ta jagocan aitutia eracusteco, obeto daguala letra bitubagaz. Menturaz ascoc erichico deutsa astun Baina verbeta guztien gacha da au. Urrenguan entzungo da jaquitunen erichija.

SERMOIA GURASUEN , TA UMEEN

ONERACO,

Curva cervicem eius (filii) in juventute, & tunde latera eius, dum infans est, ne forte induret, & non credat tibi, & erit tibi dolor animæ. Eccl. Cap. 30. v. 12.

Beeratu eguijozu umiari iduna gatzetan, ta domau eguijozuz saijetsac, chiquija dan artian, descuiduan gogortu ezdedin, ta sinistutia ucatu ezdaguizun, ta arimaco penia izan ezdaguizun. Eccl. ubi sup.

A Rimaco poz andijagaz, ta vijozceco, esan ezin leguijan, gozotasun bategaz entzuten dira, neure Cristinaubac, seme alabaac ondo azten ditubeen gurasuen zaartzaco, vitzizaco, ta erijotzaco atseguinac, dicha onac, bendecinojac, ta graciaaac. Umiac ondo azten dituban Gurasua, atseguinducoda, ta consolaucoda bere semiagaz, ta alaviagaz. Ondrauco davee, jasoco davee, ta estimauco davee auzuetaco, ta errico gentiac. Vitzico da vijozceco alegueretasun gozoz, ta pozgarri mai-

tez beteta. Ta illteco orduban ezda penaucó,
 seme alaba oneetan isteen davelaco bere echu-
 ra zucena, ondrauba, zintzua, baquetsuba,
 ta cristinauzcua. Job Santuba, Abraan Pa-
 triarca Andija, Tobias dichosua, Susana Ja-
 ungoicozcua, Ana Samuelen Ama, Eleazaro,
 Matatias, Santa Monica, ta beste milla dira,
 neure entzula onac, eguija onen testigubac.
 Guztiaac artu citubeen, ta artuten ditubee u-
 gari Ceruban, seme alabai emon eutseen at-
 zi era onaren prutu dichosua, ta zoriñonecua.
 Espiritu Santubac, casic isildu bagaric, ezda-
 quit ceimbat lecutan, aguinduten deutsee,
 ta escatuten deutsee gurasuai seme alaveen
 atzi era ona, esanecua, humildia, ta cristina-
 uzcua. Opa deutseez vitzitza lucia, dicha ona,
 ta zaartza ondrauba, umiac ondo aztiaren
 saritzat.

Baina beste aldeti, gogoratuten deutsee
 Guraso guztiai Ceruco espiritubac errazoe, ta
 jazo ascogaz, umiac, ondo ezi bagaric, era-
 cutsi santuba bagaric, Jaungoicuaren bildur
 eguijazcua bagaric, nasaitasunian, ta guraari
 zscatubeetan azten baditubee, ecarrico deutsee
 ela eurren burubai naibaguezco vitzitzia, at-
 secabazco zaartzia, erijotza desondrauba, ta
 azqueneco penia. Beeratu eguijotzu umiari id-
 una gaztetan, dino Espiritu Santubac. Gazte,
 tan,

tan, chiquitan, lau, edo bost urte ditubanc-
 ti aurtera, *dum infans est*, domau eguijozuz
 saijetsac. Contu eguizu, gogortu ezdaquizun,
 ta ceuri sinistutia ucatu ezdaquizun. Bada is-
 teen badeutsazu umiari indartuten, sendotu-
 ten, ta gogortuten, ceuri entzun gura ezde-
 utsula, ceure esana eguin gura ezdavela, ta
 ceuri entzuteric, edo sinistuteric emoten ez-
 deutsula, izango dozu arimaco penia. *Erit ti-
 bi dolor anime.* Chiquitati umiari zigorragaz-
 lotsia emoten badeutsazu, umiaren arimia im-
 pernuti librauco dozu (1). Chiquitati zigorra-
 gaz lotsa onian azten ezbadozu umia, gorro-
 to deutsazu, gaisqui opa deutsazu umiari. (2)

Onan verba eguiten deutsee, neure eut-
 zula onac, Espiritu Santubac guraso guztiai
 eureen seme alaveen aziera onaren gainian.
 Umetati seme alabai esan oneco, ta errazoe
 oneco azieria emon biar jacueena, chiquitati
 ezi, ta domau biar diriana, tema gaistuaquin
 urteten ichi biar ezjacuena, ta gauza deunga-
 ric parcatu biar ezjacuena; Jaungoico egui-
 jazcoric ezaututen ez even Gentilac bere, au-
 tor daveen gauzia, da. Platon, Aristoteles,
 Plutarco, Ciceron, ta beste gentil ascoc (3)
 eracutsi leguijuee Cristindadeco gurasuai; ce-

A2

lan

(1) Prov. C. 23. v. 14. (2) Id. C. 13.
 v. 2. 4. (3) Alap. in C. 30. Eccl. 10. 2. (3)

Ian chiquitati azi biar ditubeen eureen umiac. Areetati batec dino (1): Umiac prenuba biar daveela gaztetati. Prenuba, lotsagarrija, lotugarrija, bildur santuba, ta eracutsi ona umiari gaztetan. Beste batec dino (2): Gurasuac celacuac nai ditubeen, alacuac izango diriala umiac. Esateco moduban; gurasuen aziera ona, edo arin ona dala umeen izate guztia. Beste batec dino (3): Gurasuen cer eguin nau-sija dala, umiac errijaren, ta gentiaren oneraco aztia. Au eracusten even gentilac. Onan verba eguiten eutseen gurasuai, Jaungoicoric ezaututen ezdaveenac. ¡Oh, Cristinaubac! ¿Cer esan biar etedan bada Jesusen Escolari batec?

Au gaiti, ceubec daquizu, neure entzula onac, era guichi galdu ditudana neure eracutsijetan, gurasuai eguin biar andi, edo nausi au gogoratu bagaric. Batzubetan atajadiac ecarrita. Beste batzubetan berarrijaz topauta; ascotan ondo esanagaz; sarritan ecer parcatu bagaric, nos bait erregutubagaz, ta ez guichitan zamaitubagaz, ta ume gaisqui acijeen sail negargarrijac esanagaz, *insta, oportune, importune...* Dendatu nasala, ustedot, gurasuai eureen, ta umeen oneraco cer eguin

san-

(1) Senec. in Octav. (2) Terent. (3) Virg.

santu au buruban sartuten. Pensaudot bada, oidirian voticacuaquin gacha osatu ccin daven Medicubac, edo Osalarijac, barrijac asmauta, gaisuari emoten deutzazan leguez; beste asmo barrico bide bat artu biar dodala sermoe onetan gurasuen, ta umeen eracutsiraco.

Guraso zaar asco icusten dira, esquer chaarreco, vijotz gogorreco, ta lotsa gaistoco umeen escupian, ta aguindupian, asco pade ciduten daveela eureen seme alaveetati, ta erruquija emoten deveela. Alaco guraso triste, zaar, errucarrijai cer eguin biar daveen esatia, conseju onac emotia, ta eureen zaartzaraco, ta erijotzaco orduraco pozgarri bat eracustia, ta presteetia, duda bagarie da caridade andija. Auda bada, neure entzula onac, sermoe onetaco nire ustia, ta ceubeen entzun onaren gueija: *Seme alaba deungaac, ta esquer chaaxrecuac dauqueezan guraso zaar errucarrijai poz garri seguru bat eracustia. Uste dot, entzungo deustazula gogo onagaz.*

Sermoe onetan bertan icasi daiquee seme alabaac bere, baita ume chicarrac dauqueezan gurasoac bere, tercijo atara elduten badira, eureen zaartzaan, ce pozgarri euqui daiqueen. Ez nas cansauco, cristinaubac, eracutsi onetan, Ciceron, ta Demostenesen verbeetaco modubac toloztuten. Eguiija aituten

emotia, da, neure lanaren, ta ceubeen entzutiaren gaeija. Au biar dan espiritubagaz, ta nie guztioi opa deutsudan prutubagaz eguiteco, eldu gaitezán guztioe vijotz garbijagaz Ceruco tronu Santura. Escatu daijogun seme alaba guztien Aita onari, gueure Jaungoico baccarrari, jadiisteco uste osuagaz, nie sail oni jarraituteco biar dodan gracia; garbitu daguizala nire vijotza, ta ezpanac, sendotu daguizala nire verbaac, zuzendu daguizala nire naija, ta bigundu daguizala ceubeen vorondatiac. Ta zucenago jadijsteco gracia santa au, imini daigun bitaartecotzat Cerubetaco Erreguina, Ama Virguina guztiz Santia ezanagaz.
AVE MARIA.

Curva cervicem eius in juventute. ut supr.

Eguija esateco, neure cristinaubac; cer egon leiteque munduban penagarrijagoric, edo minberagoric vijotz batenzat, iru, edo lau, seme alaba, edo gaeijago nequez azi dituban guraso zaar, cansau, ecertaco ez bat areen esquer charrian, ta lotsa gaistuan icustia baino? Ya edadian jausita, zaartuta, cansauta, sepukurara bidian daguan gurasua; icerdi ascogaz, ta nequez azi dituban sabeleco prutubac, bere semiac, edo alabaac gaizqui tratetia,

tia , da , d'uda bagaric pena andijeetati ez chiquijena. Ume batac casuric eguiten ezdeutsala; bestiac lotsia , ta errespetua galduten deutsala; bestiac beguiratute on bat eguiten ezdeutsala; bestia agur bat eguitera , inos aguertuten ezjacola; bestiac verba bat esan orduco , erremuscadiagaz atzera sartuten deutsala; bestiac , gurasuac jaaten daven copaubari , asco derichola; bestiac ecetan bere obeidu gura ezdeutsala; bestiac auzijac , eta nai bagaac echera carten deutzazala; bestiac aguiraca , ta jotera bere eguiten deutsala; bestiac bere gartzetaco paltaac burlaz arpeguijan esaten deutzazala; beste semia , edo alavia Justicijac carcelaan daucala; dinot , neure cristinaubac; menturaz ezdaguala luurraren gainian guraso batentzat pena garratzagoric , atsecaba mingochagoric , nai bague minaagoric , ta vitzi izateco gobaitgarijagoric , berac nequez azi dituban umiac , modu onetan zaartzan berari erantzutia baino.

Guraso batec erneguetaco , arimati negar eguiteco , vijotza erdi bi eguiteco , buruba amaituteco , ta cerubari erijotzia escatuteco , penia da au. Umiac azi ditut , dino alaco guraso triste errucarijac. Ta curac dira neure zaartzaco penaric andijeena. Umiac azi ditut , neure zaartzaco poz garritzat. Ta nire poza
viur-

viurtu da neure vijozecco mingochtasun nau-
 si izatera. Umiac aziditut nequez , ta penaz
 neure despeideengo eguneen arrimugarrizat.
 Ta curac dira egunian egunian , ta orduban
 orduban vitzitziagaz desesperau eraguiten de-
 utsteenac. Eurac dira , ni baztattuta , sobrauta
 nauqueenac. Ezdauca guraso penaubac luur-
 raren gainian nora beguiratu , bere umectati
 atsecabia , ta penia artu bagaric. Ezda gauza
 barrija , guraso sobraubac , tertcijo atan bere
 buruba icusita , egunian milla bidao , ta mal-
 decinoe umiai ezartia. Bada egun ero dauca
 ume bata ganic alvista chaarra , bestia ganic
 injurija , bestia ganic gosia , ta guztietati illga-
 rrija , ta mingarrija. Ezda gauza barrija , gu-
 raso ascoc eureen seme alaveen lotsa gaistua,
 ta esquet chaarra icusita , areec escura , ta er-
 razoera ecartiagaz desesperauta , eureen buru-
 bai purijaz illtia opa izatia , (beste munduban
 cer icusitic ezbalego leguez). Ezda gauza ba-
 rrija , ta ezda guichitan jazo oidana bere , gu-
 raso ascó , urte gueijagotan vitzico litzaateque-
 zana , seme alava deungaac diriala medijo,
 leenago illtia , ta , eurac esan oidaveen leguez,
 munduco baquia eguitia.

Oh , seme alava gaistuac , ta lotsa gal-
 ducuac dauqueezan guraso errucarrijac ! ; Oh,
 triste desdichaubac ! ; Oh , ce zaartza penagar-

rija,

rija , ta garratza dan zubeena ! ? Nor erru-
 quituten ezda , nori vijotza auzten ezjaco be-
 recauten , edadian jausitaco Aita bat , edo
 Ama bat oian , edo macal , edo ibili ezin da-
 la , edo bere gorputz zaarra ozta jasoten da-
 vela , icutsita , bere umiac edo naibaguez ,
 edo errazoe chaarrez , edo gosez , sobrauta ,
 ill ezinda , illten , dauqueela , entzun ezque-
 ro ? ; Oh , ce eguite santuba alaco guraso tris-
 teen vijotzac consolectia ! ; Oh , ce caridadia
 pozgarri on bat areentzat topeetia ! ? Baina
 eelan erremedijau legui onaco gach andija ?
 ? Cer eguin leguijee , negar , ta uste on guz-
 tia galdu , baino beste gauzarie ? ? Nora be-
 guiratu leguijee guraso edadecuac euren vi-
 jortz tristiac nasaituteco , ta consolectaco ? U-
 miac andijago dira , gurasuac baino. Umiac
 indartsu , ta sendo dagoz ; gurasuac zaar , ma-
 cal , ta bigun. Umien escubeetan dagoz eche-
 co gauza guztia. Gurasuac , eurac eguiten
 deutseenaren , zain dagoz. Gurasuac ondo e-
 saten badeutsee ; Ume lotsa galducuac gais-
 qui erantzuten deutsee. Jotera eguiten bade-
 utsa umiari ; umiac eguiten deutsa gurasuari
 atcera , edo emoten deutsa sacatu bat. Cer
 bait altubago , edo gogorrigo esaten bade ut-
 sa gurasuac ; *beti barriquetan jardun bagaric ,
 isilic egon dedilla* , erantzuten deutsa umiac.

Jaungoicua gaiti Eleisara juan dedilla , edo con-
pesau dedilla , esaten badeutsa gurasuac ; *bai,*
ceu bere Eleisa zalia izan zara , ta , esanda,
burla eguiten deutsa umiac. Cura jaunaren
aurrera eruanda , lotsia emon gura izan arren
umiari ; leen bere izanda dago , ta ezdeutsa
ardura. Chaarrago. Alcate aurrera eruanda,
egun batzubetan carcelaan euquitia , beste a-
imbeste. Chaarrago. Gurasuen lotsia galduta
daucanac , Cura jauneena , ta Justicijarena be-
re galduta dauca. ¿Cer eguingodau bada , e-
do nora beguiratucodau alaco guraso errucar-
rijac?

Egüija esateco , ezdaquit , neure entzula
onac , cein voticatan topau leguijan alaco vi-
jotz baten consuelua. Baina orregaiti , ezdo-
gu guztiz galdu biar , topeetaco ustia. Den-
datu biar dogu ardura andijagaz , guraso tris-
teen poz garrijaren billa. Medicubac esaten
davee , gachari asipena , ta sustraija topau ez-
quero , osatuten , edo osagarrija ezarten erra-
zagó dala. Jarraitu daijogun bada , cristinau-
bac , bide jaquin oni. Aztertu daiguzan esqui-
na guztia. Artu daigun errazoe zucenaren
argüija escubetan. Ta esaminau daiguzan , bat
ichi bagaric , guraso zaarreen gach negargar-
rijac euqui leguizan asipen , ta sustrai guz-
tiac. Au topau ezquero , errazto eracutsico

jacue guraso guztiai voticaco bat, artuten bada
 davce, cureen gacha osatuta, gozatuta, poz-
 tuta, alegrata ichico ditubana. Asi gaitazan
 bada gogoz.

Seme alavaac esquer chaarrecuac, go-
 gorrac, ta lotsa galducuac dauqueezalaco, di-
 ra guraso zaarreen atsecaba, ta pena guztia.
 Examinau daigun bada orain: ? Ya nundi, edo
 celan gogortu, lotsagalducotu, ta gaistotu di-
 rian seme alaba orreec ? ; Oh, guraso zaar,
 ume gaistuac gaiti negar mingoch eguiten do-
 zun, tristiac ! ? Noc galdu eteditu alan ceu-
 been erraijeetaco seme alavaac ? ? Galdu ete-
 ditu Jaungoicuac ? Ez. Jaungoicuac, onac,
 zintzuac, humildiac, lotsa onecuac, ta san-
 tubac emon eutsuzan ceubeen umiac, batia-
 tu zirianian. Eguzquiya baino arguijago, liri-
 juac baino ederrago, luurra baino humildia-
 go, guztiz onduta, ainguerututa bautismoti
 echera eruan cenduzan ceubeen umiac. Ta
 bautismuan artu ebeen ontasunagaz, edertasu-
 nagaz, humildadiagaz, caridadiagaz, ta vi-
 jotceco viguntasunagaz, gorde deutsuz Jaun-
 goicuac sei zazpi urtera artian, errazoiaren
 ususa eldu artian. Ta andi aurrera bere segu-
 ru gagoz, Jaungoicuac galdu ezditubana.

? Mundubac galdu eteditu ceubeen seme
 alaba gaisto orreec ? Ez. ? Diabrubic lotsa gal-

ducotu eteditu? Ez. Aragui deunguiac ecarri
 eteditu, guraso zaarrentzat esquet chaarre-
 cuac, gogorrac, ta lotsa gaistocuac izatera?
 Ez. Bada Munduba, diabrubu, ta araguija
 bardinac dira ceubeen seme alaveentzat, ta
 bestientzat. Ta orregaitino guraso edadeco as-
 co dagoz, seme alava humildiac, jaungoicoz-
 cuac, zintzuac, maitiac, ta estimaubac dau-
 queezanac. Eureen zaartzaan laguntasuna, po-
 za, ta atseguina emotendutseenac. Inos, eu-
 rac esan oidaveen leguez, buruco min bat, ez
 naibague bat emon ezdeutseenac. Jaungoicu-
 aren bildur santuban, ta cristinau eguijazco
 baten moduban eureen guraso zaarrai osasu-
 nian, ta gaisuan, arimaan, ta gorputzian la-
 gunduten deutseenac. Auzuac, ta errija em-
 bidija deutseen ume onac. Asco dagoz one-
 tatico seme alavaac. Onaco seme alava bede-
 incatubac, ta estimaubac euqui davee, ceu-
 been seme alava Jaungoicuaren bildur бага-
 cuac, ta vijotz gogorreacuac euquidaveen e-
 rico munduba, diabrubu, ta araguija. Begaz
 ezdeutseegu onei ezarri biar, zubeem seme
 alavaac galduteco erruba.

¿Lotsagalducotu, edo deungatu etedira
 eurac eureen artian, ta eureen bacarrican?
 Ori bere ez, Cristinaubac. Eurekauteen ezdira
 semiac deungatuten. Bacarrian berè ez. Bere-

cauten , ta bacarran deungatutecua , ta gais-
totutecua inor izan balitz , Moises Santuba,
David Erreguia , Elias Propeta andija , San
Juau Bautista , Madalena , San Anton Abata,
San Paulo , lelengo Ermitainua , ta Santa
Maria Egiciaca izango zirian gaistuenac , ta de-
ungueenac. Bada curac dira , bacarran guei-
jeen azi , ta munducuen parteti eurenaz lu-
zaruen vitzi izan dirianac. Gurasuac , begaz
ezdira zubeen seme alavaac bere eurenaz , ta
bacarran gaistotu , ta lotsagalducotu.

¿ Ce miraari izanda bada au ? Jaungoi-
cuac onac , inocentiac , santubac , ta aingue-
rubac emon eutsuzan. Andi ona Jaungoicuac
ezditu galdu. Mundubac bere ez. Diabrubac
bere ez. Araguijac bere ez. Eurac eurencautan
bere ez. ¿ Cec eguindau bada galdumendi an-
di au ceubeen seme alaveetan ? *¿ Quis semi-
navit hic zizania ?* Leen humildiac ; orain
sobervijosuac. Leen zintzuac ; orain ardura
bagacuac. Leen ixilac ; orain desvergontzau-
bac. Leen ceubeen vijotceco maitiac ; orain
ceubeen arravijo , ta gorroto garrijac. Leen,
auzoeraan zirian umeric esanecuenac , ecerta-
cuenac , jaungoicuzcuenac , ta carinosuenac
ceubeen umiac. Alan esaten cenduban ceu-
bec , zortzi amar urte arec zitubeenian.
Ta orain , dirianaz , ta ceubec dinozunaz,

guztien artian deungueenac , gogorreenac , ta esquer gaistocuenac.

¿ Cec bada allaguina engainau , ta itsutu ditu ceubeen umiac ? ¿ Ceubeen maijan , ta albuan azi dituzunac ? Bildurnas , gurasuac , ceubec galdu etedituzun ceubeen umiac. Ceubec erein etedozun azi chaarra eureen arimeetan. Baina eznasazar tuten , baietz esaten , ondo pensau bagaric. Gogoratu daigun bada pusca bat sustraiz ; ya , iru , lau , zortzi , amar , amabi , amalau urte ingurura artian , edo gueijaguan ascoc , orain andi eguin da , ceure penagarriztat , ta illgarriztat daucazuzan ume lotsagalduco orrei : 1.º *Cer esan deutseezun.* 2.º *Cer eracutsi deutseezun.* 3.º *Cer aguindu deutseezun.* 4.º *Cer parcatu deutseezun.* 5.º *Cer entzun deutsubeen.* 6.º *Cer icutsi deutsubeen.* Prestau entzutia , Gurasuac.

1.º ¿ *Cer esan deutseezu ?* Urte bi , edo iru zitubeeneti amalau amasei urtera artian , dala nai chaarragaz , dala ainbagaric , casic egunian , egunian , ta ascotan egun bacoedian satti esandeutseeza ceure umiai : plaguiaren icena , *barrabasa* , *arraiua* , *diabruba* , *vitiric etorrigo ez aldala* , *itoco aldala....* batian asarriagaz , ta purijagaz , ta bestian ecandu chaarragaz. Lagun batec descuiduan chopin bat

bat eguinda , negarrez icusi badozu ceubeen umia , altzuan artuta , palagauta , esan deutzazu : *ya arri bat artuta , musturrac cetaco ausi ez deutzazan lotsa galducuari.* Auzoco persona nausi batec belaarri ondoco bat emoten badeutsa ceure umiari , ondo merecidu evalaco , persona aren , ta aren leenagoco guztien contra ez zara isilduten gaineco eguneetan , umiac entzuten deutsula. Sei urteti aurrera , edo leenagoti ceure umiaren paltaac , ta pecatubac guichitutia , edertutia , ezcuteetia , eurrac palagueetia , ta aboneetia izanda , zuc esan deutseezuna. Guztiaac daquijeen , ta escutau ezindozun pecatu bat , eguiten badau ceure semiac , edo alaviac , aren erruba bere inori ezarten deutzazu. Mutil deungaren batec galdu izangodau ceure alaviaren onestidadia. Ordi joculariren batec engainau izangodau ceure semia. Bestelan eurenenez , ezdaquijee zure umiac , gauza chaarric eguiten. Enpin , bidauac , icen gaistuac , errazoe chaarrac , palagu aixetsubac , guzurrezco abonubac , zamai gorotozcuac , ta eracutsi pecatuzcuac dira , zuri seme alavaac umetati entzun deutsabeezan verbaac. Umiac arrotuteco , gaistotuteco , ta lotsa galducotuteco erdijac bere asco dirianac.

2.º ¿ *Cer eracutsi deutseezu?* Gauza onic bat bere ez. Gauza deungaac asco. Zubeen umiac

umiac zortzi, amar, amavi urtegaz dotrina-
 ric ez equijeen, compesectan ez equijeen, me-
 za bat; Eleisiac aguindutendaven moduban,
 entzuten ez equijeen, cristinau izatia cerdan
 ez equijeen. Ta oraindino bere, echuria dau-
 queenez, ez daquijee. Arimaan on eguingo
 deutseen, ta salveetaco, balijoco deutseen
 gauza bat, sustraiz eracutsi ezdeutseezu ceu-
 been umiai. Beste aldeti bost, sei urteti aur-
 rera, coloria mudau bagaric; esaten zitubeen
 zure umiac aitaren, ta amaren aurrian, auzu-
 etan, ta errijan jazoten dirian ezda baidaac,
 demandaac, ocasinoiac, ta nauscontu guztiac.
 Baita canta desonestubac, ta verba ezainac be-
 re bost urte citubeeneti aurrera. ¿Celan au?
 Ceubec eracutsita. Ez beraarijaz. Ezbada u-
 meen aurrian ceubec ardura bagaric sarritan
 esanda. Eurac esaten ditubeenian, ceubec aua
 zabalic eurai gustoz entzunda. Ceubec esaten-
 dozuna, ta eguiten dozuna, umiac icasten
 davee. Au gaiti esaten evan gentil batec: Gu-
 rasuac, ez eguizu verba desonestu bat esan
 inos ceubeen umen aurrian. Ez daguizula inos
 umiac ez entzun, ta ez icutsi, onestidadia, ta
 modestija ezdan gauzaric. Beguiratu biar jacue
 umiai; ta eureen aurrian ibili biarda chito
 ardura andijagaz. Gaztiac izan arren umiac, ez
 euqui eureen viltan ardura guichiago. Umeen

arduriac guératu zaguizala gauza chaar guztie-
rati. Gentil baten consejuba da au. ¡ Oh, ce
ona guraso cristinaubentzat, dino jaquitun
batec.

4.º *Cer aguindu deutseezu?* On izateco,
esaten deutsecgu, dinozu, gurasuac. Ori ba-
da, ceubec umiai eguiten deutseczun aguin-
dute guztia. Turcubac bere ori eguingo davee.
¿ Baina, celan aguinduten deutseezu, on iza-
teco? Aguindutia, ta parcatutia gurasuar-
entzat an an dira. Aguinduten deutseezu gue-
ijeenc, nos, edo nos bederatzi, edo amar
urte ditubeenian, Mezatara Eleisara juateco,
mecia entzuten iracatsi bagaric. Baita dotri-
nia icasteco bere; iracasten cansau bagaric.
Baita compesetara juan biarco daveela bere;
compesetia cerdan ezdaquijeela, ta ceubec ju-
ten urtian bein, edo birritan baino, icusten
ez zaitubeela. Ara emen, cristinaubac, alaco
gurasuen aguinduteric oneena, ta biarra egui-
tia. ¿ Baina, cer gueijago aguinduten deutsee-
zu? Aztertu daigun sail au. Aguinduten de-
utseezu, bost, sei, zazpi urte ditubeeneti, e-
sanac ondo eguitia gaiti, ta biar ascoc eguitia
gaiti: *Apainduta, piestara eruatia, edo bial-
duta.* Guraso ascoc ezdauquee, edo ezda-
quijee beste pozgarriric, ume inócentiac, ga-
ch bagacuac, malecija bagacuac, aingueru di-

rianac, poztuteco, isilic euquiteco, esanac, ta biarra eraguiteco; ezdauquee, dinot, edo ezdaquijee beste pozgarriric, edo sariric, piesta batera, erromedija batera, sarau batera, viguira batera, edo dantzaco ibilte batera aguintia baino. ¡ Ah, guraso pobriac! Ez daucazu beste gauzaric, cer agundu. ¡ Ah, guraso ez jaquinac! Ezin asmau dozu beste sari bat. Gauza buru guichicuac zara. Ondo eguinaren pagutzat, ta saritzat aguintuten deutzazu umiari sei, zortzi urte ditubaneti amasei, edo amazortziraguino pecatuco escolia, pecatuco lagunac, pecatuco vidiac, ta pecatuco ocasinoiac.

Esaten deutzazu ume chiquijari, edo azijaguari: Esanac ondo eguiten badituzu, neuc eruango zaitut, edo bialduco zaitut piestara, edo saraura, edo viguirara, edo erromedijara, apainduta. An icasico dozu munduda, diabrubac, ta araguija serbiduten. An icasico dozu, an eracutsico deutzubee, bautismo santuban eguin cenduzan promes andijac, ta santubac ucatuten. An icasico dozu, Jaungoicua salduten, Jesu Cristo desondretan, Anguerubac tristetuten, Santubac lotsatuten, arimia mancheetan, ta Ceruba galduten. Eguzuz ya, umia, esanac ondo ondo, neuc aguintuco deutzut piestara. An icasico dozu:

zeu-

zeure gorpuza apainduten, guzurrac esaten, echeco gauzaac oostuten, adisquide chaarrac eguiten, celo arrabijaubac artuten, onestidadia galduten, embidijaz igartuten, codicijaz sicututen, gorrotoz ixioten, luxurijaz atsituden. An icasico dozu: Cristinau izatia aaztuten, Jaungoicuaren bildurra boteetan, pecatubac pena bagarie iruisten, nasai izaten, innocentiac engainetan, embusterijac zabalduten, inoren ondria galduten, arrotuten, nauztuten, lotsa galducoruten, Jaungoicua opendiduten, ta diabrubaserbiduten. Aguinduco deutsut, umia, piestara, ceindan virtute guztien ondarmendija, edo galdu lecuba, ta vicijo guztien, edo pecatu guztien escolia, edo icasi lecuba. Bai, gurasuac. Au da Eleisiaren Santubac, ta eracuslaac orraco ceuben piestoi, ta dantzoi eguiten deutseen ondrea ederra. Aguinduco deutsut piestara, umiari esatia, da, esatia: Aguinduco deutsut pecatu eguiten; aguinduco deutsut, Jaungoicua opendiduten; Aguinduco deutsut, diabrubaserbiduten; Aguinduco deutsut, condenetan. Ta ez etedeutseezu inoaguindu ceuben umiai, sagarra, gartzainia, egurra, azia, indiababia, quipulia, ta beste inoren gauzaac oostuteco, ta echera ecarteco; Ah Gurasuac! Ori ceubec jaquingo dozu. Icutsi daigun, cer parcatu deutseezun ceuben umiai.

4.º *¿Cer parcatu deutseezu?* Esan egui-
zu, gurasuac: *¿cer parcatu deutseezu ceu-
been umiai?* Parcatu deutseezu, ta ezin u-
catu zinai: 1.º Amaren bularrian egozan ar-
tian, aitari, ta amari chopinga eguitia, jotera
eguitia, sinu eguitia, ta zamaitutia; mentu-
raz aitac amaren contra, ta amac aitaren con-
tra eracutsita, ta lagunduta. Amac joten eva-
nian, aitac abonatu umia; Aitac lotsia emon
gura deutsanian, Amac beste aimbeste.

2.º Parcatu deutseezu; umetati, chiquitati
demoninua, diabruba, barrabasa, ta beste bidao,
ta maldecinoiac esaten, ceubec entzuten deut-
seezuzala.

3.º Parcatu deutseezu: Auzuetaco per-
sona nausijai lotsia galduten, ta deungaro
erantzuten. Baita ceubeen adisquide ezdirian
auzuai, edo soluan, edo esijan, edo gana-
duban, edo osterantzian venguectan, ta cal-
te eguiten bere. Ceubeen auzo arerijuari u-
miac calte eguin arren, ceubec ontzat emon.

4.º Parcacuten deutseezu: chiqui chiquitati au-
zo inguruban dirian nausicontu guztiac, gor-
rotuac, quereilaac, cer esanac, escandalubac,
nesca mutileen arteco adisquidetasunac, amo-
riac, jazotiac; ta beste secula umiac entzun
biar ezditubeen saltsa guztiac, ceuben aurri-
an contectan. Zortzi amar urreco umiac diri-

anac esaten ditubee ziatz , ta sustraiz , gurasuac barreca curai entzuten dagozala. i Lastimia! *dotrina icasten dira atcerachubac ce , geure umiac baino acordaubaagoric , ta gauzaac polituago esaten ditubanic , eureen edadecoric bat bere ezdago* : Au esaten dozu , gurasuac , arro arro eguinda , ceubeen umiac gaiti edade atan.

5.º Parcatuten deutseezu : Ceuben equijari , ta vitzi modubari ezjagocan moduban jantzten. Balitz Jaungoicuaren echeraco , Jesusen mai santura , edo aurrera arimaco , ta gorpuzceco jantzi ederragaz aguertuteco , Jesusen vegui garbijac ondo erichi daguijuen , aleguinguztia da guichi asco. Baina , ez malpecau. Zubeen umeen apaindurija , ta jantzi neuriti camporacua , ta ez guichitan onestidade bagacua , da pieftaraco , plazaraco , sarauraco , visitaraco , munduba , diabrubu , ta araguija serbiduteco. ¿ Ceimbat gurasoc , endamas Amaac , eurac Eleisaraco jantzi jaso bat ezdauqueela , arrastaca , ta gosiagaz batuta , edo zorian , apainduten ditubee umiac , ezjagocuen moduban , ta eureen escubaquin jantzita guero , zuaz esanda , lotsa gaiftuan bialduten ditube pecatuco ibilte nasaijectara ¿ ¿ Ta aunoñti? Umetati , zazpi , amar urteti aurrera. Baita parcatuten deutseezu ceuben seme alaba

ba gaztai, naidaveen lagunaquin, juan, etorri, egon, ta ibili, guradaveen orduban, ta guradaveen moduban, eguiten. Alan davilz zuben umiac, ceubec daquizula, ta areen peligruba ezaututen dozula, mutilac nescachaquin, ta nescachaac mutilaquin, gavac demporaac emonda.

6.º Parcatuten deutseezu, pecatu mortalian egoten. Baquizu zucen, ceure semiac, edo alaviac pecatu mortala eguindavena. Jaungoicuaren aguindu santu bat gauza andijan ausi davena. Baquizu, pecatu mortal bat, edo asco eguinditubaneti, gaineco ill bijan, lauban, edo gueijaguan compesau ezdana. Baquizu, diabrubagaz lō eguiten davena. Ta ez deutzazu casuric eguiten. ; Oh, vijot gordineco gurasuac umeentzaco ! Parcatuten deutzazu... Ecer bere gauza gachic parcatu biar ez ceuntsala ; au guztiau parcatu deutzazu ceure umiari. ; Ta cer entzun deutzabee ? Icusi daigun.

5.º ; *Cer entzun deutzabee ?* ; Ah cristinaubac ! Lotsa izan leiteque, guraso ascori umiac chiquitati entzuten deutseena, esaten. Entzun deutzabeez ceure umiac ceure aoti : Bidauac, maldecinoe icaragarrijac, suzco, ta purijazco zamai bildurgarrijac, vanidadezco, ta arroquerijazco verba aixetsubac ; ceuben
gaz.

gaztetaco desapijuac , peliadaac , burrucaac , orditutiac , piquerdiacaac , vengantzaac , errondaac , desonestidadiac , cortejubac... Entzun deutesubee : Eleisaco gauza santubai, sermoiai, Abade jaunai , ta Religiosuai burla eguiten, barre eguiten , ta desprecijeetan. Entzun deutesubeez : ipoin verdiac , verba zatarrac , contu loijac , errazoe bajubac , prestuezac , ta guizatasunaren lotsagarriac. Entzun deutesubeez : verba galdu , ta errazoe chachar asco ceure gurasuen contra , senideen contra , lagunaren contra , ta umeen eureen contra , auac ecarri deutsun guztia , cristinaubac ez bazina leguez. Au guztiau entzundavee sarritan ceure umiac ceure aoti. ? Ta cer icutsi deutesubee ? Gogoratu daigun au bere asco lozatu bagaric.

6.º *Cer icutsi deutesubee ?* Azartuten nas, gurasuac , esaten , gauza on asco ezdeutesubela ceubeen umiac icutsi. Jaidomeequetan cellan bait mecia entzutia. A bere beti ez. Errosarijo bat erdi luan , edo erdi aguidaca , ta prijsaca erreceetia. A bere zubeetati ascoc guichitan , edo inos bere ez. Beste ascoc negupartian , udaan ez. Ama Virginia guztiz santiaren devocinoia udaan mingochago balitz leguez. Ta urtian bein , edo birritan ozta baten compesctara juatia. Ara emen , cristinaubac,

ubac , ceuben umiac icutsi deutsabeezin gauza onic nausijeenac. ? Ta gauza chaarric icutsi etedeutsabee ? ; Ah ! Au ceubec daquiza. ; Ceimbat bidar icutsi zaitubee ordituta ? ? Ceimbat bidar , gurasooc , alcarri aguidaca , alcarri bidaoca , ta alcar joca ? ? Ceimbat bidar joco gaistuetan ? ? Ceimbat bidar auzuaquin asarratuta , alcarren gorrotuan , verbaric eguingura ez la , zamaica ? ? Ceimbat bidar adisquide gaistuaquin , eche sospechacuetan , ibilte nasajcetan , ta pecatuzcuetan ? ? Ceimbat vanidade ? ? Ceimbat codicija ? ? Ceimbat engainu ? ? Ceimbat lapurreta chiqui , ta andi ? ? Ceimbat moda indecente ? ? Ceimbat desonestidade ? ? Ceimbat pecatu icutsi deutsabee ceure umiac chiquitati asi , ta andi eguin arte guztian ? Ceubec daquiza , gurasuac , ceuben vitzizia cer izan dan. Baita ceuben umiac bere baquijee. Baita ceuben auzuac bere.

; Oh , Guraso zaarrac ! ; Oh , seme alava gaistuac daucaz izan errucarriac ! Ez quendu inos ispilu onetati ceubeen veguijac. Equisi beti goguan : ? ija ceubeen umiai cer esan deutseezun ? ? Cer eracutsi deutseezun ? ? Cer aguindu deutseezun ? ? Cer parcatu deutseezun ? ? Cer entzun deutsubeen ? ? Ta cer icutsi deutsubeen ? Ez bein bacarric , ez egun
ba-

baten , ez urte betian , ez bada eureen dem-
 pora guztian. Amaren bularrari tiraca egoza-
 neti , ceubec baino andijago , ta senduago e-
 guin artian. Eureen burubeen jaube izatera el-
 du artian. Ogei , edo ogeta bi urtera ar-
 tian. Jaungoicuac emon eutsuzan ume santu-
 bac , ceruraco azteco demporaan. Landara chi-
 qui , ta bigun areec , zucenduteco , ceubeen
 escubectan egozan edadian. Orduban ceubec
 umiai esandutseezun , eracutsi deutseezun,
 aguindu deutseezun , parcatu deutseezun , ent-
 zun deutsubeen , ta icutsi deutsubeen guztia,
 esan daiquegu , izan dala , ceubeen ume in-
 ocentiac , gach bagacuac , graciazcuac , san-
 tubac , ainguerubac , arguizai biguna leguez ,
 edoecin eratarra ecarten chito errez cirianac,
 galduteco , deungatuteco , nasaituteco , vijotz-
 gogortuteco , lotsa gaistotuteco , ta pecataritu-
 teco. Esan daiquegu ; Ceubec dinozun modu-
 co , ume gaistuac euquitia , ceubeen erruba
 dala. Ceubec galdu dituzala ceubeen umiac.

¿Ce erremedio bada orain ? Jesu Cris-
 to gueure Jaunac , Lazaro viztu evanac , Jaijo-
 ren alavia viztu evanac , gaisuac osatu citu-
 banac , itsubai vistia emon eutseenac , ta bes-
 te mirari andijac eguin citubanac , erremedij-
 au leguiz , nai izan ezquero , ceubeen seme
 alavaac bere. Baina onaco milagro guichi icus-

ten dogu, guraso deungueen ume gaistuac onduteco. Osteranzian: ? Cer eguin daiquezu ceubeen ume deungaaquin guraso zaar tristiac? Ceubec baino senduago dira. Carcelaan egun batzubetan egon arren, ardura ezdeutsee. Compesoriac asolvidu ez arren, ardura ezdeutsee. Sermoetara juaten badira descuiduan, sermoiari, ta sermoe guinari burla eguiten deutsee. ? Cer eguingo davec bada guraso zaar errucarijac?

Ezdago, cristinaubac, nic daquidancz, erremediyo bat baino. ? Cer bada? *Isilic egon, ta padecidu.* Seme alavae deungaro azi dituzulaco, guztia, ta gueijago ceubec merecidu dituzula, sinistu, ta *isilic egon, ta padecidu.* Seme, edo alava gaistuac bidao bat eguiten badeutsu: *isilic egon, ta padecidu.* Sorguina, edo barritsuba esaten badeutsu: *isilic egon, ta padecidu.* Burla, edo sinu eguiten badeutsu: *isilic egon, ta padecidu.* Ceurre gaztetaco paltaac, ta lotsaarijac arpeguijan esaten badeutsuz: *isilic egon, ta padecidu.* Purijaz sacatu bat, edo botacada bat emoten badeutsu: *isilic egon, ta padecidu.* Oian matalzagozan lecura, arto pusca bat nequez gogo bagaric jaurteguiten badeutsu: *isilic egon, ta padecidu.* Verba gogorrac, ta errazoe citalac, ta minveraac becoqui illunagaz, ta a-

sarriagaz esaten badeutsuz orduban orduban,
 edo belarri ondoco bat esquintcen badeutsu :
isilic egon, ta padecidu. Euren modico la-
 gun gaisqui azitacoz echia beteta, gau gi za-
 an ceure aurrean milla desonestidade, ta pe-
 catu eguiten baditubee : *isilic egon, ta padec-*
cidu. Ceure semiac, edo alaviac, ezcondi
 baino leenago, seinac azteco echera ecarten
 badeutsuz, edo campuan ceure patricarati a-
 zi biar badiruzu : *isilic egon, ta irago.* Auzu-
 ac, ta errico gentia, ceure umiaren gach e-
 guinac, lotsa chaarra, ta escandalu caltegar-
 rijac areen gotrotoz esaten, icuften badiru-
 zu : *isilic egon, ta irago.* Justicija etorten ba-
 jatzu gavaz, edo egunaz ceure umia preso-
 artutera, ta carcelara eruatera : *isilic egon,*
ta irago. Ceure umiac inofi eguin deutzan
 caltiac, ta atsecabaac gaiti, Escribau batec
 echian dozuna, embargauta eruaten badeut-
 su : *isilic egon, ta irago.* Ceure umia, edo
 erriti atera daveela, edo carcelaan dauquee-
 la, edo galereetara ervestetu daveela, edo
 urcatu daveela, entzuten badozu : *isilic e-*
gon, ta irago. Ceure semia, edo alavia con-
 denau dala sinistuten badozu, ta impenuco
 demoninuen laguntzat conteetan badozu, San
 Dionisioc dinuan gurasuac leguez : *isilic egon,*

ta irago. Ta ceu, leenago illda, impennura
 juaten bazara, umiac gaisqui azi dituzulaco,
 Santa Brigidac icutsi evan ama zori gaisfoco
 bat leguez; edo, ceure umiac, eta ceu, al-
 carri pecatu eraguinda, alcar betico galdu do-
 zulaco, ceu umiai, ta umiac zeuri madari-
 catuca impennuban beti egon biar badezu,
 Granadaco Aita Prai Luis veneragarrijac dinuan
 gurasua, ta umia leguez: *Padecidu, ta ira-
 go; irago, ta padecidu.*

Ezdago, neure eutzula onac, beste vo-
 ticacoric. Ezdago beste pozgarriric, ume lot-
 sa gaisfocuae, ta vijotz gogorreacuac daucazu-
 zan guraso zaar tristiontzat. Jaungoicuac zuce-
 nac, humildiac, esanecuac, maitetsubac, ta
 chito onac emon eutsuzan, batiatu zirianian.
 Ceubeen contura egon dira. Ceubec azi ditu-
 zu. Ta ceubec galdu dituzu. Alperric dira ce-
 ubeen oraingo negarrac. Alperric dira quexa-
 ac. Alperric da, criatura guztiai diadarca, ta
 bidaoca umeen contra orain egotia. Alperric
 da erijotciari dei eguitia. Alperric da desespe-
 reetia. Lau urte, sei urte, zortzi urte, amar
 urte, amalau, amasei urte citubeenian, eda-
 diari jagocan moduban, bajau baceuntseez ce-
 ubeen umiai idunac; *Curva cervicem filii in
 juventute.* Domau bacenduz, ezi bazenduz,
 chiquijac cirianian, *dum infans est,* carinu-
 agaz,

agaz, maiterasunagaz, ondo esanagaz, ta obe-
to eracutsijagaz, exemplu onagaz, gauza cha-
ar bat secula umeen aurrian eguin ezagaz. Ta
au asco ez bazan, castigubagaz, zurtiagaz,
saijetsac berotubagaz, edo domaubagaz, *tun-
de latera eius.* ¡ Ah! Beste egun batzuc icut-
sico cenduzan ceure zaartzaan munduban. Bes-
te dicha bat euquico cenduban ceure erijotza-
an, ta ceruban. Baina, esan legui, oidanez,
ceure umiac gaisqui azijagaz, ceuretzat, ta
ceure umeenzat amai negargarti bat prestau
dozula. Orain zaartzaan umiac emoten deut-
subeezan pena, atsecaba, ta naibague orreec,
diriala, eurac, eta ceue amai bagaric beste
munduban irago, ta padeciduco dituzuneen
asieria.

Gauza bi dira, gurasuac umiari ondo go-
guan sartu biar deutzazanac. Bata: maite dave-
vela. Bestia: gauza gachic parcatuco ezdeut-
sala. Umiac sinistuten badau, iru urte dituba-
neti amazortzi ogueiraguino: bateti, Aitac,
eta Amac maite daveela, ondo gura deutsee-
la, zaintuco daveela, ta jagocana, carincze-
mongo deutseela. Ta besteti, gauza chaarric,
pecaturic, lotsa chaarric, ezauberazco palta-
ric, ez chiquiric, ta ez andiric parcatuco ez-
deutseela. Nequez atsecaba emongo deutsa a-
laco umiac guraso zaarrai. Umiac icusten ba-
dau,

dau, gurasuac diriala cristinaubac, Jaungoicozcuac, pecatubaren gorroto andicuac. Nequez izangoda cristinau deunguia, ta lotsa charrecua alaco umia.

¡ Oh, gurasuac, ta umiac! ¡ Ceimbat jazo andi iracurten dirian, guztion eracutsiraco! Arguitu bada ceubeen veguijac. Auqueratu orain dixen, najago dozun aldia. Edo, ume lotsagalduecuac, zaartza charra, ta ari darraicon erijotza desdichauba. Edo, bendicinoczo umiac, zaartza ondrauba, ta zorioneco erijotzia. ¡ Oh, Jaun Cerucua! ¡ Oh, Guraso Nausija! ¡ Oh, guztien Aita Bedecatuba! Ceugana viurtuten gara vijotz osuagaz. Ceeri erregututen deusugu arima arimati, eracutsi daguijezula guraso guztiai, euteen seme alavaac Ceruraco azteco jaquiturija balijotsuba: Ta ume guztiai, eureen gurasuac maitetuteco, ta ondreetaco eguin biar estuba, ta gracijotsua. Escatu daguijogun, cristinaubac, mesede au Aita Cerucuari bere misericordija neurri bagacuagaiti, Jesusen pasinoc santuba, ta erijotza penazcua gaiti, ta Ama Virgina Maitegarrijaren erraija bigunac gaiti. Ta onien ondoric gueure arimaco gracija, ta Ceruco berico dicha andija, cein opa deutsudan guztioi: Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren Icenian. AMEN.

TOPA=LECUBA.

- I. Icasiquizuna. Dotrinia icasteco preminia aldia.....1
- II. Icasiq. Mundubaren asieria. Guizonaren andi iza-
tia. Ta Cristinautziaren balijua. 2
- I. AGUINDUBA.
- III. Icasiq. Aguindubac cer dirian. Ceimbat-moduta-
cuac dirian. Jaungoicuaren Amar Aguindubac
ceintzuc dirian. Ta nos asi zirian. 19
- IV. Icasiq. Jaungoicuaren Iclenço Aguindubac cer es-
catuten deutsun. Ta pediaten, ta esperantzia-
ren biarra, Jaungoicua ameataco. 29
- V. Icasiq. Celan dan Jaungoicua guttiz maitegarrija.
? Ta cegaiti? 39
- VI. Icasiq. Jaungoicuari zordeutsagun amadijua, Lau-
ba, Andija, ta Indartsuba dalaco. 49
- VII. Icasiq. Jaungoicua dala adisquide Pirmia, E-
monzaillia, ta Parcazaillia. 59
- VIII. Icasiq. Jaungoicua dala adisquide Carinosua, guz-
tien Eracua, ta Beticua. 68
- IX. Icasiq. Cer dan Norbera amectia. Ta zeintzuc di-
rian gueure proximuac. 77
- X. Icasiq. Arierijo ez dirian proximuac amectia cer dan.
Ce ordenagaz amau biar dirian. 86
- XI. Icasiq. Gueure arierijuai zor deusegun amodijua. 96
- II. AGUINDUBA.
- XII. Icasiq. Juramentu eguitia cer dan. Nos eguin biar-
dan. Ta juramentuco aguinduba celan cumplidu
biardan. 106
- XIII. Icasiq. Guzurrezco juramentubac Jaungoicuari e-
guiten deutsan injurija. Ta inori eguin oide-
utsazan caltiac. 118
- XIV. Icasiq. Cer dirian votuac, cdo promesac. Celan
eguin biar dan votozco aguinduba. Ta Celan
guten dan euren eguin biarra. 127
- XV. Icasiq. Cer endut Blasphemijaac, Maldecinojac, ta
Bidauac. 139

III. AGUINDUBA.

- XVI. Icasiq. Aguinđu onetan Jaungoicuac cer eragoz-
ten deutseun. Ta celan eragozten deutseun. 151
- XVII. Icasiq. Cer dan Meza santuba. Zeintzuc dirian
Meziaren zati, edo parte nausijac. Nörtzuc ent-
zun biardaven, ta celan entzun biardan. 162
- XVIII. Icasiq. Domeeca, ta jai osuetan cer eguin bi-
ardan. 174

IV. AGUINDUBA.

- XIX. Icasiq. Gurasuac umiai zor deutseen azi eria. 186
- XX. Icasiq. Seme alavaac gurasuai cer zor deutseen. 198
- XXI. Icasiq. Aita Santu Erremacuari, Obispo Jaunai...
Erreguejaunai... zor deutsegun ondria, ta aguin-
dubac eguitia. 209
- XXII. Icasiq. Ugazabaac ots eguinai zor deutseena; ta
otseguinac ugazabai zor deutseena. 220

V. AGUINDUBA.

- XXIII. Icasiq. Celan aitu biardan: Inor ez illtia. Nos
ezdari pecatu, inor illtia. Ta ce pecatu andija
dan, inor illtia. 232
- XXIV. Icasiq. Ez dala inor ill biar, ondria zaintutia gai-
ti: Ez ondasunac gordeetia gaiti. 243
- XXV. Icasiq. Celan palteetan dan nobezaren vitzitzia-
ren, edo osasunaren contra. 256
- XXVI. Icas. Orditutia pecatu nos dan: ta ce pecatu dan. 267

SERMOIA. Gurasuen, ta umeen icasi oneraco.

UTS-EGUITEEN EZAUBERIA.

- Num. VI. lin. 7. aurretu. *Lease*: aurreratu.
- Fol. 10. lin. 18. auditasuna. *Lease*: anditasuna.
- Fol. 40. lin. 39. ceu. *Lease*: ceu.
- Fol. 67. lin. 28. suzed. *Lease*: suzco.
- Fol. 179. lin. 17. guindü. *Lease*: aguinđu.
- Fol. 188. lin. 3. rjacue. *Lease*: jacue.
- Fol. id. lin. 4. tjaquitarijan. *Lease*: jaquitarijan.
- Fol. 210. lin. 3. Erromacuaren. *Lease*: Erromacua.
- Fol. 227. lin. 11. gogorzatuta. *Lease*: gogoratuta.
- SERMON. Fol. 11. lin. 25. ususa. *Lease*: usura.
- Fol. 20. lin. 22. Parcacuten. *Lease*: Parcatuten.

